Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Otto III Bischof von Constanz (1411-1434; gest. 1451) - Cod. Aug. perg. 39

Otto <von Hachberg>

[S.l.], [15. Jahrh.]

Tractatus de tribulatione et flagello et bonis sive sanctis et malis sive iniquis hominibus

urn:nbn:de:bsz:31-65301

Visual Library

Incipit tractatus de tribulatione et flagello et bonis sive sanctis et malis sive iniquis hominibus

Scriptum est eccli(sia)stici xl° Iugum grave sup(er) filios adam a die exitus de ventre matris eorum usq(ue) in diem sepulture. et dicit glo(sa) interlinearis sup(er) verbum iugum i(d est) afflictionis. Et leuitici xij dicit(ur) in glo(sa) Miseria et afflictio et dolor esse cepit quando adam separatus a paradiso in hanc miseriam decidit.

Item dicit sanctus aug(ustinus) ps lxviij. Tribulatio nostris est o(mn)ib(us) ab initio usq(ue) in finem. Et lxxv dicit(ur) Amaritudine plenus est mundus et universa vanitas et afflictio sp(iritu)s. ecclesiastes p(rim)o. de peni(tentia) di(stinctio) ij. §. finali. Et ad Ro(manos) viij dicit(ur) i(n) glo(sa) passiones huius temporis temporales et momentanee. no(n) o(mn)is sunt simul condigne. i(d est) sufficientes si districte ageret(ur) nobiscum ad promerendam futuram gloriam tribulatio namq(ue) est cum fine merces sine fine erit et multo maior erit ibi gloria q(uam) hic labor. Et i(n) prologo sup(er) apocalip(sim) scribit(ur). Omnis qui volunt pie vivere i(n) xpo (etc.)

Item Cassiodorus dicit sup(er) ps cxviij. sup(er) versu Principes persecuti sunt me gratis et est i(n) glo(sa) Tribulatio curat vulnera peccatorum et dat salutem vulnus g(r)avius est peccatum sup(er) vulnus tribulatio. hec ille. Nec mirum. q(uia) oportuit pati xpm (etc.) et q(uia) peccatores patiuntur de quorum numero. non minimus sum. Et quia tales et ego difficile corriguntur quia pervers(i) difficile corriguntur ecclesiastes p(rim)o. Et ibi hugo de sancto victore pulcre scribit q(uo)d hic locum non habet.

Item dicit glo(sa) ps xxxi. sup(er) versu Multa flagella (etc.) Ecce post frenum adducitur flagella ad domandum ne sit de illis iumentis quibus non dat(ur) vaga licentia vie sue non est g(rav)e mirum si adhibito freno sequuntur flagella Indomitum enim animal iste esse cupiebat nec dei voluntate sed proprio nutu se regere volebat et effrenis i(n) luxuriam prolabi ideoq(ue) domat(ur) freno et flagello atq(ue) utinam p(er)domet(ur) verendum est enim ne nimium resistendo i(n)domitus relinqui mereat(ur) et ire i(n) vagam viam q(ue) ducit ad mortem

Et quia multa flagella peccatorum et etiam dei hereditatem possessuris qui et ut filii flagellant(ur) Alii autem qui filii perditionis sunt et eterne damnationis hic florent. gaudent. prosperant(ur). felices sunt nil adversi eis evenit non dolent. non debilitant(ur). sani sunt. non infirmantur. non tribulant(ur) nullum sustinent flagellum. Et bene dicit(ur) de eis quod scribit(ur) iob xxi. Ducunt i(n) bonis dies suos et i(n) puncto ad infernum descendunt.

Et ecclesiastici xli. O mors q(uam) amara est memoria tua homini iniusto et pacem habenti i(n) substanciis suis viro quieto et cuius vie directe sunt i(n) omnib(us). Ubi dicit glo(sa) interlinearis. Qui

Item numeri xxiij i(n) glo(sa) non erit sic dicit(ur). hec enim vita sine labore et dolore non transcurrit(ur).

no(ta)

Ego quos amo arguo et castigo. si ergo zelus te deseruit et amor nec eris amore dignus qui in dignus castigatione censeris. ber(nardus) xlij omelia sup(er) cantica.

Proverbior(um) xx in fine dicit Livor vulneris absterget mala. Ubi dicit glosa. Cum n(on) extra percutimur ad memoriam peccatorum interius tacti afflicti q(ue) revocamur. et p(er) hoc q(uo)d foris patimur. magis intus q(uo)d fecimus dolemus. sicq(ue) fit ut inter aperta vulnera corporis magis nos abluat plaga secreta ventris. quia sanat nequiciam pravi operis. occultum vulnus doloris. venter enim mens. quia sicut venter escas. ita mens p(er)tractando excoquit curas.

Aug(ustinus) tercio de trinitate dicit. oportet enim nos i(n) hac peregrinatione prius mortali exerceri. et p(er) inves mansuetudinis et paciene i(n) flagellis erudiri. illam p(at)riam supernam atq(ue) celestem unde peregrinam(ur) patriam cogitemus.

Item prosper psalmo cum invocarem in precium nasceret(ur) (etc.) dicit divina bonitas ideo irascit(ur) ne irascatur et misericorditer adhibet temporale severitate ne eterna inferat ulcionem. Item eodem ps in versu Sicut miseret(ur) pr(ater) filiorum (etc.) dicit qui persona susti(nere) pe(r) dignatus e(st) patris. nichil circa filios non misericorditer facit. flagellet adoptatos potius quam deserat abdicandos.

Q(ui)a eos quos emendas multum amas ps xxx in versu quia magna multitudo in glo(sa) ps xxxij dicit(ur) in glo(sa) mundum cor et munda consciencia restant tribulationes et sequit(ur) qui ergo non patitur non est iustus. in ps xxxiij in versu oculi domini (etc.) dicit glo(sa). et si ut medicus secat et urit. hoc facit ut sanet et curat in sempiternum.

no(ta)

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

prosꝑitatē. et diuicias mūdi
amat/ amara est illi mors t
corpalis/ quia future vite g
audia negligit/ Et eadē ver
ba dicit glō./ Et quia correctō
dei grā est/ ut dicit̃ virga ꝛ ba
culus ps xxij. ī glō./ Ideo ego
cū in colligendis que notaui
cont̃ conciliabolū basiliense
et alijs postea que collegi/ vel
tū viderē de materia flagelli/
aliqua de sacre scripture pu
teo/ qui et altus est/ et non
habui vnde haurirē/ sic p
auca hec notare curaui/ q̃
michi videbant̃ pulcra et
apta et necessaria/ p pacienti
bus aduersitatē. tribulacō
nē. infirmitatē. et qualia
cūqꝫ talia/ que molesta sunt/
in hac valle lacrimarū hoībꝰ/
de diuersis scōꝝ dictis/ Nō tam
ponā ista que notabo/ de vbo
ad verbū/ ut repperi/ sꝫ multis
verbis obmissis/ que nō fuie
bant huic materie. vel mutatis/
Et maxime ī dictis augꝰ et
gregorij/ ad modū glosato
ris. vel psalterij vel glose/ sparsi
ī eū et confidens/ qui dicit/ E
go occidam et viuere faciā/
deutronomij. xxij./ et qui mor
tificat et viuificat. j. R. ij./ q
bonū paciēcie/ quod multū
necessarium est/ cont̃ tumul
tuacionē vite huiꝰ inquietu
dinē. et aduersa/ hec paucis
legentibus et intelligentibꝰ/
fructū multū afferent/ ꝛ
ministrabunt/ Itaqꝫ ī quacūqꝫ ī
tribulacōne. infirmitate. vel
labore. quis flagellaret̃ ī
deserto huiꝰ seculi. et egipto
huiꝰ mūdi. diceret/ Libent̃

ps liij dicit glō non est in p̄senti
incolatu locus gaudij. sꝫ mero
ris/ et hec regio non est gau
dij. sꝫ meroris/ fluctuat et mer
gitur in fluctibꝫ seculi/

gloriabor ī infirmitatibꝰ me
is ꝛc. ij. ad cor. xj. et xij. Et
tolerabilius. et pacientius/
sine murmuracione. immo cū
grāꝝ actione/ talia aduersa/
ariditatis huiꝰ transeuntis. et
labentis seculi. sufferret. to
leraret. et sustineret/ et pa
cienter ferret omnia/ cogitans
quod dicit glō apoc. p̄mo/ bre
uis labor. certa p̄mia et festi
nans gloria/ Et apocal. t̃cio
dicitur/ Ego quos amo ar
guo. et castigo/ Et apoc. p̄mo
dicit vna glosella/ Oportet
ut paciamur tribulacōnes/
Item dicit augꝰ ī ps xxix. Trā
seunt ista. que te p̄munt/ et ve
niet. quē tu sustines/ et exter
get sudorē/ siccabit lacrimā/
et vlt̃ nō flebis/ Modo au
tē gemamꝰ in tribulacoībꝰ/
Et paulo post subdit dicens/
Quis enī hic habet abun
dantiā. nemo/ abundancia ho
minis que est/ crimina. cala
mitas/ sꝫ diuicie habet abū
dantiā/ quia plus eget/ quā
to plus habent/ desiderijs va
stant̃. cupiditatibus dissipā
tur. timoribus cruciant̃. tri
sticia contabescunt/
Itē dicit glō sup vbo/ sup̄ positō.
scꝫ ego occidā ꝛc. deutronomij
xxxij. Occidit ut viuificet/ p
cutit. ut sanet. exteriora ver
berat. ut interiora transfigat/
quia mentis nrē duriciā
suo percuit desiderio/ et pcuci
endo sanat/ qꝛ terrorꝰ iacu
lo transfixos/ ad sensū rectitu
dinis nos reuocat/ Corda e
nim nrā. male sana sunt/ cū
nullo dei amore sauciant̃/

Item ps xciij dicit glō. felicitas
malorꝝ fouea est/ labor bonorū.
flagellum patris est/ ideo aut
felicitas est fouea/ quia cū deꝰ
parcit p̄ inpunitatem fit hō
elatus. et cum putat se altum
cadit/ et sic foditur fouea ei.

Itē ps lv/ dicit glō nullus n
viuit in xp̄o/ sine tribula
cione/ et sup verbo in ira
populos confringes. dicit
glō/ filiꝫ dū p flagella dei
resipiscunt/ et sꝫ. teneo tri
bulacōnibus/ et sic duas
adte/ est n ira cōsummacōis/
qua filij flagellantur/ ad cor
reccōem/ et ira cōsumpcōis
qua mali puniunt̃ ad perp
cionem.
Itē ps lxxxij dicit glosa.
Ideo hic punit x̄ amus ut
querat quietem. que nō ē hic.
et sit ei deus refugium. Qui n
incūbit terrenis. confidens in
merito diuiciaꝝ. incubit in
baculum arundinis qui facile
frangit̃. et cadit incubens.
Noli ergo te crede. fragile
n est et frangit̃ et intimit
te.
Item lxxxviij ps dicit in glō.
in versu. visitabo in virga ini
quitates eorum. visitabo ut me
dicus/ in leui correccōne/ et
in virga est misericordia/ re
dit quidem. sꝫ reddit heredita
tem/ quis est enī filius/ cui
non dat pater eius discipli
nam/ dat disciplinam pre/ vt
non auferat misericordiam/
cedit contumace/ vt reddat
hereditatem/ qꝛ enī deus
diligit. corripit/ flagellat
omnē filium quē recipit/ no
ergo tm misericordia vo
cantis est/ sꝫ et flagellantis
et verberantis/ qꝛ ps lxx
xix in versu. quis nouit
potestatem ire tue/ dicit
glō/ beatus est q nouit
paucorum n est hoc scꝫ nosse/
qꝛ plerisqꝫ dum parcis ma
gis irasceris/ quibus aut
plus irasceris parcis/ ut sic
p̄speretur peccator in via
sua et maiora recipiat in
nouissimo. i. pena eterna
quam difficile ergo repitur.
qui nouit potestatem ire tue.
i. qui nouit iram/ et ipsius
ire potestatem. i. virtutem
et maioritatem/ qua exer
ces cōn illos quibꝫ hic par
cis/ et paucis eruditis. maio
ra eius intelligitur. quia
hijs parcit ad penam/ hos pu
nit ad salutem/ et non longe
post dicit̃/ magis pdest si
aliqua tribulacio sp monet/
vel monet nos.

Item q̄ubior xxi. dicit glo̅.
liuor uul. absterr ma. tc.
Cum n. extra percutimur.
ad memoriā peccator nostro-
rum. tacti afflicti qz reuo-
camur. et ꝑ hoc q̄d foris
patimur. magis intus q̄d
fecimꝰ. doleimꝰ. sicqz fit.
ut inter apta uulnera
corporis. magis nos ablu
at plaga secreta ventris.
quia sanat nequicia pra
ui opis. occultum vulnꝰ
doloris. venter enim
mens. quia sicut ven-
ter. escas. ita mens per
tractando. excoquit cu-
ras.
Item amos iiij capl̄o dicit
glo̅. Cottidie ambulantibꝰ
in uia egypti. i. ꝑ mala
mūdi. Inmittit deus morte.
ut mortificatis mebris q̄
terazsunt se t. uiuat in eis xp̄c.
Percutit ecia deus in malis.
q̄stis superbum et puersum
est in iuuentute. ne usqz ad
senectute ꝑueniat. et tra-
dit equos captiuitati. ne
ꝑ precipicia labantur in in-
fernū. et facit fetore ascen-
dere. ut cognoscant pecca
sua. s̄ nec sic. reuertunt̄.
nō

cū peregrinacōnis erūpnaz nō
senciunt. Et quia dulcissimū
sancti spūs organuz sanctus
gregorius. infirmitatis. doloris.
et debilitatis. expers nō fuit
ut ipē de se loquit̄ i moraliū
libro. i pn̄cipio. c. iiij. dicens. Cre-
bris doloribus viscerz cruciør
horis momentisqz omnibus fra
cta stomachi virtute lacesso-
lentis quidez s̄z tamē continu
is. febribus anhelo. Inter que
hec diu sollicitus penso. quia
scriptura teste. omīs filius qui
a deo recipit̄. flagellat̄. quo i
malis pn̄tibus durius depri
mor. eo de etiā certius pꝛsump
cione respiro. et fortasse hoc
diuine prudēcie consiliū fuit
ut percussus. iob percussuz expone
rem. ut flagellati mētez. meliꝰ
ꝑ flagella sentirē. Ideo ego de
ipsius dictis. quātuz dn̄s concessit
ul' concedere dignabit̄ incipio.
notando que de hac matia ipē
aliiqz sancti doctores posuit̄ t
dixit. Et consequēter de alioz
ul' aliaz scripturaz dictis. p
cedaz. ordine tamē turbato. ut
ita dicaz. quia ordinē s̄uare
nō potui. quia p̄muz ultimo
loco. et ultimuz. p̄mo posui. et
mediuz p̄mo. etiaz. ul' ultimo.
prout lectio ul' studiuz michi
monstrauit. peritis tamē. hꝰ
facile erit corrigere. et emē
dare. imo et multo maius
et plus. ampliare et dilatare.
et i rectuz et debituz ordinē
ponere et ordinare. dedi tā
tuz ego. nō tantillus. imo nul
lus. occasionez sapiēcioribus.
quia gutta cauat. vnde fluit.
et sic flumīa crescūt. nec tā

me guttuz estimo. Et si prius
placeret. videret̄ m. nō ab re
esse ul' i congruuz. q̄ ista q̄ sic
colligaz dn̄o concedente. dice
rentur aut noīarent̄. consola
tio. ul' remediuz. cont̄ fluctus
tribulacōnuz. ul' flagelloz.
Et quia i tantis piculis con
stituti. semp egemꝰ grā dei. z
eius adiutorio. in turbulēto
huiꝰ vite transitu. semp debe
mꝰ clamare. et si nō voce. tā
corde. pura pia et deuota orō
ne. deus i adiutoriuz meuz i
tende. ps̄. lxix.
Et ibi dicit augꝰ. Opus enī
habemꝰ sempit̄no adiutorio
i isto seculo. et maxime i tri
bulacione positi dicimꝰ. deꝰ
i adiutoriuz. tc̄. Et paulo an̄.
i tractatu huiꝰ ps̄. dicit. Nullꝰ
seruus dei. sine psecucōne. Et
quia orō in talibus maximū.
et verissimuz remediuz est.
cuz paciēcia. de qua hic nichil
loquor. nisi illud quod dicit
glo̅. in pn̄cipio sup apoc. Pa nō
ciēcia est fundamētuz. oīm v
tutuz. prudēcio teste qui ait.
Vidua. i. debilis est virtus.
quaz paciēcia nō firmat. Ideo
de orōne aliqua etiā paucaz.
de q̄ pluribus collegi. que m.
nescio si peritis. valde placēt.
et ad orōnez ul' ad orandūz.
multuz. animuz incitāt et ex
citant. Et quia i sacra scriptu
ra. multa etiaz continentur
de orōne. Ego etiaz de laude
sacre scripture. ul' i laudez a
maxime psalmoz q̄ plura
collegi. ita q̄ sic cortina corti
naz trahat. et conueīt michi
q̄ dicaz ūbuz sancti augustini

De flagello et tribulacione

quod dicit ps cxlviij. q̄d nūq̄
possim dicere pro captiui mē
tis mee quātum deus dignatꝰ
est dico maiores minora no
uerint et amplius ītelligāt
et det deus vobis plus sa
pere q̄ dico. hec ille.
Itē omelia q̄rta sup ezechielē
ꝑtis extreme. dicit beatꝰ gg̅o
rius. Modo enim quisquis
ꝑ flagella corripit͛ et cor
repcionibꝰ emēdat͛ in man
suetudine corripit͛ nō in ira.
In districto autem examine
omīs arguicio atq̄ correpcō
fixior et ira est quia venia
post correpcōnem nō est. Et
subdit. Ne quies huiꝰ vite
sic placeat ut ad obliuionem
patrie ꝑducat ne delectata
mens prospis torpeat. vnde
et donis suis flagella pmis
cet ut nobis. omē q̄d nos ī
seculo delectabat. amarescat
et illud īcendium surgat in
aīo quod nos ad celeste de
siderium semꝑ inquietet. exci
tet. atq̄ ut ita dicā delectabi
liter mordeat. suauiter cru
ciet. hilariter cōtristet. et ī
hoc nos mūdo mentem fige
rē ꝑmittit.
Item dicit augꝰ ps lxv. ī vsu.
Imposuisti hoīes ꝛc. Bonū
est ut consideremꝰ nos pec
catores esse ut et nos deo
confiteam͛ quia digna pa
tim͛ quid enī indigne pate
ris quod facit. qui iustus ē
seuire videt͛ deus. cū ista fa
cit ne metuas. pater est. mi
q̄ enim sic seuit ut ꝑdat. q̄
male viuis. plus irasc͛ si
no(ta) parcit. oro. iste tribulacōnes

¶ magis diliguntur illi qui pu
niuntur quam qui impuniti re
linquuntur. xxiij q. iiij. si non
ex fidei. ꝑ. breuiter monstra
tum est.

flagella sunt corrigentis ne
sit sentencia punientis.
Item dicit ꝓsper. ps. C ij. Fla
gellat adoptatos. potius q̄
deserat abdicandos nec vl
la opa ipius. misericordie va nō
cant quando hoī et mansuetu
dine consulit. et flagello. Et
ideo diuina bonitas irasc͛
ne irascat͛ et misericordit͛ nō b(ene)
adhibet. temꝑalem seueritatē
ne eternam inferat vlcionē.
Item Jeronimꝰ. Sicut pater
miseret͛ filio. cum eū verberat
ut emendet. ac bonis actibꝰ
erudiat. ita deus corripit in
terdum ut saluos faciat.
Item dicit Prosper. ps cxlviij.
Nemo sanctorum sine laboribꝰ
et molestiis. ꝑ ꝑtis tēpus
exigere. s; ī quadam captiui
tate se esse senciunt.
Et dicit augꝰ ps cxlviij. No
uerit eum misericorditer da
re. cum dat. misericordit͛ aufer
re. cum tollit. qui tibi aut blā
dit͛ dando ne deficias aut
corripit exultantem ne pe
reas siue grās eis donis siue
ī flagellis. lauda eum. Laus nō
enim flagellantis medicina
est vulneris.
Item dicit augꝰ sup ps cxlviij.
Quidquid hic accidit cōtra
voluntatem nrām nouerits.
nō accidere nisi de voluntate
dei. de ꝓuidencia ipius. de or
dine ipius. de legibus ipius.
et si nos nō intelligimꝰ q̄d.
quare fiat. demꝰ hoc ꝓuidē
cie ipius quia nō fit sine cā
nō blasphemabimꝰ.
Item gen. vj. sup verbo Nō ꝑ
manebit ꝛc. dicit͛ ī glo. Cle

Sophonie .3. dum ex ze-
lo punit deus ostendit se
amare . humanā aīam .
nisi eaz amaret nō eaz
zelaret . nec in plitudine
maris peccati vroris fu
ulasceret. It osee iiij . d
glō . Grandis miseria ubi .
q̄ desperatur emēdatio . nō
adhybet correctio . Item
mathee ij . d glō . cristus
iubem̄ nō putare re-
quie . in rebz mūdi . et
tre po domus in paradysu .
q̄ si noluerimus . nō inue
nimus hic verā requie .
q̄ ubi xp̄s nō luz . nō re-
quies . sz tribulacō ē . et q̄
se hic voluptatibus appli-
cant . graui corrupcōne
cōterent. Et idē c iij d.
Nota verboz significatoz .
bona nō amare . et mala nō
fugere viciū ē . Quāto mag̃
odisse bonū . et amasse
malū nō

mentia est nō seueritas . qz p̄
cator hic . pro scelere visitat.
Item gen . xxiiij . sup v̄bo . Eo
dez tpre zc̄ dicit i glō . Pas
siones arma dicim⁹ quia p̄
ipās . ab aduersario libam.
Item ps̄ lxv . i v̄su . Transiuim⁹
p igne et aquaz zc̄ . Ignis na
qz vrit . i . aduersitas aqua cor
rūpit . i . prosperitas vas eīz
igne solidatuz aquaz nō tīet
si vero igne solidatuz nō fu
erit tanq̄ lutuz . aqua soluet
sic et tu igne aduersitatis
excoctus prospitatis aq̄ nō
dissolueris si enī igne adū
sitatis nō crepas nec psp̄e
ritatis aqua dissolueris in
refrigeriū$ transis .
Item dicit hugo Oportet eīz
nos hic contristari si velim⁹
i futuro . ad leticiaz transire
oīs eniz motus a contrio
contrariz sunt . Eligat igit
hic . vnusquisqz quod volue
rit leticiaz uel tristiciaz quia
ad finē contrariz . transitus est
Et ps̄ xxxiij . dicit glō post
mūduz cor . et mūdaz cōsci
enciaz . restant tribulacōes
et quicquid hic fiet iusto . nō
erubescat qz et si apud hoīes
videat inferior . semp tamē
est supior apud deuz . Sup
bus vero i aduersis erube
scat qua ad deū nō accessit
Item dicit wilhelmus parisiensis
i quodaz loco Est eniz ima
go eternitatis . sine eterne
btitudinis admoduz mira
bilis i p̄ntis vite iquietudie .
quietuz esse et i tot et i ta
tis cōmocōnibus et ipulsio
nibus . nō mutari . nō

Item Osee p̄mo dicit glō . P̄
uidencia dei sepe subtrahit no nō
bis quod cupim⁹ insup et
affligit ut sic ad eūz redire
cogam.
Item Osee . iiij . dicit glō Gran nō by.
dis miseria vbi . quia despat
emēdatio nō adhibet corre
ctio
Item ps̄ xxxiij . dic glō Qui nō
nō patitur nō est iustus
Item dicit hugo . Amatores
seculi . a laude dei deficiūt qn̄
eūs aduersa seculi paciuntur
Item dicit glō i ps̄ . lxx . i versu
Multiplicasti zc̄ Nec filius pa
tris . a flagello
Et dicit glō ps̄ lxxx . Accede nō
te pressura tribulacōnuz iu
stus iustior fit et sordidus
sordescat magis
Item ps̄ liiij . dicit glō Hec re nō
gio . nō est gaudij . sz merorꝭ
et semp laudandus est deꝭ
siue erudiat aduersis . siue
consolet letis
Et ps̄ lv . dicit glō . Nullus vi
uit in xp̄o . sine tribulacōe
Item ps̄ lxx . v̄su Os meū zc̄
dicit glō Nec prospera nec
aduersa me retrahent a
laude
Item ps̄ lxxxix i v̄su . Quis no nō
uit zc̄ dicit glō plerisqz duz
parcis magis irasceris et
quibus plus irasceris . parcis
ut sic psperet peccator in via
sua et maiora recipiat in
nouissimo . i . penaz eciaz
et hys parcit ad penaz a
lios punit ad salutez va
na eniz et seductoria felici nō
tas ipiorz Et i v̄su p̄cedēti
dicit glō deus flagellat fi

hos/ et hoc ad eius misericor
diaz ptinet/ Ipe enī p clemē
ciaz domādo nos/ nos efficit
mansuetos/ quē enī diligit cor
ripit. hec ibi/

Et dicit glō ps. xci/ Ostēdit
pphēta/ iustos laborare hic/
post requiescere/ Malos au
tez ecōtra. hic quiescere/ post la
borare/ g° libenter laborē
mus p eternis/ agētes sabba
tiz mentis/ senciētes. oiā bn̄
agi a deo/ qd' nō nouit stultus/

Et ideo quoniaz mō se habe
ant pnīcia/ grati sim⁹ ul' con
solacōni dei p blanda/ ul' iusti
cie p aspera/ Bona enī pnīcia
a deo nobis donata/ cōsolacō
sunt/ sz cū desinit/ iusticia est/
Consolat² eniz nos deus/ et
emendat/ in vtroqz g° sim⁹
ei grati. dicētes/ Bonuz est cō
fiteri dnō/ Et v̄su sequēti. scz
ad anūciandū zc̄ dicit glō/
Quādo bene tibi est/ lauda mi
sericordiaz dei/ quādo male ti
bi est/ lauda veritatez/ qz iu
ste flagellat/ ī prosperis et ī
aduersis. laudare debes/

Itez dicit beatus bnhardus in
primo smone de purificacōe
btē virginis/ Iustus est. qui
deuz cōmendat ī omibus/ si
ue letis consolet²/ siue duris
exerceatur/

Itez ps. xciij. ī versu Beatus hō
zc̄ dicit glō/ Erudicio dupli
citer fit/ p disciplinaz tribula
cionis/ et doctrinaz legis/ Et
versu sequēti dicit glō/ Felici
tas malorū/ fouea est/ labor
bonorū. flagelluz pris est/ Ideo
autez felicitas est fouea/ quia
cuz deus parcit/ p sppunitatē

fit homo elatus/ et cuz putat
se altuz. cadit/ Et ideo malis
parcit/ ut fodeat² fouea eis/

Itē in sequēti versu dic̄ glō/
Qui voluntatez suaz tortuosā
diuine voluntati dirigūt. re
cti corde sunt/

Itez ps. Cxiij. versu vltiō dicit
glō/ Si temptacōnes senciti vo
bis dure vident²/ ioseph ī car
cere. xpm ī cruce cogitate/ Si
vero psperitas adest/ nō ppter
ipaz deo/ sz eā ppter deū vtimini/

Itez dicit glō ps. Cxviij. ī v̄su O
dn̄e zc̄. Iustus/ quia flagellat/
flagellat eniz filiuz quē reci
pit/ et recipit ad btītudinez/
nec tn̄ amaruz debet esse q flā
gellat/ qz dulce qd' recipit/ Et
dolor ille nō est penalis/ sz
salutaris/ quē secundo medi
cus facit/

Itez dicit aug⁹. et est ī cano
ne patus xxiij. q. i. Nichil in n̄o
felicius/ felicitate peccātiuz/

Et alibi dicit. Maxima ira
dei est/ cuz hic parcit/ ad hoc
enī soluz parcit/ ut feriat in
eternuz/

Itez ad hebreos xij. dic̄ aplus/
Flagellat dn̄s omēz filiū quē
recipit/ et est pulcer textus
et pulcrior glō/ Et dicit ibi
glosa/ Castigat. i. castū facit
corripiendo/ flagellat autē
quolibz mō filiuz quē recipit/
i. quē recepturus est ī heredi
tatez eternaz/ Si g° exceptus n̄o
es a passione flagellorū/ ex
ceptus es. a numero filiorū/
Et attende hic iusticiaz et
misericordiaz dei/ iusticia est ī
eo q flagellat/ misericordia
ī eo. q recipit/ Attende etiaz/

q nõ dic) omis qui flagellat*
nõ filius est/ sȝ omis filius fla
gellatur/ aliter enȝ null⁹
recipit* et quia flagellat
omeȝ filiuȝ) Dat enȝ pater
disciplinaȝ (ut nõ auferat ·
misericordiaȝ (credit cõtumaci/
ut reddat hereditateȝ) Si
pmissa patris agnouisti nõ
timeas flagellari/ sȝ exhere
ditari (curre sub manu pris
flagellantis/ quia duȝ fla
gellat/ erudit ad hereditateȝ/
Noli esse iniquo sensu et pu
erili (ut dicas · plus amat pr
meus fr̃eȝ meuȝ/ cui pmit
tit facere quicquid vult · q̃
me/ q2 si me mouero contra
iussioneȝ eius) flagella iue
nio) potius gaude sub fla
gellis/ quia tibi suat* here
ditas/ illis ad tẽpus parcet/
quos ĩeternuȝ dãnabit)
Itẽ eciastici xxiiij · sup v̉bo.
Quasi nitrum ꝛc̃ Mortificã
cio carnis · amara ad tẽpus
sentit* sȝ in spe semp virẽtis
patrie/ libenter suscipit*/ q2
ut menteȝ saluet · corpus af
fligit)
Iteȝ ad philippen̄ · iiij · sup v̉bo.
Gaudete semp in dñõ dicit
nõ glõ/ Magne grã mĩe est/ neq
ciaȝ ipunitaȝ nõ relinqre)
ne gaudiuȝ sit ĩ seculo/ et
ne cogat* in extremo/ gehẽ
ne dãnare (mõ flagello di
gnat* castigare (
Iteȝ eciastici · xl · glõ sup v̉
bo · Nichil ĩ requie ꝛc̃ dicit/
Ideo mali cruciabũt* ĩ pena/
q2 ĩ tp̃e sibi dato ad pñiaȝ/
peccare nõ desinũt/ estimãt
enȝ · prosperitate · q̃i somno
delusi/ tẽpus esse pacis nõ
belli/ cũȝ hoĩ pñs vita cõce
datur/ ut p bonuȝ certamẽ
pueniat ad btitudineȝ/ In tẽ
pore grã salutis sue · duȝ est
ei tẽpus acceptabile · exur
rexit in supbiaȝ/ cupidita
te terrenaȝ reȝ estuans/
sine omi timore dei/
Et alia glõ ibideȝ dic/ pec
canti hoĩ/ multiplex pena
deputata est/ ut correctus
peniteat · et deinceps ca
ueat/ sȝ sepe negligit · et ĩ
penis proficit/ nõ cõsiderans
q ad compacõneȝ future nõ
pene/ nichil est quod hõ pa
tit* in pñti/
Iteȝ eciastici · xli · dicit glõ/
Qui psperitateȝ mũdi · et
diuicias amat) amara ẽ
illi mors corpalis/ q2 fute*
vite gaudia negligit/ Et
subdit alia glõ/ Et sic ĩpij ·
pro pctĩs suis maledicti/ ĩe
ternaȝ pdicõneȝ · cũ corpore
et aĩa ibunt/
Iteȝ alia glõ/ Si merces bo
ne vite et bone fame · pmaneb*
ĩeternuȝ/
Iteȝ glõ ps cxviij · ĩ v̉su/ Ma
nus tue ꝛc̃ dicit) Cicius con
fitent* · qui desolati sunt ĩad
uersis/ In secũdis quippe so
let homo extolli/ sȝ cũ vr
getur aduersis · tũc dñuȝ
implorat auxiliuȝ/ Cuȝ au
teȝ succedũt prospa · fit am⁹
clarior/ Et ĩ alio versu/ Erũ
ne sunt ad purgacõneȝ/ et
sũma equitas est/ ut qui p
supbiaȝ delinquũt · purgẽ
tur humilitate/
Iteȝ dicit glõ eciastici xxxiij ·/

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Qui inter tribulaciones pacienciam seruat fortior redditur de pen. di. i. c. pt fieri. Egritudo carnis peccatum repellit et quod nocet corpori iuuat spiritum.

Et dicit glo. ps. cxviii. in versu principes persecuti sunt etc. per persecuciones tamquam amplastris vulnera peccatorum curantur et tribulacio curat vulnera peccatorum et dat salutem vulnus est peccatum super vulnus tribulacio.

Item aug. in tractatu ps. lv. Omnis temptacio probacio est omnis probacio habet fructum suum quia homo eciam plerumque sibi ipsi ignotus est quid ferat quid non ferat. et aliquando presumit se ferre quod non potest aliquando desperat se posse ferre quod potest accedit temptacio quasi interrogacio et inuenitur homo a se ipso quia latebat se ipsum sed artificem non latebat. In torculari fructuosa pressura est uua in vite pressuram non sentit integra videtur sed nichil inde manat mittitur in torculari calcatur premitur iniuria videtur fieri vue sed ista iniuria sterilis non est immo si nulla iniuria accederet sterilis remaneret. Et post eodem ps. dicitur. vua factus es ut calceris ne deficias. In ista conculcacione scies quem inuoces eius exemplo fortis effectus qui primus est botrus in torculari xpc quia ille botrus passione expressus est et cum ceperis in xpo pie viuere ingressus es torcular preparate ad pressuras sed noli esse aridus ne de pressura nichil exeat.

Et in versu In ira populos confringes etc. dicit aug. In securis et deduris seuis et saluas teres et vomis ipsos tribulacionibus omnibus ut in tribulacionibus positi omnes recurrant ad te ne deliciis et securitate peruersa seducantur a te ira videtur sed paterna irascitur pater filio contemptori preceptorum suorum intus ex colaphizat cedit aurem vellit manu trahit sed ad scolam ducit ad hoc enim exagitat tribulacio ut exinaniat vas quod plenum est nequicia ut impleatur gracia.

Item aug. in ps. cxxxiii. in versu Omnia quecumque etc. Iustis et sanctis dei placuit deus et iam flagellans eos quando iniquis omnibus displicet placuit illis et sub flagello eius in erumnis in laboribus in vulneribus in egestate constituti sancti laudauerunt deum nec eis displicuit torquens.

Item aug. ps. lxxxv. in glo. Tribulacio semper est in peregrinacione donec se ipsum deus det videndum et magis in tribulacione clamatur ad eum.

Item aug. de trinitate libro iii. titulo v. dicit. Oportet enim nos in hac peregrinacione prius mortaliter exerceri et per vires mansuetudinis et paciencie in flagellis erudiri illam ipsam supernam atque celestem unde peregrinamur patriam cogitemus.

Item dicit Origenes in quodam loco. Si hoc increscerent mala et pergeret peccandi licencia animaduersione cessante sic equus si non assidui sessoris

ferratum patitur talem et fre-
mis ora serratis obtenditur · i du-
rescit sic puerulus etiam simul
huius plage assiduitate con-
uertitur insolentem · simul et
ad vicia precipitem iuuenem red-
det / relinquit ergo deus et ne-
no glygit eos quos correpcione
iudicauit indignos / quem autem
diligit dominus corrigit et casti-
gat / et flagellat omnem filium
quem recipit / ex quo arbitri-
um est in filiorum iam et ordi-
nem et affectum recipi eos / qui
flagellari meruerunt et cor-
ripi a deo /

Item Origenes / Multi in rebus
seculi prosperis viuunt / sunt re-
sibus / et exultant in prosperita-
tibus suis / sed non est talis pro-
speritas ex voluntate dei / et
est glosa ad Romanos primo /

Item psalmus cxvii · in versu / Castigans
castigauit me dominus / vnde dicit
glosa / significatur consuetudo dei /
qui consueuit castigare /

Item dicit augustinus in tractatu super
psalmum xci · Modo nobis pacien-
cia necessaria est / quamdiu veni-
at · quod promissum est / nemo
autem paciens est in bonis / quan-
do exigitur de homine paciencia ·
in malis agit / quando dicitur pa-
ciens esto · tolera · sustine ·
molestia est · et vult te deus
esse fortem / tolerantem · longani-
mem · pacientem / sed numquid deci-
pit qui promisit / medicus ex-
erit ferrum / ad secandum vul-
nera / et dicit ei quem secturus
est / paciens esto · sustine · to-
lera / in doloribus exigit pa-
cienciam / sed post dolores promit-
tit salutem / et ille qui tolerat
dolores in ferro medici / nisi
proponat sanitatem · quam non-
dum habet / deficit in dolore
no quem patitur / Multa ergo ma-
la sunt in isto seculo / intus ·
foris · prorsus non cessant ·
abundant scandala / nemo
illa sentit / nisi qui gradi cu-
piat viam domini dei / et dicitur in omnibus
diuinis paginis ut toleret
presencia / speret futura · amet
quem non videt / ut amplectatur
eum cum viderit / Nemo presencia
bona speret / nemo sibi pro-
mittat felicitatem mundi / cum
adest consolacio dei · gracias
agat / cum de est iusticie dei gra-
no cias agat / vbique sit gratus /
numquam sit ingratus / et patri blan-
dienti · et consolanti / gratus sit /
et patri emendanti · et fla-
gellanti · et disciplinam danti ·
gratus sit / amat enim ille
semper / siue blandiatur · siue
minetur /

Et psalmus Cii · in versu · Quomodo mi-
seretur pater filiorum vnde dicit glosa ·
etiam in flagellis /

Item eodem psalmo in versu · Misera-
no tor et misericors dominus / potest
glosa multos modos / per quos
nos deus vocat / per flagellum
correctionis / et misericordiam
consolacionis / Et postea dicit /
no Omnipotenti medico / nullus lan-
guor insanabilis occurrit / tan-
tum tu curare te sine / manus
eius ne repellas / nouit quid
agat / non tantum delecteris
cum mouet / sed et iam toleres
cum secat / tolera medicinalem
dolorem / futurum cogitans
sanitatem / Ipse fecit corpus
tuum / ipse fecit animam tuam / nouit.

queadmodum recreet. quod creauit. et queadmodum reformet. quod ipse formauit. tu tantum sub manibus medici esto. odit enim repellentem manus suas. Sexto gregorius manicus. Et pulcre prosequitur ibi. de languore et salute anime. Et postea subdit dicens. Iam seuiat quantum vult. pater sit flagellat nos. affligit nos. pater est. et si tu ploras. sub patre plora. noli cum indignacione. noli cum tipo superbie. quod pateris. unde plangis. medicina est. non pena. castigacio est. non dampnacio. noli repellere flagellum. si non vis repelli ab hereditate. noli attendere quam penam habeas in flagello. sed quem locum habeas in testamento.

Item psalmo xcviii. dicit. Illi deus misertus quem permittit non flagellat. nam cui vere propicius est. non solum donat peccata ne noceant ad futurum seculum. sed etiam castigat. ne semper peccare delectet. et ne humana elacio surripiat. Vere ergo propicius est deus. non solum donando peccata. sed etiam castigando et vindicando.

Et ii. ad cor. xi. dicit glosa augustini. Urunt quidem omnes tribulaciones. sed bonos non ad consumpcionem. immo ad purgacionem. tribulacio enim tamquam emplastrum mordax urit te. sed sanat te.

Item dicit augustinus in quodam loco. Maxima ira dei est. cum hic parcit. ad hoc enim soli parcit. ut in eternum feriat.

Item psalmo lxxiii. dicit augustinus in glosa. Miseri vero qui hic rident. et ideo quecumque hic occurrunt prospera vel adversa. despice. et in sola dei promissione gaude. nec huius de deo desperet. quem et si affligit. certa consolatur promissio.

Item dicit augustinus in tractatu huius psalmi. Est enim promissio dei certa. certa. fixa. fidelis. et inconcussa. et omni dubitacione carens. que consolatur afflictos. et unicuique homini. in quocumque statu vel in hac vita egerit. non sit refugium. nisi deus. nec ullum gaudium. nisi in promissis eius. vita enim hec. qualibet redundans felicitate. multos fallit. deus autem neminem.

Item psalmo lxxxix. super versu. Quoniam supervenit mansuetudo et cetera dicit glosa. Adhuc est labor et dolor. et hoc ad misericordiam dei pertinet. qui flagellat filios. Ipse enim per clemenciam dominando. nos efficiat mansuetos. quem enim diligit corripit.

Et in versu sequenti dicitur. Pauci est hoc nosse. Et subdit dicens. Quia plerisque dum parcis magis irasceris. quosdam alios dum punis. mansuetudo est. quibus autem plus irasceris parcis.

Item dicit gregorius super ezechielem omelia xii. partis prime. Nam que peccat relinquitur a domino. si eam post peccatum prosperitas sequitur. nulla disciplina. nulla districcionis increpacio. revocat ad cor. in divisione in divisione quam int

se et dim̄ fecit/ etiaz libellu
repudij accipit/ ut iam ve
lut aliena derelicta/ faciat
mala que vult/ zeli dei fla
gella nō sentiat/ quatenus
ad eterna supplicia pfundius
descendat/ sz soror eius iu
da/ quaz dimissaz aspiciebat
plebez i suis voluptatibus
vidit/ ipa quoqz i inuidia
fornicacōnis exarsit/ quia
enī aspexit adulteraz i sua
puersitate florere/ etiā ipa
nō timuit detezius peccare/
atqz a coniūctione dnī/ qui a
viri legitimi cubili recedere/
vnde necesse est/ ut pecūan
tes quosqz (tūc considerem⁹
amplius miseros/ qn̄do eos
conspiciem⁹ i culpa sua. sine
flagello derelictos ·:·

no
¶ Item ps̄ lxxxix dicit⁹ in glō.
Erudis quos diligis ne pe
nis crucient⁹ eternis ·:·
¶ Et dicit prosper. i ps̄ Ci. No
luit dn̄s/ q in hac vita/ seru
i sui. laboribus i iniurijs qz
subiecti sunt/ sz vult eos eē
mites et paciētes/ qz sicut
misericors est ad liberādū/
ita et iustus ē. ad vindicādū/

no
¶ Item ps̄ xcj. dicit aug⁹ i v̄su.
Q̄ magnificata sūt ∂ᵉ sin
tres mei/ nullus mare taz
profunduz est/ q̄ est ista co
gitacio dei/ ut mali floreāt/
et boni laborent/ nichil tā
profunduz. nichil taz altū/
et ideo voluit ipē in terra
laborare/ ut cōsolaret⁹ pa
cientes/ eo g⁹ sine patere
et tolera tribulacōnes in
mūdo/ quēadmoduz atten
disti i xp̄o/ et nō te moueāt

qui faciūt mala/ et i isto secu
lo florent/ omnia ista cito trā
seunt/ et quod tibi videt⁹ lō
guz. breue est/ Quid est lō
ga vita hoīs/ ad eternitatez
dei/ Iunge cor tuū ad eter
nitatez dei/ et cū illo eris e
ternus/ omnia enī arescūt
et decidūt/ et transit fenū.
transit claritas feni/ deus.
iudicio suo reseruauit oīa/
Boni laborant. quia flagel
lant⁹ ut filij/ mali exultant/
et dāpnātur ut alieni ·:·
¶ Item eodez ps̄. sz xcj et septi
versu dicit glō. Qui i hie
me huius seculi viret/ et in
estate futuri iudicij arescet/
¶ Et eodez ps̄ in v̄su Cum exor
ti dicit Cassiodorus e in glō/
Peccatores exoriūtur hic
sicut fenuz/ et breui tēpore
florent/ et cuz eorū fuerit
qui mō florent/ dispergē
tur a grege dnī/ sepati/ cuz
dicet eis. ite maledicti i igne
eternuz ·:· ·:·
¶ Item eodez ps̄. i versu Iustus
ut palma florebit/ dic glō
et est aug⁹ Iustos hic aspat
labor/ quos i supnis. pulc
tudo imortalitatis corona
bit/ et post longos labores
mercedez operis recipient/
¶ Item dicit aug⁹ sz nō in glō/
Modo deus parcit malis/
adducens illos ad pniāz/
flagellat bonos. erudiens
illos ad regnuz celoz/ fla
gellat mō/ quia nō tibi ser
uat ignez sempiternū/ ali
uz dimittit mō/ qui auditu
rus est. Ite i ignez eternuz/
¶ Item i ps̄ xxij dicit glō. sup

versu vga

versu) Virga tua etc̄ Consola
ta sunt. nō afflixerūt/ sȝ po
tius consolata sunt. erudi
endo me/ quia ī hys itelli
go. te esse memorē mei/
Et dicit glō. ps. lv. ī versu/
sicut sustinuerūt. etc̄ Tu te ares
tribulacōnibus/ et sic ducis
nō ad te) Est enī virga cōsuma
tionis. qua filij flagellātur
ad correctōnē/ et virga cōsūp
tionis/ qua mali puniūtur ad
perdicōnē/

In ps. lxij. loquitur augꝰ de zi
pheis. q̄ interp̄tantur florētes/
Et ibi ī glō dicit Ipse enim/ q
illi ziphei sig̃ficant illos. qui
hic florent in p̄nti/ et q̄ vi
rent. copia tp̄alium/ quorum glo
ria est ut flos feni/ qd̓ hodi
e floret. et cras in clibanum
mittitur. Et subdit ibi glō.
et est augꝰ horum flos atqȝ
pax/ nō est amanda/ que tā
sit ut fenum/ Et iterum subdit
glō. et est Cassiodori/ Quia
putant deum nescire quod
agūt/ qui nichil. nisi seculum
conspiciūt/ et quomō sit nu
merꝰ sup numerum/ quomō au
geant greges. et opes/

Et dicit augꝰ/ hic florent ī
seculo. et arescent ī iudicio/ et
post ariditatem. ī ignem mitte
tur/ sȝ oms boni latent hic/
quia bonum eorum intus est ī
corde est. at vero/ dignitas
seculi. alba est. intret ad tē
pus/ nunq̄ semp nitebit/ her
ba est hiemalis. vsqȝ ad e
statem viret/ et cōgregabū
tur ante eum oms gentes/
ziphei separabūtur. et flāma
sequitur separacōnem/ et vbi est

flos eorum/ quia ad sinistrā
stabūt/ nōne tunc ingemis
cent. nōne tunc sera pena tor
quebūtur/ et sic ad sinistrā
stantes/ sero penitet eos ī
vmbra floruisse. Flos quidē
eorum fuit tp̄alis/ et arescēte
feno. decidit/ tp̄alibus gau
debant/ et bona eterna de
siderare nō nouerūt/ Et sb
dit dicens/ Petis diuicias
o homo/ quāti sunt euersi p
diuicias suas/ In hys tp̄a
libus. f̄res admonemꝰ vos/
et exhortamur in dnō/ ut nō
petatis aliquid qm̄ fixum/ sed
quod vobis deus scit expe
dire/ quid enī vobis expedi
at. oīno nō scitis/ aliqn̄do qd̓
putatis pdesse. obest/ et qd̓
putatis obesse. hoc prodest/
Egri estis. nolite medico di
cere. que vobis medicamē
ta debeat aponere/ nō recedat
egrotus a manibus medici/
nō det consilia medico/ Ista
sunt om̄ ista tp̄alia/ tribula
tiones sunt/ p̄speritates tā
magis cauende sunt/ ne ipē
corrumpant animum tuū/ vehe
menter sibi aduersa sunt: ista
duo genera/ vnum eorum q nō
ponūt spem/ nisi in rebus se
cularibꝰ et tp̄alibꝰ/ scȝ tp̄ali
felicitate/ et alterum eorum/ qui spē
suam. in dnō deo suo. firmiter.
ponūt/ qn̄do enī ponit. an nō
conspectum suū deum/ cuiꝰ an
conspectum/ nō est. nisi seculū/
et quomō sit nūmꝰ sup nu
merum/ augeantur greges. et ī
pleantur apotece/ et quomō
dicit aīe sue/ habes multa
bona/ comedere. epulare. saciare.

ꝫ sic quomō vivent/ sic quō
florent/ igitur servant᷑ tales/
florent felicitate seculi/ peṙeūt
ī virtute dei/ nō quomō flo
rent. sic pereunt/ Floreṫ eṫ
no ad tēpus/ pereunt ī eternū/ flo
rent falsis bonis/ peṙeūt ve
ris tormētis/ Dat deꝰ ista bo
na tp̄alia/ et quibusdaꝫ bo
nis eoꝝ. et quibusdaꝫ malo
eoꝝ/ sm̄ altitudineꝫ et pro
funditateꝫ iudicioꝝ suoꝝ/
novit qn̄do. et cui det/ qn̄do
auferat. et cui auferat/ pe
te tu ī hoc tp̄re/ qd̓ tibi prosit
ī posteꝝ/ pete quod te adiuvet
ī eternuꝫ/ ip̄m auteꝫ gratis
dilige/ quia melius ab eo nō
īveneris/ qd̓ det. q̄ se ip̄m/ aut
si īveneris meliꝰ hoc pete :-
Iteꝫ dicit sanctus Iacobus ī
ep̄la sua p̄ma/ Omē gaudiū
existimate ꝛc̄. Et ibi glō̄ int̓
linearis/ Tribulacio. in p̄nti
iusticiaꝫ. ī futuro auget coro
naꝫ/ Et ibi glō̄ dicit/ Ne īdi
gnemini/ si mali ī mūdo floreāt/
si vos patimini/ quia nō est xp̄i
no ane dignitatis. ī tp̄alibus
exaltari/ sꝫ potius deprimi/
no mali nichil habent in celo/ ꝛ
vos nichil ī mūdo/ sꝫ spe illiꝰ
boni. ad quod tenditis/ quicq̄d
ī via contigit. gaudē debetis/
Et ibideꝫ subdit᷑ ī alia glō̄/ Tā
ta est utilitas tribulacōnuꝫ/
quā si quis ignorat/ nō duꝫ
illuminatur p̄ sp̄m sanctuꝫ/ pe
tat. ut p̄ sp̄m sanctuꝫ apiat᷑
sensus ei/ et cognoscat. q̄ pie
tate. corrigit pater filios q̄s
recipit/ nec quisq̄ꝰ conscius
sue fragilitatis. diffidit :-
Iteꝫ eodeꝫ cᵒ. dicit glō̄. Iustus
ut palma florebit/ iustus ut
feniꝫ/ quia ille manet. hic ci
to transit/ flos iusti/ spes que
fructuꝫ expectat/ radix iusti.
caritas que īmobilis manet/
Radix mali. cupiditas/ flos.
delectacio tp̄aliuꝫ/ vie divi
tis. tp̄alia/ quibus bn̄ficari
querit/ que cito destruent᷑/
Iteꝫ p̄ma petri. ij. dicit᷑ ī glō̄/ no
Reprobi hic habent patriaꝫ/
cuiꝰ desideriis inhiant/ ideo
relegabūtur ī ꝑpetuū exiliuꝫ/
carētes voluptatibus :-
Iteꝫ Iob xxi. dicit glō̄/ Omīs
longitudo vite p̄ntis/ punctus
esse cognoscat᷑/ cuꝫ fine t̄mina
tur/ quicquid enīꝫ trāsire po
tuit. subituꝫ fuit/ quia p̄ntis
vite ꝓsperitas/ nō est testis
īnocencie/ quia hac usi. peṙeūt/
et flagellati liberātur/ Im
pii. ire dei flatu. subito levā
tur/ atqꝫ asportant᷑ ad ignē/
Nescit enī impius mala que
fecit/ nisi cuꝫ puniri ceperit/
et sic ipē ad penaꝫ afflictꝰ/
transit ad requieꝫ/ Electis no
et reprobis. vita dispar/ nec
divicie gᵒ extollant. nec in
opia turbet/ consiliuꝫ īpioꝝ.
est/ terrenaꝫ gloriaꝫ q̄rere/
etiaꝫ negligere/ sꝫ nec ī hac
vita etiaꝫ continue ꝓspant᷑/
Inundacio enī ipīs impiis
superveniet/ cū doloꝝ fluctus/
ex aliq̄ adversitate paciūt᷑/
qui enī eternos dolores. ī
pio servat/ aliqn̄do eiꝰ mēteꝫ/
tp̄ali dolore trāsverberat ꝛc̄.
Si iniquꝰ in hac vita puni
tur᷑/ ꝓsperari necesse est. ut
electus debeat/ sub flagelli
freno retineri/ Hec ī illa glō̄/

mutatis aliquibus/ qz no est
unum glo illius capli xxi. sz
de diuersis glosis eiusdem
capli/ sic coadunaui et con
no cathenaui/ acciztando. transpo
nendo. prout materia perijt
mutando/
Itez Job xxij. dicit glo/ Qui
presentez vitaz diligunt/ longi
ora eiusdez vite spacia pro
mittunt/ sz cuz eos. supueniens
mors subtrahit/ eoz vite spa
cia/ que i cogitacone teten
derant. intercidit/ et iniqui
diz presencia esse fugitiua no
intuent/ mentez i amorem
vite presentis figunt/ et qi longe
habitaconis i ea sibi funda
mentuz construunt sz cursus
mutabilitatis/ statiz in eis
subruit. puerse constructois
Et sequit Cum Saloz domos
dns implet quia etiaz iniq
tis sua dona no denegat p
priuz est infirmoz ut iusti
putent quez vident adipi
sci omne quod petit qd tamen
deus sepe negat suis
Itez dicit gregorius vj. libro
moraliuz ca. xiiij. Ut electus
no quisqz eterna supplicia eua
dat ut ad perhennez gloriaz
paup ascendat/ debet hic
assiduis flagellis conteri/
ut i iudicio valeat/ purga
tus inueniri/ Ipo nacqz i infir
mitatis nre pondere/ deor
suz cottidie ducimur nisi mi
sericordia artificis. p subue
mencia flagella releuemur
et beatus ho. qui corripit
no a dno/ prima virtus est. ne
perpetrari debeant. sz vitari
peccata/ secda autez. saltem

perpetrata corrigere/ sz plerz qz
culpas no soluz imminentes
minime vitamus/ verz etiaz
nec commissas agnoscimus/ z pec
catoz mens. tanto altius te
nebrescit. quanto nec damnuz
sue cecitatis intelligit/ unde
fit plerzqz. diuini muneris
largitate/ ut culpaz pena sb
sequat/ et flagella oculos
delinquentis aperiant/ quos
inter vicia. securitas ceca
bat/ Torpens quippe animus
percussione tangit. ut excitet/
quatenus qui statiz sue recti
tudinis securus pdidit/ affli
ctus consideret. quo iacet/
hinc itaqz ipa asperitas cor no
repcoinis. origo sit luminis/
argumentuz g° salutis est.
vis doloris/ Hinc est eniz qd
salomon ait/ Curacio cessa
re faciet peccta maxima.
Et itez. Que diligit dns ca
stigat/ flagellat omnez filiuz
quez recipit/ hinc voce an
gelica. dns ad Johez loquit
Ego quos amo. corrigo et
castigo/ hinc paulus ait.
Omnis autez disciplina i pn
ti quidez. no videt esse gau
dij. sz meroris/ postea aute
fructuz pacatissimuz. exercita
tis p eaz. reddit iusticie/ Qr
uis g° conuenire simul neq
ant. dolor et beatitudo/ tn
nunc dicit beatus homo q
corripit a dno/ quia p hoc
qz peccator dolore correpcois
premit/ quqz ad btitudine.
que sine inteructu est do
loris. erudit/ Increpacone
g° dni ne reprobes/ quis
quis pro culpa premit sz i

querelam sue passionis ele
uat / qui in reparacionem domini re
probat / quia hanc iniuste
se perpeti accusat / Et subdit
ibi dicens / Ipse vulnerat et
medetur. percutit et manus eius
sanabunt / Duobus enim mo
dis omnipotens deus vulne
rat / quos reducere ad salu
tem curat / Aliquando enim carnem
percutit / et mentis duriciam
suo pavore tabefacit / vul
nerando ergo ad salutem revo
cat / cum suos electos affligit
exterius / ut interius vivant /
Et eodem libro scilicet xvi. c. xv. sub
iungit / Occidit enim ut vivi
ficet / percutit ut sanet / et id
circo foris verbera admo
uet / ut intus vulnera deli
ctorum curet /
Item libro xvi. moralium. c. xv.
no dicitur. Beatorum flagella aut
vicia perpetrata purgant / aut
que perpetrare poterant futura
devitant / Cuiusque flagellum
per ea que videmus / illud debemus
sollicite metuere / quem non vi
demus / Vir ergo sanctus despici
at quid aliud exterius terreret / quia
nemo resistere occultis eius
iudiciis prevalet /
Et eodem libro. c. xxii. dicit
gregorius / De huius vite prospe
ritate nequaquam reficiendi su
mus / sed multi de huius mundi
prosperitatibus extolluntur / et
dum presencia vehementer curant /
futura non cogitant / et in presentis
vite gloria perversus quisque
erigitur / et illorum vitam despicit /
qui futuram gloriam sitiunt /
Pravus enim quisque in hoc
mundo dignitatem transitorie

dignitatis accipiens / tanto
se amplius ad peragenda mala
dilatat / quanto per caritatis vi
scera nullum amat / Totis enim
cogitacionibus / contra bonos
sevit / etc.
Item eodem libro. c. xxiiii. Sepe
desiderant in suis pravitatibus
relaxari / incorrecti vivere / et
de culpa gaudium habere / et le
tali leticia perversa mente gau
dent / et in facinoribus pro culpa
suam cottidie ad supplicium tra
huntur / et in tenebris qui in luce
ambulant / quia ita gaudent
in nocte peccati / quasi eos
lux iusticie circumfundat / Et
subdit. Quisque in vita presenti no
recta agit / et adversa sustinet /
laborare quidem ex adversita
te cernitur / sed ad benedictionem he
reditatis perpetue consumatur / Quis
quis vero perversa agit / et tamen
prospera recipit / seque a ma
lis actibus nec donorum lar
gitate compescit / prosperari quidem
conspicitur / sed reatu perpetue ma
ledictionis ligatur / et si ad
tempus benedicitur / in reatu tamen
maledictionis tenetur /
Item libro xv. c. xvi. super verbo.
veruntamen quia non sunt in manu
eorum bona etc. dicitur / Quid namque
iniquorum consilium est / nisi
terrenam gloriam querere /
eternam negligere / salutem
temporalem cum dampno interiori
appetere / et dolores transito
rios ad eternos gemitus com
mutare / Sed sanctus Iob eterne
bonum incomparabiliter vidit /
ad breve tempus elegit hic
sub flagello gemere / quatenus et
ne ultionis supplicia tole

rare/ Scʒ neqʒ ī hac vita/ hij
qui ī ea prosperari appetūt.
continue psperant̄/ nā ple
rūqʒ eorʒ gaudia/ suborti ge
mitus interrūpunt/ :·
¶ Et xxvj. libro. c. ix. dicit̄. In
firmi. sepe in desiderijs su
is. si qua eis fuerint/ ex ad
uerso obiecta languescūt/
et cū valida tribulacōne
pulsant̄. pusillaīmitate de
ficiūt/ :· :·
¶ Item dicit augꝰ ī ps̄ xxxvij. in
versu. Quū ego ī flagella pa
tus sū/ tanqꝫ diceret/ ad hoc
natus sū/ ut flagella suffe
rā. s̄ȝ aliqñdo peiores ī hac
vita/ aut nō aut minꝰ flagel
lant̄/ quia iā desperata est
salus eorʒ/ At vero illi/ quibꝰ
nō spatur vita sempitna/ neces
se est. ut hic flagellent̄/ qʒ
vera est illa sentēcia/ fili ne
deficias a disciplina dnī. ne
qʒ fatigeris. cū ab illo īcre
paris/ quē enī diligit dn̄s
corripit/ flagellat autē om
nem filiū. quē recipit/ Non
vis flagellū/ nō tibi dat̄
hereditas/ omīs enī filius
necesse est ut flagelletur/
¶ Et nō q̄ista v̄ba. scʒ. neqʒ fa
tigeris ꝛc̄ scripta sunt pūbi
orʒ. iij. Et ibi dicit vna glō
Quia nō est btitudo arcē
aduersis. Alia glō. Sūt q̄
ī prosperis seruiūt dnō/ in
aduersis recedunt/ Alia glō.
sup verbo Quē enim diligit
dn̄s ꝛc̄ dicit. Tanto qꝫ minꝰ
de flagello quo castigamꝛ.
murmurare debemꝰ/ q̄nto
certius. ī eo. paterne dilectō
nis pignus tenemꝰ/ vnde

ipē ait/ Ego quos amo. ar
guo et castigo/ :·
¶ Item pūbiorʒ. iij. dicit glō su
p verbo Beatus hō ꝛc̄ Bti
tudo vera est homīs/ nō ad
uersis carere ī pūti/ s̄ȝ eterne
sapiēcie percepcōne letari/ qd̄
est. ī hac vita. dnī volūtatē
cognoscere/ et ī futuro eius
visione frui/ :· :·
¶ Item sapiēcie. xij. dicit vna nō
glō. Probātur electi p affli
ctionem et monētur. ut pec
cata caueant/ et bona faci
ant/ Reprobi dispgūt̄. qꝛ nō
corrigūtur/ et nouit deus.
pios. de tēptacōne eripe/ ini
quos vero. in diem iudicij re
seruare cruciandos/ :·
¶ Item ī pricipio prologi sup a
pocalip. scribit̄. Omīs qui vo
lūt pie viuere ī xpō/ psequ
cionem pacietur. Iuxta illd̄.
fili accedens ad suitutē dei.
sta ī iusticia et timore/ et ppa
ra aīā tuā. ad tēptacōnem/
Temptacio nāqʒ est. vita ho
mīs sup terrā/ :· :·
¶ Item. ij. ad thimotheū. iij. sup v̄
bo. psecucōnem paciet̄ ꝛc̄ dic̄
glosa. Pacietur ī corde uel
corpore. a dyabolo ul' malis
homībus/ ul' a suis cōcupi
scencijs. ul' pro dolore pec
catoꝝ/
¶ Item ecclastici. ij. sup v̄bo. Ac
cedens ad suitutem ꝛc̄ dic̄
glō. Qui enī vult. ab ille
cebris mūdi se abstinere/ ꝛ
ī xpō pie viuere/ psecucōem
pati/ dū enī attingi diui
no seruicio ppar at/ bellū dy
aboli. cont̄ se excitat/ et dū
alia vicia subdit/ alijs relu

citatur et diuina dispensatio
ne agitur ut superet. et superetur
ne extollatur sed quia humilitas
et paciencia illi necessaria est sequi
tur. deprime cor tuum et su
stine etc. Et sup illo verbo Et
sustine dicit glo. interlinearis
Ne in tribulatione deficias
Item ibidem dicit alia glo. interli
nearis. Ne fractus pusillanimi
tate finem laboris propter spem
in afflictionis tempore longanimis
esto et fortis. viriliter age et
confortetur cor tuum :·
Item aug. in sua exposicione ps.
xxix. dicit. Pressura et tri
bulatio ab inicio usque ad finem
sic erit sed transeunt ista que te
premunt et veniet. que sustinet
nos et exterget sudorem. sic
exterget lacrimam ultra non flebis
Modo autem gemamus in tribu
lacionibus quia abundancia
hominis. erumna et calamitas.
Item ps. xxxiii. in versu Oculi domini
sup iustos etc. dicit glo. et est
aug. Deus ut medicus. se
cat et urit et quod videtur non
exaudire sed hoc facit. ut sanet
et parcat in sempiternum. Et pau
lo ante. dicit In ista vita. pax
vera non est nec tranquillitas
gaudium inmortalitatis. societas
angelorum promittitur sed quisquis.
non illam cum hic est. quesierit
non illam habebit cum venerit
Noli ergo timere laborans tan
tum tu tene vias eius cum tri
bularis ipse medicus est adhuc
putre habes. nescio quid cla
mas. sed adhuc secat. et non tol
lit manum. nisi secuerit quan
tum videtur. Etenim medicus cru
delis est qui exaudit hominem

et parcat vulneri et putredi
ni Matres. quando fricant in
balneis. ad salutem filios non
ne parvuli clamant inter
manus earum ille ergo crudeles
sunt ut non parcant. non ex
audiant lacrimas nonne ple
ne sunt pietate et tamen cla
mant pueri et non eis parcitur
sic et deus noster plenus est caritate
Et paulo post subdit dicens
Noli timere tantum fac quod
iubet et si te non eruet corpora
liter. eruet spiritualiter. Et
sup verbo Multe tribulaciones
iustorum dicit Post paucas.
aut nullas tribulaciones alii sez nunquam
veniunt ad tribulacionem sem
piternam unde numquam eruentur
Isti autem sez iusti post multas
tribulaciones venient ad pa
cem sempiternam ubi numquam aliquid
mali pacientur :·
Item dicit Cassiodorus in predicto
versu et est in glo. Qui non pa
titur. non est iustus :·
Item aug. ps. xxxiii. Medicus
nempe qui ad salutem adhibetur
nonne ferro armatur sed contra
vulnus non contra hominem secat
ut sanet et tamen dum secat
egrotum dolet illi. clamat. re
sistit. et si forte per febrem men
tem perdidit et iam medicum ce
dit nec tamen ille sez medicus.
desistit a salute eroganda quod
novit facit. Illum maledicentem
et conuiciantem non curat non
ne excitant eciam litargicum ne
somno gravi permaneant in morte
et hoc paciuntur a filiis suis
quos carissimos genuerunt
et non est carus filius. nisi fu
erit patri dormienti. molestus

litargici excitantur: frenetici
ligantur / sed tamen utrique amantur
Item ps. xxxv. in versu. Pretende
domine etc. dicit aug. Soli sunt
recti corde / qui sequuntur in hac
vita voluntatem dei / voluntas
dei est / aliquando ut egrotes / si
quando sanus es. dulcis est vo
luntas dei / et quando egrotas
amara est voluntas dei / non
in recto corde es. quare / quia non
vis voluntatem tuam dirigere
ad voluntatem dei / sed dei vis
curvare ad tuam / illa recta est
sed tu curvus / voluntas tua cor
rigenda est ad illam / non illa
curvanda ad te / et rectum
habebis cor. bene est in secu
lo. benedicatur deus qui con
solatur / laboratur in seculo. bene
dicatur deus / qui emendat et
probat / et eris recto corde /
dicens. Benedicam dominum in
omni tempore / etc.
Item in tractatu psalmi xxxvi.
dicit aug. Novissimus dies
terribiliter auditur / eis qui se
curi esse bene vivendo nolunt /
et male vivere diu volunt /
no. utiliter autem scimus venturum /
et utiliter nescimus quando ventu
rus sit / ut paratum cor habeamus
bene vivendo / et non solum non
timeamus venturum illum iudicii
diem / sed amemus. Dies quippe
ille / sicut infidelibus laborem au
get. sic fidelibus finit / Quid
autem horum duorum / esse velis an
tequam veniat / nunc est in potestate /
cum venerit non erit / Elige ergo
cum tempus est / et revera hoc
te perturbat / quia vides male
viventes felices. rerum istarum
copia circumfluere. sanos esse.

superbis dignitatibus eminere.
incolumem habere domum. gau
dia suorum. obsequia clientium.
excellentissimas potentias. ni
chil triste interpellare vitam
ipsorum / mores nequissimos vi
des / facultates copiosissimas
prospicis / et dicit cor tuum. nullum
esse divinum iudicium / omnia ca
sibus fieri. et fortuitis moti
bus ventilari / nam si deus mi
qui res humanas respiceret /
non floreret illius iniquitas /
et mea innocentia laboraret /
sed omnis morbus animi / habet no.
in scripturis medicamentum suum /
qui ergo sic egrotat. ut ista dicat
in corde suo / bibat potionem psal
mi huius. scilicet xxxvi.
Et super predicto psalmo scilicet xxxvi.
dicit aug. Subiunge te deo /
quia modo tempus est hiemis /
gloria tua non dum apparet. sed
transit frigus / venit estas. i.
iudicii dies / tunc arescit viror
feni / et apparebit arbor glo
rie. sed tu spera in dominum / Illi scilicet ma
li sperant. non in dominum / et spes no.
illorum mortalis. fragilis. cadu
ca. volatica. transitoria. inanis.
fac tu bonitatem / quam respi no malitiam
cis in illis male florentibus. Sci
as enim deum esse possessionem
nostram / et nos esse possessionem
dei. Revela ergo ad ipsum viam
tuam. Indica illi quid patiaris.
Indica illi quid velis / quia ipse
promisit tibi inmortalis eris.
et dabit tibi vitam eternam /
quia in isto seculo nox est / ne no.
eligas hic florere / sed subditus
esto domino / et obsecra eum / persevera
bonum opus. persevera oratio /
oportet enim semper orare et non

deficere ne emuleris eum qui p
sperat in via sua ipse prosperatur
sed in via sua tu laboras sed in via
dei illi prosperitas in via est o
in pervencione felicitas tu has
vias ambula quas novit do
minus et si laboras in eis non
te fallunt via vero impiorum
felicitas transitoria finita vi
a peracta felicitas et finis eius
in profundum inferni perducit
via vero tua augusta est et
pauci ingrediuntur per eam sed ad
quam beatitudinem perveniat tu
debes cogitare modicum susti
nes sine fine accipies unius
autem cuiusque hominis vita
quanta est ad quantoslibet an
nos duc longissimam senec
tutem quid est nonne aura e
matutina

Et in secunda parte super isto psalmo di
cit augustinus Ad tempus laboras
in eternum non laborabis brevis
est molestia tua eterna erit
benediccio tua ad modicum
dolebis sine fine gaudebis
si inter molestias incipis
labi propone tibi exemplum pas
sionis christi Et dicit Quicquid
acciderit iusto voluntati di
vine deputet non potestati
inimici et noli mirari qui
in laboribus pararis ad ma
gnum aliquid pararis Quo
dam enim hic vivunt crastinus
dies semper ignoratur tolera
bilis ergo dura temporalia sed ad le
ta pervenies sempiterna susti
ne laborem et attende mer
cedem nam et mercenarius
in vinea deficeret nisi atten
deret quid accepturus esset
et cum attenderis quid sis

accepturus omnia tibi erunt
vilia que pateris nec digna
estimabis pro quibus illa
accipias. miraberis tantum
dari pro tantillo labore nam
pro eterna requie eternus la
bor subeundus erat eternam
felicitatem accepturus eternas
passiones sustinere debes
sed si eternum sustineres labo
rem quando venires ad eternam fe
licitatem ita fit ut necessario
temporalis sit tribulacio tua qua
finita venias ad felicitatem
infinitam sed posset esse longa
tribulacio pro eterna felici
tate verbi gratia ut quomodo fe
licitas nostra finem non habebit
miseria nostra et labor noster
et tribulaciones nostre diuturne
essent nam et si mille annorum
essent appende mille annos
contra eternitatem quid appen
dis cum infinito quantumcumque fi
nitum decem milia annorum decies
centena milia si dicendum est
et milia milium cum eternitate
comparari non possunt Et sic
deus non solum temporalem labo
rem tuum esse voluit sed et bre
vem paucorum dierum est tota
vita hominis et ideo breviora
et pauciora sunt dura ut du
rare possimus Si ergo per totam vitam
suam homo in laboribus et erum
nis esset in doloribus et tormen
tis in carcere et in plagis in
fame et siti omnibus diebus
horis omnibus per totam vitam
suam usque ad etatem senectutis
pauci dies sunt tota vita ho
minis quo labore transacto veniet
regnum eternum veniet et sine
fine leticia et felicitas veniet

equalitas angelorum veniet/
hereditas xp̄i veniet/coheres
no xp̄i/ Pro quanto labore. quātam
mercedem accipimus/hic autē.
inter erūnas. tēptacōnes. do
lores. gemitus sumus/ Noli ergo
esse piger/declina a malo et
fac bonum/noli arescere a ste
rilis esse/et vitam eternā da
bit tibi/et ideo flagellaris/
ut sis inter eos/qui merentur
recipi/quia sanctos suos fla
no gellat ad tempus/ Quid ergo
tibi prodest lucrū auri/et
dampnū innocēcie/ Noli ergo
ad p̄ncia attendere/hec in
ps. xxxvi. et xxxvii./
Item eodem ps̄ dicit augꝰ/ To
ta vita sup terram. tēptacio
est/nec q̄i prospera eligēda
est/et sola adversa devitāda
sꝫ utraque cavenda est/illa ne
no corrūpat. illa ne frangat/ut
unicuique hōini in quocunque sta
tu recta/i hac vita egerit/nō
sit refugium. nisi deus/nec ul
lum gaudium. nisi i promissis
no eius/ Vita enī hec. qualibet
redundans felicitate. mul
tos fallit/deus autē nemi
nem/et omnia que i via occur
rūt. transeunt/exultent superbi
de p̄nti felicitate/timeant
honoribus. fulgeant auro.
redundent famulis. obseq
iis clientum conspicuentur/p̄te
reūt ista. transeunt tanquam um
bra. et cum finis venerit. tūc
veniet sine fine tristicia/
Item ps̄ lxxii. dicit glō/et est
Cassiodori. Quia zelavi/pax
pctōrum tp̄alis. fluxa. caduca.
Post dicit alia glō. et est au
gustini. Certa mors et etiā

manet apud eos/que nec
declinat ab eis/nec ipi ab ea/
Ideo enī mō. cum sanctis non
flagellantur/quia eternum eis
supplicium p̄paratur/
Et item Cassiodorus/ Sicut
incurabilis. cui nichil prohibetur
ita et deus. videns illos in
curabiles/nō retrahit eos
a malis/sꝫ tradit i desideria
cordis eorum/nō cito moriūtur
sꝫ diu vivunt/et si aliquādo eis
plaga infertur/nō firmātur
ut durent flagellum corre
ctionis/ab infirmitate et
plagis. velociter convalescunt/
nec sicut homines iusti/tribu
lacōnibus quatiuntur flagellis/
et sic eis. modo prospere ce
dit. et contra deum blasphemi
sunt/a rectis semitis de vi
cio i vicium ruētes/loquuntur
q̄i immortales sint/sꝫ transeunt
omnia terrena/nō cogitant
se posse cito mori/et hec ma
la sunt iniquis. et ex p̄speris
eveniūt/Et dicit sanctus
vel iustus. bene serviet a fla
gellorum. nō servit malus et
honoratur/sꝫ scio. malos nūc
prosperis decipi/postea i finē
omnibus deserendos/et etiā
i hoc mūdo nō esse immunes.
et ipunitos/quia et si feli
ces sunt/reatum tamē gu
stant. et frequētes ruinas
incurrunt/et nō solū i futuro
male erit eis/sꝫ et hic/propter
huius florem et copiam tp̄a
lem/et quia dolosi sunt. i ipo
dolum patiūtur/fraudulenti
sunt. faciendo fraudem i oī
bus nequiciis suis/et ipi
fraudem patiuntur. ut terrena

eligunt. et eterna bona relin
quant/ et ab omibus rebus.
deserti sunt ī morte/ que et
repente venit eis/ et eternali
ter perient/ et de erit eis. ve
ritas superne ciuitatis/ pibit
etiā eorum ymago/ quia nec
similitudinē retinebunt/
qui de vera btitudine nil
habebūt/ et merito hoc faciet
eis deus. ī sua celesti ciuita
te/ quia ipi. in sua terrena ciui
tate. ymaginē dei scilicet rōnē/
ad nichilū redigerūt/ hec ī
no glō psalmi lxxij. nō tm̄ sic
consequēter. sz hinc inde mul
tis obmissis. que nō faciūt
ad ppositū huius materie/ :·
Item greg/ omē. xi. sup ezechi
elem. ptis p̄me dicit/ Miseri
cors enī deus. tēpus nobis
ad piiā relaxat/ sz cū eius
grē patiētiā. nos ad augmē
tū vertimus culpe/ hoc ipm̄ tē
pus. quod ad parcendū pie
disposuit/ districtus ad ferie
dū vertit/ ut cū reuerti q̄s
no etiā post. spacio accepto tē
poris. noluerit/ p hoc mala
sua. ad reatū augeat/ p qd̄
ea. diluere potuerat. si con
uerti voluisset/ vnde scriptū
est/ Ignoras qm̄ benignitas
dei. ad penitētiā te adducit/
./ in glō cōtinuata Item dicit Cassiodorus/ sup lxxij.
ps/ O incongruū zelū. ī iniq̄
peccatoris/ et eos putare feli
ces. quos eterna certū est. dā
natione percelli. i. puniri/ :·
Item Cassiodorus/ Et reuera.
pax ista pctor̄ que videtur/
mtōs eludit ~~oculos~~ aspectus/
nā cū ipi pctores. vident lo
cupletes. multisqz dīuiciis po
pulis. et ī mūdo nō esse quod
timeant/ putant hēc parē/
sz pax ista cū consciētia sep
litigat. rixatur intrinsecus/
et cū hostē nō habeant se
cū. ipa decertat. et cū eis. ad
penitēdū detur spaciū vite
illi magis scelera probant
augere/ nec est longa dura
cio ī plaga eorum/ quia si ifirmē
tur: aut vulnerētur: cito curā
tur: habentes ī prompto re
media curationū/ pper abū
dantiā diuiciarū suarū/ et ī
labore hominū nō sūt/ sz
in deliciis. et solaciis viuūt/
sz sancti viri uel iusti/ in hoc
seculo labores sustinēt. et
diuersarum afflictionū flagel no
la patiūtur/ ut correcti. ad
dnm̄ redire mereantur/ sed
istud pctoribus destinatis.
nō prouenit/ :· :·
Itē eodē ps ī versu. Cū hoīb
nō flagellabūtur/ et dicit
hugo/ videlicet ī pnti adcor
rectionē. sz ī futuro cū demo
nibus ad dānacōnē/ hec
ī illo ps. hinc inde collegi/
quia pulcra sunt/ :·
Item ps lxxij. ī versu. Lauda
buntur omīs recti corde dīc
augus. Hii sunt recti corde/
qui omīa que ī hac vita pa
ciūtur/ nō ea tribuūt īsipi
entie. sz consilio dei/ ad me
dicinā suā/ nō psumūt de
iusticia sua/ nō putant se ī
iuste pati/ quod patiūtur/ aut
ideo deū esse ī iustū/ qz nō
plura patitur. qui plus per
cat/ noli respicere eos. quos
nosti peiores te/ et florere
ī istis/ et nō flagellari. ut

displiceat tibi consilium dei et
dicas Ecce peccator sum et
propterea flagellor quare il
le non flagellatur cuius novit
tanta flagicia quanticumque ego
male fecerim numquam ego tan
tum feci quantum ille sine cun
cta ipse novit quid agat quod
si desperat quid si propterea
tu secuturus quia non desperans
patere gratuito quidquid pateris.
corde recto novit deus quod
tibi donet quid tibi subtra
hat quod tibi donat ad conso
lationem valeat non ad corru
ptionem et quod tibi subtra
hit ad toleranciam valeat non
ad blasphemiam si autem blas
phemas et displicet tibi deus
et tu tibi places distorto
corde et perverso es et hoc pe
ius quia cor dei vis corri
gere ad cor tuum ut hoc ille
faciat quod tu vis cum tu de
bes facere quod ille vult

Item ps lxviii dicit augustinus Prospera
que in rebus humanis vocatur
vo felicitas plus est timenda
quam miseria quia miseria ple
rumque affert ex tribulatione
fructum bonum felicitas au
tem corrumpit animam perversa se
curitate et dat locum dyabo
lo temptatori sed hec delicie tem
porales dulces sunt et tri
bulationes temporales amare
sunt sed quis non bibat tribu
lationis temporalis poculum me
tuens ignem gehennam et
quis non contempnat dulce
dinem seculi inhians vite e
terne gratia et quando dominus permit
vo tit et facit ut in tribulatione
aliqua simus et tunc misericors est

Item ps lxxii dicit Pii et deo
servientes in temptacionibus
plerumque et in laboribus fatigantur
Item ps lxxiii dicit augustinus Fa
cit hoc deus quod plerumque
facit et homo Aliquando iratus
homo apprehendit virgam cedit
inde filium suum ac deinde pro
icit in ignem et filio servat he
reditatem Sic et aliquando deus
per malos erudit bonos et per
temporalem potentiam dampnandorum
exercet disciplinam liberandorum
Item ps lxxiiii dicitur in glosa
Miseri qui hic rident et io
quecumque hic occurrunt prospera
vel adversa despice et in sola
dei permissione gaude

Item ps lxxxiii in tractatu dicit
augustinus Uva pendet in vitibus
et oliva in arboribus in hiis du
obus fructibus solent tor
cularia preparari et quamdiu pen
dent in fructibus suis tamquam
libero aere perfruuntur et nec
uva vinum est nec oliva o
leum ante pressuram sic sunt et
homines quos predestinavit no
deus ante secula qui antequam
accedant ad servitutem dei
fruuntur in hoc seculo tamquam
deliciosa libertate velut u
ve aut olive pendentes sicut
quod dictum est Fili accedens
ad servitutem dei prepara animam
tuam ad temptacionem accedens
quisque ad servitutem dei ad
torcularia se venisse cogno
scat contribulabitur contere
tur comprimetur non ut in hoc se
culo pereat sed ut in apothecas
dei defluat In pressuris igitur
constituti ad hoc conterimur ut
amorem nostrum non in ista mundana.

secularia temporalia fluxa atque
peritura commutamus sed incipia
mus querere illam quietem que
non est de hac vita nec de hac
terra et sit dominus ut scriptum
est refugium pauperi. Et sub
dit ibi circa finem dicens Si
ergo sentis pressuras huius mun
di etiam cum felix es intellige
te esse in torculari. Dubitis
enim fratres mei infelicitatem
seculi metuendam esse et feli
citatem non esse metuendam immo
vero nulla infelicitas fran
git quem felicitas nulla cor
rumpit ergo cavenda et timenda
est ipsa corruptrix ne te blan
diendo seducat ne incumbas
in baculum arundineum fragile
est quo niteris frangit et
interimit te si ergo felicitate
tibi iste mundus arridet in
pressura te computa ut dicas
tribulationem et dolorem inveni.
Item ps. lxx. dicit aug. Non
tibi videantur felices qui flo
rent ad tempus tu castigaris
illis paratur tibi castigato et
emendato filio hereditas
reservatur. Agnosce te eru
besce tu nichil enim mali pa
tereris nisi ille iustus esset.
Item in glo. ps. xiiij. dicitur Eru
dicio fit per disciplinam tribu
lationis et in diebus malis
florent mali et laborant
boni. Felicitas malorum fove
a est labor bonorum flagel
lum patris est ideo autem fe
licitas est fovea quia cum deus
parcit per impunitatem fit homo
elatus et cum putat se alti-
cadit et multi sunt dolores
et amari sed multe consolacio
nes et suaves non desunt
laboranti et hoc per salubres no
cogitaciones ut cum eternas
retribuciones laborans co
gitat mala temporalia despici
at et labor est precium regni
dei quo ipsum venale emitur
et ideo permittit deus laborem no
ut non sit homo sine timore
et ne amet aliquid aliud
oblitus veri boni. In tranquil
lo enim dormit xpc. et tunc
surgit fluctus in quo exci
tatur ita in quibusdam tempe
stit fides xpi. in tranquillitate
oris et surgit tunc fluctus
temptacionis si autem non preci
pitareris non queres refugi
um pungeris dolore ut quasi
sic spes recedit seculi et ve
nit spes dei.
Et dicit hic aug. in principio
huius psalmi Notum est nobis
omnibus multos murmura
re adversus dei pacienciam et
dolere iniquos homines et im
pios vel vivere in hac terra
vel plurimum posse et quod
amplius est plerumque pluri
mum posse malos adversus
bonos et sepe malos premere
bonos malos exultare bo
nos laborare malos superbi
re bonos humiliari et ex hoc
pervertuntur impacientes et infir
mi animi qui frustra sunt bo
ni quia deus avertit et aver
tere videtur oculos suos a bo
nis operibus piorum et fidelium
et augere malos in his que
diligunt putantes ergo infir
mi frustra se bene vivere et
videtur eis deus negligere et
non curare res humanas

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

et aut equaliter habē bo
nos et malos/aut quod est
pniciosius cogitare/deū ī sec
tare bonos/malis fauere/q̄
talia cogitat/et si nichil mali
alicui faciat/facit plurimū
sibi/et in se ipm̄ impius est/ꝫ
iniquitate sua nō ledit deū
s; inficiat se/ :·
Item ps̄. liij. dicit aug9/Gaudes.
agnosce patrē blandientem
tribulans.agnosce patrē emē
dantē/siue blandiat᷑ siue e
mendet/eū erudit. cui pat
hereditatē/ :·
Item ī ps̄ xxxi. ī versu Gloriamī
omīs recti corde dicit aug9 Q̄
mō recti corde gloriant᷑/au
dite gloriacōnē ipoꝝ/dicit
enī aplus/s; et gloriamᷓ ī tri
bulacōne/nā nō est magnū
gloriari ī gaudijs.gloriari ī
leticijs/rectus corde. et iā in
tribulacōne gloriat᷑/sic g°re
diꝫ cor/cuicūq; aliquid accidit
dicit/dn̄s dedit. dn̄s abstulit/
ꝛc̄ et nō dicit. hoc michi dya
bolus fecit/prorsus. ad dn̄m
tuū refer flagellū tuū/nec
nō dyabolus tibi aliquid facit/
nisi ille pmittat. qui desuper
habet potestatē/ne te. sine
flagello futuꝝ sperēs/nisi for
te cogites ex hereditari/fla
gellat enī omē filiū quē
recipit. nullus sine flagello est/
Item dicit glō. ps̄ xxxvij. Iniq̄ta
tes. que leues sunt et dulces.
diu fiūt. afflictionibus one
rant᷑. i. onerose et graues fi
unt/et salutaris medicina ē
ī malis/sparē nec desiꝛe/s;
aliq̄n̄do priores ī hac vita. aut
nō. aut minus flagellantur/

quia iam desperata est salua
cio eoꝝ/at vero illis quib9 spe
rat᷑ vita sempitna. necesse est.
ut hic flagellent᷑/nō vis fla nō
gelluꝫ. nō tibi dat᷑ hereditas/
omīs enī filius necesse ē ut
flagellet᷑/naꝫ flagelluꝫ medi
camentū est cont᷑ pctm̄/ :·
Et dicit glō sup ps̄. ij. ī versu
Cū exarserit ī breui ira ei9 ꝛc̄
Modo nō ardet de9. cū castigat.
ut pcc̄a s; ī futuro ardebit. quia
nil paciencie tūc ampli9 erit/
Item Cassiodor9 ī ps̄. ix. sup v̄su.
Adiutor ī oportunitatib9 ꝛc̄ di
cit. Ille est paup dei. qui ter
rena cupiditate vacuatus/
celesti desiderat largitate di
tescere/cui dn̄s adest ī tribu
lacione temptacōnū. adiutor/
Item Job xxiij. ī glō que incipit
nūc quoq; dicit᷑. Justi. ī adver
sitatibus. plus sicut facie cu
stodis/et cū cont᷑ votū quid
libet agi conspiciūt/ad occulta
dei recurrūt/ut ī eis videant/
quia īordinate intus nō dis
ponit᷑/quod īordinatū foris
currere videt᷑/ :·
Item alia glō eiusdē c. dic᷑. Ex
ustione enī tribulacōis. et sub
trahūtur vicia/et merita au
gent᷑/sepe puissio vl' psecucō.
cū maioris psperitatis est/.
Item ij. ad cor. xij. sup v̄bo. ppt
qd' ter dn̄m rogaui. dicit glō
Quia grauius est medicina ī
firmo/ideo rogauit medicū
ut auferret qd' apposuerat/
q2 molestū erat/ut cū me
dicus apponit visceribus/a
liqd' forte epithima mole .i. emplastrū
stū et ardens/quo curādus
est ille. cui9 viscera timebāt/

rogat ille medicum/cum illo me
dicamento curari cepit. ut au
ferat/medicus autem cōsolā.
et monet patiētiam/qz nouit.
utile esse quod apposuit/et
sic eger petit multa a me
dico/que nō dat medicus/
nō exaudit ad volūtatem/
ut exaudiat ad sanitatē/
nō est magnū. adeo exau
diri ad voluntatem. sz ad uti
litatem/

Item Ieremie. v. sup vbo. Percus
sisti eos etc. dicit glō. Omnis
diuina percussio. aut purga
tio est nobis vite pñtis. aut
initium pene sequētis/Sz dū
flagellat iniquus et corri
gitur/qui preceptum audire no
luit. audiunt dolorem. et ami
lis. qui precepto. dolore cohibē/
nō hij vero. quos damnāt fla
gella. nō emendant/et cum
hic flagella inchoant. in e
ternum perdurant/et tale fla
gellum/qd sic tpraliter inci
pit. eternis cōsumma supplicijs/
Et ibi dicit glō interlinearis.
Inferuntur. supplicia. ut corri
gant viciā/

Item ad hebreos. xij. dicit. No
li negligere disciplinam dni
Et ibi glō. i. tribulacōes. qui
bus erudiris a dño/qui pur
gat peccata/et nō debes fa
tigari dum argueris usqz ad
defectum. Et sequit in textu.
Quē enī diligit dñs castigat/
flagellat autem omnē fili
um. quem recipit/Et ibi glō.
castigat. i. castum facit. cor
ripiendo/quem recepturus
est. i hereditatem eternā./
Si g° exceptus a passione
flagellorum/exceptus es a
numero filiorum/Nō g° turba
ri debemus/cum aliquis sanctus
grauia et indigna pcietur
si obliti nō sumus/que ptule
rit iustus iustorum. sanctusqz
sanctorum/Et attende hic. iu
sticiam et misericordiam dei/iu
sticia est i eo. q flagellat/mi
sericordia i eo. q recipit etc.

Item ad Roos. viij. scribit. Nō
sunt condigne passiones hui
tpris/ad futuram gloriam. q re
uelabit in nobis. Et ibi glō/
Passiones. tprales et mome
tanee. tribulacio namqz est cū
fine/merces sine fine erit/
et multo maior erit ibi glo
ria. qz hic labor/

Item actuū xiiij. scribit. Per mul
tas tribulacōnes. oportet
nos intrare i regnum celorum/

Item dicit glō ad philipp. iiij.
Quid est seculi gaudium. bre
uiter dico/seculi leticia. est
i punita nequicia. sz luxuri
ari. i spectaculis nugari. ebri
ositate ingurgitari. turpitudiē
fetere. et nichil mali pati/
ecce gaudium seculi/huiusmo
di facere nec castigari fame
uł belli timore uł morbo uel
aliqua aduersitate/sz oia in
rerum abūdantia. i pace carnis.
i securitate male mentis a
gere. ecce gaudium seculi/

Item ps. ix. sup vsu. Letabor et
exultabo etc. dic glō. In te.
nō in secularibus/nō i iocun
ditate rerum labentium/sz i oc
cultis filij/alibi nō est vera
leticia/

Et dicit aug° sup isto ps. Om
nes cruciatus. qui corpaliter

inferũtur/ aut exercet con
uersos ad deuz/ aut ut con
uertant^z admoneẽt/ aut in
ste.dãnacioni ultime/ ꝑpa
rãt ĩduratos ul' obduratos/
Et post multa verba subdit/
Nõ eni͂ conuertit^z aĩa ad de
uz/ nisi cũ ab hoc seculo auer
titur. nisi ingratorijs eius.a
moris. et penosis volup
tatibus/ labores dolores q3
miscẽant^z/ :·
Itez dicit glõ ad galat/ v./ p
hoc g° q' patimᵛ probamᵛ fi
li promissionis/ :·
Et itez ps. ix. dic̃ glõ. Mag͂
ira dei est. ut desit correctio/
et magna ira dei est. quĩdo
peccãtez nõ corripit/ s3 vagã
licẽciaz ĩ peccãtiũz viuendi p
mittit/ cuz eni͂ nimia felicita
te. ĩ ociũz remiserit animuz/
cadet repentino interitu/.
Itez dicit Yonimᵛ ĩ phemio. xiij.
libri. sup ysaiaz/ Dñs qui re
spicit terraz. et facit eaz tre
no mere/ frequẽtibus morbis.
meã quoq3 terraz facit cõ
tremiscere/ et me oblituz cõ
dicõnis humane/ crebro ad
monet. ut hoiez. et senem.
iãq3 moriturz esse me. noue
rim/ vnde qui subito me lan
giore percusserat/ ĩcredibili
velocitate sanauit. ut tre
ret potius q' affligeret. a
emendaret magis. q' verbe
raret/ et q̃i in quadaz specu
la cõstitutus/ mũdi huiᵛ tur
bines. atq3 naufragia nõ abs
q3 gemitu et dolore. cõtẽpler/
Itez dicit Cassiodorᵛ ĩ ps. lv.
Cuz deus. corda. tribulacõibᵛ
fatigauerit/ et diuersaz an

gustiaz numerositate cõple
uerit/ ab iniquitate reuoca
ti. cõpellũtur dño confiteri/
et hoc p iraz eius videt^z fieri/
cuz tamẽ ille. placidus atq3
ĩcõmutabilis/ salutis nr̃e cau
sas nosmet^z opari/ :·
Itez ps lxxxix. dicit. Intelli no
giniᵛ oms emendacões dñi
fidelibus. pietatis intencõe
puenire/ et vtile est nobis
tribulari/ ut sepe cõmoniti
p saluberrimã cõuisionez
valeamᵛ pctõr veniaz puen[ire]/
Itẽ ps lxxxj. dicit. sup versu.
Iustus ut palma florebit/
Palma est aspera inferius
ĩ stipite/ et dulces fructᵛ hẽ
ĩ sũmitate/ Sic iustorz cõui
sacio. ĩ hoc mũdo. diuis ẽ do
loribus plena. s3 in supnis p
bat^z pulcerimã/ vbi florebit
gloria ĩmortalitatis/ :·
Itez dicit greg' sup ps. cxiij.
Sancti. penas tpales libẽ
tius tolerant/ q2 p eas. etiaz
euadere nõ desperant. Ipẽ
autez pene. cogũt hoiez ad de
uz refugere/ et ab ipõ auxi
liuz postulare/ :·
Itez dicit lira sup v'bo. Et iusti
Cũ corripuit et castigauit
pctõrez. ad veniaz recipiendum/
Et sup verbo. Deus m̃ misere^z
flagellando filiuz quẽ recipit/
Et dicit augᵛ Magna mise no
ricordia est ĩ pñti misericordi
az nõ consequi/ :·
Itez Yonimᵛ. plorabo ad tem no
pus/ ut ĩ eternũz gaudeaz/ qui
eni͂ in pñti nõ plorat/ ĩ futũ
lacrimabit^z/ :· :·
Et dicit Cassiodorᵛ. Nõ eni͂
abinc̃dus est dolor. qui pdu

cit ad requiez/ nec durus est
mandus est fletus/ qui etiam
gaudia subministrat. Inte-
dam⁹ nō ad hoc quod patim-
sz quod speram⁹/ quia tpāle
maluz sine dubitacōne mol
lescit/ cui⁹ psperitati⁹ intendi
tur finis/ hec illi ī ps cxviij.
Item dicit aug⁹ ps lxxxiiij. To
tuz gaudiuz nr̄m deus ē/ qui
vult securus gaudere. ī illo
gaudeat. qui nō pt perire/
Quid enim fratres mei/ gau
dere vultis ī argento/ aut ar
gentuz perit. aut tu/ et nēo
scit. quid prius/ verūtamē il
lud constat. q utrūqz pituz
est/ et tu et argentuz/ Noli g°
gaudere ī istis/ sz gaude ī il
la luce. que nō habz occasuz/
Item dicit hugo ī ps lxxiiij. Do
min⁹ homi in tribulacōne po
sito consolacionez infundit/
de consolacione retribucōis
eterne/ tempat g° amaritu
dinez pn̄tis tribulacōnis. p
dulcedinez tribulacōis. ul' fe
licitatis/ Illi vero qui hic vo
lunt bibere iocunditatē pn̄i.
et nō mixti tribulacōne/ tā
dem bibent feces calicis dn̄i/
penaz inferni. que nūqз eua
cuabitur/
Item Cassiodor⁹ ps xxij. sup
verbo Virga tua ꝛc dic. Videa
m⁹ quēadmoduz vtrūqz nos
consolari potuerūt/ cuz res
ōino diuerse sint/ baculum
quippe nō est dubiuz conso
lari/ qui ad opem ferendaz
humane imbecillitati semp as
sumit/ de virga quid dicim⁹/
que patit. affligit. et vicia
nr̄a iudiciaria seueritate ca
stigat/ consolat' plane et ipa.
fideles/ quādo eos ad viaz dn̄i/
adhibita emendacōe pducit/
Nā recte consolari dicim⁹ oē
quod iuuat. et si ad tēp⁹ nos
sua districtione contristat/
sicut dicit aplus ad hebreos/
Omnis disciplina ad pn̄s nō
gaudii videt' esse. sz tristicie
in posterz autez multuz fru
ctuz affert
Item sup eadez vbo sz vga tua
ꝛc dicit hugo. Consolant' aūt
nos flagella dn̄i pp̄ter tria/
Primo quia signa sunt pn̄e
dilectionis. sic ipe dicit apoc
iij. Ego quos amo arguo et
castigo/ Scdo quia penas et
nas ī tpāles comutant. Ter
cio quia etiā gaudia donāt/
ut sapie iij dicit. In paucis
vexati ī multis disponent' -
Et dicit greg' Sancti pēas
tpāles lucruz putant/ quia
p has se eternas euadere nō
ignorant/
Item ps xxxvi sup vbo Et pte
ctor eoz ī tpe ꝛc dicit Cassiod/
Tempus quippe tribulacōis
duplex est/ sz longe dissimile/
naz ꝛ hic tribulacōnes tpāles
sunt/ quas tamē dn̄s a fideli
bus suis ex toto aīo āmonet/
que mordent potius q deuo
rent. Illa autez tribulacio/ que
ī die iudicii impiis venit/ ma
la eterna tristis. quia cruciat/
vehemens. quia districta est/
in hoc tpe tribulacōnis pro
tector est dn̄s iustoz
Item dicit Ieronim⁹ ī ps xxiij sup
verbo Consolacōnes tue ꝛc
Secūduz labores et miserias
quas ī isto seculo patim' hōi⁹

mercedē apud deū in celis
no magnitudo tribulacōnū ma
gnitudo p̄miorū est quot pa
tim̄ vulnera tot merent̄ et
coronas quāto magis egi pe
tenciā totiens consolatus sum
vnā fudi lacrimā. vnā me
rui consolacōnē decē fudi
lacrimas decē merui consola
ciones quātacumq; fuit pondus
penitencie tantus fuit consola
cionū numerus Et subdit Cas
siodorus eodē ps. sup verbo fingis
laborē in precepto dicens etc.
Preceptū enī ipius continet
beati qui lugent. qm̄ ipi conso
labuntur. Et subdit ibi hugo
Iniqui vero huiusmodi precepto
nō obediūt sz potius contradicūt
quia gaudere et florere volūt
g° terrā nō sedebūt. terrā non
regnabūt Cū igit̄ viuis. labo
ra in paucis annis. quia inde re
quies erit tibi sempiterna Et
re quātū paruū dāni quodāmō
vnā siliquā i. folliculā grani
vel leguminis ad accipiendos the
sauros sempiternos siliquā labo
ris ad requiē incredibilē.
¶ Et sup verbo disperdet illos etc.
dicit. In suo regno efficaet alie
nos. cū eis dicet Ite maledicti
in ignē eternū vbi incomphen
no sibilē penā sustinet dānati
g° nullus. felices. estimet.
qui sub eternitate dānandi
sunt Amem° potius afflictō
no nes que faciūt ꝑpetuo feli
ces Si enī amarā medici
pocionē nō respuim° ut
mereamr̄ tpalē suscipe so
spitatē quis sane mētis nō
ferret paciēter. tpales cor
poris molestias p quas et-

na gaudia acquirūt maxi
me. cū in ipis molestiis ac mi no
seriis amplius auxiliet̄ no
bis dextera creatoris
¶ Itē dicit Sōnim° nemo dor
miens coronat̄ et sine la
bore nō possum° possidere
regna celorū
¶ Itē Ieremie xxx. in glo. et est gre
gorii. Quotiens deus p̄iorē
ferendo corrigit ad hoc fla
gellū emittit ut parcat cū
vero eius vitā in p̄uo p̄ma
nētē ferendo concludit fla
gella emittit. sz nō parcit
Qui enī flagellū emisit
ut parceret ad hoc quoq; emit
tit ut non parcat In hac enī vita
dn̄s tanto magis studet ut
parcat quāto magis flagellā
do expectando flagellat
¶ Itē Michee ii. dicit quedā
glo. Iubemr̄ nō putare requiē
in rebus mūdi et ire post
dn̄m in paradisū quod si volue
rim° nō inueniem° hic verā
requiē quia vbi xps̄ nō lu
cet. nō requies sz tribulacō ē
et qui se hic voluptati ap no
plicant graui corrupcione
conterētur
¶ Itē Ioelis p̄mo dicit vna glo.
Qui volūtatē verā a rebus de
lectabilibus ponitis et sensū
ab omnibus vtilibus auer
titis perit dulcedo et delecta
tio vera deo hoc faciēte. ut q
nō cognouerūt deū in p̄spe
ris cogant̄ cognoscere in adu
sis et qui diuiciis abusi sūt
p penuriā cogantur ad vir
tutes redire
¶ Itē ps. C. dicit glo. in vsū. Re
spondit ei etc. Totū tēpus vr

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

ad finez seculi/ est exiguitas
dierz/ qz omne quod finit exigu
uz est ut inde transeat in eter
nitatem/

Itez glo sophonie primo dicit
Omne tempus ad comparacionem
eternitatis breue est et exi
tus singulorz cito veniet ul'
in exitu cuiusqz ul' in comi iudicio

Item Remigius ps lxxxix. sup v
bo/ Anni nri sicut aranea me
ditabunt. Sicut aranea q multuz
occupatur. et exsiccat se ad
texenduz fila. ut capiat mu
scas. huc illuc qz discurrit. et
laborat tota die/ labor quidez
grandis est/ sz effectus nullus
ac inutilis/ Sic et vita hois/
huc illuc discurrit/ possessio
nes querunt hoies. diuicias
accumulant. diuersis qz la
boribus et curis. se expediunt/
et non attendunt/ q aranearz
tela ? Et in priori versu satz

Cum mille anni ? dicit hugo/
Transitoria non sunt diligenda/
sz magis. omis seculi ambicio
et concupiscencia. est declinan
da/ Et subdit dicens/ Ecce q
breuis est vita homis/ ad quam
breuitatez exprimendaz/ non di
cit. sicut hodierna. que adhuc
est. ul' sicut crastina. que ex
pectatur futura/ sz dies hester
na. que iam preteriit/ vita enim
hois breuis est/ q custodia.
i. q vna vigilia noctis/ que
pro tribus horis accipitur/

Et subdit hic Cassiodorus di
cens. Dulcere autez huma
naz vitaz/ nocturnis comparauit
excubiis/ vbi totuz sub obscu
ritate et trepidacione geritur/
quando mens hoim. vicissitu
dinum dura pulsatur/ Et subdit
ibi luca dicens/ Tempus hois
preteritum. quantumqz longuz fu
erit. q nichil est/ Et dicit ibi
hugo. Vita hois. breuiter transit/.

Et subdit ibi Cassiodorus dicens/
hec ideo diligencius explicen
tur/ ne quis sibi. de vita lon
gissima blandiatur/ attendens.
q vita sua non est nisi flos.
qui cito siccatur/ quod enim
finienduz est/ longuz dicere
non debemus/

Hic aliqualiter digressus
suz. a materia flagelli/ sz tamen.
qz sic occurrit michi. notare
volui/ ut sciamus q omnia fine
recipient/ multa possent
applicari ad istaz materiam/
sz non est hic locus/

Itez prima ad thessa. primo dicit
glo. Non parcet deus impiis/
tamquam sarmentis prosiis ad com
bustionez/ qui non parcat iu
stis. propter perficiendaz purgacio
nez/ et ideo. pressure iustorz/
exemplum sunt iusti iudicii dei/
Quid enim iustius/ q ut qui in
seculo. bonos deprimunt/ et p
secucionibus affligunt/ in futuro.
eadez paciantur. que faciunt/
Illi autem sint in requie/ qui
magnaz tribulacionez passi
sunt/ pro regno dei/ et hic
sinit deus. malos affligere
bonos. et prosperari/ Bonos vero
facit aduersa pati/ et ita iu
ste iudicat deus/ duz suos p
mittit affligi. et malos pro
sperari/

Itez Judith. viii. dicit in textu
Memores sint/ quia temptan
ti sunt patres nri ut probarentur
si vere colerent deuz suum/ ne

mores esse debent, quomodo pater noster abraham temptatus est et per multas tribulationes probatus amicus dei effectus est; sic ysaac, sic iacob, sic moyses et omnes qui placuerunt deo per multas tribulationes transierunt fideles. Illi autem qui temptationes non susceperunt cum timore domini et impatientiam suam et improperium murmurationis sue contra dominum protulerunt, exterminati sunt ab exterminatore et a serpentibus perierunt.

Hic glossa nichil dicit et videtur michi quod verba ista sint sibi ipsis glossa. Et tantum ista sequentia verba dicit una glosella: Hec est via veritatis, ut in flagellis animas nostras humiliemus et patientiam habere studeamus.

Item Job v super verbo Ego vidi stultum etc. Cuius totis desideriis in terreno amore solidatur, et visa prosperitate malorum pedes infirmorum nutant, sed fortes, que pena gloriam eorum consequatur videntes, prosperitatem eorum reprobant. Sed statim infirmus cum qualitate rerum variatur, et dum videt prospera laudat, cum mutantur nichil esse iudicat; sed firmus cum ipsam gloriam penam sequentem considerat.

Et sequitur ibidem: Filii mundi huius stulti elati sunt, sed cum venerit dies iudicii tunc conterentur, et non erit qui eripiat. Contra illos ibi veritas eripit quos hic per disciplinam premit, et quo exterior pena castigat eo mens ad superiora levatur. Quia impossibile est in hac peregrinatione sine labore esse, sed in eo quod caro affligitur mens ad petenda alta levatur; sed carnalis mala mundi sentit, qui inhianter bona eius appetit; sed cuius mens hec transit, ut avis ad alta penna spei levatus, nil mali sentit, cum gaudeat et de flagellis. Hec in illa glossa, obmissis tamen et mutatis aliquibus verbis, ut supra in glosis aliis.

Item Job v dicitur: Beatus homo qui corripitur a domino; increpationem ergo domini ne reprobes, quia ipse vulnerat et medetur, percutit et manus eius sanabunt.

Et ibi glossa: Reprobat qui se iniuste pati conqueritur. Duobus autem modis vulnerat deus quos ad salutem reducit: aliquando percutit in corpore ut mentem sanet, aliquando sine exterioribus flagellis mentis duritiam suo desiderio percutit et sic sanat eam que securitatem in mundo quiescebat mortua; sed dum mens ad deum anhelat et omnia secularia despicit, omnia ei mox vertuntur in temptationem et eam affligunt, sed dum transitorio labore atterimur a perpetuo liberamur. Et deus hic paterne erudiens atterit, sed in die iudicii a verbere abscondit.

Item Job vi dicitur in una glossa: Cum dolor vel temptatio nos percutit, elatio mentis succisa cadit, ut iam queratur manum levantis. Et post subdit: quibusdam hic parcit ut in eternum feriat, sed me hic non parcens feriat, quod est michi consolatio; timent enim sancti hic sibi parci.

Et eodem c. dicit glossa super verbo: Que est enim fortitudo mea etc. Alia est fortitudo bonorum, alia

malorum quia illorum est: eternis
et seculi blandi vincere mala
hic pro eternis tolerare. hoc
est: penitentia semper amare contra
flagella dei insensibiliter durum
re ab appetitu temporalium nec per
adversis quiescere. et in se
spem ponere.

Et Job xxxvii. dicit glossa: peccator. dum cor oppressum in-
finitis cogitationibus gestat
si divine gratie aspiratione tan-
gitur. hoc intelligit quia cuncta
que agit: districti iudicis animad-
versione puniantur versatque
in mente quam terribiliter: sententia
de ore iudicis prodeat disce-
dite a me etc.

Item psalmus lxxii. super verbo. In labo-
re hominum non sunt etc. Ideo eum
non cum sanctis non flagellantur
quia eternum eis supplicium
preparatur et ille psalmus loquitur
de prosperitate malorum.

Item eodem psalmus dicit Cassiodorus
super verbo pacem peccatorum videns
O incongruum zelum invidere
perituris et eos putare felices
quos eterna certum est damna-
tione percelli. id est percuti. et re vera
pax ista peccatorum que videtur
nostros eludit aspectus nam cum
ipsi peccatores videntur locuple-
tes. multisque dominari populis
et in mundo non esse quod timeant
putantur habere pacem. sed pax ista
cum conscientia semper litigat. in-
ter intrinsecus et cum hostem
non habeant. secum ipsi decertant.

Item Nicolaus de lira super psalmus
lxxii. in versu Et fui flagellatus etc. dicit: Frequenter enim
accidit quod iusti per totam vitam
suam vel magnam partem sunt
in afflictione quando enim electi ca-
dunt in peccatum deus non differt
punire usque in finem sed punit
in presenti et cito.

Item dicit Cassiodorus In futuro
iudicio felicitas humana dam-
nabitur que hic ad tempus flo-
rere monstratur.

Item dicit quidam poeta scilicet clau-
dianus Tolluntur in altum ut la-
psu graviori ruant. Et est
de penitentia di. iii. c. quid gloriaris. tur-
bamur. Facit etiam idem c. pro-
tinus ad propositum istud.

Item dicit Cassiodorus Impii
illa celesti ierusalem non poterunt
divinis apparere conspectibus
qui sicut in isto seculo ymagi-
nem domini in se polluerunt ita
in illa futura patria eorum effi-
gies non videbitur sed in gehenne
sequestrationem mittendi sunt.

Item dicit hic augustinus Quisquis
malorum hominum qui felicitatem secundum
tempus anteriora conspicit
quisquis eorum videret cruen-
tas conscientias quisquis
eorum animas posset inspicere dum
bellarent tantis perturbationibus
cupiditatum et timorum vide-
ret illos miseros et quando
felices vocantur videamus istos
et cum felices sunt fugiamus
etiam cum felices sunt non imi-
temur nec a domino deo nostro ta-
lia nobis pro magno petamus
qualia accipere meruerunt qui
illi non serviunt. Et subdit de
lazaro paupere dicens Cum a-
pud inferos ille dives in tor-
mentis esset vidit in infinito
gaudio eum quem contempsit
ante ianuam suam et digito eius
aque stillam desideravit qui

de mensa eius/cadentes mi
cis desideraverat/ labor ille
pauperis q̄ntus fuit/ diuicie il
lius diuitis q̄ longe fuerūt
et diues ille inter hoīes fla
gellatus nō est/ in laborib9
hoīm nō fuit/ Ille autez fla
gellatus hic/ requieuit ibi/
Quod autē mutuauerunt
ppetuuz est. Et post dicit. Q̄d
est diu qd' victurus es/ q̄ est
diu q̄d' habet finez trāsit illud.
quod q̄i in somno tenebat'
veluti sompniuz exurgentis/
Item dicit Cassiodor9 sup ps̄
xvii. Hoc est vnuz et singu
lare remediuz inter mala ī
uocare dn̄m ī tribulacoib9
et ipse necessitatis
Item pma petri pmo dic glō
Vbi eterna merces tribuit'
breue et leue videt' quod
in tribulacionibus secularibus nū
videbat' et graue
Item alia glō eodez c. Pacien
a sanctoȝ auro compat' q̄r
sicut ī metallis aliquid p̄cio
sius nō est ita hec apud de
uz omī laude est dignissima/
sicut eni̅ auz ī fornace exa
minat' prolatuz foras cui9
sit fulgoris apparebit/ ita
fideliuz constancia int' pres
suras contēptibilis videtur/
s; finito certamine ī iudicio q̄n
te sit glorie ostendet'
Item pma petri ii. dicit glō.
Reprobi hic habēt patriā
cui9 desideriis inhiant/ io
relegabūtur ī ppetuuz exi
liuz carētes voluptatibus/
Item eadez epl'a. c. iiii. dicit
vna glō. Si patimi̅ feruo
rez tribulacōnuz/ que certa
cōne inferūtur ad veraz pba
cionez et gloriaz/ ne putetis
vos esse exules a mēbris x̄
et nolite mirari de illatis ī
malis. ut p illa vos tēptet
deus/ quod antiquuz et fre
quens est/ electos dei pro e
terna salute ī p̄nti aduersa pati/
Item ibidez alia glō. Ideo pa
ciendum est/ quia cuz nulluz
maluz sine pena possit trā — nō
sire/ et deus iudicatur9 in
vltimo malos sit aspere/ In
p̄nti flagellat et corripit
om̄s/ quos in futuro vult re
cipe ad salutem/
Item alia glō. Duo sunt iudi
cia dei/ vnū occultuz pena q̄
nūc vnusquisq; homo/ aut
exercetur ad purgacōnez. aut
monet' ad conuersionez/ aut
si contēpnit vocantez exer
ceat' ad dānacionez. et nūc
tēpus est/ ut p extrema secul̄i
ad gloriaz pparetur. Reprobi
vero nūc ducūt in bonis di
es suos/ et in pūcto ad infer
na descendunt/
Item alia glō/ Tanta est fin — nō
gulitas mortalis vite/ ut iu
sti quidez qui ī celo corona
di sunt/ hanc vitaz sine tri
bulacoibus pp̄ter ī numera
viciate nature labē nō trā
seant/ Hec ī pma epl'a petri/
Item ps̄ lxxxviii. dicit Cassio.
Frequēter emūdat dn̄s q̄s
flagellat/ ut purgatuz re
cipiat/ quē peccatis sordi
duz respuebat/ Quos vero
ab emūdacōne remouit/
hos remouit quia dāna
re decreuit/
Item dicit glō ps̄ cxiiii. Pena

litatez et flagellorum dolorē
deus ad vtilitatez infert
homi

¶ Itez dicit glō ps̄ cxxxvij. sr
vbo saluuz me fecit dextera
tua/ nō sinistra. que tpalit
saluat/ Salus tpalis. in si
nistra est/ salus eterna ī dex
tera/ et dextera dei. dicit fe
licitas eterna/ sinistra. feli
citas tpalis/ aliqn̄do gº. nō
saluat in sinistra scōs suos/
sz semp saluat eos ī dextra/
Impios autez plurimū sal
uat ī sinistra/ nō autē in dex
tera/ Et hec ē glō augꝰ/

¶ Itez dicit Cassiodorꝰ sup v
bo. ī medio tribulacōis/ Sci
viri ī hoc seculo/ nō solū in
tribulacōne/ sz etiā ī medio
tribulacōnis sunt/ vndiqz
enīz tribulacōnez senciūt/

¶ Itez dicit augꝰ. Anima altīz
vitaz et videbis/ qz ista vi
ta tribulacio est/ quantūqz p
nō spezitate fulgeat/ quibusqz
deliciis abundet/ atqz cīrcū
floreat/

¶ Itez Ieronimꝰ ps̄ cxviij. Mun
dus iste. locus est tribula
cionuz et lacrimarū/ vbi n
usqꝫ est requies/

¶ Itez ps̄ cxviij. sup vbo. Tri
bulacio et angustia zc̄ dic
glō/ Que sunt munera
iustis/ ad pondera pccōruz
deponēda/

¶ Itez ps̄ xxxvj. dicit glō/ Si
nistra nīa. est vita tpalis/ qt
quid gº facis pro etn̄a vita
dextera opatur/ si et alio in
tendis. sinistra se īmiscuit/
et ī ea delectatus/ qī ī dextra
pdis eterna/

¶ Et dicit augꝰ eodez/ ps̄ scz
xxxvj. De bonis terrenis
gaudere. molestuz est. et peri
culosuz nimis/ ne gº sic gaude
as ut hereas/ sublimitas ne
cessaria est/ sz quāto altior tā
to periculosior/ Ideoqz reges/
quāto sunt ī maiori felicitate
terrena/ tanto magis humili
ari deo debent/

¶ Et puerbiorum pmo dicit glō/
Sancti aūz ex paciētia: spe
certa salutis/ in corde dila
tant/

¶ Itez alia glō sup vbo. Auer
sio puulorum zc̄ dicit/ Auer
sio et psperitas pdit/ cū a
timore conditoris. in hiis
que peccat/ nichil sustinē
videt/ aduersi/ sz ut Iob di
cit/ ducūt ī bonis dies su
os/ et ī pūcto ad infernū
descendūt/ Et sequēs glō
dicit. Qui deo pfecte sunt. nō
nō terret/ īmo gaudet. et
ī aduersis z ī morte/

¶ Itez libro xxvj. moraliū c.
ix. dic gregoriꝰ/ Robustorum
mentes. ī deo īmobiliter
fixe/ eternitatis pmia pre
stolantes/ vires ex aduer
sitatibus sumūt/ et sic ele
ctorum desideria/ duz pmūt
aduersitate. proficiūt/ sic
ignis flatu pmit. ut cre
scat/ et vnde qī extingui
cernit/ inde roborat/ z eorum
mentes/ queqz sibi ī hoc
mūdo/ obsistere atqz obui
are conspiciūt/ contēpla
cionis saltu trāscendunt/
et more ceruorum/ despectis
terrenarum sentibus. ī supna
se euehunt/ et sic ī virtutū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nisibus robusti/ ex aduersi
tate proficiunt/ sz infirmi. sepe
i desiderijs suis. si qua eis
fuerint ex aduerso obiecta.
languescunt/ et cu valida t
bulacione pulsant. pusilla
nimitate deficiunt/

Item eodez libro. c. x. dic idē
gregori9 Quisquis aduer
sitatu tribulacōne frangit
a quo factus est. minime cō
templat/ nā qui. qd' nō erat
fecit/ factu sine gubnacōe.
nō deserit/ et qui benigne
homiez condidit/ nequaq
crudeli pmittit. nec sinit
neglecte perire. quod est/
qui hoc etiaz (quod nō fuit.
curauit ut esset/ Cu g cau
sam nrē tribulacōnis req
rim9/ et fortasse tardius in
uenim9/ est ista consideracō/
q nichil iuste patimr/ quia
si deo auctore sum9. qui nō
fuim9/ deo regnāte. nō af
fligimr iniuste qui sum9/ et si
exilio tpalitatis affligimr/
spe tamē de etnitate gau
no dem9/ Quia enī. ad eterna
gaudia redire nō possum9/
nisi p tpalia detrimēta/ tote
scripture sacre intencio est/
ut spes manēns leticie nos/
inter hec transitoria adūsa
corroboret/ sz infirm9 quisqz
dū premit/ absqz spe gaudij.
i ima pusillanimitate. las
satur. et dū foris adūsa to
lerat/ intu obliuiscatur q gau
debat/

Item eodez libro sez xxvi. ca.
xv. dicit/ Diu quippe deus
tolerat/ quē in ppetuū dam
nat/ et furorez suū nūc in
ferre dissimulat/ quia effū
dendu sine fine. i posteriz
seruat/ Electos nāqz est. hic
conterit/ ut ad pmia debeāt
eterne hereditatis erudiri
nim est hic flagella prope no
quibus seruatur de eterni
tate gaudere/ prm quippe. no
nequaq diuina seueritas. i
ulta remanere pmittit/ sed
iam iudicij. a nra corrcpcōe
hic inchoat: ut in reprobo
ru dānacione. conqesat/
Et statim subdit dicens. Eri
go nūc reprobi/ et voluntati
suaru desideria pni ulta miqta
te consumant/ atqz eo. tpra
lia flagella nō senciant/ quo
eos. eterna supplicia. exper
tant/ Quedaz tamē longā
imiter tolerat/ quedā etiaz
i hac vita flagellat/ et hic nō
nūq ferire inchoat. q etiā
dānacione consumat/ non
nll'a etiaz punit/ et nō nulla
i ulta pmittit/ quia et si nll'a
reseruet/ quis deu. de reb9
humanis curare crederet/
et rursu (si hic cūcta puniret/
extremu iudiciu vnde cō
staret/ Quedaz igit seruātur/
ut rectoris nri sup nos. sol
licitudinez formidem9/ qdā
vero i ulta seruātur/ ut adh
iudiciu restare senciam9/ ps
cuncta quidez nequaq. diuina
seueritas i ulta pmittit/

Item exodi. iii. dicit glō et est
gregorij/ Cū discipline mucro
nō obuiat/ nulla retribucō
nis pspicit pena. q terreat/
sz clausis oculis cordis. precipi
tant aīa/ et tāto securius ma
la tpalia penetrat/ quāto.

durius bona eterna desperat
s3 reproboz malicia electoz
vitaz qui grana a paleis separat
et duz affligit expedit quia
duz violenta ingerit festina
re ad supna copellit et cetera

Item exo v. i glo. et est Ori
genis Nemo g° ita i erudi
tus sit diuine disciplinè ut
flagella diuina pniciez pu
tet et penalez interituz er
ce pharao durissim9 pficat
verberatus ante verbera
diuin nescit verberat9 p se
rogat supplicari et pfines
i penis scit agnoscere cur
puniat. Et codez c. dic alia
glo. Qui se ex integro pn
cipi mudi hui9 tradiderut
prospe agunt omia ut pu
tant feliciter eueniut Huic
autez dei etiaz victus puus
et huilis no succedit

Et ecclasti xxvij scribit.
Vasa figuli probat fornax
et hoies iustos teptacio tri
bulacionis

Item ad Ros viij dicit glo. tri
bulacio est cuz fine merces
sine fine erit et multo ma
ior erit ibi gloria q3 hic la
bor et cetera

Item dicit gregori9 xxvj mo
raliuz c. xiij. Manifestu g°
pdicionis iudiciuz est qn af
130 fectatis iniquitatib9 subse
quens fauet effectus et
nulla contrarietas impedit
quod mens puersa concepit
et malos cuz deserit dns
pualere pmittit et vnde
supboz nequicia pficit. inde
huiluz longanimitas con
sumatur

Item xxix libro c. xxiiij dicit
Presentis vite aduersitas
duz sub aspitate sua nos co
primit valenciores reddit
Duz eni nos oipotens deus
molestiis exteri pmittit ad
melioris vite statuz inter
ueniente tristicia prouehit
et ita electus quisq3 in hac
vita tanq in hieme adusa
ventoz et frigoz tolleret
et velut i estiua serenitate
postmoduz fructus quos hic
concepit demonstret Sed si
sola nobis assunt prospera
soluimur ad vtutez vero me
lius p aduersa solidamur
metes enz que p prospera
molliter fluxerant constri
cte aduersitatibus dures
cunt et ad similitudinè la
pidis aque pducitur qn
infirm9 quisq3 p acceptaz de
sup tolerantiaz passiones sui
redeptoris imitatur

Item libro xxvj moraliu c°
xiij dicit. Iustus quippe de9
et suos pmittit opprimi a
violentoz maliciaz nequit
audiri ut duz hoz vita in
purgacione teritur illoz
nequicia consumet.

Item codez libro c. xij dicit.
Infirm9 quisq3 idcirco neq
q° se in tribulacione corro
borat qz i tranquillitate
no se tempat et ideo ne
scit aduersa tolerare

Item libro xx c. xv dic. Amat
eni homies puersi p hui9
mudi gloria tribulaciones
cunctis q3 pro ea sudoribus
libenter seruiut et grauiz
laboz iugo deuotissime colla

submittūt/ et eoꝝ prauoꝝ
mens/ huiꝰ mūdi seruicijs de
dita/ et reꝝ tpāliuz fatigaci
onibus assueta/ etiaz si libe
ratiore sibi liceat/ subesse tr
terrenis sudoribus festinat/
et vsu misere conuersacōis/
triturā laboris querit/ ut
a iugo mūdane seruitutis.
cessare nō libeat/ et si liceat/
Sz prauoꝝ mentes. plus p
aspera elacōnis/ q̄ꝫ p blanda
humilitatis ac mansuetudīs/
delectantᷣ/ esse sub sentibus.
delicias deputant/ Dura eciā
pro amore seculi/ q̄i quedā
mollia ac delectabilia. tole
rati sunt/ Duz in hac vita. re
ruz culmina apphendē conā
tur/ cessacionez dn̄s a mūdi
laboribus impat/ sc̄e q̄etis
dulcedinez psuadet/ et tam̄
iniquoꝝ vesana mens/ plꝰ
se assequi carnaliter aspa.
q̄ꝫ tenere blanda spiritalit̄.
gaudet/ plus acerbitate fa
tigacōnis. q̄ꝫ quietis dulce
dine pascatᷣ et dulcia. p g̃ri
az quietis bona despiciūt/
et pro carnis voluptatibus/
laboriosa huiꝰ vite itinera/
etiaz lacrimis plena. concu
piscunt/ contēpnūt hec. ubi
spiritaliter gaudeant/ et
desideranter appetūt/ vbi
et carnaliter gemant/ ꝛ p
uerso iudicio/ ~~eoꝝ~~ pturbata
tranquillis. dura lenibus.
aspera mitibus. trāsitoria e
ternis. suspecta. securis ante
ponūt/

Item libro. xxj. moraliuz. c. iij.
dicitᷣ. Festina consolacio est
beatoꝝ/ consideracio finis ma
loꝝ/ Duz enī ex eoꝝ interitu.
maliz conspiciūt q̄d euadūt/
leue existimāt/ quicq̄d adū
si in hac vita paciūtur/ Cum
g° nūc reprobi et delectacō
nuz suaꝝ desideria cōpleāt/
ī fine sue dānacōnis sensu
ri sunt/ q̄z mortez. male vi
uentes amaueꝛūt/ trāsitorio
enī verbere. affligūtur electi/ nō
ut a prauitate. flagella cor
rigant/ quos paterna pie
tas. ad hereditatez seruat/
Nūc etenī flagellatᷣ iustꝰ/ nō
et verbere disciplīne corri
gitᷣ/ quia ad eterne hedita
tis patrimoniū spaꝛatᷣ/ ī iu
is autez voluptatibus. re
laxantᷣ ī iustus/ quia tanto
ei bona tpālia suppetūt/ q̄n
to. eterna denegantᷣ/ ī iustꝰ.
ad debitaz mortez currens/
effrenatis voluptatibꝰ vtitᷣ/
quia et vituli qui mactādi
sunt/ ī liberis pascuis reli
quūtur/ At iustus. a delecta nō
cionis trāsitorie iocunditate
restringitᷣ/ quia et vitulus.
ad laboris vsuz vite. deputa
tus. sub iugo retinetᷣ/ negā
tur electis ī hac vita. bona
terrena/ quia et egris. quibꝰ
spes viuendi est/ nequaq̄ꝫ
a medico cicta que appetūt.
conceduntur/ Dantᷣ autez re
probis bona/ que in hac vi
ta appetunt/ quia et despe
ratis egris. omē quod desi
derant nō negatᷣ/ ppendāt
g° iusti/ que sunt mala. que
iniquis pmanēt/ et nequa
q̄ꝫ eoꝝ felicitati inuideant.
que pcurrit/ Quid est eīz.
q̄ꝫ de eoꝝ gaudijs admiretᷣ/

quādo et ipi pariter aspex ad
salutis patriaʒ et illi. qi p ame
na prata ad foueaʒ tendūt
et hic erat alienato repbis
cū ab hereditate districti iudi
cis. se anathema esse cōspici
unt. quia hic cū puersis mo
ribus contēpserūt. floreāt
g° iniqui. a flore eterne hedi
tatis alieni. iusti vero semet
ipos solerter inspiciant. et a
micis actionibus suis a dn̄o
se videri ptimescant. :
Itē libro xxvi. c. xxii. Et se
pe qui iubentis verba nō
audiūt. feruentibus verbib⁹
admonentur. ut ad bona de
siderata saltē penis āmoiti
transeant. quos p̄mia nō
īuitant. si vero etiaʒ flagel
la despiciūt. constat nimirū.
ut tanto illic grauioris cul
pe. vindicte supplicia sentiāt.
qūto hic maioris prudentie
gr̄aʒ calcant. Qui g° obedi
re celestibus p̄ceptis studet.
dies suos in bono cōplent
et ānos ī gloria. et cursuʒ
p̄ntis tp̄is. ī recto opera cō
sumacōneʒ pficiūt. suaʒ fe
lici retribucione. Si vo nō
audierint. vindicta eos in
tribulacōne pducat. z fineʒ
ī fatuitateʒ concludit. Sūt
eni nōnulli. quos nec tor
menti cōpescunt. :
Itē eodeʒ libro. c. xxiii. Hij
nō nūq̄ deteriores existūt
ex verbere. quia pulsati do
loribus. aut cōtumaci pti
nacia. duriores existūt ex
verbere. aut qd' peius est. ī
blasphemie etiaʒ exasperacō
ne prosiluūt. et patri. q̄ fla
gellis emendare debuerāt.
flagellis exaggerant. et hic
iam penas p̄cussionis senti
unt. et illic retribucōnis sup
plicia nō euadent. :
Itē libro xxvii. c. x. Aliqn̄
hoīes īanes. superna gr̄a re
spicit. atq; ipos. rerū abun
dantiū occupacōibus affli
git. eorūq; psperitatibus ad
uersas quideʒ. s; vtiles tri
bulacōnes interserit. ut cō
tristati ad cor redeant. atq;
ī peritur is rebus. q̄ īaniter
occupent[2] agnoscant. quia ve
ritatis lumē q̄ elatis occu
patis q; mētibus abscondit[2]
afflictis humilitatis q; reuelā[2]
Lux quippe aduenit. cū af
flicta mens. ipās quas de p̄i
turis rebus. tribulacōnū te
nebras tolerat. agnoscit. —
Veri sancti gaudent ī adū
sis. quia sciunt se exerceri ill'.
Itē libro xxxi. c. xxvi. Adūsa
nō deiciūt. quē nulla pspa
corrūpunt. et vir deo sub
ditus. scit. inter tūseuntia sta
re. scit. int' lapsus currētiū
tēporū mentis gressuʒ figē
scit. nec ad subiecta se erige
nec ad obiecta trepidare.
quia exteri se vtilius. cont'
cionis sue laboribus nouit
aduersis hilarescit. que dū
constanter p veritate pati[2]
augeri sibi virtutis meri
tuʒ letatur. :
Itē sermo vi. dicit glo° sup
verbo. Erudire ihl'm. z c̄. P
hoc discim⁹. quia flagellat
deus omeʒ filiuʒ quē reci
pit. et ideo. plagis et tormē
tis erudit[2] ihl'm. ut corrigat[2]

et nō recedat aīā dei ab ea
si qn̄do igit̄ι arcebus angustijs
subiacem⁹ istius versiculi ī
cordem⁹ p omēz dolorez ꝛ fla
gellū erudieris nos

Item psalmo xv. dicit glō Diui
sis medicaminibus curat deus
saluare peccantes ut qui cō
tempserant blandicietez. Et dic̄
ibi vna glō Et demonstrabit
omēz amaritudinez instar
fluentium fuisse aquarum. Et
dicit alia glō Qz si peccare nō
desistim⁹ eternis supplicijs adiciat
Item vij libro moralium c. ix. Que
est enī fortitudo mea ut su
stineam aut quis finis me⁹
ut paciēter agam. dicit. A
lia est fortitudo iustorum. alia
reproborum. Iustorum quippe for
titudo est carnez vincere pp̄
ijs voluptatibus contraire de
lectacōnez vite presentis extin
guere huius mūdi aspera pro
eternis premijs amare prospe
ritatis blandimēta contēpnere
aduersitatis metum in corde su
perare. Reproborum vero fortitu
do est trāsitoria sine cessacōe
diligere contra flagella condi
toris insensibiliter perdurare
ab amore rerum temporalium nec
ex aduersitate quiescere ad
inanem gloriam etiam cū vite de
trimēto peruenire malicie ar
gumēta exquirere bonorum
vitam nō solum verbis ac mo
ribus sz etiam gladijs īpug
re sz ī semetipsis spem ponere
iniquitatem cottidie sine vl
lo desidie defectu perpetrare
Item v. libro moralium c. xxvj.
dicit Quisquis de percussione
murmurat quid aliud quam

ferientis
iusticiam accusat perpiorem
q⁹ se vir factore suo estimat
si contra flagella querelam
parat cuiqz sibi procul dubio
postponit cum eius iudiciū
de sua afflictione redargu
it ut quo homo reprehendere
nō audeat vindicem culpe
huc humiliter cogitet aucto
rem nature quia qui miro
ex nichilo hoīez fecit factū
iniuste nō affligit ī considera
tione namqz diuine magni
tudinis discit quod humiliter ī
sua animaduersione timeat
Item libro vij. c. vij. sup vbo.
Aut potest aliquis gustare qd
gustatum affert dicit Durum est
appetere quod cruciat sequi qd
vitam fugat sz auctis deside
rijs celestibus cum eterne pa
trie quanta sit dulcedo cōme
morat pro ea presentis vite a
maritudines ardenter amat
Si enī mens ī deo forti in
tentione dirigit quicquid
sibi ī hac vita amarum fit dul
ce estimat omē qd affligit
Et eodem libro c. viij. dic̄ Se
pe namqz fiducia longe prospe
ritatis inflati in quodam
statu elacōnis erigim⁹ cumqz
nos extolli conditor con
spicit et amorē suū erga
nos per verbera nō excitet
qui ad ferienda nostra vicia
manū ligatam tenet. Et p⁹
subdit. Cum enī securos nos
ac de virtutum affluentia
elatos repentin⁹ uel flagel
li dolor uel infirmitatis te
ptatio percutit protin⁹ a sta
tus sui vertice mentis nostre
elatio succisa cadit ut de se

pmouit misatez

metipsa nichil audeat. sed infirmita
tis sue ictu prostrati manum
leuatis querat. Hinc est quod
sancti viri plus prospera ipsa
pertimescunt temptari appetunt
flagellari concupiscunt ne in
hac peregrinacionis via hoste
ex insidiis irrumpente sua eos
deterius securitas sternat.
Item dicit Hugo super ps. cvi.
in versu. Et clamauerunt ad
dominum cum tribularentur et de ne
cessitatibus eorum liberauit
eos. Hoc facit dominus qui animam
de corpore ducit quia quamdiu
viuit homo semper est valla
tus temptacionum periculis. Et
ideo clamat apostolus ad Romanos
vii. Infelix ego homo quis
me liberabit de corpore mortis
huius et licet in hac vita de his
non educat omnino tamen tempta
ciones ipsas mitigat ut non
noceant sed iuuent.
Item flauum primo dicit una
glosa. Indignacio dei que diu
sustentat peccantes aliquando
quidem non tota prorumpit in
penam sed stillat in modum ignis
ad dissoluendam duriciam cordium.
Item libro vii. moralium c. xi. et
xii. dicitur. Reproborum mens.
quia sola presencia diligit plerum
que nunc tanto aliena consistit
a verbere quanto post extrema
remanet ab hereditate et
superba iustos despicit quos
paterna misericorditer seue
ritas affligit. Qui enim ter
rena diligentes spem superne
patrie deserunt qui ex montibus
valles petunt quos tamen hiemps
presentis vite multiplicat sed
estas venturi iudicii exicant.

quia cum sol superne districtionis
incanduerit reproborum leticiam
in ariditatem vertit. Torrenti
quippe raptum ad conualles
transire est. prauorum mentes
ad ima desideria sine vllo ob
staculo ac difficultate descen
dere. omnis enim ascensus in la
bore est. descensus in volupta
te quia per ascensum gressus ad
superiora tenditur. per remissio
nem vero ad inferiora decli
natur et semper ascensus in la
bore est descensus in volupta
te et iniusti quique sicut torrens
raptum ad conualles transeunt
quia in hac vita quam totis de
sideriis appetunt diu stare ne
quaquam possunt. nam quot dies
etatis acceperunt quasi tot cottidie
gressibus ad finem tendunt
et quot viuendi augmenta
perceperunt. totidem perdunt. Et cum
in longum quidem voluptatum
desideria protrahunt. ad inferni
claustra cottidie pertrahuntur
quia tempus quod qualibet lon
geuitate extensum est quia
fine clauditur. longum non est
sic miseri ex fine colligunt.
breue fuisse quod amittendo
tenuerunt.
Item libro x. c. xiiii. super verbo.
Miserie quoque obliuisceris ita
dicit. Mala vite presentis tanto
durius animus sentit quanto
pensare bonum quod sequitur
negligit et quo non vult. pre
mia considerare que restant
grauia estimat esse que to
lerat. vnde et contra flagel
li ictum cogitacione recta con
queritur et quasi infinita cala
mitas creditur que diebus cur

su labentibus/cottidie fini
tur/at si semel ad etna q̄sq̄z
se erigat/atq̄z ī hijs. que ī cō
mutabiliter ꝑmaneāt/ocu
luz cordis figat/prope nil eē
hic conspiat. quitq̄d ad finē
currit/p̄ntis vite aduersato
lerat. et q̄i nil esse. omē qd'
labitur pensat/quo enī se ī
terius. gaudijs robustius
inserit/eo min9 exterius/
labores ac dolores sentit/
Item zacharie ꝑmo dic̄ vna
glō. Ira dei. nō ꝑturbacōez
eius. s̄z merita et pena puni
endorz designat/qui ideo pu
niunt̄ a deo. ut emendent̄/
Item libro vj. c. v. sup verbo.
Homo ad laborandū na
sat̄/et auis ad volandū.
Is qui accepta est ꝑditi9 rō
ne. considerat/q̄ valde sit
sibi īpossibile/ut hec sue ꝑe
grinacōnis tpa/sine gemi
tu euadat/et inde mēs ad
sūma euolat/vnde ciiro. in
infimis durius laborat/et
ī hac vita. homo ad laborē
nascit̄/quia carnalis quisq̄z.
dū transeūcia appetit. desi
deriorz suorz se pondē affli
git/grauis quippe labor
est/hanc ipāz p̄ntis vite glo
riaz querere. quesitaz quoq̄z
ꝑpere. et pceptaz circūspe
cione custodire/grauis la
bor est hoc/tuz magna fati
gacōne apphendere/quis q̄
apphendit. nouerit diu sta
re nō posse/Sancti autē vi
ri tn̄seūcia nō amant. nō so
lū. nulla tpaliuz desiderio
ruz pondera tolerant/s̄z ille.
hui9 mūdi veraciter mala
sentit/qui eius bona īhian
ter appetit/nā cui9 mēs ad
alta suspendit̄. sub ipā ē. q̄t
quid exterius cont̄ ipaz mo
uetur/quia tanto anim9 a
laboris afflictione se subt̄
hit/q̄nto p spem ad sūma
sustollitur/
Item libro vj. c. iiij. sup v̄bo.
Et nō erit qui eripiat zc̄ di
citur/Illos quippe veritas ab
eterna aduersitate eripuit/
quos in tpalibus ꝑsperis.
p disciplinaz ferit/Qui g°
nūc renuit premi/tūc nō
valet eripi/quia iniqui. eorz.
quē p disciplinaz. hēe negli
gunt p̄rez/afflictōnis sue
tēpore/p adiutoriuz nō in
uenit ereptorez/
Itē libro x. c. xxj. sup v̄buz La
pas contēpta zc̄ dicit̄. Sepe
naq̄z contingit/ut iustus. q̄
ad eternaz felicitatez ducit̄/
continua hic aduersitate de
primat̄. nō hūc rez abūdā
cia fulciat. nō dignitatū glo
ria. honorabilez ostendat. n
nulla ei obsequēciuz freq̄
cia suppetat/nulla hunc hu
manis oculis. vestiuz pōpa
cōponat. a cunctis mic despi
cabilis cernitur. et hui9 mū
di gr̄a indignus estimat̄/s̄z
tamē. ante occulti iudicis o
culos. virtutibus emicat/
vite meritis coruscat/hono
rari metuit. despici nō re
fugit. corpus continēcia af
ficit. sola ī aīo zc̄ s̄z mētes car
naliuz. pensare bona nō va
lent/nisi que carnalit̄ videt̄/
Item libro. vj. c. viij. sup verbo.
Qui ponit humiles ī sublimi.

dicit gregorius. In sublimi humi
les ponuntur quia hij qui nunc
pro dei amore despecti sunt
tunc deus eriget sospitate
quia eius desiderijs accensi
prospera fugiunt. adversa per
cutiuntur. ceciatus persequenti
um tolerant. sequitur ipsi per lamen
ta castigant tanto meliore
tunc sospitatem recipiunt quanto
nunc a cunctis mundi gaudijs
devote moriuntur et qui nunc
a memore conpunctionis alie
nus est. tunc particeps ad leti
ciam consolacionis non est. De
sospitate quod dominus merentes eri
git quia pro se afflictos tempora
liter vera salute consolatur.

Item ad Rom. v. super verbo non solum
gloriamur etc. in tribulacionibus glo.
quas pro Christo patimur quibus
itur ad gloriam. Per tribulacio
nes enim nos oportet intrare
in regnum dei. Ideoque in hijs glo
riandum spei enim addita tri
bulacio augmentum facit pre
mij. Non est enim magnum glo
riari in leticijs recti corde. sed in
tribulacionibus gloriatur. magni
tudinem premij cognoscentes
de tribulacione sumendi. infi
nitum premium acquisitur quia
per exercitium tribulacionis docetur
aliquis esse strenuus. quanto
magis enim quis patitur tanto
purior redditur et qui inter tri
bulaciones et adversa probabi
lis per pacienciam extitit ille se
curus premium future beatitudinis
expectat.

Item prima ad cor. iiij. dicit glo.
vere regnare est. de spe et
promissis dei securum esse. et de
adversis gaudere.

Item ij. ad cor. primo dicit glo.
Pietatem paternam in flagel
lis intelligimus quia flagel
lat omnem filium quem recipit.

Item ij. ad cor. iiij. dicit textus
Id enim quod in presenti est. mo
mentaneum et leve tribulacio
nis nostre supra modum in sublimi
tate eterne glorie. pondus
operatur. Et ibi glo. dicit. Mi
nimum quod in presenti est ubi
non est. nisi desolacio. parum du
rans. sed operatur immensam glo
riam parvis enim laboribus red
detur magna merces et pro
levi tribulacione supra modum
sublimitas glorie pensabitur
perpetue.

Item prima ad cor. vij. dicit glo.
Etiam in adversis. vita que in cor
pore patitur spe futuri quiescit

Item ij. ad thessa. primo. dicit
glo. Iuste iudicat deus dum
suos permittit affligi et malos
prosperari. quia flagellat omnem
filium quem recipit.

Item prima ad thessa. iij. in glo.
dicitur. Nemo debet moveri
propter tribulaciones. quia ad
hoc destinati sumus.

Item dicit augustinus ps. xli. unde
enim fieri potest ut in hac tempesta
te seculi huius sine tribulacione
hoc mare transeamus et tamen
plus timendi est tranquillitas

Item sermone xxx. dicit una glo.
Quotiens deus peccatorem feri
endo corrigit. ad hoc flagel
lum emittit ut parcat. unum vo
cens vitam in perpetuum permanentem
ferendo concludit. flagella
emittit. sed non parcat. qui enim
flagellum emittit. ad hoc quod
emittit ut parcat. In hac

cui vita dn̄s tanto magis stu
det ut parcat / quāto magis
flagellando expectando fla
gellat /

¶ Item seneca li° dicit vna glō
Cum quis nō iudicatur. impuni
tus relinquitur / et magna ira
a deo. tormentū nō perpeti / q̄ cum
punitur. adhoc punitur / ut emē
detur / visitacio enī dei. p visita
ta tormenta. mōstratur /

¶ Item ps̄ lix. sup v̄bo / Da nobis
auxilium de tribulacōe et̄ dicit
hugo. i. ut ipā tribulacō quā
hic patimur / nobis auxiliū sit
sempiternū in futuro / qd̄ fit.
qn̄ ipā tribulacio pacienter
toleratur / Et dicit ibi grego.
Adiutrix v̄tutū tribulacō ē /

¶ Item dicit aug9 i ps̄ lix. Quādo
vetera virgulta succenduntur /
vireta succedūt / et alacrius.
et vberius. et viridius. no
ua nascūtur / cum ea. ignis in
vetustorū successione, pcessit /
nō g° timeatur ignis xp̄i / feniū
cōsumit. et omīs caro fenum /
et omīs claritas homīs. sic
flos feni / multi autē humiliā
tur. s; vane et fatue. i vana
vetustate humiliantur / patiūtur
tribulacōnem pro pecunia.
patiūtur tribulacōnem pro hono
re tpali. et p cōmodis hui9
vite. et q̄re nō pp̄ter deū. q̄
re nō pp̄ter xp̄m / bonū est g°
sapienter humiliari / Et eodem
ps̄ sup v̄bo / Iratus es et mi
sertus es nobis dicit / Nō mi
sereris. nisi irascens / et p tri
bulacōnes tpales. significa
sti tuis / fugere ab ira ignis
sempiterni / g° de tpalibus
tribulacōnib9. grās dn̄o aga

m9. quia excitati fideles i tri
bulacōnibus tpalib9 / digni
sunt euadere dāpnacionē ig
nis eterni /

¶ Item sup verbo saluū me fac
et̄ eodem ps̄ dicit aug9 / Si i
tēpore isto. tribulacōnes ali
quas patiar / transacta nocte
oīm tribulacōnum / ad dexte
ram inueniar inter oues / nō
ad sinistram. inter hedos /

¶ Item dicit aug9 sup ps̄ li. Nō
dum est ridendum / ne postea
ploremus. cū venerit iudicij
tēpus / vbi correctōnis locus
nō erit /

¶ Item ps̄ liiij. dicit. Videm9 nō
esse istam istam regionem gau
dendi s; gemendi / nō iā ex
ultādi. s; adhuc plangēdi /

¶ Item ps̄ lv. dicit aug9 / Opus
est semp / tēptacōibus et tri
bulacōnibus erudiri. i isto se
culo / Et i versu / In ira pp̄los
cōfringes dicit: Irasceris et
deduces. seuis et saluas. ter
res et vocas. imples tribu
lacōnibus omīa / ut in tribu
lacōnibus positi / omīs recur
rant ad te. ne delicijs et se
curitate puersa seducantur /
adhoc enim exagitat tribu
lacio / ut exinaniat vas. qd̄
plenum est nequicia / ut imple
atur gracia /

¶ Item ps̄ lxi. dicit aug9. Venit
tribulacio. veniet et purga
cio / nunq̄ nā lucet aurū i for
nace artificis / i monili luce
bit / i ornamēto lucebit / pa
ciatur tamē fornacem. ut pur
gatum a sordibus / veniat ad
lucem / fornax ista. ibi palea.
ibi aurum. ibi ignis / adhanc flat

aurifex in fornace ardet pa
lea / expurgatur aurum / illa in ci
nerem vertitur / a sordibus il
lud exuitur / Fornax mundus.
nota palea iniqui / aurum iusti / ignis
tribulacio / artifex deus / dic
go tu / qd vult artifex facio /
ubi me ponit artifex tole
ro. iubeor ego tolerare / no
uit ille tolerare. nouit ille
purgare / et in iuste nichil fa
cit / et quicquid fecerit. iustum est /
Item ps lxij. dicit: Quid enim
tam iustum quam ut puniatur
peccator / Et post subdit di
cens / Quis enim pertinens ad
xpm / non varijs temptacionibus
agitatur / sed in persecucionibus vi
uimus. et habemus perpetuos
inimicos / dyabolum et ange
los eius /
Item in tractatu ps lxiij. dicit
augustinus / Nec nobis expedit /
esse sine temptacionibus /
Et ps lxviij. sup verbo. Quoniam
suauis est misericordia tua etc. dicit /
Et quando dominus permittit ut fiant /
ut in tribulacione aliquid simus /
etiam tunc misericors est /
Item Job ij. sup verbo. Ut affli
gerem eum frustra etc. dicit glo
interlinearis / Non frustra. quia
creuit in eo scilicet Job. virtus pa
ciencie et gloria / et nobis pa
tuit. quod in eo mirabile la
tebat /
Item Job xix. sup verbo / usque
quo affligitis animam meam / Ca
vero merita eius ex flagel
lo cumulauit deus / non in iu
sto iudicio Job afflixit / a nos
non iam flagellis solummodo
ferimur / sed etiam cingimur / quia
tribulacionum verbere ex omni
parte circumdamur / et deus. quid
nobis profuturum sit. sciens /
dissimulat exaudire dolen
tium vocem. ut augeat utilita
tem / et purgetur vita per penam
Item Jeremie xvij. dicit quedam
glo. Ne parcas michi in presenti secu
lo / qd malum est / sed redde michi
iuxta penam meam / ut requiem
sempiternam habeam / quem enim
diligis corripis. et flagellas
omnem filium quem recipis / dies
enim iudicij malus / hijs qui tor
menta paciuntur /
Item exodi v. sup verbo. Quis est
dominus dicit glo. Vides qd agit
crudi superbia / videbis pau
lo post / quantum proficiat in fla
gellis / quantum melior verbe
ratus efficitur. qui modo dicit. ne
scio dominum. verberatus dicturus
est. orate pro me dominum / Ne
mo igitur ita ineruditus sit. diui
ne discipline / ut flagella di
uina. perniciem putet. et pena
lem interitum /
Item ij. Regum xvi. sup verbo / dimitte
eum ut maledicat michi. dicit glo /
et est gregorij. Qui verborum
contumelijs pressus. uirtutem
paciencie suam non sufficit /
sanctum dauid ad memoriam
reducat / qui ait. dimittite eum.
ut maledicat michi / quibus
verbis indicat / quia per pro
bersabee / insurgentem contra se
filium fugiens / reduxit ad ani
mum. malum qd fecit / et contu
meliosa verba / non tamen contumeliam.
sed adiutorium condidit. quibus
se purgari. sibique misereri pos
se. audiuit / Tunc enim illata
contumelia bene toleramus / cum in
secreto mentis. ad mala perpe

De flagello et tribulatione

trata recurrim⁹/ leue quippe
videbitur q̄ in iuria pacitur/ dū
p̄spiciamus q̄ peius meruim⁹/
alias prius/ sicq; fit. ut toti
melius. gratia magis. q̄ ira de
beatur/ quam interuentu. deo
iudice. pena grauior declina
tur/ Et bene facit ad hoc ca
non. xj. q. iij. Inter uerba/ pul
cer canon est. et ē etiā gregorij/
¶ Item dicit aug⁹ sup ps xxxvj.
sup verbo. Et viam eius volet/
Tolerabis dura tēporalia/ s;
ad leta peruenies sempiterna/
si vis sustinere laborē. attē
de mercedem/ nā et operarius
ī vinea deficeret/ nisi atten
deret. quid acceptur⁹ esset/
cum autē attenderis. quid sis
accepturus/ omnia tibi erunt
vilia que pateris/ nec digna
estimabis. pro quibus illud
accipias/ miraberis tanti
dari pro tantillo labore/ nā
vtiq; fratres/ pro eterna re
quie/ eternus labor subeū
dus erat/ eternam felicitatē
accepturus/ eternas passio
nes sustinere deberes/ s; si
eternum sustineres laborem/
qn̄do venires ad eternā fe
licitatem/ ita fit. ut necessario tē
poralis sit tribulatio tua. qua
finita. venias ad felicitatem
infinitam/ s; plane fr̄es/ poss;
esse longa tribulatio. p eterna
felicitate/ verbi gratia/ ut quo
felicitas nr̄a finē nō habitura
miseria nr̄a et labor nr̄ et
et tribulacōnes nr̄e. diuturne
nam ~~voluptas fornicacōnis~~
et si mille annoz essent/ appē
de mille annos/ contra eterni
tatem/ quid appendis. cū infini

to/ quantumcumq; finitum/ decē milia
annorum. decies centena milia.
si dicendum est/ et milia milium.
que finem nō habent. cū eter
nitate compari nō possunt/
huc accedit. quia nō solū tē
poralem. deus esse voluit la
borem tuum/ s; etiam breuē. pau
corum dierum est tota vita hominis/
etiam si leta dura nō misce
rent/ que plura et longiora
sunt certe q̄ dura/ et ideo.
breuiora et pauciora sunt
dura. ut durare possim⁹/
si g° p totam vitam. homo ī la
boribus et erumnis esset. in
doloribus et tormētis. ī carce
et in plagis. in fame et siti. oī
bus diebus. horis omnibus.
p totam vitam suā. vsq; ad eta
tem senectutis/ pauci dies sunt
tota vita hominis/ quo labore
transacto/ veniet regnum eternum/
veniet sine fine leticia :
¶ Item puerbiorum pmo/ dicit vna
glo/ prosperitas pdit/ cū a timo
re conditoris. in hijs q̄ peccat.
nichil sustinere videtur aduersi/
¶ Et. ij. c. dicit vna glo. super
verbo. Qui letantur cum male
fecerint/ quia p vias tenebro
sas ambulant/ et nesciunt
quo eant/ si eni ad quas tendūt
penas aspicerent/ gressus co
hiberent. noxiamq; leticiam. sa
lubri fletu castigarent/ :
¶ Item vj. c. dicit vna glo. super
verbum Pauem enim scorti. Breuis no
voluptas fornicacōnis. et p
petua pena fornicatoris/ sic
eni ieiuni⁹ diurnū solū effu
git esurire. et nichilominus
postea esurit/ qui comesto
pane saturatus abscesserat/

sic qui intrat ad fortuz/adho
 rãz quidez euaporat libidi
 nez/ʒ post paululuz ardẽ
 tior redit

¶ Itez libro. xx. c. xxvj. dicit/ Al
 to naq̃ʒ consilio deus oĩ
 potens. cũz sancti ei⁹ aduẽ
 sarioꝝ psecucõnibus cõpri
 muntur. cũqʒ assiduis ut libe
 rent̃ interpellaconibus
 clamãt/ differre solet vo
 ces petẽtiuz/ut merita pa
 ciẽtiuz crescant/quaten⁹ eo
 magis exaudiant̃ ad meri
 tuz/quo. citius nõ exaudiũ
 tur ad votuz/ad multiplicãdũ
 quippe sanctoꝝ sapiẽciã pro
 ficit/q̃ postulata tarde recipi
 unt/ut ex dilacõne crescat
 desideriuz/ex desiderio intel
 lectus augeat̃/intellectus vo
 ciuz intendit̃ in deuz/arden
 cior affectus aperit̃/affectus
 autez ad premercẽda celestia/
 tanto fit capax/q̃nto fuerit
 expectando longanimis/

¶ Itez Jerme. xlvj. sup v̾bo. Vox
 eius q̃si eris/dicit̃ in glo. Al'
 titudo pditoꝝ/qui q̃si locuste/
 breui volatu se extollunt/
 ĩ inferno demerget̃ ꝛ tũc
 patebit confusioni/omis
 carnaliuz cogitacio/q̄ volu
 ptatib⁹ seculi ĩnitit̃/cũz dy
 abolo. puniẽnda tradet̃.

¶ Itez pu̾bioꝝ. xiiij. dicit textus/
nõ Risus dolore miscebit̃ et ex
 trema gaudij/luctus oc
 cupat/Et ibidez sup verbo
 gaudij. dicit glo. in Ultimaris/
 scʒ mũdani/Et statiz post di
 cit textus/sapiens timet ꝛ
 ꝛc̃/Et ibi glo/Sicut stulti
 est/de sua alacritate cõfide/

 torrẽtez rapiduz/ul' vora
 ginez/saltu velle transire/
 sapiẽns autẽ ad planuz.
 ul' ad pontez diuertere/
 ita. qui peccatuz q̃ntuz valʒ
 declinat. timens. ne ĩuolua
 tur malis/sapiens est/stul
 tus autez qui contẽpnit.
 peccat blandiens sibi/qʒ.
 aut post peniteat/aut p⁹
 mortez/fortiter penas fe
 rat

¶ Itez ad Rõs primo. sup verbo/
 aliq̃ndo psperꝫ iter habeã
 ꝛc̃. dicit glo/Mali reputãt
 psperitatez sibi esse. ĩ suo ma
 lo ꝑpetrato/et multi ĩ reb⁹
 seculi psperis vtũtur. succes
 sibus/et exultant ĩ psperi
 tatibus suis/ʒ nõ est talis p
 speritas. ex voluñtate dei/Apo
 stolus vero tũc solũmodo re
 putat psperꝫ. si sit ĩ volun
 tate dei/

¶ Itez gen̄. xxxix. sup verbo/
 Post multos itaqʒ dies ꝛc̃
 dicit glo/Cum mũdi succes
 sibus eleuatus/luxuria se
 tẽptari sentit/ioseph ad me
 moriã reuocet. et se ĩ ar
 ce mentis seruet/qui ait
 ecce dñs meus omibus
 michi traditis ꝛc̃ vbi patʒ/
 quia omĩa bona que asse
 cutus fuerat. repẽte ad
 memoriã retulit/et ma
 lũ q̄d pulsabat. euicit/Cũ
 enĩ voluptas tẽptat ĩ pro
 speris/ipã sunt opponenda
 tẽptacõni/ut eo erubescam⁹
 praua cõmittere/quo nos
 ĩuenim⁹ q̃nta bona pre
 pisse/quiã enĩ voluptas. ex
 psperitate nascit̃/eiusdez cõ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sideracione feriatur

Item Judicum .ij. dicit vna glo.
Restringit enim deus quo-
que etiam in cordibus suorum nimie
prosperitatis excessum

Item ecclesiastes .ij. dicit glo.
Transtuli me ad leticiam
ut luxu fluere congregare
opes. diuicijs abundarem
et plurimas voluptates car-
perem, antequam morerer, sed in
hoc vanitatem prospexi, dum
preterita voluptas, presentes
quidem delectat, et exhau-
sta non saciat

Item prouerbiorum xv. super verbo
Omnes dies pauperis mali
dicit glo. Omne tempus po-
puli dei, quamdiu pauper est. in
presenti afflictionibus abun-
dat, quia non peruenit adhuc
ad veras diuicias, aut re-
probi. qui sine timore dei.
mundo fruuntur, quasi iugi dele-
ctantur conuiuio. Et super verbo.
via iustorum. dicit glo. Justi.
quidlibet aduersitatis in sua
conuersacione non ostendunt,
quia eterne spei. et interne
contemplacionis saltu. adu-
sa transiliunt

Item xxiij. moralium c. xxij.
Aliquando post profectum virtu-
tum non solum temptant vicia,
sed etiam flagella castigant,
cum autem temptamur vicijs, pia
dispensacione nobiscum agitur,
ne in hijs virtutibus. quibus
proficimus extollamur, cum vero
flagellis atterimur, malis in-
crepantibus ammonemur, ne
mundo blandiente seducamur
vicia dum nos temptant, profi-
cientes in nobis virtutes. hu-
miliant, flagella dum temptant
surgentes corde. huius mun-
di voluptates euacuant
per temptaciones vicia discimus
quid de nobis perferencia
flagella cognoscimus, et quid
de hoc mundo fugiamus per illa
restringimur. ne intrinsecus ex-
tollamur, per ista comprimimur. ne
quid intrinsecus appetamus
In hac igitur vita dum sumus et
flagellis atteri. et aliquando
vicijs temptari necesse est

Item prouerbiorum xvij. super verbo.
Omni tempore diligit, dicit glo.
Qui deum amat vere, omni
tempore eius custodit amorem
neque in angustia passionis
deserit, quem in pacis tran-
quillitate confessus est. Et
dicit alia glo. eodem super verbo
Animus gaudens etc. Qui vo
tristicia seculi. que mortem
operatur. angitur, pinguedine
diuine caritatis. in robore
virtutum, quas exterere videtur,
habere nullatenus valet, sed quasi
ossibus exiccatis marcescit,
quia in bonis que facit, glo-
riam dilectionis amisit

Item prouerbiorum xxxj. dicit vna
glo. Nichil de celestibus co-
gitatur, vbi regnat voluptas
carnalis, sed ea solum. que sunt
visibilia, carnales sapiunt

Item Job xxvij. dicit vna glo.
Non audietur a deo. tempore an-
gustie, qui tempore pacis deum
non audiuit

Item psalmus xxxvj. super verbo. De-
lectare in domino. dicit glo. Ita
ut suauis sit tibi eius de-
lectacio vel recordacio, et
ut ames. quem non times.

spreta mūdi iocunditate
¶ Itē sup verbo. Et delectabitur sup multitudine pacis
eodē ps̄ scꝫ xxxvi. dic glō.
Nō quicūqꝫ sustinētes/sed
qui paciēter tolerant/ꝛ ma
li ī exteris delectant²/tibi
o iuste omīa pax :·
¶ Itē dicit hugo ps̄ lxv. ī glō
continuata/sup verbo. ptrā
sibūt pede ꝛc̄. Sūt naqꝫ du
o pedes/quibus trāsit² flu
men seculi/scꝫ necessitas ꝛ
voluptas/et mali ptrāseūt
huc mūdū duobus pedi
bus/quia accipiūt bona
tēpalia ad necessitatē ꝛ
ad voluptatē/boni vero
vno pede trāseūt/quia de
rebus trāsitorijs. tantū ad
necessitatē sumūt/et de
voluptate nichil/et cū ptrā
sierim⁹ secure ꝑcaluꝫ h⁹
seculi/pueniem⁹ ad portū fe
licitatis eterne/ :·
¶ Itē ps̄ lxiiij. sup v̄ba. Exi
tus matutini/et vespe de
lectabis. dicit glō. Delecta
bis fortes ī ꝓspis et ī ad
uersis/ Mane enī est ꝓspe
ritas/quia letū est mane/
post tristiciā noctis/ves
pere est aduersitas/in hijs
duobus tēptat² homo/sed
dat² ei exire inde/ne lucris
capiat²/cū diuicie sūt dei⁹/
ne etiā aduersis fr̄eat²
pro quo passus ē deus. Et
sup verbo delectabis dic/
.i. delectabiles facies ī hac
vita/si enī nō delectet ho
minē/ipse exitus/nō labo
rat īde exire/sꝫ capiat²
lucris/cui nō placet ꝑmis
sio xp̄i/et terret² aduersis/
quē nō delectat ille/qui ꝓ
eo voluit pati/ut faceret
exitū ei/ :·
¶ Et hic dicit aug⁹. Noli atte
dere quod ꝑmittit mūdus/
sꝫ quod promittit conditor
mūdi/attendis quod tibi
ꝑmittit deus/facies iusti
ciā/contēpnis quod ꝑmit
tit homo/et habebis exitū
mane/ꝑ dn̄i verbū dicētis/
quid prodest homī. si totū
mūdū lucretur ꝛc̄ :·
¶ Itē Judith. iij. dicit glō. Po
tentes seculi. et voluptatū
amatores/ī spe mūdi stu
dent/et in hijs/sollicitudo h⁹
seculi. et fallacia diuiciarū
suffocat verbū/et fructū
nō facit/et hij supbia extol
lūtur. vanitatē sequūtur.
et cetui lugenciū/ul' luxie sue
penas suas lucenciū ī infer
no sociabūtur/vbi ad calo
rē nimiū/trāsibūt ab aq̄s
niuiū/et vermis eorū nō mo
riet²/et ignis nō extinguet²/
¶ Itē dicit quedā glō. sapiē
xiij. Nichil tutū apud ama
tores mūdi/qui mutabilia
sequūtur/et cū illis mutā
tur/ Et bene facit adhoc/lo
quēdo de mutabilitate/qd'
dicit aug⁹ ps̄ lxxxix. ī v̄su/
Exultauim⁹ et delectati su
m⁹/omnibus diebus nr̄is ꝛc̄
dies ille dies est sine fine/
simul sunt illi omīs dies/
ideo saciant/nō enī succedē
tibus cedūt/vbi nō est aliqd/
quod nō veniendo. nō duz
sit/et veniendo iā nō sit/
omīs simul sunt/quia vn⁹ est/

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

qui stat et nō transit/ ipa ē
ipā est eternitas/ alij dies nō
sunt/ nō stant. nō manent.
celerrima mutabilitate trās
curriit. nec vna hora in eis
fuerint in qua ita sim⁹ ut
nō alia ps eius trāsierit
alia ventura sit/ nulla stet
ut sit/ Illi autē āni et dies
nō deficiūt/ in quibus nec nos
deficiem⁹/ sed sine defectu re
ficiemur/ exestuet g° aīa nr̄a
illoꝝ dieꝝ desiderio/ sicut
ardenter atq; vehemēter/
ut illuc repleamur ut satie
mur/ Et hic glō eodē versu.
sup verbo. Repleti sum⁹ ꝛc̄
dicit .i. ī eternitate/ nō est nox
in qua esurim⁹ et sitim⁹/ tūc
autē saciabimur vultu dei/
et ibi oīs dies simul sūt/
nō succedunt sibi/ q2 vnus
sunt .i. eternitas/ :·

Itē ps̄ lxxxix. sup vsu. dex
terā tuā ꝛc̄ dicit aug⁹. Nō
arbitrem̄ pro magno habē
do/ et cupiendā vel amādū
esse/ terrenoꝝ ac tpraliū
bonoꝝ felicitatē/ Et poste
a subdit/ quia et ipā supple
dextera/ bene sic ignoscit
cū flagellat/ omnē filiū q̄
recipit/ nec ī pctīs suis pspe
rari pmittit. et sinit/ et sic
ī mansuetudine flagellat/
ut emendatū ad dextrā
ponat/ Et paulo ante ista
verba dicit/ Tu corripis eru
dis q2 quos diligis/ ne peīs
excruciētur eternis/ ꝛ pau
cis eruditus maior ira tua
intelligit̄/ vana g° et sedu
nō ctoria felicitas ipioꝝ/ :·

Itē ysaie. v. dicit qdā glō/
Infelicissimi sunt/ qui vsq; ad
senectutē/ gula et ebrietate/
et diuersis voluptatibus oc
cupati/ nō intelligūt ī se opa
domini/ :·

Itē Jacobi. v. dicit glō/ Epula
ti estis/ neglectis gaudijs ce
lestibus/ ad que p ieiunia et
afflictiones venire opoꝛt/
carnales epulas diligitis/ q̄
tanta fames et sitis. in futō
sequetur/ ut nec gutta aque
inueniri possit/ p quā ardens
lingua possit refrigerari/ :·

Itē .ij. petri .ij. sup verbo. Vo
luptatē existimātes ꝛc̄ dicit
glō. Voluptas bona/ recte di
cs ~~computatur~~ vocat̄/ qua sci
in dn̄o delectant̄/ voluptas
mala. nox/ cū reprobi ad p
ficienda opa tenebraꝝ/ puer
se delectant̄. Iniusti g° deli
cias coniquacōis et maci
le/ existimāt voluptatē diei/
quia cū vacent delicijs ī pu
rissimis. et execrandissimis/
has optimas et quasi luci
fluas iudicant/ :·

Itē .ij. petri .ij. dicit glō. Vigi
lat. qui se īmunē a sordibus
custodit/ qui qn̄tū ī se est/ cū
omnibus hoībus pacē hab;/
qui oīs illecebras carnis spē
regimī subicit/ in se ipō. pace fe
licissima vtens/ :·

Itē ps̄ xxxv. dicit glō/ Tpra
lis salus/ iumentis .i. reprobis
datur/ et est sup versu. hoīes
et iumēta ꝛc̄/ :·

Itē ps̄ xlviij. dicit aug⁹. Hec
enī in hoībus. magna et
vsitata puersitas/ quia cū de
beant viuere ipi/ sm volūta
tē dei/ deū volunt viuere sm

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

volūtatē suā/ et cū ipi nolūt corrigi: illū volūt deprauari/ rectū nō arbitrantes qd' ille vult/ s; qd' ipi volūt/ Solem⁹ autē audire/ homies murmurātes aduersus deū/ q2 malis ī hac vita bene sit/ et la- (n̄o) borent boni. qi ille puersus sit. et nesciat quid agat/ aut oio auerterit oculos. a reb⁹ humanis/ ul' securitatē suā pturbari nolūt/ vt hec nō attendat/ quia cū labore/ istā deus aut videt. aut corrigit/ Murmurāt g° homies/ qui ppterea nolūt deū colere/ ut hic illis bene sit/ qī viderāt eos qui deū nō colūt/ pollere. atq3 florere felicitate t'rena/ se autē deū colentes/ laborare. ī angustiis. ī necitatibus. ī erūnis. exterisq3 difficultatib⁹. mortalitatis hūane. cont° istā vocē/ et cont° blasphemias murmurātiū/ incantat semp sermo diuin⁹/ curās a morbo serpentis/ venenati eni cordis est/ ista sanies/ eructans ī deū putores blasphemie/ et qd' peius (i. fetores) est/ manū curātis repellēs/

Itē ps lxv. dicit glō/ Benedicite gentes deū/ qui licet pbet teptacōibus/ tamē ducit ad regnū/ Et v'su. Et locutū est os meū/ dicit glō/ Sepe dulcis est tribulacio/ Et dicit glō cōtinuata ī hoc ps. ī versu/ Qm̄ probasti nos d's/ Sicut argentū probat' per ignē a sordib⁹/ sic aīa a sordibus cōcupiscēcie terrene. p tribulacōnē/

Itē Ierimie .ii. sup v'bo/ In tpre afflictionis/ dicit glō int'linearis. Que p beneficia nō senserūt/ p tormēta sentiet dn̄ū/

Itē Iob .xxx. dicit'/ Possidet me dies afflictōnis/ Et ibi glō int'linearis/ post erunt dies leticie/ Et eodē .c. sup verbo. Compatus sū luto et c. Manus dei. dicit' contraria volūtati n're/ cū hec. q3 ei ī nobis displicet/ feriēdo psequit'/

Et sup verbo Eleuasti me dicit glō. Diuitis vite gloria/ qi in alta rexit'/ s; nulla stabilitate solidat'/ et quasi aut velut eleuatus sup ventū ponit'/ qui psperitate tn̄sitoria letatur/ s; nulla aduersitas deicit/ quē prosperitas nulla corrūpit/ z qui tn̄sitoriis successionib⁹ letātur/ sup ventū leuati vident'/ s; psecucōnis tpre. dū pspe ritatis aura ptransit/ cor protinus eleuacio corruit/ et manū suā dn̄s/ ad consūptionē permittū nō emittit/ cū feriendo a pctis corripit/ et corruētes saluat/ dū cadentes ad culpā/ ī salutē corpus vulnerat/ ut psttrati exterius. surgant/

Itē puerbiorū .xxi. dic' qdā glō. Homīs est deuote tēpore tribulacōnis ul' psecucionis/ aīmū p'parare/ corpus offerre discrimī/ s; diuini est adiutoriū/ ut cepto labori victoria sal'q3 succedat/

Itē pūbiorū .xv. dicit'/ Stultus irridet disciplinā prīs sui/ qui autē custodit increpacōnes. astucior fiet/ Et ibi glō int'linearis. sup v'bo.

disciplinaz. dicit) dei vl' p̄lati
(Et sup verbo Custodit. dicit)
nō irridet. Et sup v̄bo astu
cior. dicit sapientior.
¶ Itez prouerbiorū .xx. sup v̄bo)
liuor vulneris dicit glō. Cu
cum ex ptrinin) ad memori
az pctōz m̄oz tacti afflicti
q̄ reuocamr) et p hoc q̄d foris
patimr) magis intus qd' fecim'.
dolem) Sicq̄z fit) ut inter ap
ta vulnera corporis) magis
nos abluat plaga secreta vē
tris) quia sanat nequicia pra
ui operis) occultuz vuln' do
loris) venter enī mens) q̄z
sicut venter escas) ita mēs
ptractando excoquit curas)
¶ Itez sapiē .xvi. dicit glō. Pro
bant' electi p afflictionez) et
monētur) ut pctā caueant)
et bona faciant) reprobi dis
pergētur) q̄z nō corriguntur)
¶ Itē ps̄ lxxxix. dicit glō. Ma
gis prodest. si aliqua tribula
cio semp nos mouet)
¶ Itez Cassiodor' eodez ps̄ in
glō cōtinuata. Intelligim'
om̄s emēdaciones dn̄i) fide
libus. pietatis intētione pro
uenire) Et ibi hugo. Vtile
est nobis) semp tribulari.
(Et subdit ibi Cassiodor'. Vt
sepe cōmoniti) saluberrimā
conūsionez valeam') et pto
ruz veniaz promereri)
¶ Itez ysaie .v. dicit vna glō)
Qui deuz nō senserūt p bn̄
ficia) senciant supplicia)
¶ Itez pma petri .iiii. dic' glō.
Antiquū et frequēs est) e
lectos dei) pro eterna salute
ī p̄nti aduersa pati) In p̄nti e
nīz) flagellat et corripit de'.
om̄s quos in futuro vult re
cipe ad salutez) Et alia glō
ibidez dicit. Vnusquisq̄z hō) aut
exercetur ad purgacōnez) aut
monetur ad conūsionez) aut
si contēpnit vocantez) exerce'
ad dampnacōnez)
¶ Itez sequēs glō ibidez dicit
si tanta est fragilitas morta
lis vite) ut ne iusti quidez) q̄
ī celo coronādi sunt) hac sine
tribulacōnibus) ppter innu
meraz viciate nature labez.
trāseant) quāto magis hii qui
a celesti grā sunt extorres)
certuz sue dāpnacōis ppetue
exituz expectant)
¶ Itez libro .vi. moraliū c. xv.
dicit gregori'. Vt electus q̄sq̄z.
eterna supplicia euadat) ut
ad p̄hēnez gloriaz ascēdat)
debet hic assiduis flagellis
conteri) ut ī iudicio valeat
purgatus inueniri) &c. vt s. scri
ptuz est plene)
¶ Itez dicit aug' ps̄ xlviii. ī p̄o
ri pte) Terrigene sunt filii t'
re) qui hereditates t'renas
requirūt) Diuites intellige
supbos) paupes hūiles) habe
at quis multas facultates
pecuniaz) si ī eis nō extollit'
paup est) nō habeat aliqd
et cupiat. et inflectitur) int'
diuites reprobos) eū depu
tat deus) et diuites et pau
peres. ī corde interrogat
dn̄s) nō in arca et domo) et
pmisit hūilibus altitudinē)
et minatus est elatis dāpna
cionez) et sunt qui p̄sumūt
ī amicis suis) qui p̄sumūt
ī virtute sua) alii in diuiciis
ista est p̄sūpcio gnis humani)

nō presumentes ī deo/ et ille cō
fidit in virtute sua/ et ī abū
dantia diuitiaꝝ suaꝝ glori
atur) qui nō dabit deo dep̄
cationeꝫ suā .i. placatōneꝫ/ q̄
flectat deū pro pctīs/ ꝛ labor
eius sine fine erit) vita pn̄s
habebit fineꝫ/ et illi qui hic
volunt habere vitaꝫ labora
būt ī eternuꝫ) docuit nos xp̄c
bibere nō calicem amaritu
dinis/ et postea accipe eter
naꝫ salutem) bibe g° amaruꝫ
caliceꝫ/ ut sanus sis/ bibe do
nec transeat amaritudo hꝰ
seculi) et veniat seculū/ vbi
nullum scandaluꝫ. nl̄la ira.
nulla tabes. nulla amari
tudo. nulla febris. nullus do
lus. nulle inimicicie. nl̄la se
nectus. nl̄la mors. nl̄la con
tentio. labora hic. venturus
ad finē/ labora. ne cū nō vis
hic laborare/ venias ad fineꝫ
vite/ et nūq̄ venias ad fineꝫ
laboꝝ) Imprudens enim est/
qui nō sibi prospicit ī futuꝝ/
nec intelligit/ in quo malo
sit/ tu vero intellige/ in quo
malo sis nūc/ et pspice. ut in
bonis sis ī posteꝝ/ qd' nō faci
unt hoīes/ qui nō attēdūt n̄
ad pn̄tia secularia terrena/
et ī posteꝝ. post hanc vitā
nichil cogitantes/ neq̄ nl̄laꝫ
felicitateꝫ arbitrātes/ nisi di
uitias et honores huiꝰ secu
li/ et trāsitoriaꝫ vitā/ post obi
tuꝫ autem suū/ nō attēdētes.
nisi quēadmoduꝫ eis pan
rētur funera pomposa/ et
sepeliant ī monumētis ope
mirabili extructis/ nō au
teꝫ/ vbi sp̄us sit post hanc
vitaꝫ/ sꝫ attendentes. ad id
quod pn̄s est/ et post hanc
morteꝫ nō prouidētes/ pn̄
tia soluꝫ attendūt/ futura nō
cogitant/ et vitaꝫ nō putāt/
nisi istaꝫ/ que et mors dicēda
est/ nō habent gloriaꝫ/ ī inf'
no et veterescūt/ cū mor
tuus fuerit homo/ q̄ntaꝫ vi
sus est gloriaꝫ hr̄e int' hoīes/
cū viueret/ tantaꝫ vetusta
teꝫ et corruptōneꝫ suppli
cioꝝ habebit/ cū mortuus
fuerit apud inferos/ itaq̄
nō ad leticias seculares/ q̄
ipoꝝ est felicitas seculi/ veꝝ
autem ipoꝝ pena est/ sicut
vua acerba dentibus vexa
cio est/ et fumꝰ oculis/ sic ini
quitas vtentibꝰ ea/ qui eīꝫ
māducauerit iniquitateꝫ .i.
qui libēter habuerit iniqui
tateꝫ/ nō poterit māduca
re iusticiaꝫ/ et sic. quia aīa ipiꝰ
ī vita bn̄dicetur. ī morte tor
quetur/ q̄ multi sūt. qui tunc
deo grās agunt/ q̄n do illis
accidit lucruꝫ/ et dicūt. he
quia tu es deus meus/ libe
uit me de carcere. et cōfite
or illi/ venit illi lucruꝫ cōfite'
venit hereditas. cōfitetur/
patitur dāpnuꝫ. blasphemat/
¶ Et subdit dicens/ Qualis
filius es/ qui qn̄ pater te e
mēdat/ tūc tibi displicet/ g°
cias age emendatori/ ut ac
cipias hereditateꝫ a deo/ qui
te emendat/ erudiris cū e
mendaris/ sꝫ multuꝫ emen
dat/ quia magnuꝫ est. quod
habes accipe/ nā si appēdas.
quod emendaris. cū eo/ qd'
accepturus es/ inueniēs. q

nichil est quod emendatus. quod
pateris. transit. finitur/ quod
accepturus es/ finem non habe
bit/ nolo iam eques penam
cum premio/ tempora equa cum eter
nitate. si potes :
Item ps. xxxviii. dicit. Quid enim
in hac terra certum est. nisi mors
considerate omnia omnino/ vel bo
na uel mala vite huius/ vel in
ipsa iusticia. uel in ipsa iniquita
te/ quid hic est certum nisi mors
profecisti. quid sis hodie. scis
quid futurus sis crastino. ne
scis/ peccator es. quid futurus
sis nescis/ quocumque te vertis
incerta omnia/ sola mors certa
no[ta] dies mortis incertus. et hora
eius incerta :
Item gregorius in omelia de divite
et lazaro/ et est de penitentia dis.
iii. c. quedam ubi dicit/ Caven
dum nobis est/ ut si forte ali
quod bonum agimus/ in presenti se
culo remuneracionem accipi
amus/ ne forte dicatur nobis/
receperunt mercedem suam/ nam
enim dives aliquod bonum e
gisset/ unde in presenti seculo re
muneracionem recepisset/ ne
quaquam abraham ei diceret/
de pen. di. terna. recepisti bona in vita tua
Item Criso. ibidem/ Quid tur
bamini/ Nemo videns malignos
prosperitatem habere. turbetur/ non
est hic retribucio. malignita
tis neque virtutis/ at si aliquan
do contigerit/ ut aliqua sit
retribucio. vel malicie. vel vir
tutis non tamen secundum quod dignum
est/ sed simpliciter. uelut qui
dam gustus iusticie vel iudi
cii/ ut qui resurrectionem non
credunt. talibus doceantur qui

itaque videmus malignum dite
scere/ non subruamur/ et quando
videmus bonum mala pati/ non
turbemur/ illic corona. illic sup
plicia/ Est et alia ratio/ quia non
potest malus in omnibus malus
esse/ sed aliqua bona habet/ ne
que bonus in omnibus bonus esse
sed habet aliqua peccata/ sed vero
alia/ quando ergo prosperitatem habet
malus/ malum capitis sui est/
cum enim pro illis paucis bonis
retribucionem hic accipit. illic
iam plenius punietur.
Et eadem dis. c. prima consolatio/
archidiaconus ponit de multipli no[ta]
ci consolatione. et dicit/ quod que
dam est consolatio temporalis. luc.
vi. Ve vobis divitibus/ qui ha
betis hic consolacionem vestram/
Et hec est dampnosa/ quia impe
dit consolationem spiritualem
Quedam delicata. et est divi
na consolatio/ que non datur ad
mittentibus alienam. Item one
rosa. propter fastidium gravacionem
unde aug. Bonum temporale
dilectum vilescit cum advenit
Item est consolatio spiritualis. de
qua ysaie xlix. Consolatus
est dominus populum suum. et hec de
betur humilibus. ii. cor. vii.
Qui consolatur humiles. consola
tus est vos. Item lugentibus
ysa. lvii. Reddidi consolaciones
ipsi/ et lugentibus eius. Et lxi.
ut consolarer lugentes in
syon/ Item deum timentibus. un
de symone luc. ii. Symeon
iustus et timoratus/ expe
ctans consolacionem israel/ y
saie. lxvi. In ierusalem consolabi
mini/ Hec consolatio est appe
tenda/ propter quod monet

ad hanc/ ysa. xl. Consolami po
pule me9 &c. Item plenissima.
ysa. ultio ut repleami ab v
beribus eius consolacois
Ite preciosissima ysa. lxiiij. Ocu
lus no vidit que preparauit de9
absq te. Item longissima ysa.
xxxv. Leticia sempitna su
per capita eoz/ :-
¶ Item idem archidiacon9 eadem
di. c. caueduz dicit q si i tpra
libus proficim9 tuc magis
cauere et proinde debem9
vnde senecam i libro de qtuor
virtutibus/ Tunc tibi consi
lia salutaria aduoca cum tibi
alludit psperitas hui9 mudi
sic te qi in lubrico retinebis
nec tibi dabis portus libos
s circuspicies quo eu dimi
sit. vl quousq/ Taliter qn pfici
m9 i bonis tpralibus caue
debem9/ vnde iheronim9. nuq
tuta est humana fragilitas
et qnto i virtutibus cresci
m9 tanto ampli9 timere de
bem9 ne de sublimiorib9 cor
ruam9 quia qnto gradus al
cior. tanto casus grauior/
¶ Item idem i eadem di. c. quid g
turbetur. dicit A bono quod
incepim9 no cadam9 nec bo
num ppositum dimittam9 q
in tuciori statu est paup. q
diues/ Vnde aug9 i epla ad
damasum dicit Periculosa e
in diuiciis sanitas/ periculosa
sublimitas/ timor ppetuus/
labor infructuosus/ iniuria
sine puidencia/ finis cu pena/
Item gregori9 dicit/ q conti
nuus successus tpraliu/ et
ne reprobacois est indiciu/
Et dicit Petrus de prato i re

pertorio suo. i verbo delicie/ im
possibile est ut quis fruat. de
liciis pntibus et futuris. ut
de deliciis ad delicias transeat/
¶ Item idem petr9 de prato i eodem
repertorio/ i verbo fortuna dic
Plus hominibus i reor aduer
sam. q prosperam prodesse for
tunam/ quia hec semp vera e
illa blanda mentitur/ hec in
struit. illa fallit/ :- :-
¶ Item redeundo ad materiam prec
dentem. sc de flagello dic greg
libro xvi. c. xiiij. Ergo peccator
flagellandus est de rebus hu
manis aresat i eius laborib9.
terra/ concutit in eius naufra
giis. mare/ ignescat i eius sudo
ribus. aer/ obtenebrescit con
tra eu. i vndacoibus celu/ in
ardescant i eius oppssione. ho
mines/ mouentur i eius adu
sitate. angelice virtutes/ q
quid g est/ quod exterius se
uit/ p hoc ille intuendus est
qui hec interius disponit/ in
omi g causa/ solus ipe metu
endus est/ qui prius principa
liter est/ nisi flagellam p ea
que videm9/
¶ Item libro xvi. c. xxij. sup vbo/
Mane g surgit &c. dicit. Ma
ne. pntis vite prosperitas de
signat/ et quia mane. pmu
diei tepus est/ vespera extre
mum/ nequaq refitiendi sum9/
de hui9 vite prospitate. que p
uenit/ s de hiis. que i fine diei.
i. i mudi termio sequit/ ma
ne g comedut/ qui de hui9
mudi prospitatib9 extollut
et du pntia vehementer cu
pitnt/ futura no cogitant/ &
i pntis vite gloria. puersus

Illu debem9 sollicite me tuere quem videm9.

quisq3 erigit᷑ et illoꝝ vitam
deprimit/ qui dū sequētez glo
riaz sitiūt/ et q̄i saciari in ve
spere exquirūt/ ∴

Item libro xv. c. xviij. dicit᷑. Ne
scit enī impius. mala q̄ fecit/
nisi cū pro eisdez malis. puni
ri iam ceperit/ et iniquus. p⁹
casū3 oculos aperit/ qui post
culpaz. iā in pena sua cōspicit/
quia maluz debuit vitare
quod fecit/ qui si in hac vita
positus/ culpaz suā videre vo
luisset/ de omīpotētis post
moduz furore. nō biberet/
s3 qui hic auertit oculos a
respectu crimīs/ illic declina
re nō valet/ sententiaz dāna
tionis/ sepe vero hij. qui et̄
na supplicia nō metuūt/ pra
ua agere/ pro tp̄alī saltē pas
sione ꝑtimescūt/ et sunt nō
nulli/ qui ita iniquitate dura
uerūt/ ut nec ī ip̄is metuāt fe
rir/ dūmodo. que peruerse co
gitauerūt expleant/ ∴

Item libro xv. c. xvij. dicit᷑. In
vindicta impijs superuenit/ cū
doloꝝ fluctus/ ex aliq̄ adū
sitate patiūtur/ Oīpotēs eīz
deus/ cuz se despici. et in ter
na videt cōcupiscētia letari/
et hoc quoq3 doloribus pu
tit/ quod sibi videt. ī cogitaciō
ne impij ꝑferri/ qui enī et̄
nos dolores/ ī ipso. p retribu
cionez seruat/ et aliqn̄do eī⁹
mētez. ī tp̄alī dolore trāsuer
berat/ et hic quoq3. et illic.
perit ac furoris sui. super
impiuz dolores. diuidit/ ne
q3 enī pena p̄ns/ que ī iusti
animuz/ a prauis desiderijs
nō ī mutat/ ab et̄nis suppli

cijs liberat/ et a doloribus p̄
cator qui nō corrigit᷑ ad et̄
na supplicia vocat᷑/ et talis pas
sio hic quidez p dolores īcipit/
s3 tamē ulcione ꝑpetua cōsu
mat᷑/ et sup verbo. et sicut fa
uilla quā turbo dispergit/ di
cit. ante oīpotentis dei oculos/
iniqui vita fauilla est/ ꝛ post
subdit. hoc enī tempestatis
turbine/ ab eterni conspectu
iudicis/ iniqui rapiūtur/ qui
hic mētez. desiderio peruerso so
lidauerāt/ palea et fauille
videbūtur/ quia eos ad et̄
na supplicia/ turbo rapiens
asportat/

Item libro xxvi. c. x. dicit. Ad e
terna gaudia redire nō pos
sum⁹/ nisi p tp̄alia detrimē
ta/ et si illic dulcia appetim⁹/
ꝑmū nāe est/ ut hic amara
toleremus/ ∴

Item eadez libro. c. xv. dicit. Ele
ctorum est. hic conteri/ ut ad p̄
mia debeant/ eterne heredi
tatis erudiri/ uñ est hic fla
gella perpe/ quibus seruat᷑ de
eternitate gaudere ꝛc̄ ∴

Item libro xxvi. c. xxij. dī᷑. Lo
cus quippe afflictōis. est.
vita p̄ns/ qui g⁹ ad eternaz
patriaz tendunt/ nūc semet
ip̄os. tp̄aliter ī afflictōis
loco despiciūt/ ut tūc. in loco
gaudij veraciter sublimēt᷑/
et cuz supnaz gloriaz. magis
amando cognoscim⁹/ tūc ma
la que egim⁹/ grauiora fuis
se sentimus/ ∴

Item libro xxvi. c. xxv. super
verbo. Eripiet pauperez ꝛc̄. Pau
per de angustia sua eripit᷑/
cū vnusquisq3 humilis. de hac

pegrinacōnis sue afflictōne.
liberatur/nā adhuc assidu
is hic tribulacōnibus pmitt
ut ad requirēdū vere cō
solacōnis gaudiū prouocē
tū enī pcepta despiam⁹ pia
discrecione nobiscū agitur/
ut flagella timeam⁹ sustí
neam⁹ aure quippe cordis
tribulacio apit/ quā sepe h⁹
mūdi psperitas claudit :.

¶ Item dicit aug⁹ ps. C.ij. Iā se
uiat quātū vult/pater sit/sʒ
flagellauit nos/et afflixit
nos/et contriuit nos/pater
est/fili si ploras sub pre plo
ra/noli cū indignacōne noli
cū typo supbie/qd pateris
vnde plangis/medicina est.
nō pena/castigacio est. non
dānacio/noli repellere fla
gellū/si nō vis repelli ab
hereditate/noli attendere.
quā penā habeas in fla
gello/sʒ quē locū i testamēto

Item gregori⁹ libro xxvi. c. xv.
dicit/ Omnipotens deus/per
cantes misericordit' expectat/
tēpus ad pniā tribuit/q nō
conuersis ad grauiorus reci
tus testimoniū vertit/paciē
ter itā retinet/quā quā
irretractabiliter effundet/.

¶ Et eodē c. sup verbo Nuc eiā
nō inferit. dicit Quia et si q
dā longanimiter tolerat/
quedā tamē etiā i hac vita
flagellat/et hic nōnūq fe
rire inchoat/quos eterna dā
nacōne consumat/et nō nlla
punit/et nōnulla i vlta de
relinquit/quia si nulla rese
caret/quis deū res hūanas
curare credidisset/et rursū
si hic cūcta puniret/extre
mū iudiciū vnde restaret
quidē g° feriuntur/ut irroga
ti sup nos solicitudinē for
midem⁹/quedā vero i vlta
seruant/ut adhuc iudiciū
restare senciam⁹ :.

¶ Item Iob. v. dicit glō/ Dū trā
sitorio labore atterim/a ppe
tuo liberami.

¶ Item thobie iij. sup vbo Iustus
es dn̄e. dicit glō interlinearis/
Nos quoq i omnibus que pa
timur/deū iustū et miseri
cordem/senciamus/esse. Et
ibidē dicit quedā glō. Non
dimittit deus pctā/nisi i tri
bulacōne et cordis cōtricōe/

¶ Item Iudith viij. dicit vna glō
Hec est via veritatis/ut in
flagellis aīas nr̄as humilie
m⁹ a pacienciā hr̄e studeam⁹/

¶ Item ibidē etiā dicit. Meo
res esse debent/quomō pr̄
nr̄ abrahā tēptatus est/et
p multas tribulacōnes p
batus/amicus dei effectus
est/sic ysaac. sic iacob et c. vi
de istud s. latius :.

¶ Item libro iij. moraliū c. v. di
cit de flagello Cū p flagel
la doloris/exteriores tene
bre creant/intus p erudicō
nē lux mentis accendit/et
tūc nobis pax cū deo red
dit/cū ea que bona condita
sunt/sʒ nō bene concupita/
i ea que nobis mala sunt
flagella vertuntur/p culpā
quippe deo discordes extiti
m⁹/dignū g° est/ut ad pa
cē illius p flagella redea
m⁹/et sic correcti mens/ad
auctoris pacē humilit' reformē/

¶ Et eodez libro c. vi. sup v̄bo.
Si bona accepim9 ꝛc̄ dr̄. Ma
gna quippe consolatio tribu
lacōnis est/ ut cū aduersa pa
timur/ auctoris nr̄i ad memo
riaz dona reuocem9/ nec fran
git quod ex dolore obuiat/ si
menti citius hoc quod ex mu
nere subleuat occurrit/ quis
quis enī dona pcipit/ s; bono
ruz etiaz tp̄ze nequaq̄ flagel
la ptimescit/ ī elatione ple
ticiaz corruit/ quisq̄s autē fla
gellis atterit̄/ s; flagellor
tp̄ze nequaq̄ se ex donis que
eiz contingūt accepisse cō
solat̄/ a statu mentis oīmo
da desperacōne destruitur/
sic g° vtraq; iungenda sūt/
ut vnū semp ex altero fulci
atur/ quatenus et flagelli
penā tempet memoria dōi/
et doni leticiaz mordeat su
spicio ac formido flagelli/ be
atus g° vir sc; iob/ ut oppres
sam mētez/ inter vulnera mł
ceat/ ī flagelli doloribus/ blā
dimēta donor pensat dicēs/
si bona accepim9 ꝛc̄.

¶ Itez exodi viij. sup verbū/ vo
cauit autez pharao ꝛc̄ dicit
glō̄ interlinearis/ flagellat9
resipiscit/ qui ante dicebat/
nescio dn̄m/.

¶ Itez numeri xj. dicit q̄daz glō̄
et est g̊gorij. Carnaliū mētes/
pro amore seculi/ dum q̄si
mollia et delectabilia ferre
parate sunt/ duz in hac vita
rer culmīa apprehendere co
nant̄/ cessacōnez a mūdi la
bore dn̄s impat/ quietis dul
cedinez psuadet/ et tamē ve
sana iniquor mens/ plus as
sequi aspera carnaliter q̄ te
nere blanda spūaliter gau
det/ plus acerbitate fatigacō
nis q̄ quietis dulcedine pasci
tur/ sicut isrłite/ dū refectōez
māne breuiter ppent/ ab
egipto ollas carniuz pepones
porros cepasq; cupiebāt/ Si
gnificat enī māna/ grāz sua
uissimi saporis ad refectōnez
vite interioris bene vacātib9
desup dataz/ olle carniuz/ car
nalia opa vir tribulacōnuz
laboribus q̄si ignibus excoq̄n
da/ pepones terrenas dulce
dines porri et cepe que cuz
lacrimis comedūtur difficul
tatez p̄ntis vite/ que nō sine
luctu agit̄/ et tamē cū lacri
mis amat̄/ māna igit̄ dese
rētes/ cuz peponibus et car
nibus porros cepas q; quesi
erūt/ quia pu̇erse mentes/
dulcia gratie p quietez dona
despiciūt/ et pro carnalib9
voluptatib9/ laboriosa hui9
vite itinera/ etiaz lacrimis
plena concupiscūt/ contēpnūt
habere vbi spūaliter gaude
ant et desiderātes/ appetūt
vbi carnaliter gemant/.

¶ Itez pⁱma petri v. dicit vna
glō̄ A constitucōne mūdi sē
per passi sunt iusti/.

¶ Itez augꝰ ps lxx. dicit. Recti
es quādo ī eo bono qd' facit
tibi deus tibi placet/ ī eo au
tez malo quod pateris/ deus
tibi nō displicet/ nō tibi vide
ant̄ felices qui florent ad
tempus/ tu castigaris illis pn
tur/ tibi castigato et emēda
to filio/ hereditas reseruat̄.
Et eodez ps sup versu Quātas

ostendisti michi tribulacões
7c dicit/ Disciplina. fuit admo
nicio. nõ desertio. Et longe p⁹
subdit. Quia nec filiis pepci
sti/ sz quibus hereditatez ser
uabas/ disciplina nõ deseruisti/
¶ Itez Iob. xix. dicit glõ. Iã nõ
flagellis solũmodo ferim²/ sz
etiaz cingimur/ quia tribula
cionuz verbere/ ex omĩ pte
circũdam²/ et deus. quid nob
pfuturz sciens/ dissimulat ex
audire dolentiuz vocez. ut au
geat vtilitatez/ ut purget² vi
ta p penaz/ sz hanc dispensa
cionis gr̃az/ nõ nulli fideliuz
ignorant/
¶ Itez ps̃ lxx. dicit Cassiodor⁹.
ĩ glõ continuata/ cũ dãnatis
dicet²/ Ite maledicti in ignez
eternuz/ hec est ĩfelix cõfusi
o. que nullo fine terminatur/
hic autez ĩ pñti vita. feliciť
cõfundim²/ qñdo a pctĩs. inte
cione reuocamur²/ et erubesci
mus de pctĩs/ de quib⁹ pridem
gaudebam⁹/
¶ Itez ĩ glõ cõtinuata ĩ ps̃ xxxj.
no dicit hugo. Nõ p delicias/ sz p
tribulacões venit² ad deuz/
¶ Et eodez ps̃ dicit aug⁹ sup v̉
su. multa flagella 7c. Nõ est
mirũ/ si adhibito freno. sequũ
tur flagella/ indomituz enĩ
aĩal esse cupiebat/ domat² fre
no et flagello/ atq3 vtinaz p
domet²/ verenduz est autẽ/ ne
nimiuz resistendo deo domito
ri/ indomituz relinqui mereat²/
et ire in vagaz suã licenciaz/ ut
dicit² de illo/ prodiet quasi
ex adipe iniquitas eorz/ g⁹
cũ flagellat². corrigat²/ et do
metur. siue g⁹ flagella dicas.
siue stimulos dicas. domat
deus iumẽtuz. tu insidat/ q
iumẽto expedit ut insidatur/
et recalcitrantes flagella ĩ fre
nuz/ postea sic domiti sine fla
gello ambulent. et sine fre
no et chamo. viã teneat/ sz
si careueris isto sessore/ tu ca
des nõ ille/ sz quẽ p̃mo circũ
dat pressura/ postea circũ
dat misericordia/ qñ mise
ricordiaz dabit/ qui legẽ de
dit ĩ flagellis/ et misericordi
az ĩ consolacõnibus dabit/ ne
te sine flagello futuz speres/
nisi forte cogites exheredi
tari/ quia nullus exceptus/
nullus sine flagello erit/ q
nec vnicus sine pctõ/ sine fla
gello erat/
¶ Itez ps̃ lix. dicit glõ sup v̉bo.
potasti nos vino cõpũctiõis/
i. tribulacõne. qua purgat²
sapiens/ ut vulner⁹ purget²/
et nõ est perempcio pdens/
sz medicina vrens/ Et pau
lo ante ista verba/ dicit aug⁹/
sz nõ in glõ/ nõ misereris. ñ no
irasceris/ Et sup verbo. de
disti metuẽtibus te signifi
cacõnez 7c dicit. P tribulacõ
nes tp̃ales/ significasti tuis/
fugere ab ira ignis sempi
terni/ Et sup verbo. Saluũ
fac dextera tua. dicit/ ut et
si in tp̃e isto/ tribulacões
aliquas paciar/ transacta no
cte oĩm tribulacõnuz/ ad dex
teraz ĩueniar int² oues/ nõ
ad sinistraz int² hedos/ ĩ im
peto vitaz eternaz/ Et ibi di
cit glõ. De hiis semp audit²
iustus/ de terrenis. nõ nisi v
tiliter/ Intelligite g⁹ fideles.

multa deprecari sim secularis/ et
nō exaudiri/ ad vitam autem
eternā semper exaudiri/ quis
quis enim sanitatem nō petit.
cum egrotat/ et tamen forte
adhuc egrotare illi utile est/
ut vero cum illud petis. ut det
tibi deus vitam eternam/ ut det
tibi regnum celorum/ ut det tibi
ad dexteram filii sui stare/ cum
venerit iudicare terram/ securus
esto. accipies :.

Sequitur hic ex ysidoro de
summo bono quatuor prima capitula
libri tercii de verbo ad verbum/
quia bene faciunt ad propositum
meum hic/ scilicet de flagello :.

Divine sapiencie subtilitas/ sic
interius. ut testis scrutatur con
sciencias/ ita exterius. irrogat
penas/ ut verum sit testimonium
prophete/ quia ipse testis est et
iudex/ Miserere domine miserere.
ysidoro indigna agenti/ et di
gna patienti. assidue peccanti.
et tua flagella. cottidie su
stinenti/ ordinata est miseracio
dei/ que prius hic hominem per fla
gella. a peccatis emendat/
et postea. ab eterno suppli
cio liberat/ Electus enim dei
doloribus. future vite gaudi
a lucratur/ nequaquam deus. deli
quenti parcit/ quem previdere. aut
flagello temporali. ad purgacionem
ferit/ aut iudicio eterno. puni
endum relinquit/ aut ipse in se
hoc penitendo punit: quod
male admisit/ ac proinde est
quod deus delinquenti nō parcit
Iusto. temporalia flagella. ad eter
na gaudia proficiunt/ Ideoque
et iustus/ in penis gaudere

debet/ et impius. in prosperitatibus
timere/ neque iusto neque repro
bo/ deus. misericordiam et iusti
ciam subtrahit/ nam et bonos hic
per afflictionem iudicat/ et illic.
per miseracionem remunerat/ et
malos hic remunerat. per tem
poralem clemenciam/ et illic. pu
nit per eternam iusticiam/ In hac
vita deus parcit impiis/ et tamen
nō parcit electis/ in illa nō parcet
electis/ nō tamen parcet impiis
et iniquis/ Periculosa est in hac
vita. securitas malorum/ et bo
norum dolor tranquillus/ nam iniquus
post mortem ducitur cruciandus/
Iustus vero. dormiet post mor
tem securus/ nō tantum de cor
poralibus passionibus/ sed etiam
de spiritualibus oportet intel
ligi/ ut quanto quisque. aut in cor
pore. aut in mente flagella su
stinet/ tanto se in fine remu
nerari speret/ Sepe occulto di
iudicio/ extra flagella correpcio
num. sunt reprobi in hoc mundo/
dumque multa dampnabilia commi
sisse videantur/ desperati tamen a
deo/ nullo emendacionis ver
bere feriuntur/ plus corripitur
flagello/ qui a deo diligitur/ si
peccaverit/ dicente amos propheta/
tantummodo uos cognovi ex
omnibus nacionibus terre/ id
circo. visitabo super vos. omnes
iniquitates vestras/ quem enim
diligit dominus corripit. flagellat
autem omnem filium. quem recipit/
valde necessarium est/ iustum.
in hac vita viciis temptari et ver
berari flagello/ ut dum viciis
pulsatur. de virtutibus nō
superbiat/ dum vero. aut animi. aut
carnis dolore atteritur. animi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

di amore retrahit/ teptari au
te oportet iustum/ sed teptacione
plage. no teptacione luxurie/
Durius circa suos electos in
hac vita deus agit/ ut durum
fortioribus flagelli stimul
feriuntur/ nulla oblectamenta
presentis vite delectent/ sed cele
stem patriam. ubi certa req
es expectatur. indesinenter
desiderent/ Electos g° nature e
vite istius aduersitate probat
ut secundum petrum iudicium a domo
dei incipiat/ dum in hac vita e
lectos suos deus iudicij fla
gello castigat/ Capitulum secundum
de gemina percussione

Gemina est percussio diuina/
vna in bonam partem/ qua percutimur
carne. ut emendemur/ altera.
qua vulneramur consciencia a
caritate/ ut deum ardentius di
ligamus/ Gemino more deus
respicit/ uel ad veniam uel ad
vindictam/ ad veniam. sicut pe
trum/ ad vindictam. sicut dum fra
sodomorum se descensurum. et vi
surum testatur/ trimoda racione deus
quos voluerit percutit/ ad dam
nacionem in reprobos/ ad pur
gacionem quos errare videt
electos/ ad probacionem iustos/
Primo namque modo/ egiptus cesa
est/ ad damnacionem/ secundo modo.
pauper lazarus ad purgacionem/
Tercio modo. percussus est Job/ ad
probacionem/ Flagellatur plerum
que homo a deo/ ante peccatum/
ne malus sit. ut paulus/ qui
sathane angelo instigante/
carnis tolerabat stimulos/
flagellatur etiam et post per
petratum. ut corrigatur. ut in apostolo/
qui traditus sathane in interitum

carnis. ut spiritus saluus esset/
non tamen iuste murmurat/
etiam qui nescit cur vapulat/
nam ideo. deus. plerumque iustum fla
gellat/ ne de iusticia superbi
endat/ In hac vita/ deus tanto
magis studet ut parcat/ quan
to magis expectando flagel
lat/ sed alios feriendo corrigit/
de quibus dicit/ Ego quos
amo corrigo et castigo/ ali
os corrigendo punit. quos
incorrigibiliter delinquentes
aspicit/ quosque iam non sub di
sciplina. ut filios pater/ sed
districta damnacione. ut ho
stes aduersarios. percutit/ de
quibus dicit. flagello ini
mici percussi te castigacione
crudeli/ Et iterum. quid clamas
ad me/ super contricionem tuam/
insanabilis est dolor tuus/
vnde. vnusquisque festinet
et timeat/ ne simul feriatur.
vita eius cum culpa/ flagellum
namque. tunc diluit culpam/ cum
mutauerit vitam/ nam cuius
mores non mutat. actiones
non expiat/ Omnis percussio
diuina/ aut purgacio vi
te presentis est. aut inicium pe
ne sequentis/ nam quibusdam.
flagella ab hac vita incho
ant. et in eterna percussione
perdurant/ Vnde per moysen
dominus dicit/ Ignis exarsit in
ira mea. et ardebit vsque ad
inferos deorsum/ a quibusdam
dici solet/ non iudicat deus
bis in idipsum/ qui tamen non at
tendunt illud/ quod alias scri
ptum est/ Jhesus de terra egipti
populum liberans/ secundo eos.
qui non crediderunt perdiderunt/

Quanus enim si una culpa bis
non punit / una tamen percussi
o intelligitur / que hic cepta
illuc perficitur / et in hiis . qui
omnino non corriguntur / precede
ncium percussio flagellorum / sequen
cium fit inicium tormentorum /
Hinc est . quod in psalmo scri
ptum est / Operiantur sicut di
ploide confusione sua / Di
plois enim duplex vestimen
tum est / quod figuraliter in
duunt / qui et temporali pena et
eterna dampnantur / Unde et
Ieremias . Contricio inquit
super contricionem . i . dampnacio
gemina / et hic et in futuro
seculo / Et idem alibi / Et du
plici contricione contere
eos . i . gemina pena / presenti scilicet
et futura sequitur / Dum hic casti
gati corriguntur / ab eterna
dampnacione liberentur / Qui
busdam vero hic bene et illic
male / quibusdam secreto dei
iudicio . hic male est . illic
bene / sicut illi accidit / qui
hic potentie claritate con
spicuus / post mortem gehen
ne ignibus traditur cruciandus / porro . quibusdam et
nō hic et illic male est / quia
corrigi nolentes a flagel
lari in hac vita incipiunt . et
in eterna percussione dampnantur /
Certum est enim tanto in mergi
quosdam desperacionis profun
do / ut nec per flagella vale
ant emendari . de quibus per
prophetam dicitur / Frustra percussi
filios vestros / disciplinam non re
ceperunt / plerumque iustus pla
nō git . et nescit / utrum pro omnibus
peccatis suis presentia patitur fla
gella / an pro uno tantum . et
nescit que sit culpa illa / pro
qua meruit pati eiusmodi
supplicia / et pro ipso ambigu
o . maxime in errore versatur /
Quamvis flagella iustum a peccatis
absoluant / adhuc tamen sub
vindicte metu turbatur / ne in
stantes ei plage sufficiant /
ad purganda delicta / proinde
quando dum presentia patitur . et futura
pertimescit / quodammodo sicut
ait propheta / pro suis peccatis
duplicia recipit / :

De infirmitate carnis capitulum iii.

Esse nonnullos . eiusdem qua
litatis homines / qui nesciunt
corrigi / nisi alios viderint fla
gellari / sicque proficiunt comparacio
ne malorum / dum sibi id accidere
timent . in quo puniri alios vi
dent / quosdam videns deus
nolle proprio voto corrigi / ad
versitatum tangit stimulis /
quosdam etiam presciens deus
multum peccare posse / in sa
lutem flagellat eos corporis
infirmitate / ne peccent / ut eis
utilius sit . frangi languoribus
ad salutem / quam manere inco
lumes . ad dampnacionem / Visi
tacio dei . nec semper in bonum
accipitur / nec semper in malum / In
bonum enim accipitur / sicut visi
ta nos in salutari tuo / In ma
lum vero . iuxta illud / In tempore
visitacionis sue peribunt / Tri
bus ex causis / infirmitates
accidunt corporibus . i . ex pec
cato . ex temptacione . et ex in
temperantia passionis / sed huic
tantum novissime / humana
potest medicina succurrere /
Illis vero . sola pietas divine

misericordie/qui valẽciores
sunt et sani. utile est illis
infirmari/et nõ peccare/ne
p vigorem salutis. illiciitis se
sordidantes/cupiditatum et
luxurie desideriis. peccent/
Duricia que mentem pmit. n̄
sentitur/utiliter multatur
i carne/ut sentiatur. atq in
tellectu emendet/nã citius
carnis vulnera sentiũtur.
nõ q̄ anime/ideo qz p carnis fla
gella/errantes citius cor
rigũtur. hoc quippe idicant
in pauli oculis squame in
fidelitatis/que dũ mutate
sunt p increpacõnem. i ocu
lis carnis/cõfestim soluta ẽ
duricia mentis/Est pnicio
sa sanitas/que ad i obediẽ
ciam hoiem ducit/Est et salu
bris infirmitas/que p diuinam
correpcionem/mentis duricia
frangit/Languor aĩe. i. peccatum
infirmitas pniciosa est. de q̄
etiam aplus ait/Quis ifir
matur. et ego nõ vror/nã
ifirmitatem carnis. utilem eẽ
idem aplus ad probam dicẽs/
qñdo infirmor. tũc forcior
sum/De tolerancia diuine
correpcionis explicit. Capitulum
Murmurare de flagellis
dei. peccator homo nõ debet/
quia maxime p hoc/q° cor
ripit. emendat. unusquisq
autem. tũc leuius portat qd
patitur/si sua discusserit ma
la. pro quibus illi. i ferꝫ re
tribucio iusta/Discat enĩ. nõ
murmurare/qui mala pa
titur. etiam si ignorat. cur pa
tiat mala/et p hoc iuste se
pati arbitretur/p quod ab
illo iudicat. cui9. nũq̄ i iusta
sunt iudicia/Qui flagella
sustinet. et cont̄ deũ mur
murat. iusticiam iudicantis
accusat/Qui vero se cogno
scit/a iusto iudice pati que
sustinet/etiam si hoc pro quo
patit ignoret/pro hoc iam
iustificat. p quod et se ipm
accusat/et dei iusticiam lau
dat/Dum ex rebus prospis
iustus. exempla prestet hoi
bus/necẽ est. eũ iterum et ad
uersitatibus tangi/quatenus
eius paciẽcia cõprobet. ut
deinuo fortitudinis documẽ
ta ex eo sumãt/qui pspeii
tatis eius temperanciam agno
uerũt/qui passionibus aĩe.
insidiante aduersario cru
ciat/nõ idcirco credat se a
lienari a xpo. qui talia pa
tit. sꝫ magis p hoc deo cõ
mẽdabilem se esse existimet/
sꝫ dum hec patit/laudet de
um pocius. q̄ accuset/Ad ma
gnam utilitatem/diuino iudi
cio. mens iusti/diuersis pas
sionũ tẽptacõnibus agit/
pro quibus. si deo gracias
egerit/sue qz culpe. q talia
dignus sit pati. reputauerit/
hoc qd ex passione ei accidit/
pro virtutibus reputabit/
quia et diuinam agnoscit sci
enciam/et suam culpam i tellig.
Item libro. xxxij. c. iij. dicit. gregori9 Qs
quis cont̄ flagella. semet
ipm defendere nitit/flagel
lantis iudicium. euacuare cõ
nat/nã cũ sua culpa. feriri
se denegat/quid aliud. q̄ i
iusticiam ferientis accusat/
sꝫ supna sentẽcia/et si nõ est

cognita, non tamen credatur in-
iusta, sed eo saltem iustum credat
omne quod patitur quo nimirum
constat, quia deo auctore pa-
titur. magna enim satisfactio
percussionis est voluntas iusta
conditoris, que cum iniustum ni-
chil facere solet, iusta agno-
scitur. etiam si latet nam cum
percutimur, si in percussione nostra
no divine voluntati coniungimur
mox a nostra iniusticia ipsa con-
iunctione liberamur. Quisquis
enim iam percussionem tolerat,
sed adhuc causas percussionis
ignorat, si iustum credens hoc
ipsum et contra se iudicium am-
plectitur, eo ipso ab iniusticia sua
correctus est, quo percussum se
iuste gratulatur. In vindicta
enim sua se deo socians, se se-
no contra se erigit et magna est
iam iusticia, que voluntati iudi-
cis concordat in pena, cui di-
splicuit in culpa.

Item libro xxxiij. c. xx. dicit
Alta dispensatio iudiciorum
dei sepe bene merentes famu-
los, vel minus impetit, vel fla-
gellis premit, vel quibusdam
suppositis oneribus gravat,
vel laboriosis occupacionibus
implicat, quia providet, quod si quieti
ac liberi in tranquillitate persi-
sterent, temptacionibus forte,
adversarium ferre non valen-
tes, mentis prostrati vulne-
ribus iacerent, dum igitur eos foras
tolerandis flagellis vel one-
ribus occupat, a suscipiendis
intus temptacionis iaculis oc-
cultat, itaque non numquam divine
dispensacionis medicamine
agitur, ut ab exterioribus doloribus

internum vulnus adiuvetur,
et flagellorum sectionibus re-
pellatur, sed ideo videntur nobis
ista gravia, quia bella occul-
ta adversarii nolumus pensa-
re graviora, a quibus pleri-
que bellis dum flagellamur defen-
dimur. dum affligimur occultam. no
Quis autem nesciat quod multo
sit melius ardere flamma fe-
brium quam igne viciorum, et si nos
nulla condicio servitutis op-
primeret, fortasse mens nostra
multis iniquitatibus peius li-
bera deserviret. Quid enim
si omnipotens deus onera que
patimur sublevet, sed tamen sua
nobis adiutoria subtrahat,
et inter leviathan istius
nos temptamenta derelinquit
seviente tanto hoste quo
ibimus, si nullis adiutoriis
nostri protectoribus adiuvamur.

Item libro xxxi. c. ix. dicit: Con-
nos emulacio dei sic provo-
catur, ut tanto districtius de-
linquentes feriat, quanto nos
carius redemptos amat.

Item libro. ix. c. xxiij. dicitur
Duobus modis in hac vi-
ta hominem iudicat deus, quia
aut per mala presencia irroga-
re iam tormenta sequencia
incipit, aut tormenta sequen-
cia flagellis presentibus ex-
tinguit, et solos pena a sup-
plicio liberat, quos immutat
nam quos presencia mala non cor-
rigunt, ad sequencia perducunt,
sed nequaquam deus ad perdendum
percutit, quem in actionis inno-
cencia ferendo custodit, equis-
simus enim iudex iniuste quem
piam nullo modo affligit.

¶ Item libro vi. c. iiii. dicit: Illos quippe veritas ab eterna adversitate eripit, quos in temporalibus prosperis per disciplinam ferit; qui ergo nunc renuit premi, tunc non valet eripi, quia iniqui eum quem per disciplinam habere negligunt patrem, afflictionis sue tempore per adiutorium non inveniunt ereptorem.

¶ Et eodem libro c. v. vi. vii. et viii. subdit: Valde impossibile est, ut homo peregrinationis sue tempora sine gemitu evadat; sed in eo quod caro flagellis afficitur, mens ad appetenda altiora sublevatur, et inde mens ad summa evolat, unde caro in infimis durius laborat; et sancti si qua adversa consurgunt, in ipsis pressuris suis et laboribus non laborant. Ille autem huius mundi vexanter mala sentit, qui eius bona inhianter appetit; nam cuius mens ad alta suspenditur, sub ipsa est quicquid exterius contra ipsam movetur, quia tanto animus a laboris afflictione se subtrahit, quanto per spem ad summa sustollitur. Et humana mens ante sue amaritudinem sentit, cum eterne patrie desideriis accensa peregrinationis sue penam flendo cognoscit; sed qui nunc a merore compunctionis alienus est, particeps ad letitiam consolationis non est.

¶ Item libro x. c. xiiii. dicit: Mala vite presentis tanto durius animus sentit, quanto pensare bonum quod sequitur negligit, et quo non vult premia considerare que restant, gravia estimat esse que tolerat; unde et contra flagelli ictum cogitatione ceca conqueritur, et quasi infinita calamitas creditur, que diebus cursu labentibus cotidie finitur.

¶ Et eodem libro c. xv. dicit: Bene autem presentis vite miserias aquis pretereuntibus comparat, quia calamitas transiens electi mentem nequaquam vi concussionis subruit, sed tamen hanc tactu meroris infundit; sed nequaquam dei gratia deserit, quia quo nos durius ex dispensatione percutit, eo amplius ex pietate custodit.

¶ Item libro xviii. c. v. dicit: Clamorem eius angustie tempore dominus non audit, qui tranquillitatis tempore in preceptis suis ipsum clamantem dominum non audivit.

¶ Item libro xxiii. c. primo dicit: Cunctum electorum genus in hac vita hic tedio laboris afficitur.

¶ Item libro xxix. c. xxiii. dicit: Presentis vite adversitas dum sub asperitate sua nos comprimit, valentiores reddit. Dum enim nos omnipotens deus molestiis exerceri permittit, ad melioris vite statum intuenda tristitia provehit; et miro consilio fiat ut electus quisque in hac vita tanquam in hieme adversa ventorum et frigorum toleret, et velut in estiva serenitate postmodum fructus quos hic concepit demonstret. Sed si sola nobis prospera assunt, solvimur; ad virtutem vero melius per adversa solidamur. Mentes enim que per prospera molliter fluxerant,

constricte aduersitatibus du
rescit/ et ad similitudinem lapi
dis aque producitur/ quia infir
mus quisque/ per acceptam desu
per tolerantiam/ passiones
sui redemptoris imitatur/ dum
premitur aduersis/ solercius in
ter dona custodit/ solet enim
leticia archana mentis aperire/
atque aperiendo amittere/ Adu
sa vero cum nos exterius de
primunt/ interius cauciores
reddunt/ quia mens nostra/ ad
conseruanda profunda dona
que accepit/ ipsis aduersitati
bus munitur/

¶ Item libro xxvi. c. xii. dicit. In
firmus quisque/ idcirco nequaquam
se in tribulacione corroborat/
quia et in tranquillitate non
temptat/ et ideo nescit aduersa
tolerare/ quia constanti in prospe
ris cogitacione se non nouit
premere/ nec carnales motus
subleuare.

¶ Item eodem libro. c. xiii. dicit. Iu
stus deus/ suos permittit op
primi/ et violentorum malici
am nequiter augeri/ ut dum
horum vita in purgacione teritur/
illorum nequicia consumetur/

¶ Item eodem libro. c. xiiii. dicit
Suos ergo dominus cum velociter
non exaudit/ quo repellere
creditur/ trahit/ Internus quippe
est medicus/ et prauorum in nobis
contagia/ que in esse medulli
tus reprobat/ et secat/ et ab
scindit virus putredinis. ferro
tribulacionis/ et quo voce egri
audire dissimulat/ eo egritu
dinis finem procurat/ Et po
stea subdit dicens. Nequaquam
quod michi ad insipienciam proficit/
qui die ac nocte clamantem me
continue non exaudis/ quia vnde
me in temporali tribulacione. qui de
seris/ inde ad eternam sapienciam
plus erudis/ et sepe tribula
cione conterimur/ et tunc opor
tunum nondum est/ ut desiderio
erepcionis adiuuemur/ Et in
fine huius c. dicit. Dum affligi
mur. et consolacionis graciam
longanimiter sustinemus/ ma
li ad peiora prorumpunt. atque
eo iniquitatis exaggeracione
proficiunt/ quo sine verbere relinquuntur/

¶ Item eodem libro. scilicet xxvi. c. xiii.
dicitur/ Manifestum perdicionis nō
indicium est/ quando affectatis in
iquitatibus/ subsequens fauet
effectus/ et nulla contrarietas
impedit/ quod mens peruersa
concepit/ nam sepe prauorum hominum/
dum tardantur vota mutantur/
et dum difficultatem perfectionis
senciunt/ reatum male accionis
agnoscunt/ et quibus prius in
uitis confidebantur/ volentes post
modum hoc quod conceperunt aduersantur/

¶ Item eodem libro. c. xxi. dicit. Fa
mulos suos deus. hic magis
respicit/ cum iniuste eos nequi
cia persequentis affligit/

¶ Item eodem libro. c. xxv. super ver
bo. et reuelabit in tribulacione
aurem eius etc. Aurem in tribula
cione reuelari. est. auditum
cordis. verberum plagis aperire/
cum enim precepta despicimus/ pia
districtione nobiscum agitur/
ut flagella timeamus/ aurem
itaque cordis tribulacio aperit/
quam sepe huius mundi prosperitas
claudit/

¶ Item libro vii. c. vii. dicit. Qui
eterne patrie/ quanta sit dulcedo.

cõmemorat. pro ea ꝑ̃ntis vite
amaritudines ardenter amat/
si enĩ mens. ĩ deo forti intẽtio
ne dirigit᷑ quicquid sibi ĩ hac
vita amarũ fit/ dulce estimat
omne quod affligit/ et fiducia
ĩ infimis extingui desiderat/
quo verius summa cõscendat/

Item libro .v. c. xxix. In hoc. q
interna pturbacõne cõcutim᷑
dignũ est. ut ad cõditoris
iudiciũ recurram9/ ut inde
cor nr̃m adiutori suo. maio
res laudes exhibeat/ vnde
pulsatur verius. ĩ bealitatem
sue ĩfirmitatis pensat/

Item libro. iii. c. iii. loquit᷑ ipse
sc̃s gregori9 de sc̃o Iob/ et de
sc̃o Johe baptista. valde pulc̃
et nõbilia/ et mr̃ ceta dicit/
Quid est. q oĩpotens deus
quos tam sibi caros ĩternũ
conspicit/ tam vehemẽter.
qũ despiciens. affligit/ et sic
vehemẽter. ĩ hoc seculo despi
cit/ quos sublimiter. ante se
cula elegit/ nisi hoc. qd fideliũ
pietati patet/ qm̃ idcirco pre
mit in infimis/ quia videt. qñ
remuneret in sũmis/ et foris
vsq; ad spectata deicit/ q; intq.
ad ĩ cõprehensibilia pducit/ hic
g°. vnus quisq; colligat/ quid
illic sint passuri/ quos repro
bat/ si hic. sic cruciat. quos a
mat/ aut quomõ ferient᷑ q
ĩ iudicio arguẽdi sunt/ si sic eo
rũ vita pmit᷑/ qui ipo iudice
teste. laudantur/

Item libro. vi. c. xvi. dicit. Qñs
quis pro culpa patit᷑/ et in
querela sue passionis eleuat᷑
mercedem dñi reprobat/
quia hanc ĩuiste se perpeti

amisat/ et duobus modis. oĩ
potens deus vulnerat/ quos
reducere ad salutem cupit/ a
liqñdo enĩ carnẽ pcutit/ et mẽ
tis duriciã. suo pauore tabe
facit/ vulnerãdo g° ad salutẽ
reuocat/ cũ electos suos af
fligit exterius/ ut interius
viuant/ et idcirco. foras ver
bera admouet/ ut intus v
vulnera delictorũ cu et ali
qñdo etiã si flagella exteri9
cessare videant᷑/ intus vul
nera infligit/ quia mentis
nr̃e duriciã/ suo desiderio p
cutit/ s; pcutiendo sanat/ q;
terroris sui iaculo tr̃sfixos
ad sensũ nos rectitudinis re
uocat/ corda enĩ nr̃a male sa
na sunt/ cũ nullo dei amore
sauciant᷑/ cũ peregrinacõis e
rũnaũ nõ senciũt/

Item libro xiii. c. vi. dicit. Quid
in hoc tp̃e. vulnera nr̃a miri
mur/ qui si eterna gaudia q̃ri
mus huc adhoc venim9/ ut fe
riamur/

Item libro pmo moraliũ. c. ix.
dicit gregori9. Percussionũ
diuersa sunt genera/ alia nã
q; est pcussio/ qua peccator p
cutit᷑/ ut sine retractione pu
niat᷑/ alia. qua pctõr pcutit᷑
ut corrigat᷑/ alia. qua quisq;
pcutit᷑. nõ ut pterita corrigat/
s; ne ventura cõmittat/ alia.
qua plerũq; quisq; pcutitur/
p quã nec pterite culpe ter
gant᷑. nec future phibeant᷑/
s; dũ inopinata salus. pcussi
onem sequit᷑/ saluãtis virtus
cognita. ardencius ametur/
Cũq; ĩnoxius. flagello atte
ritur/ ei p paciẽciã/ meritorũ

suma cumuletur. Aliquando enim
peccator percutitur ut absque re
tractione puniatur, sicut iudee
dicitur: plaga inimici percussi te
castigatione crudeli. Et rur
sum: quid clamas ad me. insa
nabilis est dolor tuus. ali
quando percutitur ut corrigatur pec
cator, sicut in euangelio dicitur: Ec
ce sanus factus es. iam noli
peccare, ne tibi deterius ali
quid contingat. verba enim sal
uantis indicant. quia precedē
tia peccata habiti vim doloris ex
igebant. aliquando quisquis
nō pro preterita culpa diluē
da, sed pro futura vitanda per
cutitur, quod aperte paulus de
semetipso testatur dicens. Ne ma
gnitudo reuelacionum extol
lat me. datus est michi sti
mulus carnis mee. angelus
sathane. ut me colaphizet.
qui enim nō ait, quod extulit: sed
ne extollat, aperte indicat.
quia percussione illa ne veni
at, premitur, nō autem que eue
nit culpa purgatur. Nonnumquam
vero quisque nec pro preterita.
nec pro futura culpa percutitur
sed ut sola diuine virtutis po
tentia ex amputata percussione
mōstretur. vnde cum dominus in
euangelio de ceco nato diceretur:
hic peccauit. aut parentes
eius. ut cecus nasceretur. Respon
dit dominus dicens: neque hic pec
cauit. neque parentes eius. sed ut
manifestentur opera dei. quid in mani
festacione quid agitur, nisi ut
ex flagello meritorum virtus
augeatur, et cum nulla preterita
iniquitas tergitur, magna de
paciencia fortitudo generatur.

Vnde idem beatus iob profertur
prius voce iudicis et post ma
nu comitititur temptatoris, quem
post flagellum deus dum re
munerans, familiarius allo
quitur: quantum de verbere creue
rit iudicat. Amici quoque beati iob dum
percussionum genera distinguere
nesciunt, percussum pro culpa cre
diderunt. et dum deum iustum in
percussione sua conantur asserere
beatum iob compulsi sunt de in
iusticia reprobare, nescien
tes videlicet quod idcirco fla
gellatus fuerat, ut per flagel
lo eius. diuine glorie laus
cresceret. nō autem ut per flagel
la peccata que nequaquam commise
rat emendaret.

¶ Item libro xiii. c. xvii. dicit: Quid
esse grauius atque onustius potest
quam afflictionem seculi preterren
tis perpeti, et nequaquam ad reue
lacionem mentis gaudia re
muneracionis sperare.

¶ Item ii. libro moralium c. xii. dicit:
Magna consolacio in rerum amissi
one est illa tempora ad mentem
reducere quibus nos contigit
res quas perdidimus nō amisis
se. si enim ab illo accipimus quib
us in hac vita vtimur, cur do
leamus quod ipso iudicante exigi
tur. quo largiente fruebamur,
et cum in hac vita ea que nolumus
patimur, necesse est ut ad eum
qui iniustum nil velle potest studia
nostre voluntatis inclinemus.
Magna quippe consolacio
in eo quod displicet, quod illo ordi
nante erga nos agitur cui nō
nisi iustum placet. Si igitur
iusta domino placere scimus, pati
autem nulla nisi que domino pla

cuerūt possumus/iusta sunt
no cuncta que patimur/et valde in
iustum est. si de iusta passione
murmuramus/et afflictus sanctus
ctus iob. terrena perdidit/sed af
flictionem humiliter sustinens. ce
lestia multiplicauit/

¶ Item libro. vi. c. ix. dicit. Afflicta
mens. tanto magis ad eternam
patriam reditum diligit/quanto in
no hoc erumnoso exilio laboriosi
us viuit/

¶ Item libro. ix. c. xx. dicit/Delin
quenti nequaquam dominus parcit/quia
delictum sine vltione non de
serit/aut enim ipse hoc homo
inse penitens punit/aut hoc
deus. cum homine vindicans percu
tit/nequaquam igitur peccato parcitur/
no quia nullatenus sine vindicta
relaxatur/et ab electis suis. in
iquitatum maculas. studet tem
porali afflictione tergere/
quas in eis. in perpetuum non vult
videre/et bene facit ad hoc
dictum/quod dicit glosa/super prima
ad cor. xi. que dicit/peccata enim
siue parua siue magna sint/
no impunita esse non possunt/quia
vel homine penitente. uel deo
diiudicante plectuntur/cessat
autem vindicta diuina/si con
uersio preuenerat humana/

¶ Item libro xvi. c. x. dicit. Fit mi
ro omnipotentis moderamine/
ut cum in hoc mundo/mens iusti.
aduersitatibus plus laborat/
auctoris sui contemplandam
faciem/amplius sitiet/

¶ Item libro. vii. c. iii. dicit. Iusto
rum mens/non solum perpendit
quod tolerat. sed etiam pauet
quod restat/videt. qualia in hac
vita patitur/metuit. ne post

hanc. grauiora patiatur/luget.
quia in huius cecitatis exilio/a
paradisi gaudiis cecidit/time
ne et cum exilium relinquit/
mors eterna subsequatur/Ia
gus sententiam tolerat in pena/
sed minas venturi iudicis/ad
huc formidat ex culpa/

¶ Item libro. x. c. xvii. dicit. Id enim
quod in presenti est/momentane
um et leue tribulationis nostre
supra modum in sublimitate. eter
num glorie pondus operatur
in nobis/et bonorum mens. quo
quo duriora. pro veritate to
lerat. eo eternitatis premia.
certius sperat/tanto namque
spes. in deum solidior surgit/
quanto. pro illo/quisque grauiora
protulerit/et nequaquam retri
butionis gaudium. de eterni
tate colligitur/quod non hic prius.
tribulatione seminatur/

¶ Item libro. xii. c. x. dicitur. Repro
borum vita. tanto sine flagello
dimittitur/quanto ad nulla pre
mia seruatur/

¶ Et libro. xiii. c. x. dicitur. Sed
sunt non nulli/qui et flagel
la tolerant/et tamen mentem
ad flagellantis metum. mi
nime reformant/quia et si
corpus sub disciplina est. cor
sub disciplina non est/et dum
flagellatur. tamen ad utili
tatem mentis non reducitur/
Cor enim si sub disciplina esset/
superiora appeteret. et adipi
scendis bonis transeuntibus non
inhiarent/et qui in infimis
voluptatibus dimissi. frena
bona semper desiderant/cor ad
superna gaudia. numquam leuant/
et quia per disciplinam custodi

re vitā minime student/ semp
ī imis. p desideria iacēt/ & q
est grauius. iacendo se erigūt/
quia de rebus trāsitoriis ex
tolluntur/ cor itaq; qd' sine di
sciplina est/ exaltari nō va
let; quia humana mēs. sic
male eleuata. ī infimis pre
mitur: sic bene pressa. in sub
limibus subleuat᷑ :·

¶ Et libro. xv. c. xxviij. dicit᷑. Si
iniquus quisq; in hac vita
pmittit᷑ psperari/ necesse ē.
ut electus dei. debeat sibi fla
gelli freno retineri :·

¶ Itē eodē libro. c. xviij. dic᷑/
Iniquorē oculos/ culpa clau
dit: s; ī extremū pena apit/
nescit eni impius. mala que
fecit/ nisi cū pro eisdē ma
lis. puniri iā cepit/ et sic ī
iquus. post casū oculos ape
rit/ qui iā post culpā. in pe
na sua conspicit/ quia malū
debuit vitare qd' fecit/ s; q
hic auertit oculos. a respe
ctu criminis/ illic. declinare nō
valet. sententiā dānatōnis/

¶ Itē libro. xx. c. xxv. dic᷑. Ma
nū suā dn̄s. ad consūptio
nē peccātiū nō emittit/
cū feriendo a peccatis corri
pit/ et corruentes saluat. du
cadentes ad culpā. ī salutē
corpus vulnerat/ ut pstrati
exterius/ interius surgant/
quatenus iacētes corpore/
ad interiorē statū redeāt/
qui stantes. exterius. a statu
mentis iacebant/ :·

¶ Itē libro xxix. c. xi. dicit᷑. Ple
riq; exterius. ī copia hūiliat/
penia cruciatus angustat. s;
tamē. inter hec. semp interi
or fortitudo/ vsq; ad spandi
celestia dilatat/ hanc latitu
dinē. dauid int' angustias
obtinebat. dicens/ in tribu
latione dilatasti me/ Et tūc
sanctorē consciētia dilatat᷑
cū mūdi hui⁹ aduersitatib⁹.
exterius pmitur. O sancte
gregori/ quis dauid et tibi
silis inueniet᷑/ ego nō sic fa
no. s; heu. ex flagelli dono
semp peior existo/ :·

¶ Itē libro xviij. c. xi. dicit. Pec
catorē deus. quotiēs feriē
do corrigit/ ad hoc flagellū
emittit/ ut parcat/ cū vero
eius vitā. ī pctō pmanētē.
feriendo concludit/ flagel
lū emittit: s; nequaq̄ parc/
qui eni flagellū emisit ut
parceret/ adhuc emittit qū
q; ne parcat/ ī hac nāq; vi
ta. dn̄s. tanto magis studet
ut parcat/ quāto magis ex
pectando flagellat/ tūc nā
q; flagellū diluit culpā/
cū mutauerit vitā/ nā cu⁹
mores nō mutat: nō expi
at actiones/ Omis g° diua
pcussio/ aut purgatio ī nob'.
vite pñtis est/ aut initiū pe
ne sequētis/ s; dū flagella᷑
iniquus. aut corrigitur/ au
dire preceptū noluit: audi
uit dolorē/ et his. flagella
ab hac vita inchoant/ et in
eterna pcussione pdurant/
et sic ī eorū electis. vnū flagel
lū fit/ quod tpāliter ī incipit/
et in et'nis suppliciis consu
mat᷑/ quia eorē pcussio. hic
cepta. illic pficit᷑ :·

¶ Itē libro. xix. c. xxij. expoīt
illud verbū. ps. lix. ondisti

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

populo tuo dum ?? loquens de
extremo iudicio dicens. Pe
cato autem diversis nunc cla
dibus percutimur ut his corre
cti paratiores tunc inveniri
valeamus. et hoc tempus mi
sericordie est. aliud tempus
iudicii erit. Et subdit dicens
no per ista quoque huius temporis flagel
la figuras. quomodo tunc pas
surus es quando non parcens
iudicas. qui sic districte modo
percutis quando parcis. et eos
qui nunc corrigi negligunt
reprobos damnas.

Item libro xxi c. ultimo dicit
Constat autem quia in hac
vita cum percutit si percussione cor
rectio sequitur disciplina per
cussio est non ira iudicis. amor cor
rigentis est non districtio pu
nientis. ex ipso ergo parentis verbe
re iudicia eterna pensanda sunt.
hinc enim perpendere summopere
debemus quomodo ferat illa per
cussio que reprobat. si ferri
vix valet que purgat.

Et xxvi libro c. viii dicitur et
est bene nobile quod quamvis omnia ve
re bene nobilia sint. Prava i
no tinera semel captos tanto
delectabilius tenent quanto in
eis omne quod libuerit licet.
Nullus quippe discipline
murus obviat qui constrin
gat. nulla retributionis pro
spicitur pena que teneat. sed
clausis oculis cordis anima pre
cipitatur in infimis quo obscu
ratur a summis et tanto securi
us mala temporalia perpetrat quan
to durius bona eterna despe
rat. et sic reproborum nequi
tia triture more electorum vi
tam qui grana a paleis separans
premit et purgat. mali enim
bonos magis ab huius mundi
desideriis expediunt dum af
fligunt quia dum multa eis
hic violenta ingerunt festi
nare illos ad superna compel
lunt et hoc cottidie agitur
dum perditis celestibus pre
miis sevire in electis reprobi
permittuntur ut si ad repromissi
onis terram venire ne
gligimus pressuris saltem sevien
tibus impellamur. hec itaque causa est
quod ab iniustis iusti sinuntur af
fligi ut scilicet dum futura audi
unt bona que concupiscant
paciantur etiam mala presentia que per
horrescant atque ad faciliorem
exitum dum amor provocat
cruciatus impellat.

Item libro viii c. v dicit Electi
quisque adversis gaudet. pas
sione reficitur merore revoce
tur et subsequentis vite premi
is tanto se remunerari lar
gius conspicit quanto pro amore
illius cottidianis se mortibus
verius impendit. sancti ergo
viri quot labores nunc ve
ritati commendantes exhibent
tot iam remunerationis sue
pignora intra spei cubiculum
clausa tenent. sed gravius nunc
sentitur estus in opere ut quisque
refrigerium percipiatur ex quiete

Et eodem libro c. ix dicitur. Bo
norum vitam usque ad tenebras
doloribus repletur quia quo
usque tempus corruptionis agitur
interna externaque afflictio
ne concutitur et salutis secu
ritatem non inveniunt nisi iam
diem funditus temptationis re

De flagello et tribulacōne

linquit / :·

Item libro . x . c . xi . sup verbū Et
q̄ pullū onagri . dicit . homo .
qz ad sequētē vitā ducit ; ne
cesse profecto est / ut ī cūctis
suis motibus . sub disposicōe
discipline religet / et q̄ dome
sticū q̄al locis nichil seruiat /
atqz eternis disposicōnibus re
strictū viuat / qui g° īplere
cūcta que desiderat . p effrena
tā libertatē q̄rit / quid aliud
q̄ pullo onagri . esse similis
cōcupiscit / ut discipline hūc
lore . nō teneant / s; audēter
vagus / p siluā desideriorū
currat / Sepe autē diuina
miseracio / quos prodire ī ef
frenacōnē illicite libertatis .
conspicit / obiectione pspere
aduersitatis . frangit / qten9
elisi discant / qm̄ reproba e
rectione timuerant / ut iā
flagelli experimētis edomi
ti / q̄si iumēta domestica . pcepto
rū locis . mētis colla subiciāt /
et vite p̄ntis itinera / ad nu
tū p̄sidentis pgant / In cūctis
nō by g° que appetim9 / nutū prius
mtime dispensacōnis exqui
rim9 / ut mēs nrā . in omne
quod intēdit . supni regiminis lo
co teneat / ut inde magis . vo
ta sua ad vitā impleat / vnde
vite sue studia . et cont̄ ppaz
voluntatē calcat / :·

Item libro . xiii . c . x . dic . Oms
elati / graue esse obpbriū re
putant / mala tpalia / et tā
to vnūquēqz esse a deo de
spectū credūt / quāto hunc
afflictū / ex psecucōnis fla
gello cōspiciūt / Nil enī ī mo
ribus . nil ī actibus querūt /
s; quoslibet in hac vita pros
sos viderint / esse iam diuino
iudicio dampnatos . arbitrāt /

Item libro ix . c . xxv . dicit . Deli
cta nrā . siue p nos . siue p se
metipm̄ . creserit / ab electis
enī suis . iniquitatū maculas .
studet tpali afflictione ter
gere / quas ī eis nō vult in
ppetuū videre / :·

Item libro xiii . c . x . dicit gregori9
Sūt nōnulli . qui et flagella
tolerant / et tamē mētē / ad
flagellātis metū . minime
reformāt / quia et si corpus
sub disciplina est / cor . sub di
sciplina nō est / :· :·

Item libro xv . c . xv . dicit . Plus
psperitas . īnocēcie testis nō
est / quia multi . ad phemie vi
tā . p flagella redeūt . et ple
riqz . ad infinita supplicia pdu
cendi . sine flagello moriūt /

Item libro . ii . moraliū . c . xxi .
dicit gregori9 . Plerūqz enī /
dū virtutū fructus fecūde
reddim9 / dū continua pspe
ritate pollem9 / aliquātulū mēs
erigit / ut a semet ipā . sibi ex
istere bona que habet . ar
bitret / que nimirū bona / a̅
tiquus hostis attrachare ap
petit / s; hoc tēptari de9 nō .
nisi benigne pmittit / ut dū
mens tēptacione pulsate
ī bonis . de quibus gaudebat
conutit / imbecillitatis sue de
bilitate cognita / ī spe diui
ni adiutorii . robustius so
lidet / fitqz mira dispēsacō
ne pietatis / ut vnde maligni
hostis cor tēptat / ut inte
rimat . inde misericors cōdi
tor . hoc erudiat . ut viuat /

Item libro iiii. c. xi. dicit. Quasi
dies quedam est, cum mundi huius
prosperitas arridet, sed dies ista
in nocte desinit, quia sepe temporalis
prosperitas ad tribulacionis te
nebras ducit.
Item ysaie xxxviii. dicit glossa
interlinearis super verba domine sic
vivitur etc. singuli et cadunt vi
ta et miseriis plena ut facile
no cadit. Et eodem c. dicit glossa. Ni
chil restat nisi paciencter sustinere
et ipsum factorem exorare
qui facit quod vult. Et sequens
no glossa dicit. Semper humana fe
licitas aliquibus aspergitur adversis.
Item ysaie xl. dicit. Omnis caro
fenum etc. et ibi glossa. Qui portat
ymaginem terreni et viciis ser
vit, fenum est et flos transiens,
qui custodit ymaginem celestis.
caro est, sed que recipit salutare
dei, que cottidie renovatur, secundum
ymaginem creatoris, et tan
dem in corruptibilis et immorta
lis gloriam mutatur non naturam.
Item ibidem alia glossa dicit. Fe
num nascendo habet viriditatem
crescendo decorem, demum florem,
tandem ardore solis siccatum
redigitur in pulverem. Sic homo
per etatum successiones amittit
decorem et cadit in mortem.
Item ii. macha. vi. dicit. Propter
modicum corruptibilis vite
tempus decipimur.
Item libro iiii. moralium c. xiii.
dicit gregorius. Diem quoque tenebre
obscurant, cum flendum nostre
delectacionis gaudium ab
illo iuste animadversionis ra
dio inscrutabilia eius iudi
cia in misericordie occultant etc.
Item libro v. c. primo dicit. Oc

culta sunt iudicia divina
cur in hac vita nonnumquam bonis
male sit et malis bene. Ex
hoc fortasse deprehenditur, quia
et boni si quid deliquerunt hic re
cipiunt penam, ut ab eterna ple
nius dampnacione liberentur, et
mali bona que pro hac vita
faciunt, hic inveniunt, ut ad
sola in posterum tormenta pertra
hantur. Ac cum bonis hic bene
est et malis male incertum
valde fit, utrum boni ideirco bona
recipiant, ut provocati ad ali
quid crescant, an iusto late
tique iudicio hic suorum operum
retribucionem recipiant, ut a
premiis vite sequentis inanes
cant, et utrum malos ideirco
adversa feriant, ut ab eter
nis suppliciis corrigentia de
fendant, aut hic eorum pena
incipiat, ut quandoque complenda
eos ad ultima gehenne tormenta perdu tormenta
cat. Et sic sancti viri, cum sibi
suppetere prospera huius mun
di prospiciunt, pavida suspicio
ne turbantur. Timent enim ne
hic laborum suorum fructus re
cipiant et ne divina iusticia
latens in eis vulnus aspiciat
et exterioribus eos mune
ribus cumulans ab intimis
repellat. Et ideo prospera
egrescerunt et moleste presen
tis vite blandimenta tolerant,
quia per hoc sciunt, cum cognoscunt
ab interno desiderio non ignorant.
rant. Plus enim in hoc mundo
honor quam despectio occupat
et magis prosperitatis sub
limitas quam necessitatis ad
versitas gravat. Per hanc nam
que non numquam cum homo extius

premit

premitur / ad concupiscenda que
intus sunt. liberior relaxatur /
per illam vero. animus dum multis
paritur cremitur. a desiderijs suo
cursu retinetur / unde fit. ut
sancti viri. magis in hoc mun
do. prospera. quam adversa for
midant / sciunt namque quod mens
dum blanda occupacione premi
tur. aliquando libens. ad exte
riora derivatur / sciunt quod sepe
ipsis hanc clandestina cogita
cio decipit / ut quod premitur
ignoret / et pensant que sunt
eterna que cepunt / et cognoscunt
quam nichil sit. omne / quod blandum
temporaliter arridet / cuncta quod huius
mundi prospera mens eorum eo
egre tolerat / quo superne feli
citatis est amore sauciata /
tanto quod magis in presentis dul
cedinis aspernacione erigitur
quanto hanc conspicit / que futura
sibi in eterne glorie despectu
blanditur et ita sancti viri prosperitatem despicientes calcant /
sicut et adversitatem eius cal
cantes tolerant /

Item libro quinto c. ij. dicitur Sancti viri / qui se in huius exilij e
rumna miseros agnoscunt / cla
rescere in eius prosperitate re
fugiunt /

Item eodem libro c. xxviij super
verbo De mane usque ad vespe
ram etc dicitur Per mane prosperitas designari / De mane
ergo usque ad vesperam reprobi
succidunt / quia et per prospera
lascivientes depereunt / et per
adversa impacientes ad insaniam
exurgunt / quos de mane us
que ad vesperam nequaquam culpa
succideret / si vel prospera fo

mentum crederent vel adversa
sectionem vulneris estima
rent / Sunt autem nonnulli qui
presentis vite oblectamenta despi
ciunt / et etiam cum assint tristitiam
esse considerant / atque hec
ex amore eternitatis calcant /
et in auctorem pulcritudinis
cordis passibus tendunt /

Item libro xx. c. xxi. dicitur Ele
ctorum quippe anima nunc marce
scit quia in illa postmodum eter
na exultacione viridescit
modo eos dies afflictionis pos
sident / quia dies leticie post
sequetur. nunc enim tempus affli
ctionis est bonis. ut sequatur
eos quandoque exultacio sine tempore
locus namque afflictionis. est vi
ta presens Iusti ergo hic humiliati
sunt / quia in eterna vita. i. in lo
co gaudij sublimantur /

Item libro vj. c. iij. dicitur Firma
radice stultus attollitur / qui hic
temporali prosperitate fulcitur / ut om
ne quod appetit assequatur adver
sa nulla sustineat / contra infir
mos sine impugnacione prevale
at / bene agentibus ex auctoritate
contradicat / ad maiora commoda
ex priori actione semper perveni
at. si eo atrocius in tormentis ob
ruetur quo altius in presentis ele
vatur / quam tristis sit quod extollitur / permanet quod punitur quia honoratur
in via in pervencione dampnabitur et
qui per amena prata / ad carcerem
pervenit. qui per presentis vite prospe
ra ad interitum tendit /

Item libro v. c. viij. dicitur Pravi
mentes temporalium rerum tumul
tus intra semetipsas versare
non cessant etiam cum vacant /
et si earum rerum administracio prohibe

atur semetipsis funditus dese
runt/ et fugitiua hec tp̄alia
p intentionis cursuz. continuis
cogitationuz passibus. sequunt̄
pie autez mentes. hec et cuz de
sunt. non querunt/ et grauiter
etiaz cum assunt. ferunt/ qz p
exteriorum curas. a se exire p
timescunt/ ~~et~~ exterioribus vo
luptatibus fixe carne sequunt̄/
quia amatores huius seculi tan
to magis exteriora incolunt/
quanto interiora sua. multa
derelinquunt/ sz omnis qui in
curis exterioribus spergi re
fugiunt/ simplices in cogitatione/
atqz in conscientie sue habita
tione consistunt/ et se intra men
tis secreta restringunt/ et ne
quaqz exterius. p desideria
fluunt/ ne dum ad multa foris
inhiant. a semetipsis aliena
tis cogitationibus recedant/
et sic sancti viri/ cum eis transito
ria prosperitas arridet/ fa
uorez mundi. qui nescientes dis
simulant/ et forti gressu in
terius hoc. vnde male exte
rius subleuantur calcant/ sed
hec agentes paterna/ adhuc
flagella sentiunt/ ut tanto per
fectiores ad hereditatez veni
ant/ quanto eos feriens disci
plina. etiaz de minimis pur
gat/ Iusti itaqz indesinenter
faciunt. sz assidue dura pati
untur/ dissimulanda quoqz sunt
que exterius fauent/ re
primenda que exterius per
strepunt/ :

Item libro viii. c. x. sup verbo Cu
tis mea aruit etc. dicit. Cutis
arescens attrahitur cuz cor
rebus exterioribus deditum/
atqz ex desperatione siciturz/
in auctoris sui amorez non ten
ditur/ sz in semetipso. rigosa co
gitatione replicatur/ et sic car
nales mentes/ presentia diligunt
quia vita carnis. quam fugitiua
sit/ minime perpendunt/ nam
si velocitatez transitus eius aspi
cerent/ hanc etiaz prosperitatez
minime amarent/ :

Item libro viii. c. ix. dicit. Cuz virtutis
prospera mentez eleuant/ adiu
trix aduersitatis desideratur
ut perfecto animus. cuz virtutum
suarz gaudio. plus quam debet
attollitur/ contra prosperitatem presentis
vite/ edito merore solidetur/

Item libro xxxiiii. c. xv. dicit
sic Iniqui ideo cum fine delique
runt/ quia cum fine vixerunt/ vo
luissent quippe sine fine viue
ut sine fine potuissent. in ini
quitatibus permanere/ nam ma
gis appetunt peccare quam viuere/
et ideo. hic semper viuere cu
piunt/ ut numquam desinant pecca
re cuz viuunt/ Ad districti quoqz
iudicis iustitiaz pertinet/ ut
numquam careant supplicio/ quorum
mens in hac vita. numquam volu
it carere peccato/ et nullus detur
iniquo. terminus vltionis/ qz
quam diu valuit habere noluit/
terminuz criminis/ :

Item viii. libro. c. xxxviii. dicit/
Iustorum hostes. qui nunc quasi a
sensu rationis extranei. gaudentes
peccant/ in extremo examine
vident/ quantuz debuerunt fugere.
quod amauerunt/ ibi conspiciunt/
quam lugubre fuerit. quod nunc in cul
pa gratulantur/ tunc animum re
atus obnubilat/ et recordatio
nis sue iaculis. ipsa se consternat

quod bene illa duorum fratrum vita si
gnatur. de quibus scriptuz est/
factus est esau vir gnarus
venandi. et homo agricola. Ia
cob autem vir simplex. habitabat
in tabernaculis. Vel sicut alia
translatione dicitur. habitabat do
mi/ quid enim per venatorez esau ni
si eorum vita designatur. qui in

ĩpugnat/ quis g° digne pēsēt
iniquor confusio. quanta tunc
erit/ qn̄do et foris eternus iu
dex terrent et intus. an̄ ocu
los. culpa versatur/ qui adhoc
idcirco puenerūt/ quia sola
hic transeuncia dilexerunt/
¶ Et statim subdit. Et tabnacu
lum ipsor nō subsistet etc. dicens/
Tabernaculum quippe cōstru
itur. ut corpus ab estu et fri
gore defendat/ quid itaqz h̄
loco. tabernaculi noīe. nisi edi
ficacio terrene felicitatis ex
primit/ p quā sup se reprobi
cautela multiplicant/ ut se a
pñtis vite necessitatibus de
fendant/ honoribus namqz ex
crescere ambiūt/ ne despecti
videant/ terrena aggerādo
exaggerant/ ne ĩopie frigore
tabescant/ contēpnūt curare
qd sequit/ et tota intencione
satagūt/ ne quid in pñtibus
desit/ student nomē dilatare
si lateant/ et si cuncta ad desi
deria suppetant/ munitos et
felices se esse ĩ omnibus putāt/
vbi g° mētis habitacōnem cō
struūt/ ibi procul dubio. tabnacu
la fixerūt/ adversa ĩparieter
pferūt/ remisse ĩ prosperis le
tant/ sola que assunt cogitāt/
ho nec ad affectum celestis patrie/
vlla recordacōne respirant/
gaudent sibi suppetere bona
que cupiūt/ vbi carne requi
escūt. ibi et mētem extinguē
do sepeliūt/ quia secularis cu
re telo truncati/ terrenarum re
rum aggere/ quē foris exqui
rendo mltiplicant/ huc semp
interius. p cogitacōnem portāt/
¶ Et subdit ibi ĩ fine eiusdem c.

dicens. At contra iusti nec ob
lata bona. hic pro magno su
scipiūt/ nec illata mala ptime
scunt/
¶ Item libro viij. c. xxxviij. ĩ pñia
pro. subdit dicens/ Sed ai bōis
pñtibus vtitur/ ventura mala
metuūt/ et cū de malis pñtib9
gemūt/ bonorum sequentium amo
re consolant/ sicqz tpali refo
uent subsidio/ sicut viator
ĩ stabulo. vtitur. lecto/ pausat
et recedere festinat/ quiescit
corpore. sed ad aliud tendit mē
te/ nō nunq° vero. et adversa p
peti appetūt/ in transitoriis pspe
ritati refugiūt/ ne delectacōne
itineris/ a patrie puencione
tardent/ ne gressum cordis ĩ
via pegrinacōnis figant/ et
qnqz ad conspectum celestis pa
trie. sine remuneracōne pueni
ant/ gaudent despici. nec do
lent. seruitutibus affligi/ itaqz
iusti hic se construere negli
gunt/ vbi pegrinos se esse et
hospites noverūt/ et quia in
ppriis gaudere desiderant/
ĩ alieno felices esse recusant/
Iniusti autem quanto longius. ab
eterne patrie hereditate divisi
sunt/ tanto in terra altius fū
damenta cogitacōnis figūt/ In
iqui g° in hac vita/ cordis radi
cem plantant/ ut hic ad vo
tum floreant/ et a sequenti pa
tria/ funditus arescant/ Electi
hic elacionem nō habent/
et ĩ bonis carnis. reprobi tu
ment. et vite fugientis ama
tores/ dum studiose se ĩ pñtib9
construūt/ repente ad eterna
supplicia rapiuntur/
¶ Et eodem libro c. ix. sup verbo.

Et replebor doloribus/ dicit. Mo
naqz aduersa irruunt/ mo ipaqz
prospera callida hilaritate bla
diunt͛/ et surgentia vicia/ bel
luz mentis excitant/ mo demi
cta animu͞ ad elaco͞nez vo
cant/ et bonoz vita/ vsqz ad
tenebras doloribus replet͛/
quia quousqz te͞pus corre
ptionis agit͛/ interna ext͞na
qz afflictione co͞cutit͛/ et sa
lutis securitatez no͞ inuenit/
nisi cu͞ diem funditus te͞pta
tionis relinquit/ ∴

Itez libro xx. c. xiii. dicit͛. Gla
cies naqz est. vita p͞ntis/ que
i desine͞ter. ad terminu͞ su
um. ipo͞ defectu mutabilita
tis q͞i impulsu fluminis du
cit͛/ sup glaciez itaqz habi
tare est. fluxui vite p͞ntis
inherere/ et ibi intenco͞nez
ponere/ vbi gressuz nequit
fixe stando solidare/ ∴

Itez libro xii. c. xiii. dicit͛. Cur
magis irascit͛ deus/ cu͞ pmit
tit ipleri q͞d saltez co͞cipi i co
gitaco͞ne no͞ debuit/ et pspe
raris mala sua actione iniq͞
pmittit͛/ quatenus et puersa
faciat/ et nu͞c hic feliciť viuat/

Et eodez libro c. xv. sup v͞bo.
Cucurrit aduersus eu͞ ͞rc͞ dicit͛/
Cont͛ deuz currere est. ea q͞
creatori displicent/ cuz auda
cia ppetrare/ et i malo ope
obstaculuz de aduersitate no͞
habere/ Et sup verbo pigui
ceruice dicit͛. Pinguis cer
uix est/ opulenta supbia/ af
fluentibus rebus/ q͞ multis
diuitibus fulta/ pote͞s g͞ ini
quus/ pingui ceruice. contra
deu͞ armat͛/ q͞ rebus tp͞alibus
tumens/ cont͛ p͞cepta v͞itatis/
de magnitudine mentis erig͛/
quid eni͞ paupertas. nisi macies
quedaz/ et quid rez abu͞da͞
tia. nisi pinguedo est. p͞ntis vi
te/ pingui vero ceruice. se co͞
tra deu͞ erigit/ qui tp͞alem
abundaciaz. i supbia assu͞it/
habent eni͞ hoc pote͞tes et
iniqui ppriuz/ ut fallacibus
diuiciis occupati/ veras dei
opes negligant/ et q͞nto mi
nus q͞d v͞eru͞ est inquirunt/
tanto amplius. falsis diuici
is extollant͛/ cum eni͞ multi
plex terrenaz rez/ q͞ oi͞m
pat. excecant/ et desiderata re
ru͞ abu͞dancia/ oculos me͞tis
premunt/ ∴

Ite͞ libro xiiii. c. ii. dicit͛. Ple
ru͞qz et bona malis et mala
bonis eueniu͞t/ pro eo q͞ et
vera bona bonis/ et vera ma
la malis/ i eterna retribuc͞o͞e
seruant͛/ et plerūqz ꝛ ipis
i esse͞ lume͞/ psperitatis ceru͞t͛/
et pios. tenebre ignobilitatis
ac paupertatis abscondunt/
et hinc impii luce͞ sua/ pspe
ritatez scilicet vite p͞ntis/ s͞z lux
ipii extinguet͛/ quia fugitiue
vite psperitas. cu͞ ipa cicius
vita terminat͛/ et omnis ipius
habet flam͞az ignis ppriu͞q͞
i corde suo/ ex feruore deside
rioz tp͞aliuz accendit/ du͞z
modo illis. du͞ modo istis cupi
ditatibus estuat/ et cogita
ciones suas/ p multiplicia bla͞
dime͞ta seculi/ amplius i fla͞
mat/ et plerūqz. quod anxie
i hoc mu͞do adipisci desidat/
ad cumuluz pdico͞nis sue ob
tinet/ s͞z i die exitus eius. ois͞

exterior decor subtrahit
a solo suo intrinsecus ardo
re crematur cum eius gloria
ab interno eius ardore se
paratur
Et eodem libro. c. iij. dicit. In
iquorum mentem terrena gau
dia possident sicque eam in vo
luptatibus absorbent ut
super ipsam sint. non aput ipsam
Iusti etiam cum prosperitatem vite
presentis habent eam subsemet
ipsis premere noverunt ut quod
aput se in bonis hilarescunt
gravitatis consilio tristeant et
virtutis regimine excedant
sed citius impii gaudium de
ficit quia eum totum in hac vita
possedit et qui nunc male
se in voluptatibus dilatat
eum post in suppliciis pena co
angustat et gressus virtu
tis illius arcabuntur quia vi
res malicie eius. quas nunc
in voluptate sua exhibet post
modum pena constringit
no Omnis iniqui proprium est pre
sentia appetere. eterna despicere
iniusta agere. iusta deridere
sed cum iudex iustorum iniustorum
que venit suo unusquisque in
prius consilio capitur quia pro
hoc quod hic appetere pravis co
gitacionibus eligit in eternum
supplicii tenebras mergitur
quem cum hic gloria temporalis
extollit illic sine termino
premit qui hic in voluptate le
tatus est illic perpetua ulti
one cruciatur et fit plerumque
ut cum ipsa prosperitas mundi
appetitur ab impiis in hij
anter eorum gressus ita ob
ligetur ut etiam cum ad bona

opera voluerint redire vix pos
sunt quia recta agere non va
lent cum huius mundi amatoribus
displicere timent unde agitur
ut pro gloriam quam ipsius ex pec
cato consequitur eius adhuc
peccatum amplius multiplicetur
et sic qui in peccatum se deicit non no
mox ut voluerit surgit
Item libro xiij. c. x. dicit Sed
hac in re animum movet quod
in multis se huius historie locis
peccasse confitetur qui racione.
nunc se peccasse abnegat sed
adhuc racio celeriter occur
rit quia non tantum peccavit
ut per flagella moreretur nec
tamen sine peccato esse potuit nam
quia non pro commissa culpa sed
pro gratia augenda percussus est
iudex ipse testatur qui laudat
et fecit Iuxta sui quia sine pec
cato non fuerit. nec ipse negat
qui a iudice laudatur atque co
laudatur quia non negat sed cre
do quod melius hec verba discu
timus si dicta ex voce capitis
sentiamus Redemptor etenim
noster ad redempcionem nostram vei
ens et non peccavit. et ama
ritudinem pertulit quia penam cul
pe nostre sine culpa suscepit de
cuius voce subditur libera me
domine et pone me iuxta te
et cuius vis manus pugnet
contra me Ipse etenim non per
cavit in cogitacione et opere
ipse in amaritudine moratus
est per passionem ipse liberatus
per resurreccionem ipse iuxta
patrem positus per ascensionem
quia perfectus in celum sedet
a dextris Et quia post pius ascen
sionis eius gloriam Iudea in

discipulorum eius persecutionem com
mota est/ recte nunc dicitur. Et
cuius vis manus pugnet contra
me. Tunc quippe in membris illius
furore persequentium seuit/ tunc
contra fidelium vitam flamma cru
delitatis exarsit/ sed quo tenden
tiqui/ aut quid ageret. dum is
quem persequebantur in terra iam
sedebat in celo/ de quibus ad
huc subditur/ cor eorum longe
factum a disciplina/ si enim disci
pline custodiam nossent/ ne
quaquam redemptoris sui precepta
contempnerent/ sed ipsa eos car
nis sue mortalitas. ad amo
rem vite immortalis excitasset/
hoc ipsum namque in hac vita cor
ruptioni nos esse subiectos
iam de flagello discipline est/
rō Estu enim et frigore. fame si
tique turbari/ morbis affici/ qui
que extingui/ quid sunt hec
alia quam flagella peccati/ Sunt
et nonnulli/ qui et flagella
tolerant/ et tamen mentem/ ad
flagellantis metum minime
reformant/ vnde recte nunc
dicitur/ Cor eorum longe factum
a disciplina/ quia et si corpus
sub disciplina est/ cor sub disci
plina non est/ dum et flagellatur
quisque/ et tamen ad humilitatem men
tis non reducitur/ neque tamen hoc
dicitur. ac si omnipotens et mise
ricors deus/ longe cor hominis
a disciplina faciat/ sed quod sponte
delapsum/ ibi remanere. vbi ce
cidit. iudicando permittit/ sicut
enim in oratione dicimus. et ne nos
inducas in temptacionem/ i. induci
minime permittas/ Sequitur/
propterea non exaltabuntur. Cor
enim si sub disciplina esset/ supro
in appeteret/ adipiscendis bo
nis transeuntibus. non inhiaret/
Quorum igitur cor sub disciplina
non est/ recte de illis dicitur/ pro
terea non exaltabuntur/ quia dum
in infimis voluptatibus dimis
si/ terrena bona desiderant/
cor ad superna gaudia nunquam
leuant/ exaltaretur quippe si
mentem ad spem patrie cele
stis erigerent/ sed quia per disci
plinam custodire vitam minime
student/ semper per desideria in
imis iacent/ Et quod est grauius
iacendo se erigunt/ quia de re
bus transitoriis extolluntur/ ex
tolli autem possunt. sed exaltari
nequeunt/ quia inde. profundi
us in imo sunt/ vnde apud se.
altiores sunt/ Cor itaque quod
sine disciplina est/ exaltari
non valet/ quia humana mens/
sicut male eleuata. in infimis
premitur/ sic bene pressa. in sub
limia leuatur/

Item libro primo moralium. c. xxi.
dicitur. Nam sunt nonnulli qui suam
vitam negligunt/ et dum transitoria
appetunt. dum eterna vel non intel
ligunt. vel intelligendo contemp
nunt/ nec dolorem sentiunt. nec
habere consilium sciunt/ Cumque
superna que amiserunt non con
siderant/ esse se heu miseri
in bonis putant/ nequaquam enim
ad veritatis lucem cui condi
ti fuerant/ mentis oculos e
rigunt/ nequaquam ad contemplatio
nem eterne patrie desideri
acie in tendunt/ sed semetipsos
in his in que proiecti sunt/ dese
rentes/ vice patrie. diligunt exi
lium/ quod patiuntur/ et in cecitate
quam tolerant/ quasi in claritate

lumis exultant. Hec contra electorum mentes dum cuncta transito
ria nulla esse conspiciunt, ad
que sint conditi exquirunt.
Cumque eorum satisfactioni nil
extra deum sufficit ipsa inquisitio
nis exercitatione illorum fatiga
ta cogitatio in conditoris sui spe
et contemplatione requiescit
supernis interesse civibus ap
petunt et unusquisque eorum ad
huc in mundo corpore positus
mente tamen extra mundum sur
git. Erumnam exilii quam tole
rat deplorat et ad sublimem
patriam incessantibus se amo
ris stimulis excitat. Cum ergo do
lens videt quantum sit eternum
quod perdidit invenit salubre con
silium temporale hoc despicere quod
percurrit et quo magis crescit
consiliis scientia ut perituri
deserat eo augetur dolor
quod nec dum mansura contin
gat. Unde bene per salomonem
dicitur qui addit scientiam addit do
lorem. Qui enim per scientiam summa que
adhuc non habet intelligit,
magis de infimis quibus re
tinetur dolet.

¶ Item libro xiiii. c. iii. dicitur per
sa mens cum in peccatum se ve
nisse conspicit quadam cogita
tionis superficie evadere peni
laqueos querit sed vel terro
res vel obprobria hominum timens
eligit potius in eternum mori
quam ad tempus aliquid adver
sitatis pati.

¶ Et eodem libro c. vi. dicitur per
sus quisque qui multa in hac vi
ta paraverat repentina morte
dissipatur et ad supplicia rapitur
ac potestati demoniace subiugatur

quia in reproborum mentibus cum omnis
pertinacia peccati deest deside
riorum cogitationes eorum nulla
tenus cordibus desunt. Et cum
non semper dyabolum sequitur in
opere valde tamen illi se obligat
in cogitatione. Prius ergo culpa
est in cogitatione postmodum in
opere et eorum mens ad prava
cogitanda decitur et postmodum
ad facienda dirigitur.

¶ Item libro xv. c. xv. dicitur. Omis
longitudo temporis vite presentis pun
ctus esse cognoscitur cum fine ter
minatur. Cum enim ad extremum
quisque perducitur de preterito iam
nichil tenet quia temporalia cuncta
dilapsa sunt. In futuro nil ha
bet quia unius hore momenta non
restant. Vita ergo que sic angu
stari potuit punctus fuit in pun
cto stilum ponimus et levamus. Si
gnum in puncto vitam tetigit qui hanc
accepit et amisit quia quicquid
quid transire potuit subitum fu
it. Et subdit ibidem dives presentis
prosperitatis innocentie testis non
est. Multi ad perhennem vitam per
flagella redeunt et plerique
ad infinita supplicia perducendi
sine flagello moriuntur.

¶ Item libro xvi. c. vi. dicitur. Hic
namque iniqui erecti sunt quia in
pravis actibus extolluntur quia
et perversa agunt et tamen pro per
versis actibus minime feriuntur
peccant et florent. Penam au
gent et terrena bona multipli
cant. Sed eorum erectio tunc succiditur
cum vel a presenti vita ad interitum
vel a conspectu eterni iudicis
ad eterne gehenne incendium
protrahuntur. Qui et si hic mor
tuam suam carnem relinquunt

ipsaz quoqz i resurrectione re
nō cepiūt / et in carne ardebunt /
i qua peccauerūt / sicut eīn eo
ruz culpa / i mēte fuit et corpe /
ita eoꝝ pena . i aīa erit pari
ter et carne / quia nec hoc eis
erit a tormēto liberū / qd hic
mortuū reliquerūt /

Itez libro xiiij . c . vij . sup vbo .
seorsuz radices eius siccentur .
zc . dicit . Omnis iniquus . prius
i cogitacōnibus arescit / et po
stea . bonis actibus deficit / q2 .
duz prauus quisqz cogitacō
nes suas . i infimis rebus po
nit / et sempitne viriditatis
gaudia . appetere negligit / qd
aliud . qȝ radices suas . deor
suz siccari pmittit / cui9 sursuz
messis arescit . quia omis ei9
opacio a supno iudicio / qsi ni
chiluz deputat . etiā si ante hu
manos oculos . bona videat .
et iniquus quisqz cū bonas
cogitacōnes deserit / ad ea q
sunt exterius / semetipm̄ fu
nō dit / et qui sic sterilis hic psist .
post hanc vitā ad nulla pre
mia vocatur /

Itez libro . xv . c . xj . dicit . Iniq9
quia oīne gaudiuz suū / in car
nali vita posuit / i tabnaculo
carnis habitauit / quā videlz
carnez / cuz i resurrectione re
cepit . cū ea / gehēne ignibus
traditus ardebit / et qui eā
dez carnē . deo ꝓposuit / iudicā
te deo agit . ut ex ea . amplius
i igne crucietur . hic vtiqz eā re
linqre nō vult / et tamē ab ea
nō subtrahit . illic eaz relinqre
appetit / et tamē in ea ꝓpter
supplicia seruat . ad augmē
tuz quippe tormēti / et hic de

corpore volens . ea vtit . illic .
i corpore inuitus tenetur / et sic
eius spūs / carnē quaz sibi ma
le amando ꝓposuit / euadere
i tormēto vult . et nō valet /
Itez libro xxxiiij . c . xv dicit . Nul
lus iustus . crudelitatibus pascit .
et delinquēs seruus . a iusto do
mino . idcirco cedi pcipit . ut a
nequicia corrigat . ad aliquid
g9 cedit . cuz nō eius dn̄s cru
ciatibus delectat . Iniqui autē /
gehēne ignibus traditi / cur
sine semp ardebūt / et q2 ctuz
est / q pius atqz omipotens
deus / nō pascit . cruciatibus
iniquoꝝ / cur cruciant . miseri / nō
si nō expiant . quibus cruci
tridem9 / q omipotens deus /
quia pius est . miseroꝝ cru
ciatu nō pascit / quia autē iu
stus est / ab iniquoꝝ vlcione
i ppetuo nō sedat . Sz iniqui
oms / eterno supplicio a quidē
sua iniquitate puniūt / et tn̄
ad aliquid cōcremāt / scz ut iu
sti omis / et i deo videt gaudi
a que pcipiūt / et i illis respici
ant supplicia que euaserunt /
ut tanto i eternuz / magis di
uine gracie debitores se eē
cognoscant / qūto i eternuz /
mala puniri cōspiciūt / que ei9
adiutorio . vincere potuerūt /
Itez libro . vj . c . x . sup vbo . Et me
rētes erigit sospitate zc dicit .
Sepe i hoc mūdo / etiaz leti q
libet erecti sunt / duz de ipā glo
ria . sue pspiritatis . i tumescūt /
sz merētes . dn̄s sospitate eri
git / quia afflictos suos / ad glo
riaz vere leticie . de soliditate
sustollit / sospitate quippe . nō
insania erecti sunt / qui i bo

actibus positi/spe in deū fir
miter gratulant/ sȝ nōnulli.
et iniquitates ꝑpetrant. et
gaudere nō cessant/ hij non
sospitate erigitur. sȝ isania/
et supbiūt. cū affligi debue
rīt/ et inde miseri. i exultaciō
ne defluūt/ vnde a bonis fle
chitur/ freneticoꝝ videlicet
sensibus similes. insaniam
qua ꝑualent. virtutē putāt/
et reproboꝝ mētes. ꝑuersis
cogitacōnibus semꝑ invigi
lant/ sȝ pleruqȝ eis/ supna di
spensacio obuiat/ et qūus ꝑ
uitatē nec fracti. aduersita
tibus corrigant/ ne tamē ꝑ
ualeant eoꝝ vires refrenat/

Item libro xv. c. ꝑmo dicit. Si
ab ipō generis humanī exor
tu/ vsqȝ ad hoc tēpus in quo su
mus mentis oculos ducim⁹ ce
quod finiri potuit/ quam breue fu
erit. videm⁹ ponam⁹ enī quē
no libet hoīem/ a ꝑmo die mundi
conditum. vsqȝ ad hodiernā
diē. vitā ducere/ hodie tamē/
eandē vitā quā sic lōgam
ducere videbat. finire/ ecce
finis adest. preterita iā nulla
sunt/ quia cuncta trāsierūt/ vbi
est ergo longū tēpus. qđ int
micium fineqȝ deprehensum/
quod ita cōsumit. ac si nunquam fuisset/

Impij itaqȝ quia presentē vitā di
ligūt. i ea procul dubio cla
ri. ꝑpetue laudē quesierūt/ nec
esse boni/ sȝ diu appetūt/ quā
laudē longā esse estimāt/
dū assequuntur sȝ breue fuis
se intelligūt/ dū amittunt/
i fine quippe eis ostendit/
quam nichil fuerit. qđ amauerit/

Et eadē libro. c. ij. loquit. de
ypocritis vel iniquis dicens/
qui sterquilinium in fine perdet.
quia in morte sua cū ad tormēta
ducit. stercoribus viciorum ple
nus. malignis spiritib⁹ cōculcat/
sȝ gaudia vite presentis que in
stercora estimant magna bona/ in
fine deputant stercora/.

Item libro vi. c. vi. dicit. In hac
itaqȝ vita homo ad laborē na
scitur. quia carnalis quisqȝ cū tē
poralia appetit. se desideriorum
suoꝝ pondere affligit/ grauis no
quippe labor est. hanc ipsā pre
sentis vite gloriā querere. quesitā.
quoqȝ ꝑpetue et preceptā. cū omni
circūspectione custodire/ gra
uis labor est/ hec. cū magna
fatigacōne apprehendere/ quia
is qui apprehendit. nouit. diu
stare nō posse/ Sancti autē
viri/ quia tēporalia nō amāt/
nō solū nulla temporaliū desi
deriorum pondera tolerant/
sȝ et si qua aduersa cōsurgūt/
in ipsis suis pressuris. et languo
ribus. nō laborant/ Quid
enī flagellis durius. Et tamen
de flagellatis aplis scriptū
est/ Ibant gaudentes a con
spectu concilij. quoniā digni
habiti sūt. pro noīe ihu. con
tumeliam pati/ Quid ergo eorum
mentibus labor est/ quibus et
pena verberum/ nō est/ quia ille. labor
mundi mala sentit/ qui eius
bona. inhianter appetit/ nā
cui⁹ mens ad alta suspendit.
sub ipsa est. quicquid exterius.
contra ipsā mouet/ quia tanto
anim⁹ a laboris afflictione se
subtrahit/ quanto per spem. ad
summa se sustollit/.

Item libro xv. c. xx. dicit. Quia

adeps et diuicie/dum toti hor
am celeritate relinquit. illic.
retribucio que numquam relinqui
pt inuenitur/sicut autem iniq
leticia transit ad penam/ita af
flicti innocentis pena/transit ad
leticiam/nec diuicie quos debent
mentem extollere/nec inopia
perturbare/¶ Et super verbo viscera
eius sunt plena adipe. dicit.
Sicut enim ex abundanti ci
bo. adeps. ita ex abundancia
rerum superbia nascitur. que impin
guat mentem diuitis/dum ele
uatur animus superbientis/superbia
quippe cordis/quasi quedam pin
guedo est crassitudinis/et sic
ex abundancia. plerique peccata per
petrant/

¶ Item libro. xv. c. xxi. dicit. Infir
mi quique/qui in hoc mundo flo
rere appetunt/sicut magna ma
la sic flagella pertimescunt/in eis
quos flagellatos aspiciunt/
culpas ex pena metiuntur. quos
enim percussos cernunt/deo displi
cuisse suspicantur. et sic ista co
gitant. qui adhuc. infirmita
tis tedio laborant/et qui in
presentis vite delectacione. gres
sum cogitacionis figit/et tran
sire ad eternam patriam perfectis
desideriis nescit/et sepe diu.
diuina paciencia tolerat/quos
iam ad supplicia presita conde
nat/permittit florere. quos ad
huc cernit deteriora perpetrare/
et videt. ad quantam condempna
cionis foueam tendant/sed quos
quis presentis vite gloriam dili
git/magnam esse felicitatem
reputat/hic. secundum votum flore
re prius cogat postmodum. sup
plicia eterna tolerare/Solus

quos ille conspicit. nichil esse. qui i
niquus floret/qui iam gressum
cordis/ab amore presentis seculi
amouet/et viator dicitur. qui
presentem vitam/viam sibi esse. non pa
triam. attendit/qui in dilectione
presentis seculi. cor figere. despicit/
qui non remanere in transeuntibus/
sed ad eterna peruenire concupiscit/
qui enim in hac vita viator esse
non appetit/huius vite prospera
minime contempnit/et qui pre
sentem vitam non quasi viam transeuntem sed quasi
patriam attendunt/iudicium cordis
electorum/considerare nesciunt/

¶ Item libro. xvi. c. viii. dicit. hor
rorem infirmancium iudicium esse
solet/ut tanto quempiam existi
ment iustum/quanto hunc. adpi
sci conspiciunt. omne quod appetit/
cum tamen nouerimus. non numquam.
bona terrena iustis subtra
hi. que magno munere. tri
buuntur iniustis/quia et despera
tis egris/medici. quicquid popo
scerint. dari permittunt/et eos. quos
reduci posse ad salutem peruident/
que appetunt. dari contradicunt

¶ Item libro. x. c. xiii. dicit. Mala
vite presentis. tanto durius ani
mus sentit/quanto pensare bonum
quod sequitur. negligit/Cumque non
vult premia considerare que
restant/grauia esse extimat.
que tolerat/vnde. et contra
flagelli ictum/cogitacio cem
conqueritur. et quasi infinita cala
mitas credit. que diebus. cur
su labentibus. cotidie finitur/
at si semel quisque. ad eterna
se erigit/atque in hiis. que incom
mutabiliter permanet. oculum
cordis figit. prope hic nil esse
quod conspicit. quicquid ad finem

aierit et presentis vite adversa tolerat et quasi nichil esse omne quod labitur pensat.

¶ Et sequens c. dicit: Qui degustatis gaudium quod intus permanet leve fit omne protinus quod foris dolet et presentis vite miserias aquis pretereuntibus comparas. Quia calamitatis tristicies electi mentem nequaquam vi concussionis subruit sed tamen tactum meroris infundit.

¶ Item libro x. c. xv. dicitur: Sancti viri qui summa medullitus diligunt in infimis dura patiuntur sed in fine gaudii lumen inveniunt quod hec in hoc spacio percurrentis vite contempnunt. Peccator autem quia in presenti vita felicitate attollitur adversitatis tenebris in fine devoratur.

¶ Item eodem libro c. xvi. dicitur: Id enim quod in presenti est momentaneum et leve tribulacionis nostre supra modum in sublimitate eterne glorie pondus operatur in nobis et bonorum mens quo duriora pro veritate tolerat eo eternitatis premia certius sperat. Tanto namque spes in deum solidior surgit quanto pro illo quisque graviora pertulit quia nequaquam retribucionis gaudium de eternitate colligitur quod non hic prius pia tribulacione seminatur. Quia ergo nunc per tribulacionem seritur ut post gaudii fructus metatur tanto maior fiducia mentem roborat quanto hanc forcior pro veritate afflictio angustat. Sicut enim malis presens securitas laborem ita bonis presens labor perpetuam securitatem parit.

¶ Item libro vii. c. xvi. dicitur: Reproborum semite semper involute sunt et pravis concupiscenciis dediti aut ut bona nulla appetant aut appetentes infirmo desiderio adhuc nequaquam mentis liberos gressus tendant. Recta enim aut non incipiunt aut in ipso fracti itinere adhuc minime pertingunt. Unde fit plerumque ut ad amorem suum lassati redeant seque ab intencione animi in imis voluptatibus sternant sola que transeunt cogitant nulla que secum permaneant curant et in vacuum ambulant qui nichil secum de fructu sui laboris portant. Alius namque adipiscendis honoribus exsudat alius multiplicandis facultatibus estuat alius promerendis laudibus anhelat sed quia hec quisquis moriens deserit labores in vacuum perdit et secum ante iudicem nil tulit. Qui enim promerende vite mercedem bene agendo non providet in conspectu domini vacuus apparet et sic in vanum animam suam accipit qui sola presencia cogitans que sequuntur in perpetuum non attendens. Et in vano animam suam accipit qui eius vitam negligens ei curam carnis anteponit sed animam suam iusti in vano non accipiunt quia intencione continua ad eius utilitatem referunt quicquid corporaliter agunt quatenus et transeunte opere operis causa non transeat que vite premia post vitam parat sed hec cuncta reprobi negligunt et vitam eternam fugiunt et dissoluta mente ea que terrena sunt

appetitu(m)/ et ne gressu libero ad
deu(m) pergant/ ip(s)i se suis i(n)ordi
natis conatibus ligant/
¶ Ite(m) libro vij. c. xix. dicit(ur) Sepe
eni(m) du(m) p(rese)ntis vite brevitas/
q(ua)si diu p(er)severatura diligit(ur)
ab eterna spe ani(m)us stringit(ur)
et delectatus p(rese)ntibus/ despe
rac(i)o(n)is sue caligine reuer
berat(ur)/ cu(m)q(ue) longu(m) putat. q(uo)d
ad vivendi sibi spaciu(m) restat/
repente vita(m) deserens/ etia(m)
i(n)uenit. que vitare ia(m) negat/
et qui diu se i(m)morari i(n) visibi
libus estimat/ spem i(n)visibiliu(m)
dereli(n)quit/ u(e)l declinat/ cu(m)
q(ue) mens hic i(n) p(rese)ntibus figitur.
vita terminatur/ et repente
ad supplicia i(m)provisa p(er)veni
unt. qui decepti suis p(ro)sp(er)ita(ti)
nibus/ aut nu(m)q(uam) se corrige(re).
aut tarde crediderunt/ tanto
g(rav)i(us) debent. q(uo)d semp(er) veie(n)tia
metu/ q(ua)nto a nobis no(n) va
lent ventura p(er)scari/ vnde (et)
sancti viri/ quia brevitate(m)
vite indesine(n)ter aspiciunt/ q(ua)si
cottidie morie(n)tes vivunt/ et
tanto se solidius mansuris
p(re)parant/ q(ua)nto et nulla esse.
tra(n)sitoria. semp(er) ex fine pen
sant/ et quod i(m)mensu(m) est. q(uo)d
nota sine termi(n)o sequet(ur)/ et parc(i). q(uo)d
quid finit(ur)/ longu(m) quippe no
bis videri no(n) debet/ q(uo)d cursu
sui te(m)poris tendit/ ut no(n) sit/
q(uo)d du(m) p(er) mome(n)ta ducit(ur)/ ip(s)a
adhuc mome(n)ta sua/ que de
fererunt i(m)pellu(n)t/ atq(ue) vnde te
neri cernit(ur). inde agit(ur). ne te
neatur/
¶ Et eode(m) libro. c. xx. dicit(ur) In
tellectu(m) quippe reproboru(m) sue
merita obscurant/ s(ed) tu(n)c co

gnicio reatus illuminat/ ut
mo(do) seque(n)te(m) vita(m) no(n) vide
ant/ s(ed) tu(n)c ea(m) postq(uam) amise
runt. cernant/ nu(n)c quippe e
terna intelligere neglegu(n)t/
u(e)l appetere intellecta conte(m)p
nu(n)t/ s(ed) tu(n)c ea intelligentes/
procul dubio. desidera(n)tes con
spiciu(n)t. cu(m) desiderata nequa
q(ua)m assequi possunt/
¶ Ite(m) libro. ix. c. xiij. dicit(ur) Iusta
et i(n)co(m)prehensibilis pote(n)cia
conditoris/ que et iniquos si
ne vltione no(n) deserit/ et re
cto(rum) iusticia(m) i(n)co(m)prehe(n)sibili
tatis i(n)necessitate(m) tra(n)scendit/
¶ Ite(m) libro xv. c. xj. dicit(ur) Ge
henne ignis. cu(m) sit corpore
us i(n) semetip(s)o/ reprobos cor nota
poraliter exurit/ nec studi
o humano succendit(ur). nec li
gnis nutrit(ur)/ s(ed) creatus semel.
durat i(n)extinguibilis/ et suc
censione no(n) indiget/ et ardo
re no(n) caret/ quia o(m)nipote(n)s
iusticia/ futuro(rum) p(re)scia/ et ab
ip(s)a mu(n)di origine/ gehenne
igne(m) creavit/ qui i(n) pena(m) re
proboru(m) esse semel inciperet/
s(ed) ardore(m) suu(m). etia(m) sine lignis.
nu(m)q(uam) finiret/ et sic o(mn)is rep
bi/ q(ui) ex a(n)i(m)a simul et carne
peccaverunt/ illic carne (et) a(n)i(m)a
pariter cruciant(ur)/ et sic p(er) i(n)g
ne(m) cruciant(ur) i(n) corpore. et p(er)
dolore(m) ardent i(n)mente/
¶ Ite(m) libro xv. c. x. sup(er) verbo. Et
fulgurans i(n) altitudine sua.
(et)c(etera). dicit(ur) Iniquus. du(m) gloria(m)
vite p(rese)ntis assu(m)pserit/ vnde i(n)
hoc mu(n)do p(er) potencia(m) clarus
ostendit(ur)/ inde agit(ur). ut i(n) ultio(n)e
feriat(ur)/ q(uo)d eni(m) fulgurare niq(ue)
est. in hui(us) vite honore clare

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

scere/ sed quia splendor glorie
eius. gehenne suppliciis man
cipatur/ recte nunc dicitur: Ful
gurans in amaritudinem suam,
quia enim modo qui ex terrore et
claritate feriens gaudet/ idem
post supplicia in perpetuum sustinet/
¶ Item libro xvi. c. x. dicitur: Electi
considerant/ quia a conditoris
sui visione divisi sunt/ quia
nequaquam illuminationis intime
claritate perfruuntur hic/ sed in peni
tus vite exilio/ qui in veritatis lo
co gemunt relegati. Fit tamen
miro omnipotentis dei modera
mine. ut cum in hoc mundo mes
tissimi adversitatibus plus labo
rant/ auctoris sui contemplan
dam faciem amplius sitiant.
¶ Et viii. libro. c. v. dicitur: Unus
quisque dum cottidie ad vite
terminum per temporum augmenta
tendit. augendo vitam. vivere
desinit. Dies quippe expec
tat ut veniant. sed cum ad aug
mentum vite veniunt. iam ab aug
mento vite subtrahuntur/ quia et
itinerantis gressus. dum in an
teriora proficit. quod restat it
decrescit/ vita igitur nostra. que quasi
ad augmentum ducitur/ eo ut
non sit finitur. et dum per spacia
temporum crescere appetit/ ab
eodem spacio quod perdendo colli
git. crescendo pertransit/ Dies
itaque hominis. vera et eterna sapien
tis/ recte diebus mercenarii
comparantur. quia presentem vitam. viam
non patriam. miliciam non palmam
deputat/ et eo se longius ab
esse a premio conspicit/ quo tar
dius ad finem venit/ et mer
cenarius sollicite curat conspi
cere/ ne umquam dies vacuus labatur
ab opere/ et expectatus finis
temporis/ iam si non veniat/ ad
remunerationem. In laboris nam
quia studio conspicit/ quid reci
pere. tempore remunerationis pos
sit/ nam cum opus crescit. premii fi
ducia proficit/ Cum vero quis
ad opus torpuerit. spes are
muneratione lacescit/ unde
et electus quisque. vitam suam.
quasi mercenarii dies pensans/
tanto fidentius. spe tendit
ad premium/ quanto nunc robu
stius. perdurat ad laboris in
crementum/ quis sit decursus
presentis temporis pensat/ dies cum
operibus numerat/ et ne a la
bore vacua transeant vite mo
menta. formidat/ adversis in
gaudet. passione reficitur/
merore refovetur/ quia sub
sequentis vite premiis. tanto se
remunerari largius conspi
cit/ quanto pro amore illius/ cotti
dianis se mortibus. verius
impendit/ Sancti ergo viri
quot labores nunc veritati
commendantes exhibent/ tot
iam remunerationis sue pi
gnora. intra spei cubiculum
clausa tenent.
¶ Item libro vi. c. ix. dicitur: Val
de ferores sunt/ qui volun
tates proprias sequentes/ nec
suis motibus parcere sciunt/
ferocia sunt desideria terre
na/ que non solum contra prep
ta conditoris/ sed sepe etiam gratie
percussionum verbera. durum at
que insensibilem mentem reddunt/
et mens que ad amorem mun
di. ex pravis desideriis na
scitur/ atque eisdem desideriis
obduratur/ in eo quod se terrenis

cōcupiscēcijs subicit/sedē iudi
cij amittit/et examine discre
cionis caret/et q̄ a iudicij sui
sessione pellit² quia p exteri
ores cōcupiscēcias vagat²/li
quet enī .q mens/que intus
consilij sedē pdiderit/foris
se p desideria ī innumerabilit²
spargit/et quia agere intel
lecta dissimulat.cecat² ī recte
ut etiā nesciat/quid agat/
et sepe iusto iudicio/in sua
ipa volūtate relinquit²/et
sub ea.que caute appetit la
boriosa mūdi misteria ī laqui²/

Item libro.xvj.c.iiij.dicit². De
ignitas dei est/pctōrib⁹ spa
ciū penitēcie largiri/sȝ quia
accepta accepta tpā.nō ad fru
ctū penitēcie.sȝ ad vsū iniqui
tatis vertūt/q a diuina mīa
mereri poterant.amittūt/et
oīs qui pn̄tē vitā diligūt.lō
giora sibi eiusdē vite spacia p
mittūt/sȝ tamē eos mors sup
ueniens/a pn̄ti vita subtrahit/
et sic eoꝝ vite spacia.que sibi
longiora.q̄ ī cogitacōne tende
consueuerāt.intercidūtur/.

Et .v.c.subdit². Iniqui dū cor
de tēdere ad eterna negligūt/
et cūcta pn̄tia fugitiua esse nō
intuent²/metē ī amore vite
pn̄tis figūt/et q̄ longe habi
tacōnis ī ea sibi fundamēta
cōstruūt/quia ī terrenis reb⁹
solidant² p desideriū/videas
nāq; tales.tpālia sola cogitare/
honores querere.ambiendis
rebus inhiare.nil post hanc
vitā requirere et videas ele
ctos.nil pn̄tis vite glorie iā
querere/libenter ī opiā su
stinere.mala mūdi eq̄nimit²

perpeti/ut possint ī fine coro
nari/et sui dedicacōnē gau
diā extreme retribucōnis glo
ria requirūt/quia cotidia
no tpāis lapsu/ipā pn̄tis vite
mortalitas deterit/ȝ cursus
mutabilitatis/statū ī eis sȝ
malis subruit.puerse cōstru
ctionis/sȝ maloꝝ domos dn̄s
implet/quia et malis.sua
dona nō negat/ut aut beni
gnitatē conditoris erube
scant/et ad bonitatē rede
ant/aut redire oīno contēp
nētes/inde illic grauius pu
niant². et duriora eos tunc
supplicia puniant/quoꝝ hic
maliciā.nec dona vicerunt/

Item libro.x.c.xviij.dicit². Pctōr.
totis cogitacōnibus nō spirat/
nisi ut potestate ceteros trās
cat.cūctos rerū multiplicacōe
trāscendat/aduersantes dīcan
do subiciat/obsequētib⁹ mira
dus innotescat/ire ad voti sa
tisfaciat/benignū se cui laudi²
ostendat/quicquid gula ap
petit offerat/ad hoc quod vo
luptas impat.operis exple
cione cōcurrat/et ea que sic
carnales ambiūt/spūales q
q; iudicio rectitudinis aduer
sant²/nā qd pctōres volupta
tē estimant/hoc iusti procul
dubio.penā putant/abhomi
nacio est g°cie spes prauoꝝ/
q; nimiū spūs deficit/ubi ca
ro requiescit/ut enī caro mol
libus.sic aīa duris nutritur/
illā blandi refouent.hāc aspa
exercent/illa delectacōnibus
pascit². hec amaritudinib⁹ ve
getat²/et sicut carnē dura sau
ciant/sic mollia.spm̄ necant/

illaȝ laboriosā interimūt/ hec
delectabilia extinguūt. spes
itaqȝ carnaliuȝ abhominatio
aīe dicit᷑/ qꝛ inde ī ꝑpetuū spūs
interit/ vnde ad tēpus caro
suauiter viuit/

¶ Iteȝ xviij. libro c. vj. dicit᷑. Q'
terrenaȝ reȝ amore vincit᷑/
ī deo nullatenꝰ delectat᷑ aut
sūmis/ et qūto altiori studio
exrcet᷑ ad sūma/ tanto maioꝛ
fastidio torpescit/ ad infima/
qūtoqȝ acriori cura ī ardescit
ad infima/ tāto torpore dāna
bili frigescit a sūmis/ vtraqȝ
enī se amores ī vno corde nō
capiūt/ nec ī eo seges supne
caritatis pullulat/ in quo illa
spine infime delectacōis necāt

¶ Et libro xij. c. viij. dicit᷑. Vita spc.
longe est a vita carnis/ sicut
corporea atqȝ īcorporea diūsa
sunt genera/

¶ Iteȝ libro viij. c. x. Multi sūt/
qui dū amori carnis ī seruiunt/
fetore luxurie cōputrescunt/
et sunt nō nulli qui a
voluptate quideȝ carnis ab
stinent/ sȝ tamē tota mēte ī
terrenis actionibꝰ iacent/ ꝛ
sic aut victi desideriis turpibꝰ
ad corrupcōnis putredineȝ
defluūt/ aut terrenis actibus
dediti/ puluere cōspguntur/ qꝛ
mētes carnaliuȝ dū pñtia
diligūt/ et qī iuxta posita cō
cupiscūt/ ad futura tendi p lō
ganimitateȝ volūt/ et eterne
spei pinguedineȝ negligūt/
et arescūt/ quia si hoꝝ cor
da desperacio nō siccaret/
nequaqꝫ eos pusillanimitatis
attraheret/ et sic cor rebus
exterioribꝰ dedituȝ atqȝ
ex desperacōne siccatuȝ ī ardo
ris sui amoreȝ nō tendit᷑/ sȝ ī
semetipō ut ita dixeriȝ/ rigo
sa cogitacōne replicat᷑/ ꝛ sic
carnales mentes ad curo pñ
tia diligūt/ quia vita carnis/
q̄ fugitiua sit minime ꝑpē
dunt/ naȝ si velocitateȝ trāsitꝰ
eius aspicerēt/ hanc etiā ꝓspe
ritateȝ minime amarēt/

¶ Et eodeȝ libro c. xxxvj. dicit᷑.
Os quippe iustoꝝ/ tūc risu re
plebitur/ caȝ eoꝝ corda finitis
pegrinacōnis fletibus/ eterne
letitie exultacōne saciant᷑/

¶ Iteȝ libro xxxij. c. vij. sup vbo.
Respice cūctos suꝑbos ꝛc̄ dicit.
Suꝑbi enī ex respectu dñi
confundūtur/ aut enī hic de
pietate dñi cognoscentes et
dānantes crimīa/ aut illic
supplicia de iusticia sentiētes/

¶ Et ibideȝ sup verbo. Absconde
eos ī puluere ꝛc̄ dicit᷑. Suꝑbos
enī atqȝ impios/ iusto iudicio
dñs ī puluere abscondit/ qꝛ
eoꝝ corda eis que despecto
amore creatoris eligūt/ ter
renis opprimi negociis ꝑ
mittit/ et illoꝝ vitaȝ/ cuȝ ī iu
dicio extremo discutit/ tāqꝫ
sibi absconditaȝ cognoscit/
dicēs. nescio qui estis/ et sic
vita prauoꝝ sub puluere
absconditur/ qꝛ abiectis et
infimis desideriis grauat᷑.
Quisquis enī adhuc ea q̄
mūdi sunt appetit/ qī ante fa
cieȝ veri luminis nō appareret/
quia sub puluere terrene
cogitacōnis latet/

¶ Iteȝ libro xviij. c. xxxiij. dicit᷑.
Quisquis sapiētiaȝ que deꝰ
est videt huic vite funditꝰ

moritur ne iam eius amore teneatur. nullus quippe eam videt qui adhuc carnaliter vivit, quia nemo potest amplecti deum simul et seculum. Et sic contra quos loquitur libro xxvii c. ix dicens: Multi sunt in ecclesia qui parvuli esse despiciunt, etiam humilitatis loco immanes apud se esse minime desistunt. hos plerumque videas honoribus extolli, voluptatibus perfrui, rerum multiplicitate dilatari, et nil aliud nisi preesse ceteris appetunt, a multis timeri gratulantur, recte vivere negligunt, et recte vite famam habere concupiscunt, adulationes querunt, favoribus intumescunt, et quia in rebus sibi copiose presentibus perempti sunt, ventura gaudia non requirunt, atque eos multiplex actio occupat, etiam a semetipsis alienos demonstrat, nec celestem patriam amant.

Item libro xxiii c. xv dicitur: Si interna contemplari volumus ab externa implicatione dormiamus. vox videlicet dei quasi per somnium auditur, quando tranquilla mente ab huius seculi actione quiescitur, et in ipso mentis silentio divina precepta pensantur. Cum enim ab exterioribus actionibus mens sopitur, tunc plenius mandatorum dei pondus agnoscitur, tunc verba dei mens vivacius penetrat, cum ad se admittere curarum secularium tumultus recusat. male autem homo vigilat, quando eum secularium negotiorum estus insolenter inquietat. Mire quippe cordis terrenarum cogitationum turba dum perstrepit, clauditur atque in secretario mentis quanto minus curarum tumultuantium sonus compescitur, tanto amplius vox presidentis iudicis non auditur; neque enim perfecte homo sufficit ad utraque divisus, sed dum sic interius erudiri appetit, si tamen exterius implicetur. unde exterius auditum aperit, inde interius obsurdescit. Moyses admixtus egyptiis, quia vigilabat, et idcirco vocem domini in egypto positus non audiebat, sed extincto egyptio, postquam in desertum fugit illic cum quadraginta annis deguit, quasi ab inquietis terrenorum desiderio tumultibus obdormivit, atque ideo divinam vocem percipere meruit, quia per supernam gratiam quanto magis ab appetendis exterioribus torpuit, tanto verius ad cognoscenda interiora vigilavit.

Item eodem libro c. xiii dicitur: Quisquis etiam pro peccato punitur, nisi murmurando veniat, eo ipso iam iustus esse inchoat quo ferientis iustitiam non accusat.

Item libro xviii c. xxiii dicitur: Hic autem sapientia inveniri in terra suaviter viventium non valet, quia quisquis adhuc huius vite voluptatibus pascitur, ab eterne sapientie intellectu separatur. Nam si vere saperet expulsus ab eternis gaudiis, de ea in qua incidit exilii sui cecitate lugeret, quia quanto homo plus cepit scire quod

pdidit/tanto plus lugere in
cipit. corrupcionis sue sente
ciaz. quã inuenit/ Considat
naqz vnde quo lapsus est
qz a padisi gaudiis. ad erum
nas vite pñtis. ab angeloz
societatibus. venit ad curas
necessitatuz/ pensat naqz. in
quot iã piculis iacet/ qui p
us sine piculo stare contep
sit/ luget exiliuz. quod dãna
tus patit᷑/ et suspirat ad ce
lestis glorie statuz/ quo pfrui
secur᷒ posset: si peccare nolu
isset/ Conteplatus quippe. in
terna gaudia visionis dei. et
socialez frequẽciaz angeloz
psistenciuz/ reduxit oculos ad
ima. vidit quo iaceret/ qui
adhoc conditus fuerat/ ut i
celestibus stare potuisset/ pe
sauit vbi esset/ ingemuit pro
iectuz se a vultu oculoz dei/ do
luit. quia i comparacione lucis
intime/ grauiores senserat ex
ilii sui tenebras. quas tolera
bat/ Et eodez libro. c. xxiiii.
dicit᷑. Hec g° amaritudo est
sapiẽciuz/ quia dũ spe i altuz
erecti sunt/ nullis hic gau
diis. animuz sternũt/ hinc
enĩ scriptuz est: cor sapiẽciuz
vbi tristicia est/ et cor stulto
ruz. vbi leticia/ hinc Jacobus
dicit/ Miseri estote et luge
te. et plorate/ risus vester. i
luctuz conuertat᷑/ et gaudi
uz i merorez/ Hinc psemet
ipsaz veritas attestat᷑. dicẽs/
Bti qui lugent/ qm̃ ipi cõ
solabũtur/ Inuenti g° sapiẽ
ciores/ terra nõ pt/ qui suaui
ter viuũt/ qz tanto verius
stulti sunt/ qñto maiora pde
tes. i minimis letant᷑. Hinc
petr᷒ eandez prauoz stulti
ciaz deprehendit. dicẽs/ vo
luptatez existimãtes dei de
licias coinquinacõis et ma
cule/ quia inimici. in hoc mũdo
qui suauiter viuũt: ita ad
huc stulti sunt/ ut hoc quo
qz ipi nesciãt/ vnde ceciderũt/
¶ Et eodez. c. sup verbo. Et ma
re loquit᷑ etc̃ dicit᷑/ Quid eñ
nõie maris/ nisi secularuz
mencium. amara i quietudo
signatur/ que duz se viciis
inimiciis i petiit/ qi aduer
santes se vnde collidũt/ Re
cte enĩ mari e. vita secularium
dicit᷑/ qz dũ procellosis actio
nuz motibus concutit᷑/ ab i
terne sapiẽtie quiete. atqz sta
bilitate disiungit᷑/ et a firme
mentibus. tanto longius spe no
fugit/ qñto apud has/ quietẽ
nõ inuenit/
¶ Item eodez libro. c. xxv. subdit
dicens/ Quid enĩ laboriosi no
us in hac vita/ qz terrenis
desideriis estuare/ aut quid
hic quietius/ qz hui᷒ seculi.
nichil appetere/ Hinc est. q
israhelitarum ppl̃us/ custodiã sab
bati accepit i munere/ Hinc
econt᷑ est/ egiptus muscarum mul
titudine percussa/ pplus naqz q
deuz sequit᷑. accepit sabbatũ
i. requiez mentis/ ut nullus i
hac vita. desiderioz carna
liuz appetitu. fatiget᷑/ Egipto
vero. que hui᷒ mũdi spẽz te
net. muscis percutit᷑/ Musca eñ
nimis insolens. et inquietũ
aĩal est/ in qua. quid aliud
qz insolentes cure carnaliũ
desiderioz. designãt᷑/ vnde

alias dicat musce morientes.
perdunt suavitatem unguenti quia
cogitationes superflue que as-
sidue in animo carnalia cogi-
tante et nascuntur et deficiunt
eam suavitatem qua unusquisque
intrinsecus per spiritum unctus
est. perdunt quam integritate eius
perfrui non permittunt. Egiptus
vero muscis percutitur quia eorum
corda qui terrenam vitam dili-
gunt desideriorum suorum inquie-
tudinibus feriuntur. turpibus
curis. cogitationum carnalium
ad ima depressa sunt. ut ad
quietis intime desiderium
non leventur. unde cum miraculo opere
pietatis ad cor veritas venit
prius ab eo cogitationum car-
nalium estus eiciat. et post in eo
virtutis dona disponit. Quod
bene nobis sacra evangelii hi-
storia innuit in qua ad resusci-
tandam filiam principis synagoge
dominus cum duceretur protinus ad-
ditur. et cum eiecta esset turba intr-
avit. et tenuit manum eius. et
surrexit puella. foras quippe turba
eicitur ut puella suscitetur quia si
prius a secretioribus cordis
expellitur importuna secularium
multitudo curarum anima que in-
trinsecus iacet mortua. non
resurgit. nam dum se per innume-
ras cogitationes terrenorum
desideriorum spargit. ad considera-
tionem suimetipsius nullatenus colligit.
In hiis itaque inquietudinum flu-
ctibus habitare sapientiam non pos-
se cognoscens ait. Et mare
loquitur non est mecum. Nullus
quippe plene eam recipit. nisi
qui ab omni se abstrahere car-
nalium actionum fluctuacione.

contendit.
Item libro vi. c. xvii. super verbo.
In vastitate et fame etc. dicitur.
Tunc quippe reprobi vastitatem
que et famem passuri sunt. cum di-
vinitati extremo iudicio ab e-
terni panis visione separan-
tur. scriptum quippe est tollatur
impius ne videat gloriam dei.
simulque eos vastitas famesque
cruciat. quia non solum foris
tormenta sentiunt. sed intus in-
edie peste moriuntur. vastat
gehenna. quia concremat. fa-
mes interficit. quia suam illis
faciem redemptor abscondit. pe-
nenamque retributionem intus
externus que receperunt. quia in
cogitando miseri et operando
deliquerunt. et sic iniusti omnes
ab igne devorantur. quia appa-
rente iudice. cum a visione il-
lius eorum multitudo repellitur.
et intus per desiderium ardet
consciencia. et foris cremen-
tat gehenna.
Item eodem libro scilicet vi. c. iii. super
verbo. Ego vidi stultum firma
radice etc. Quasi firma ra-
dice stultus interim figitur
quia totis desideriis in terreno
amore solidatur. et firma ra-
dice stultus attollitur. qui hic
temporali prosperitate fulcitur. ut
omne quod appetit assequatur.
adversa nulla sustineat. contra
infirmos sine impugnacione
prevaleat. bene agentibus ex au-
ctoritate contradicat. ad maio-
ra commoda ex priori actione
semper proficiat. et unde vim
vite deserit. inde ad tempus
felicior vivat. et eo atrocius
in tormentis obruetur. quo altius

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ipntis eleuat / qui trisit quod
no extollit. pmanet qd punit
quia honorat in via p̄uenti
one dānabit et qui p amena
prata ad carcerem ad carcerē
puenit / qui p pntis vite p
spera ad interitum tendit / :·
Item libro v. c. xx. dicit. Sancta
mens quo se a strepitu tpza
lis concupiscencie coprimit / eo
verius interna cognoscit / et
tanto alacrius ad intima vi
gilat / quanto se ab exteriori in
quietudine occultat / qd bene
in iacob in itinere dormiente fi
guratur / qui ad caput lapidem
posuit et obdormiuit / a terra
scalam celo inherentem in innixū
scale dnm. ascendentes et de
scendentes angelos vidit /
In itinere quippe dormire ē
in hoc pntis vite transitu / a tpza
lium rerum amore quiescere / et
in dierum labentium cursu / ab ap
petitu visibilium mentis ocu
los claudere / :·
Item eodem libro c. xxi. dicit. Ne
quaquam noticia interna concipi
nisi ab extrema implicacione
cessetur / quia mens sancta
nullo modo ad interna contempla
cionis rapitur / nisi studiose prius
a terrenorum desideriorum tumul
tu sopiatur / :·
Item libro xv. c. iii. sup verbum
panis eius et c. dicit. Panis eius
in vtero eius vertetur in fel aspi
no darum tristitorie delectacionis
in retribucionis fine ad ama
ritudinem vertetur in fel aspi
dum i. malignorum spirituum psua
sio fuisse cognoscit qd hic laus
glorie esse credebatur. tunc etenim
iniqui vident / quod antiqui serpentis

veneno infecti sunt / dum flamme
is vlceribus traditi / cum eodem
suo psuasore cruciantur / panis
itaque iste aliud in ore sapit. sed
aliud in vtero. quia transitorie de
lectacionis leticia dulcis est cum no
her qui mandendo agitur / sed a
marescit in vtero / quia pacta
leticia deglutitur ad penam /
Item libro xviii. c. vi. dicit. Aut
poterit delectari in omnipotente
et c. dicit. Qui enim terrenarum
rerum amore viuunt / in deo nul
latenus delectantur / esse enim sine no
delectacione anima nunquam potest /
nam aut infimis delectatur aut
summis / et quanto altiori studio
exercetur ad summa / tanto maio
ri fastidio torpescit ad infima /
quantoque acriori cura inardescit
ad infima / tanto torpore dā
nabili frigescit a summis / vtra
que enim simul amari non possunt /
Item libro xii. c. xii. dicit. Impius
vero diebus suis omnibus su
perbit / quia sic vitam terminat /
ut ab elacione minime recedat /
Circumspicit: quia tpaliter flo
ret / et pensare negligit / quo
in eternum ducitur / in vita carnis
fiduciam ponit / eamque diu pma
nere existimat / que ad pns
tenet / solidatur in elacione am
mus / dum despectum ducatur omnis p
pinquus / quem repentina mors sub
repat nunquam considerat / quod sit
eius incerta felicitas nunquam pē
sat / qui si incertitudinem fugien
tis vite conspiceret / incerta p
certo nunquam teneret / Superbire
enim minime debuisset / etiam si an
norum suorum numerum certum habe
re potuisset / ut sciens quantum viue
ret pstaret / quando se ab elacione

mouerer/ et postq̄ prius vita
semp ī erta est/ tanto semper
mors surripiens. timeri de
bet/ quāto nūq̄ preuidi valet/
¶ Item libro viij. c. x. dicit. Con
grua silitudine/ tēpus cur
rus. tele compatur/ qr sicut
a tela filis. sic vita mortal'
diebus singulis proficit/
sz quo augmētuz perpit/ eo
ad incisionez tendit/ qr sic
et supius diximus/ cū tēpora
accepta ptereūt/ ventura
breuiant. et de vniuerso
vite spatio/ eo fiūt paucio
ra que veniūt/ quo multa
sūt que trāsierūt/ tela quip
pe. supius ligata/ duobus lignis
īnectitur/ ut texat. sz quo
inferius texta īuoluit. eo
supius texenda displicat/
Et vnde sese ad augmētū
multiplicat. inde fit minus qd'
restat/ Sic nimirū vite nr̄e
tpra. et trāsacta qū inferius ī
voluimus. et ventura. a supio
ri displicamus/ quia quo plus
fiūt pterita/ min⁹ esse incipi
unt. futura/ sz quia nūc tela.
ad expressionez nr̄i tpris suf
ficit/ nā eius quoqz festina
tionez vite nr̄e. velocitas bi
sit/ Tela quippe tarditate p
uectus habet/ vita autē p
sens. morā defectus nō hz/
In illa nāqz. cū laborātis ma
nus ī figit. aduentū termi
nus elongat. In illa vero. qr
tempus semp desinēs. ī desi
nēter cōsumim⁹. ad finē no
stri itineris. etiā quiescēdo
puenimus. et p cursuz nr̄i trā
situs. etiā dormiētes im⁹/
Item libro v. c. vij. dic. Quis
quolibet ī loco positi/ cogitādo.
loquēdo. agendo. peccem⁹. hic
tamē ~~pauis~~ p tria hec/ anim⁹
effrenatius rapit. cū mūdi
hui⁹ psperitate subleuat/ nā
cū pre se ptāte ceteros cōspi
cit/ alta de se elate cogitans
sentit/ et cū auctoritati vocis
a nullo resistit. lingua licētius
p abrupta defrenat/ cuiqz facere
quodlibet licet iuste/ sibi omē
estimat licere quod libet/ Sz
sancti viri/ cū mūdi hui⁹ pote
state fulciūt. tanto sub ma
iore mentis disciplina se re
digūt/ quāto sibi p īpatientiā
potestatis/ suaderi illicita. qī
licentius sciūt/ Cor nāqz a cō
siderāndi sua gloria repmūt/
linguā ab īmoderata locutio
ne constringūt/ Opus ab ī
quietudinis vagatiōne custo
diūt/ sepe enī hi qui ī potesta
te sunt/ ea que faciūt recte/
qr elate cogitant. amittūt/
Dūqz se ad cūcta vtiles esti
mat/ etiā īpense vtilitatis
meritū. dāpnant/ ut enī sācti
cui⁹ qz. digniora sūt/ nā ē.
ut ei apud se semp indigna
videant. ne eadez bona adō
agentis/ cor subleuet. ī sub
leuādo. plus actorez de ela
tione eiciat. qz ipōs forte qb⁹
īpendit. iuuet/
¶ Item libro xxxij. c. vij. dicit. Ca
et si adhuc foras/ reū sīna
nō clamat. intus iā grauiter
conscientia accusat/ At cont
ariūs iustitie. decernētis
vultū cōspicat/ sz intus de
testimonio bone recordatiōis.
hilarescit/ et quo apud se qd'
metuat nō habet/ omē qd'

erga se

ergo semetipsum est blandum videt
hoc itaque loco furor domini dicitur
non perturbatio divine substantie
sed super peccatores male sibi conscios
examinatio iuste vindicte. Quis
enim eum tranquillum in iudi-
cio videat, quia tamen feren-
dos se ab illo non dubitant, eum
in suis moribus perturbatum pu-
tant. Propterea autem ad vindicte
ordinem arrogantibus superbo-
rum culpa preponitur, quia nimirum
non superbia de arrogantia sed ar-
rogantia de superbia generatur.
no Duobus autem modis a domino
peccator unusquisque respicitur
cum aut a peccato convertitur aut
ex peccato punitur. De respectu e-
nim conversionis dicitur quia re-
spexit dominus petrum et recorda-
tus petrus flevit amare. De
respectu ultionis rursum dicitur
vultus domini super facientes ma-
la ut perdat de terra memori-
am eorum. Utrisque autem modis in
humilitate arrogans sternitur
quia aut penitendo cogno-
scit culpam aut pereundo percipit
penam. Superbi enim ex respectu
domini confunduntur aut hic de
pietate domini cognoscentes
dampnantes crimina aut illic sup-
plicia de iusticia sentientes.
Impiorum vero locus ipsa superbi-
a est quia cum scriptum sit Ini-
cium omnis peccati superbia, unde
oritur impietas ibi continetur
superbia quamvis nequaquam a super-
bia distat impietas. Valde enim
superbire est impia de auctore
sentire. Impius ergo in loco suo
conteritur quia ipsa superbia qua
levatur opprimitur. Cumque se in co-
gitationibus erigit lumine sibi iu-
stitie quod invenire debuisset
abscondit. Sepe autem dum fal-
sa gloria contra deum exterius
proficit vera miseria interius
inanescat, unde propheta ait Deie-
cisti eos dum allevarentur; non
enim ait deiecisti eos ~~allevare-
tur dum~~ postquam elevati sunt sed dum al-
levarentur. Quia hoc ipsum fit
superbis interius deici, quod eis
falsa contingit gloria exteri-
us elevari. Ordinante enim di-
vino iudicio dum eis hic ali-
ud culpa est atque aliud pena
sed sua illis in penam vertitur cul-
pa ut elatis fastu superbie hoc
ipsum sit vere intus cadere quod
foras ostenditur profecisse. Huic pra-
varum cogitationum pulverem
oppressa mens tolerat quem
ventus nequissime temptatio-
nis apportat. Hinc est enim
quod de unaquaque anima terrenis
desideriis aggravata sub ef-
fraim specie per prophetam dicitur Fa-
ctus est effraym subcinerici-
us panis qui non reversatur.
Ex natura quippe bene con-
dita est nobis intentio que
surgat in deum sed ex conversatione no
nequiter assueta inest volu-
ptas que prius premat in seculum.
Panis autem subcinericius ex
ea parte est mundior quam infe-
rius occultat atque ex ea parte
sordidior qua desuper cinerem
tolerat. Quisque ergo intentionem
qua deum debuisset querere
negligit quasi more panis sub-
cinericii mundiorem partem in-
ferius premit. Et cum curas se-
culi libenter tolerat quasi conge-
stum cinerem superius portat.
Et eodem libro sequitur xxxii. c. viii.

dicit. Reuersaret autem sub
cineritius panis, si desiderio
rum carnalium cinerem repelle
ret et intentionem bonam quam
in se dudum despiciendo oppresse
rat, superius ostentaret. Sed reuer
sari renuit, cum mens amore (nota)
curarum secularium pressa, molem
superpositi cineris abicere ne
gligit, dumque assurgere in inten
tione bona non appetit, quasi mun
diorem faciem subter premit.
Apte autem subiungit: simul et
facies eorum demerge in foue
am, ac si dicat: iusto namque iu
dicio, superborum facies, dominus in
foueam mergit, quia intentio
nem cordis eorum se se velut omnis
erigentem inferius deicit. Ima
enim respicit, cuius facies foue
am attendit. Et bene de su
perbis dicitur quod facies eorum in
foueam demerguntur, quia ima
petunt dum superbiendo altiora
appetunt, et quo magis extol
lendo se erigunt, eo magis ru
endo inferius tendunt. Ter
renam quippe gloriam querunt
et infima sunt que perspiciunt,
dum superbiendo alta sectantur.
Unde miro ac diuerso mo
res agitur, ut humiles celum pe
tunt, dum se infra se deiciunt,
superbi infima appetunt dum de
spiciendo ceteros quasi in altioribus
extolluntur. Isti dum se despiciunt,
celestibus iunguntur, illi dum se
erigunt, a superioribus diuidun
tur, atque dum ita diuerso illi
se eleuantes deprimuntur, isti de
prementes se eleuant. Et bene
de superbientibus per psalmistam dicitur:
humiliat autem peccatores usque
ad terram, quia ea que infra sunt

ambientes, dum extollendo
se erigunt, amisso celo quid
aliud quam terram petunt, quibus
hoc ipsum iam nimis cecidisse
est, relictis superioribus ima que
sisse. Recte ergo eorum facies in foue
am demergi prohibentur, quia se
quentes infima, ad infernum ba
ratrum tendunt. Iusto enim iu
dicio agitur, ut quos hic uolun
taria euersio excecat, illic ab
intuitu veri luminis digni sup
plicii fouea abscondat.

Item libro .iiii. c. xxii. dicitur: Omnes
qui uel illicite appetunt, uel in
hoc mundo uideri aliquid uo
lunt, densis cogitationum tumul
tibus comprimuntur, dumque desi
deriorum turbas intra se excitant,
prostratam mentem pede misere fre
quentationis calcant. Alius in
rise luxurie subditur atque men
tis oculos frenata turpium p[er] (s. imagines)
petrationum fingit, et cum effe
ctus non tribuitur operis, hoc cre
brius agitur intentione cogi
tationis, uoluptatis perfectio
queritur, et concussus eneruatur
animus. Hinc inde et solatiis
et ceteris occasione nequissime
expletionis rimatur. Mens ita
quasi quoddam prelium patitur, que in
solenti cogitationum tumultu
uastatur.

Item libro .xxiii. c. xv. dicitur: Si
ergo interna contemplari uolumus
ab externa implicatione dormi
amus, uox uidelicet dei quasi per som
nium auditur, quando tranquillitate
mente ab huius seculi actione
quiescitur, et in ipso mentis silen
tio diuina precepta pensantur.
Cum enim ab externis actionibus (nota)
mens sopitur, tunc plenius ma

datorem dei pondus agnoscat. huic verba dei mens viuacius penetrat cui ad se admittere curarum secularium tumultus recusat. male autem homo vigilat qui erga secularium negociorum estus insolenter inquietat. Et cetera ut supra scriptum est.

Et eodem libro c. xvj. dicitur. Cum enim ab exterioribus sopiunt actionibus apta aure iterum examinis causas audiunt. qui dum subtiliter vel flagella publica vel iudicia occulta considerant semetipsos afficere flendo non cessant. unde beneditum est et erudiens eos instruit disciplina. quia considerati metu et sese per penitenciam lacerant. quasi quedam plage percussionis sunt lamenta compunctionis.

Item libro x. c. xxj. dicitur. Sed quia ipsi quoque derisores simplicium christianitatis nomine censentur reuerencia religionis pressi erubescunt exhibere malum publice irrisionis. unde fit ut apud se tumidi tacentes quos derideant quasi abiectos valde atque infimos pro simplicitate putant. Bene ergo dicitur. Lampas contempta apud cogitaciones diuitum. quia superbi quique dum pensare bona sequencia ut supius diximus nesciunt pene nil estimant que non vident hec quod amant. Sepe namque contingit ut electus quisque qui ad eternam felicitatem ducitur continua hic aduersitate deprimatur. non hunc rerum abundancia fulciat. non dignitatum gloria ~~ostendat~~ honorabilem ostendat. Nulla ei frequentium frequencia supetat. nulla hunc humanis oculis vestium pompa componat. a cunctis vero despicabilis cernitur et huius mundi gracia indignus estimatur. sed tamen ante occulti iudicis oculos virtutibus emicat. vite meritis coruscat. honorari metuit. despici non refugit. corpus continencia affligit sola in animo dilectacione pinguescit. mentem semper ad pacienciam preparat et erectus pro iusticia de perceptis contumelijs exultat. afflictis ex corde compatitur de bonorum prosperitatibus quasi de proprijs letatur. sacri verbi pabula in mente solicitus ruminat et inquisitus quodlibet eloquium duplicitatis ignorat. unde itaque iusti simplicitas et lampas esse dicitur et contempta lampas esse dicitur quia interius lucet contempta quia exterius non lucet. intus ardet flamma caritatis foris nulla gloria resplendet decoris. lucet ergo et despicitur quia fragrans virtutibus virtutibus abiectus estimatur. Mentes quippe carnalium pensare bona non valent nisi que carnaliter vident. hinc est quod dauid puerum despexerat quo prophete samuelis oculis prius recusabat. qui ad vnctionis graciam dum septem filios deduxisset a propheta requisitus an numerum sobolis explesset cum magna despectione rudit. Est puer puulus qui pascit oues. quo deducto et electo protinus audiuit. homo videt in facie. psautatur

deus autez p̄scrutat̄ cor la
pas g° dauid. p̄ inocētiaz fu
erat/ sz tn̄ valde contēpta/
qz exteriora videtib⁹. nō lu
cebat/ Sacerdz vero est/ q
uisquis quisqz/ aut tp̄alem
gloriaz nō habet/ aut hanc.
sub semetipō frangit/ sz ht.
ut honori suo liber emine
at/ ne ei virtus delectacōe. q
succubat/ Hinc est enī p̄di
cator ille egregius/ anī hu
manos oculos appellatus/
sui gloriaz humiliauerat qui
dicebat/ Nō vsi sum⁹ hac
potestate/ cū possem⁹ oneri
esse/ ut xp̄i apl̄i. sz facti sum⁹
paruli i medio vr̄m/ Eius vo
auditoribus nimiz timor
dei cū adhuc i corde remase
rit/ qui nesciebant quid fa
ceret. cuz dicebat/ Epistole g̃
ues sunt et fortes/ p̄ntia au
tez corporis i firma et s̄mo
contēptibilis/ quē enī talia
dicē posse cognouerāt. secū
cōiter viuere nō posse iudi
cabant/ cuiqz eū et humilez vi
uendo cernerent/ et altū ser
mone pensarent/ sua eos e
latio cōpulit/ ut quē p̄ scripta
timuerāt. p̄ p̄ntie verba de
spicerēt/ Quid g° paulus. ii
contēpta lampas/ apud cogi
tationes diuituz fuit/ q̄ vn̄
magisteriuz humilitatis exhi
buit/ inde a rudibus discipu
lis. supbie cōtumelias rece
pit/ horrendo etenī modo/
languor supbientiz. vnde de
tumescē debuit. excreuit/ dū
mens elata carnaliuz/ hoc
q̄ dedignabile repulit/ quod
ingr̄ imitabile ostendit. Ancō

tēpta lampas nō erat qui
tot virtutibus emicans/ tā
ta a p̄secutoribus aduersa
tolerabat/ legatione in ca
thena fungit̄/ eiusqz vi
cula i omī p̄torio manifestā
tur/ virgis cedit̄/ multis
qz ex genere et gentibus
periculis vrget̄/ lapidib⁹ li
stris tundit̄/ pedib⁹ extra
vrbē trahit̄/ qz extinctus
extimatur/
Itez libro. iiij. c. xxvij. dicat
Qui enī ad appetenda et
nitatis atria accendit̄/ di
gnuz profecto est/ ut ab h⁹
tp̄alitatis amore. lassetur/
ut tanto frigescat a studio
seculi/ quāto surgit ardētior.
i amorē dei/ quez scz. si p̄fe
cte arripuit/ mūduz etiaz
plene derelinquit/ et eo
funditus. tp̄alibus mori
tur/ quo ad sup̄naz vitā al
tius a flatu eternitatis a
mat̄/ et qui vero amore
sublimia respirat/ iā in hoc
mūdo. duplicibus incedere
desiderijs nescit/
Itez libro. v. c. xxviij. dicat̄
Si g° hij etiaz mūdi hui⁹
iniquitate feriūtur/ quos
cont̄ euz. sancta intentio
erigit/ quibus ictibus illi
penetrant̄/ quos ante ei⁹
iacula ipā infirmitatis sue
delectatio strauit/ qui bene
velut tinea describūt̄/ Ti nō
nea quippe dānuz facit/ so
nituz nō facit/ itaqz iniquo
ruz mētes/ qui dāna sua cō
siderare negligūt/ integri
tatez. q̄ nescientes p̄dunt/
Amittūt naqz a corde inno inō

cenciaz a carne continēciaz.
ab ore veritatez et p accessū
tpīs ab etate vitaz sed hec
se an desinēter amittē neq̄
q̄ inspiciūt dū toto deside
rio curis tpālibus occupā
tur qī g° tinea cōsumūtur
que sine sonitu culpe mor
suz tolerant dū qūta de
trimēta vite et inocēcie
paciant² ignorant Vnde et
bene subdit² Mane vsq̄
ad vesperū pcidr succiditur
dū a vite exordio vsq̄ ad
terminū iniquitatis ppetr°
cione vulnerat² om̄ em̄
tpē reprobi p augmētū
malicie cont° se ictus inge
minat quibus succisi i pro
fundū ruant de quibus
bene p psalmistā dicit² vi
ri sanguinū et dolosi nō di
midiabūt dies suos dies
quippe dimidiare est tēp⁹
vite male i voluptatib⁹ du
ctū ad penitēcie lamēta
diuidere atq̄ hoc ad bonū
vsū paciendo reparare s̄
iniqui dies suos nequaq̄
dimidiant quia puersaz
mētē nec i extremo tpē
inmutant cont° qd̄ bene pau
lus admonet dicēs redimē
tes tēpus qm̄ dies mali
sunt tēpus quippe redimi
m⁹ qn̄do ante actā vitā q̄m
lasciuiendo pdim⁹ flendo
reparam⁹ Et sequit² Quia
g° nullus intelligit inet
nū pibunt nullus videl
eoz qui a mane vsq̄ ad ve
sperū succident² nullus i
telligit ul' eoz qui pereūt
ul' eoz qui pditos penitenciaz
mores imitant² vnde a
lias scriptū est iustus pe
rit et nō est qui recogitet
i corde suo et viri misericor
die tollunt² quia nō est qui
itelligit Iniqui g° dū sola
tpālia appetūt et q̄ bona
electis i eternū maneant
scire contēpnūt dū iustoz
afflictionez conspiciūt s̄
que sit afflictōnis retribu
cio nō agnoscūt actionis
sue pedē i profundo per
rigunt quia a luce intelli
gencie sponte sua oculos
claudūt stultis em̄ volu
ptatibus decepti dū que
vident tpāliter diligūt
a semetipsis alienati nō
vident ubi i etnū ruunt nō
pt etiā p mane psperitas
designari de mane g° vsq̄
ad vespam reprobi succidū
tur quia et p pspera lasci
uientes depereūt et p ad
uersa ipacietes ad i saniā
exurgūt quos de mane vs
q̄ ad vespam nequaq̄ cul
pa succideret si uel pspera
fomētū crederent uel ad
uersa sectionez vulneris e
stimarent s̄ quia nequaq̄
sic humanū genus multi
tudo deseritur ut cūcta ad
interitū tendē pmittat²
Sūt nōnulli qui pntis vi
te oblectamēta despiciūt
etiā cū assint transitoria
esse cōsiderant atq̄ hec
ex amore eternitatis calcāt
Cūq̄ i hoc primo gradu iu
dicii gressū ponūt vege
taciores ad altiora pueni
unt ut cūcta tpālia non

soluz· quia certius sunt amit
tendi desperant/ sz in hiis
inherere nō appetant/ etiaz
si eterna potuissent esse/ et
a pulcre conditis. amorez
subtrahūt/ quia in ipm̄ aucto
rez pulcritudinis/ cordis pas
sibus tendunt/ Et sūt nō
nulli/ qui bona vite p̄ntis
diligūt/ sz tamē h̄et. nulla
ten⁹ assequūtur/ qui reb⁹
tp̄alibus totis desiderijs
inhiant/ mūdi gloriā que
rūt/ sz adipisci nequaq̄ pos
sunt/ hos ut ita dixeri. cor
ad mūduz ptrahit/ mūdus
ad cor repellit/ nā sepe
contingit/ ut ipi. suis adu̇
sitatibus fracti/ ad mētez
redeant. et in semetipis re
uersi. considerant/ q̄ sunt
inania que querebāt/ sese
qz pro tā stulto desiderio/
protin⁹ ad lamēta vertant/
et tanto valentius eťna
cōsiderāt/ quāto se stultius
laborasse/ pro tp̄alib⁹ dolēt/
¶ Et libro. vj. c. vj. In hac ita
qz vita/ homo ad laborē na
scit/ quia carnalis quisq̄.
cū transeūtia appetit/ se. de
sideriorꝫ suorꝫ pondere af
fligit/ grauis quippe labor
est/ hanc ipaz p̄ntis vite
gloriaz querere. quesitā q̄n
qz ꝑpere. et pꝑptaz. cū om̄i
circūspectione custodire/ gra
uis labor est. h̄er. cū magna
fatigatione app̄hendere/ qz
is qui apprehendit. nouit
diu stare nō posse/ sancti au
tez viri/ quia trāseūcia non
amant/ nō soluz. nulla tp̄a
liuz desideriorꝫ pondera tole

rant/ sz si qua aduersa con
surgunt/ in ip̄is suis p̄ssuris
et languoribus. nō laborāt/
¶ Itē eodez libro. c. x. dicit: Omi
potens q̄⁹ deus/ q̄ teneri fi
liaz vocat/ quādo dilectā vni⁹
cuiuslibet aiāz. laboriosis hui⁹
mūdi seruitijs reuocat/ ut q̄
ne dū. exterioribus actib⁹
affitit/ ab internis desi
derijs obduret/ sz caldeorꝫ
filia mollis et tenera non
vocat/ quia mens prauis
desiderijs dedita/ in eo. q̄ an
xie appetit/ hui⁹ seculi labo
ri relinquit/ ut foris mūdo.
velut ancilla seruiat/ que
intus deū. ut filia. nequa
q̄ amat/ vnde et molē tol
lere. ac farinā molere. iube
tur/ mola in girū dicit/ et fa
rina profertur/ vnaqueq̄
autē mūdi hui⁹ actio. mola
est/ que dū curas multas
congerit/ humanas mētes
q̄ ꝑ girū vertit/ atqz ex se ve
lut farinas proicit/ quia se
ducto corde/ minutissimas
cogitacōnes gignit/ Notū
q̄ vero/ qui quietus. alicui⁹
esse meriti credit/ positus
in qualibet actione. denudā/
vnde illic protinus subin
fertur/ denuda turpitudinē
tuā. discoopi humerꝫ. reuela
crura. transi flumina. in admi
nistracōne quippe operis/
turpitudo denudat/ dū vilis
mens. abiectaqz in ostenta
cione cognoscitur/ que quē
ta prius magna putabatur/
humerꝫ. mens discoopit/ q̄n
opus suū. quod ignorabat
ostendit/ crus reuelat. q̄

quibus desideriorum passibus
lucris mūdi inhiet. maīfestat
flumīa etiaz transit. quia a
ctiones hui9 seculi / que cot
tidie ad terminū defluunt /
in desinenter appetit / dūqz
alias relinquit. alias assequit
qui semp de flumīe ad flumē
transit / hec ergo paucis p excessum
diximus / ut mens. a solio scē
intencionis excussa / quo ia
ceat mōstrarem9 / quasi ad
ea que sup ipāz sunt inhia
re cessauerit / sub semetipāz
etiaz in desinenter ruit. In
alto autez figitur / si amorez
tpālium deserens / ad spem
i cōmutabilis eternitatis
ligatur / Et subdit ibidez / Sepe
ī hoc mūdo. etiā leti quilibz
erecti sunt / dū ipā gloria sue
psperitatis intumescunt / sz me
rentes dūs sospitate erigit /
quia afflictos suos / ad glo
riaz vere leticie. de solidita
te sustollit / sospitate quippe.
nō insania erecti sūt / qui ī
bonis actibus positi. spe in
deū firma gratulantur / nonnulli
enī sicut diximus / et iniqui
tates ppetrant. et gaudere
nō cessant / de quibus p salo
monez dicitur / Qui letantur
cū male fecerint / et exultāt
ī rebus pessimis / Et rursū.
sunt ipi. qui ita securi sūt
ac si iustorum facta habeant /
hij nimirum. nō sospitate erigū
tur. sz insania / qui supbiūt
cū affligi debuerūt / et inde
miseri ī exultacōne defluūt /
unde a bonis flectitur / fre
neticorum videlz sensibus siles /
insaniaz. qua preualent / viu
tem putant / quia ex morbo
esse nesciūt / hoc. qd' āplius
sanis possint / et qui creuis
se se viribus estimāt / dum
ad vite terminū p augmē
ta languoris appropinqūt /
quiqz ī ōmis sensum nō hūt /
ferūent et rident / et tāto
ī magna exultacōne se dila
tant / quāto et ī sensibiles. ma
lū quod paciūtur ignorāt /
sospitate ergo merētes dūs
erigit / quia electorum mens nō
de pñtis vite insania. sz cer
titudine eterne salutis hi
larescat / unde mox aperte
de hac ipā prauorum destructi
one subiūgit / Reproborum
mētes. puersis cogitacōib9
semp ī vigilant / sz plerūqz eis.
supna dispensacio obuiat /
et quāuis prauitatez cōsilij
nec fracti aduersitatibus
corrigant / ne tamē contra bo
nos preualeant / eorum vires re
frenat / quos contra miro iu
dicio agitur / ut effectu qui
dez praui opis careant / et
tamē iuste sententia iudicias re
os consciēcia addiscat / q ergo
mala cogitāt / quid ipi faciāt
ostendunt / Qui vero mala
īplere nequeunt / hij contra
quos cogitauerāt. defendūtur /
Item eodez libro sz vi. c. xi. dicit
Sepe enī nōnulli. humana
sapiēcia inflati / dū desiderijs
suis / diuina iudicia contra ire
conspirāt / astutis eis relucta
ri. machinacōnibus conātur /
quo ad votum suū. vi supne
dispensacōnis intorqueant /
callidis cogitacōnibus īsistūt /
subtiliora consilia exquirūt /

sz volūtatez dei paguint/ vnde
hanc ĩmutare contendunt/
atqz oīpotētis dei consilio dū
resistere nitūtur. obsequūtz/
quia sepe et hic eius dispo
sitioni aperte militat quod ei
p humanū studiuz friuole
resultat/ Sapiētes quoque dūs
ĩ ipā eorz astutia cōprehēdit/
quādo eius consiliys humana
facta. etiaz tūc cōgrue seruī
unt. cui resistūt/ quod melius
ostendimus si pauca ad me
diuz gestarz rez exempla psferamus

vide ibide exempla.

Itez libro viij. c. x. dicitz/ Car
nales mentes. ideirco pn̄
tia diligūt/ quia vita carnis
quam fugitiua sit. minime ppē
dūt/ nā si velocitatē transi
tus eius. aspicerēt/ hāc etiā
psperitatez. mīnime amarēt/
Itez libro viij. moralium. c. xiv.
dicitz. Sancti viri/ quo veri
us sūma cognoscūt. eo subli
mius terrena despiciūt/ et
ideirco. pn̄tis vite dies. nil
esse cōspiciūt/ quia illuīate
mētis oculos/ ĩ consideratiōe
eternitatis figūt/ de qua dū
ad se redeunt/ quid se esse.
nisi puluerē agnoscūt/
Itez eodez libro. c. xxvj. sup v
bo. hesterni quippe sumus zc
dicitz. Generatio pristina inter
roganda pponitz/ ut transire
tēpus vite pn̄tis. sicut vmbra
demonstretz/ quia si ea que erāt/
et iā transacta sūt/ ad memo
riā reducimus/ patenter ag
noscimus quā celeriter. hoc quo
que fugiat. quod tenemus/
Itez libro xiij. c. xxvij. sup v
bo. Qui oderūt te induētz
cōfusione/ dicitz/ Iustorz ho
stes. ĩ examine extremo/
confusio induit/ quia cū transs
acta mala. redundare sibi
ante oculos mētis aspexe
rint/ suus eos vndiqz depri
mens reatus. vestit/ Ad pe
naz hij quippe/ tūc. factorz
suorz memoriaz tolerant/
qui nūc quasi a sensu rōnis. ex
nei. gaudētes pereūt/ Ibi vi
dent. quātuz debuerūt fuge
re quod amauerūt/ ibi cōspiciūt.
quam lugubre fuerit/ quod nūc ĩ
culpa gratulantz/ tūc aīmū
reatus obnubilat/ et recor
dationis sue iaculis/ ipā se
consciētia ĩpugnat/ Quis ergo
digne pensent iniquorz
confusio/ quāta tūc erit/ quia
et foris eternus iudex ter
retz/ et intus. an oculos cul
pa versatz/ qui ad hoc ideirco
puenerūt/ quia sola hic transe
untia dilexerūt/
Itez libro x. c. xx. dicitz. Ela
tio supborz est/ quod venturi iu
dicis respectū nō habent/
sz supbis apud se cogitatiōi
bus tumēt/ et dū se trrenis
opibus abundare cōspici
unt/ veras diuitias nō re
quirūt/ atqz eternā patriā
nō amant/ quia hoc sibi suf
ficere. quod rebus tpalibus
fulciūtur. putant/
Itez libro xij. c. primo dicitz/
Mos iustorz est/ et pn̄tez vi
taz tanto solicitius. quam sit fu
gitiua cogitare. quāto studio
sius nouerint/ celestis pa
trie bona etiā ppendere/
ex hijs enī que manētia in
tus aspiciūt/ foris fugā rez
labentiuz. subtilius attēdūt/

Item eodem libro c. xv. sup verbo.
Cucurrit adversus eum erecto collo etc. dicitur. Contra deum currere. est. ea que creatori displicent. cum audacia perpetrare / et in malo opere. obstaculum de adversitate non habere. Et inde super verbo.
Et pingui cervice armatus est. etc. dicitur. Pinguis cervix est. opulenta superbia / affluentibus rebus / que multis carnibus fulta / potens ergo iniquus. pingui cervice contra deum armatur / quia rebus temporalibus tumens / contra precepta veritatis. de magnitudine carnis. erigitur / pingui vero cervice. se contra deum erigit / qui temporalem abundanciam in superbia assumit / habent enim hoc potentes et iniqui proprium / ut fallacibus diviciis occupati / veras dei opes negligant / et quanto minus quod verum est inquirunt / tanto amplius falsis diviciis extolluntur / cura et enim multiplex terrenarum rerum quia occupat excecant / :.

Item libro x. c. xvii. sup verbo.
Oculi impiorum etc. dicitur. quid oculorum nomine. vis intencionis exprimitur / per euangelium veritas testatur dicens. Si oculus tuus fuerit simplex. corpus tuum luci[illegible] dum erit / quia videlicet [illegible] si operacionem nostram intencio [illegible] munda prefferit / quamvis licet aliter hominibus videatur / interim tamen iudicis oculis / mundum subsequentis actionis corpus ostenditur / oculi ergo impiorum / sunt intenciones in eis carnalium desideriorum / qui idcirco deficiunt / quia eterna negligunt / et sola semper transitoria prestolantur / adipisci quippe terrenam gloriam cogitant / multiplicari rebus temporalibus exoptant / ad mortem cottidie. cursu rerum labencium tendunt / sed cogitare mortalia. mortaliter nesciunt / Carnis vita per momenta deficit / et cum carnale desiderium crescit / res habita instanti fine corrumpitur / et habendi anxietas non finitur / sed cum mors ipsos subtrahit / eorum perfecto desiderium cum vita terminatur / quorum scilicet oculi. superna visione tunc deficiunt / quia suo hic iudicio / a terrena deficere delectacione noluerunt / hos illorum oculos / a cupiditate pristina claudi. psalmista conspexerat. dum dicebat / in illa die peribunt omnes cogitaciones eorum / quia nunquam eterna mala cogitata reperiunt / et subito amittunt bona temporalia / que diu tractata tenuerunt / a quibus et omne effugium perit / quia eorum malicia. ab animadversione districti iudicis. quo se valeat occultare non invenit / nam nunc iniqui. cum tristiciam aliquam paciuntur / effugii latebras inveniunt / quia ad voluptatem pertinentis. desideriorum carnalium recurrunt / ne enim paupertas cruciet / diviciis animum demulcent / ne despectus proximorum deprimat. sese dignitatibus exaltant / si fastidio corpus atteritur / antepositis epularum di

uersitatibus. nutrit^z si quo ani
mus mesticie impulsu deicit^z
mox per interposita iocorum blan
dimenta releuat^z tot ergo hic
habent effugia/ quot sibi pre
parant delectamenta/ sed quamque
eis effugium perit/ quia eorum
mens. amissis omnibus. se so
lummodo. et iudicem conspicit cui
voluptatis subtrahitur/ sed volu
ptatis culpa seruat^z/ et repen
te miseri pereundo discunt/ que
peritura tenuerunt/ qui tam
quamdiu corporaliter viuunt/
querere nocituram non de
sinunt/

Item libro. x. c. xviii. dicit^z Quid
hic peccator. totis cogitacioni
bus sperat/ nisi ut potesta
te ceteros transeat/ cunctos re
rum multiplicitate transcendat/
aduersantes dominando sub
iciat/ obsequentibus mirandus
innotescat/ ire. ad votum satis
faciat/ benignum se cum laudi^z
ostendat/ quicquid gula ap
petit offerat/ ad hoc quod
voluptas imperat/ opus expletio
ne consummat/ bene ergo spes
illorum. abhominacio dicit^z anime
quia ea que carnales ambiunt
spirituales quique iudicio recti
tudinis aduersantur^z nam quod
peruersi voluptatem estimant
hoc nisi procul dubio. penam
putant/ Abhominacio est ergo
anime. spes prauorum/ quia nimirum.
spiritus deficit ubi caro requi
escit/ ut enim caro mollibus.
sic anima duris nutritur^z Illam
blanda refouent/ hanc aspe
ra. exercent/ illa delectacioni
bus pascitur^z hec. amaritudi
nibus vegetatur^z et sicut carnem
dura sauciant: sic mollia
spiritum necant/ Illam laboriosa in
terimunt/ hanc delectabilia
extinguunt/ spes itaque carna
lium. abhominacio anime dicitur.
quia inde interitum spiritus inte
rit unde ad tempus. caro suaui
ter viuit/ sed hec sophar recte
diceret. nisi beatus iob. cuncta
largius etiam. viuendo perdidis
set/ ac postquam sanctiorem morte
de vita intrat^z doctiorem que se e
ruditore sapientie magisterio co
nat^z ipse dictorum suorum pondus
leuigat/ qui indiscretione inter
posita. omne quod loquitur^z de
struit/ quia liquorem scientie.
pleno vasculo superfundit/ sic
namque ab indiscretis. opes scientie.
sicut a stultis sepe. opes cor
poralis substancie. possidentur^z
nonnulli enim qui terrenarum re
rum multiplicitate subnexi sunt
aliquando. multa et habentibus
tribuunt/ ut ipsi hec cunctis lar
gius habere videantur^z ita peruersi.
cum vera sapiunt. recta quedam.
etiam rectioribus loquuntur^z non
ut alios audientes doceant
sed ut ipsi. quanta doctrina polle
ant. innotescant/ Propterea se quippe
sapientia. cunctos excellere existimant
et idcirco. nichil se cuilibet
dicere. ultra mensuras sue ma
gnitudinis putant/ sic prauus
quilibet. sic omnis hereticus su
perbia vore [hole] meliores doce
re non metu [hole] unt/ quia omnibus in
feriores se esse. arbitrantur^z

Item libro. v. c. xviii. dicit^z Mun
dana corda/ sola visibilia dili
gunt/ hunc mundus non accipit — Scilicet spiritum veritatis vel ibidem
quia ad desiderandum inuisibilia
non assurgit/ seculares etenim

Nota istud capitulum etiam supra scriptum est sed non ita plene ut hic habetur.

mentes/ quãto se foris p desi
deria dilatant. tanto ad re
cepcionẽ illius. sinũ cordis an
gustant/ Et quia valde in hu
mana generacione pauci sunt/
qui a desideriorum tpaliuz cor
de purgati/ ad percepcionẽ sci
spũs. ipa hac purgacione di
latent/ verbuz hoc abscõdi
tuz dicit/ quia illud. a quib
dam proculdubio. i corde perci
pit/ quod a maxima hoiz p
te nescit/ uel certe ipa affla
cio spũs sancti verbũ est. qui
sentiri pt/ s; strepitu locucio
nis exprimi nõ potest/ Cuz
g° diuina aspiracio. sine stre
pitu mẽtem subleuat/ vbuz
absconditum audit/ q; smo
sancti spũs. i aure cordis si
lenter sonat/

Item libro. iii. c. ii. dicit/ Raro
valde est/ ut qui auri possi
dent. ad requiẽ tendant/
nã. qui hic multiplicandis
diuiciis inhiant/ que altius
sunt vite gaudia/ non sperant/

Item libro. xxv. c. pmo. sup vbo
subito morient/ ?c. dicit/ In
iqui subito et repente tollũ
tur/ quia finẽ suũ. cogitãdo
pũdere nesciũt/ subitum est
homini/ q ante cogitare nolu
it/ alias subito diues ille sb
latus est/ qui horrea q̃ para
bat deseruit/ et inferni lo
cuz. quẽ nõ pũdebat. inuenit/
ad aliud extrebat aĩaz p co
gitacõnez. s; ad aliud emisit.
p sentenciaz/ aliud duz viuet
contẽplatus est/ aliud duz
moreret/ expertus/ reliqt
eni diu tractata tpalia/ et
i opinata inuenit eterna/ vnde

ei. ppter hanc ignoranciaz ce
citatis sue. p diuinaz snãz
dicit/ hac nocte aĩaz tuaz.
?c/ Et. ii. c. subiũgit dicens/
In nocte quippe ablata est
que i obscuritate cordis est a
missa/ ~~vita ablata est que i
obscuritate cordis amissa~~ in no
cte ablata est/ que consideracõis
lucẽ hrẽ noluit/ ut qd' poterat
pati. pũderet/ et sic dies ex
tus. tanq fur i nocte cõphẽdit
quãdo stultorum aĩas futura nõ
pũdentes. eicit/ vnde quo
q; apte subiũgit/ et i medi
a nocte cãruabitur. pplĩ. ?
p transibũt/ In media eni
nocte curuati ptranseunt/
qui obscuritate sue negligẽ
cie. humiliari rapiuntur/ tunc
curuabitur. p sentenciaz iu
dicis/ qui nũc curuari ne
gligũt. p humilitatẽ cordis/
Electi autẽ. ne iuiti curuẽ
tur i morte/ sponte curuãt/
i humilitate/ vnde sancte ecce.
de conuersa prole psecutorum
dicit/ venient ad te curui
filii eorum qui humiliauerũt
te. et bene de morientibus
pplis. nõ aut. transibunt. s; p
transibũt/ quia etiã viuẽ
do tpaliter cotidie ad fi
nem tendim/ et pntem vitã.
qi quãdam viã subeundo. subi
gendo transim/ hoc ipm
eni moritur[os] viuere. qi ad
mortem ire est/ et quot di
es vite pagim/ qi in itinẽ.
ad locum ppositum. tot passib
ppinqũus/ Ipa quippe augmẽ
ta. detrimẽta sunt tẽporum
quia vite nrẽ spacia/ quãta
esse cepunt. incipiũt ia tãta
non esse/

Item libro xvii. c. iiii. dicit. Qui
p̄ñti iam mūdo confidit, a
motus exitiatione continua
redemptoris sui vias. cordis o
culis obicit, ut mēs p̄spera
fugiat, et conf̄ aduersa ꝑpa
ret, nil qd̄ demulcet appetat
nil qd̄ deterere credit. p̄ti
mescat, merorē gaudiū de
putet, p̄ñtis vite gaudia. dā
na merotis penset, abiectio
nis detrimēta nō timeat,
sz ꝑ hec. manētis glorie locū
querat, sz peccator considerare
vias dei neglegit, et solis q̄
bus carnaliter delectet. in
tendit, et iniquorz gloria.
plerūq; ānoꝝ multitudine
trahit, et longa et q̄i stabi
lis estimat, sz cū hanc repē
tin⁹ finis interrupit. finis de
terminās inotescit, qz modi
cuz fuit. quod preterire potu
it, et sic iniqui eleuantur.
ad modicuz, et minime sub
sistūt, quia eo ipō. q cū videri
alti appetūt, a vera dei essē
cia. longe ꝑ elatione fiunt,
subsistere eni nequeūt. qz
ab eterne essentie solidita
te diuidūtur, et ꝑ priuatam
gloriam. i semetipsis cadunt,
et iniquorz potēcia. flori fe
ni compat, quia carnal' glo
ria. duz nitet. cadit, dūq; a
nō pud se extollit, repentino i
tercepta fine. terminat, sicut
naq; auraz flatu. i altuz sti
pula rapit, sz casu concito. ad
ima reuocat, et sicut ad nu
bila fum⁹ attollitur, sz repē
te ad nichiluz tumescendo dis
sipat, sic ab infimis. nebula de
scendo se erigit, sz exortus
solis radius, ac si nō fuerit
absterget, sicut herbaz super
ficiem. nocturni roris humor
aspergit, sz diurni luminis
subito calore siccatur, sic spu
mose aquaz bulle inchoan
tibus pluuiis excitate. ab i
timis certatī prodeūt, sz eo
celerius disrupte depereūt,
quo inflate altius extendū
tur, eiq; excrescūt. ut ul' appa
reant, crescendo ꝑagunt ne
subsistant.
Item libro v. c. xxviii. dicit. Ini
quorz mentes, qui dāna sua
considerare negligūt, integri
tatez. q̄i nescientes ꝑdunt,
amittūt naq; a corde inocen
ciaz, a carne continēciaz, ab o
re veritatez ꝯ͂ sup̄ scⁱpti est.
Item libro. xxi. c. iiii. dicit. Aliq̄
nō ꝑdicio est iniquo, et alie
nacio opantibus iniquitatē,
festina consolacio est. bro͂zꝯ
siderat⁹ ~~fructus~~ finis malorz,
duz eni ex eorz interitu. ma
lū conspiciūt qd̄ euadunt,
leue estimant. quicq̄d aduer
suz i hac vita paciūtur, Cunt
g° nūc reprobi. et delectatō
nuz suaz desideria cōpleant,
i fine sue dānacōnis sensuri
sunt, quia mortez male viuē
tes amauerūt, transitorio
eni verbere affligitur ele
cti, ut a prauitate flagella
corrigant, quos paterna pie
tas. ad hereditatez seruat.
Nūc eni flagellat iustus,
et verbere discipline corrigi,
quia ad eterne hereditatis pa
trimoniuz ꝑparat, in iustis au
tez voluptatib⁹ relaxat, i iu
stis, quia tanto ei tp̄alia bō

suppetunt, quanto eterna dene-
gantur. Iniustus ad debitam
mortem currens effrenatis
voluptatibus utitur, quia et vi-
tuli qui mactandi sunt in libe-
ris pascuis relinquuntur. At
no contra iustus a delectationis
transitorie iocunditate restrin-
gitur, quia et nimirum vitulus
ad laboris usum vite depu-
tatus sub iugo retinetur. Ne-
gantur electis in hac vita bo-
na terrena, quia et egris qui-
bus vivendi spes est, nequaquam
a medico cuncta que appetunt
conceduntur. Dantur autem re-
probis bona que in hac vita
appetunt, quia et desperatis
egris omne quod desiderant non
negatur. Perpendant ergo iusti
que sint mala que iniquis
permanent, et nequaquam eorum
felicitati invideant que per-
currit. Quid est enim quod de eo-
rum gaudiis admirentur, qui
et ipsi per iter asperum ad salu-
tis patriam, et illi quasi per ame-
na prata ad foveam tendunt.
Dicit ergo vir iustus: Numquid non
perditio est iniusto, et aliena-
tio operantibus iniquitatem. Quod
videlicet alienationis verbum
durius sonaret, si hoc inter-
pres in sue voce lingue te-
nuisset. Quod enim apud nos
alienatio, hoc apud hebre-
os anathema dicitur. Tunc
ergo alienatio erit reprobis,
cum ab hereditate districti iu-
dicis se anathema esse con-
spiciunt, quia hic eum perversis
moribus contempserunt. Flore-
ant ergo iniqui a flore eterne
hereditatis alieni. Iusti vero

semetipsos solerter inspiciant, no
et in cunctis actionibus suis
a domino se videri pertimescunt.
Item eodem libro scilicet xxi. c. xiiii.
dicitur. Fluctus enim cum timen-
tes desuper imminet, cunctisque eam
quam deserunt mortem minatur,
nulla tunc navigantibus cura
rerum temporalium, nulla carnis
delectatio ad mentem redu-
citur. Ea ipsa quoque ex navi
proiciunt, pro quibus longa na-
vigia susceperunt, cuncte res in
despectu mentis veniunt amo-
re vivendi. Qui ergo timentes
super se fluctus deum metuunt,
qui dum veram vitam desiderant,
omnia despiciunt que hic possi-
dens portant, nam velut tempe-
state deprehensi pondus na-
vis abiciunt, quando ab oppressa
mente desideria terrena re-
movent. Fitque ut sublevata
navis enatet, que mergebatur
onerata, quia nimirum cure que
in hac vita deprimunt mentem
in profundum trahunt, que vi-
delicet mens tanto altius in-
ter temptationum fluctus at-
tollitur, quanto solicitius ab huius
seculi cogitatione vacuatur. Est
vero et aliud quod de maris com-
motione debeat solerter in-
tueri. Tempestas quippe cum
oritur, prius leves unde et post-
modum flumina maiora con-
citantur, ad extremum fluctus
se in altum erigunt, et naviga-
tes quosque ipsa sua altitudine
subvertunt, sic nimirum extre-
ma illa properat, que universum
mundum subruat tempestas
cunctarum. Nunc enim bellis et cladi-
bus quasi quibusdam undis sua

nobis exordia ostendit/ Et
quanto ad finē cottidie ꝓpīquo
res efficiunt/ tanto grauiora
irruere tribulacōnū fluī
na videmꝰ/ Ad extremū vo
cōmotis omnibus elemētis/
supinus veniens iudex/ finē
oīm apportat/ quia videlicz
nūc tēpestas fluctus ī celū
leuat/ vnde et dicit adhuc
modicum et ego mouebo.
nō solū terram sz etiaz celū
quaz scz tēpestatez qz sancti
viri vigilanter aspiciunt/
qī tumētes sup se cottidie
fluctus expauescūt/ atqz ex
hijs tribulacōnibus/ q mū
duz feriūt pūident que se
quātur/ Bene autē subdit
Et pondus eius ferre nō
no potui/ quī qui extremi iudi
cij aduentuz/ intenta mēte
considerat: profecto videt/
quia tantus pauor īmi
net/ quātuz nō soluz tūc vidē
sz etiaz nūc pūidere pertime
scat/ Consideracōne naqz tā
ti terroris metu/ animꝰ pal
pitat/ et intencōnis sue o
culos declinans/ intueri q
pūidet: recusat/ Bene ergo dr/
Et pondus eius ferre nō
potui/ quia cū superne maie
statis vim/ ad iudiciuz veni
entis. tanti examinis terrorē
qz considerando animꝰ conat
exquirere/ mox ad semet
ipsū refugiens/ sese expaue
scit īuenisse/ sz inter hec pē
sanduz est/ quia beatꝰ iob.
ista de se loquitur laudatꝰ et
flagellatus/ si ergo saltez adme
ritorū pfectuz ita percussus ē.
qui sic timuit/ quō ferēdus

est. qui contēpsit/ quō depres
sura sunt dei iudicia. eos q
se subleuant/ et si illos ad tē
pus deprimūt. qui hoc sēp
ī humilitate formidant/ quō
poterit dei pondus ferre
qui despicit/ sz hec et ille ī ver
bere ptulit/ qui p timorē p
uidit/ vnde summope formi
danduz nobis est: illud tā
te districtōnis examen/ cō
stat autez. quia in hac vi
ta cū perit/ si percussionez cor
rectio sequitur disciplina pa
tris est: nō ira iudicis/ amor
corrigētis est/ nō districtio
punientis/ Ex ipō ergo pūti
verbere/ iudicia eterna pē
sanda sunt/ hinc enī ꝑpen
dere summope debemꝰ/ quō ño
ferat illa que reprobat: si
ferri mō vix valet eiꝰ ira.
que purgat/

Item libro .ix. c. xiiij. dicitur Iu
sta et īcōprehensibilis potē
cia conditoris/ que et iniqs
sine vltione nō deserit/ r cor
iusticiaz ī cōprehensibilitatis
īmensitate trāscendit/ vnde
apte subiungit. Innocens a
creatore consumitur qz quāta
libet eius simplicitas fuerit/
diuine magnitudinis sim
plicitate deuoratur quāuis eīz
simplicitatē seruemꝰ studio
se/ ex consideracōne tamen
intime puritatis ostendit/
q hec ipsa que agimꝰ simpli
citas nō sit/ Impius quoqz
a conditore consumitur quia
deo. cuncta mirabiliter ordi
nāte. ipīs suis versucijs. eiꝰ
impietas ligatur nā inde sup
plicijs se. et nesciens implicat/

unde se aliquid facere sencerit
exultat quia sibi omnipotens
deus et bonorum innocenciam sim
plicitate superat et malorum a
sticiam penetrans dampnat.
¶ Item libro xxxiii. c. v. dicitur lo
ca humencia sunt terrenorum
hominum mentes quas humor
carnalis concupiscencie quia
replet fluidas facit et loca
humencia sunt opera voluptu
osa pes quippe in arida terra
non labitur fixus vero in lubri
ca vix tenetur. In locis ergo hu
mentibus iter vite presentis fa
ciunt qui in hac ad iusticiam
recti stare non possunt et
sic pravorum mentes tanto
obstinatius summa non audi
unt quanto arcius in infimis
inhesserunt.
¶ Item libro xv. c. xiii. dicit. Nisi
enim eos paciencia divina tole
raret nequaquam in presentis diu
vitam ducerent sublevantur
namque diviciis cum esse potentes
incipiunt. Confortantur vero
cum diu in hac vita subsistere
permittuntur quos enim substan
cia elevat in fastu sue poten
cie dierum longitudo confortat
vel certe confortati et suble
vati referuntur quia suble
vantur honoribus et confor
tantur rebus sed sunt plerique
qui et honoribus sublevati et diviciis confortati ea
que in hac concupiscunt vita ac
cipiunt successione autem so
bolis privantur istis nimirum
ipsa sua potencia pena est cum
et magnam se habere hereditatem
considerant et heredes non
habent quibus relinquant

quid itaque prodest si assint
omnia et desint filii qui succes
sores fiant. In augmentum
enim magne felicitatis cum
magno patrimonio dantur
et heredes at ne quia nemi
nis temporis saltem ab omnibus
subtrahat eos in quibus ani
mus exultat de hoc eorum semine
dicitur permanet coram eis. Quod
autem si filii dati sunt sed ipsi
sterilitate feriuntur sic in eis
genus extinguitur sicut paren
tum sterilitate extingui ti
mebatur. Ecce adest vita assunt
honores et divicie assunt fi
lii assunt nepotes. Quid si
quam mentem intestina cogita
cio excruciat et securitatis gau
dia domestica rixa transverbe
ret que huius mundi est felici
tas si leta non est secure et pa
cate sunt quia peccantes
vivunt lugenda agunt et gau
dia non relinquunt virga eos
superne discipline non percutit
et tanto amplius in culpa pro
ficiunt quanto minus ex culpa fe
riuntur sed quia viciis quibus prosperantur
audiuimus in agris
quoque que prosperitas arride
at audiamus vulgaris locu
cionis usus est ut bovem ma
sculum et vaccam feminam vo
cant sed littere locucio bovem
communis generis appellat unde
nunc dicitur. Bos eorum concepit et non abortivit.
vacca peperit et non est privata fetu. non
est felicitas si grex sterilita
tem non habens concipit se
cunda si conceptus ad partum
venit tercia autem si hoc quod
partum est per nutrimentum ad
profectum ducitur ut ergo simul
tota adesse impiis demonstr

ret/ coz greges. beatus iob. as
serit concepisse. et nō abor
tū fecisse. pepisse. et fetu p̄prio.
nō esse priuatos. Amor au
tē est felicitatis/ si cū greges
crescūt. custodes autē gre
gū nō proficiūt/ vnde et ad
fecunditatē gregū. mox fe
cunditas familie subrogat.
no Itē libro xv. c. xv. dicit. Cū
enī ad extremū quisq; p̄du
cit. de p̄terito iam nichil te
net/ quia t̄p̄ra cuncta dilap
sa sunt/ in futuro nil habet/
quia vnius hore momēta
nō restant/ vita g° que sic
angustari potuit. punctus
fuit/ ut enī p̄diximꝰ. ī puncto
stilū ponimꝰ et leuamꝰ. qui
g° ī puncto vitā tetigit/ qui
hanc accepit et amisit/ pōt
hoc quoq; ī puncto intelligi/ q̄
sepe hij. qui diu ī tranquilli
tate tolerati sunt/ subita mor
te rapiūtur/ ut nec flere an̄
mortē liceat/ que perue
nit/ sz quia nō nūq̄ etiā vi
ta iustorū subito fine termīa
tur/ melius accipimꝰ si hoc.
de eorū t̄p̄ali vita sentiamꝰ/
quia. quicquid transire potu
no it. subitū fuit/ Recte eiusdē
sancti viri voce/ de iniquorū
flore et p̄dicione ostensū
est/ quia p̄ris p̄speritas. īno
cencie testis nō est/ q̄z mul
ti. ad p̄henem vitā. p flagel
la redeūt/ et plerīq;. ad in
no finita supplicia p̄ducendi. si
ne flagello moriūt. de qui
bus adhuc subdit. Qui
dixerūt deo/ recede a nob/
hoc verbis dicē. ul' stulti mi
nime p̄sumūt. sz tamē puersi.

deo. recede nō verbis. sz mori
bus dicūt/ qui enī illa agūt/
que deus oīpotens p̄hibet/
quid aliud faciūt/ q̄ suū ani
mū. cont͛ omīpotētē claudūt/
sicut enī eius p̄cepta cogita
re. eū ad se introducere est/ no
ita eius mandatis obsistere,
eū a cordis habitacōne repel
lere est/ Dicūt g° recede a no
bis/ quia ei. ad se p̄bere. aditū
recusant/ Cūq; actibus pra
uis īpugnant. etiā si verbis
laudare videant. sz quia ī
iqui. gloriā vite p̄ntis appe
tunt/ ignomiā fugiūt/ scire
quippe nolūt. qd' facē cōtēp no
nūt/ Quorū adhuc v͛ba sub
dūtur. dū dicit. quis est oīpo
tens ut seruiamꝰ ei/ Mens enī
hoīs. exterius male fusa,
sic in rebus corporeis spersa
est/ ut neq; ad semetipā in
tus redeat/ neq; eū qui ē
īvisibilis. cogitare sufficiat/
vnde carnales viri/ iussa spi
alia contēpnētes/ deū q̄r
corpaliter nō vident/ quiq;
adhoc p̄ueniunt/ ut etiā nō no
esse suspicent. vnde nūc dr̄/
quis est oīpotens ut serua
mꝰ ei/ plerīq; plus appetūt ho
mines/ seruire hominibus quos q̄ fuire de
corpaliter vident/ p omē qd' que nō vid
faciūt. ad finē oculorū tēdūt/
et q̄ ī deū oculos corporis tē
dere nō possunt/ ei obsequia
p̄bere. ul' despiciūt. ul' si cepe
rint fatigant.
Itē libro xi. c. ii. dicit. plerīq;
mali. eo magis cont͛ dnm̄ su
p̄biūt. quo ab eius largitate.
et cont͛ meritū ditant. et
qui p̄uocari bonis ad melio

no in debuerūt donis peiores
fiunt
Item eodē libro. c. xix. sup v
bo. Homo natus de mulie
re etc. dicit. Quid in se habz
fortitudinis qui natus ex i
firmitate. breui viuēs tpe
repletur multis miseriis. Et
re sancti viri vocibus. pena
breuiter hoibus est exp̄ssa
quia et angustat ad vitam
no et dilatatur ad miseriā/ si e
nī subtiliter consideret/ omē
quod agit hic/ pena et mise
ria est/ Ipi etenī corrupcōni
carnis. seruire ad nr̄ia/ atqz
miseria concessa est/ ut cont frigus
vestimēta. cont famē alimē
ta. cont estuz. frigora reqrat
qd multa cautela. custodit
salus corpis. q etiaz custodi
ta amittit/ amissa cuz labo
re graui repatur/ et tamē
repata. semp in dubio est/ qd
hic aliud q̄ mortalis vite mi
seria est/ q amam9 amicos sic
spicione offendi valeant for
midam9 inimicos atqz securi
de eis nō sum9 vtiqz q̄s for
midam9/ quod plerūqz inimicis
sic fidenter. q̄ amicis loqm
et nō nūq̄ pura verba pxi
mor. et multiz nos fortassē
diligentiz. q̄ verba suscipim9
inimicor/ et qui falli nūq̄ vl
fallere volum9/ ex cautela
nr̄a grauius erram9/ Quid
no itaqz hic. nisi humane vite
miseria est/ q amissa celesti
patria/ repulsus homo. dele
ctat exilio/ grauatur curis/ et
tamē cogitare dissimlat/ q̄ g
ue sit. quia multa cogitant
q priuatus est intno lumie
et tamē in hac vita/ diu vult
ppeti cecitatez suaz/ quid hic
aliud. q̄ de pena ~~nata~~ nata
miseria est/ sz q̄uis hic diu
stare desideret/ ipo tamē cur
su mortalis vite cōpellitur.
ut egrediat/ vnde recte sub
iūgit/ Qui q̄ flos egredit
quia intet i carne. sz conterit no
q̄ regredit in putredinē/ qd
enī sunt nati hoies i mūdo
nisi quidaz flores in campo
Tendam9 oculos cordis i hac
latitudinez mūdi pn̄tis/ et ec
ce. q̄ tot floribus. quot hoib9
plenus est/ vita itaqz i carne no
flos i feno est/ vnde bene p
psalmistaz dicit/ Homo sic
fenū. dies eius sicut flos a
gri. ita florebit/ ysaias quoqz
ait: Omīs caro fenū/ et omis
gloria eius. sicut flos agri/
homo etenī. more floris pro
cedit/ et ex occulto. et subito
apparet i publico/ qui statiz
ex publico. p mortez retra
hit ad occultuz/ Carnis nōie.
viriditas ostendit/ sz ariditas
pulueris/ ab aspectibus retra
hit/ q̄ flos apparuim9 qui nō
eram9/ q̄ flos arescim9 qui
tpaliter apparem9/ et quia.
p momēta. cottidie homo cō
pellit ad mortez/ recte ad
iūgit/ et fugit velut vmb
et nūq̄ in eodez statu pmanet
Sz cū sol. cursuz suū indesi
neter pagat/ nūq̄ se i stabi
litatez figat/ cur cursus vite
homis/ vmbre. potī9 q̄ soli cō
parat/ nisi quia amisso amo
re conditoris. calorez cordis
pdidit/ et in solo iniquitatis
sue frigore remansit/ quia

iuxta veritatis vocem habun
dabit iniquitas et refrige
scet caritas multorum. Qui ergo
in amore dei calorem cordis non
habet, nec tamen vitam quam di
ligit tenet, velut umbra fu
git, quia dum infancia ad pu
ericiam, puericia ad adolescen
ciam, adolescencia ad iuventutem,
iuventus ad senectutem, sene
ctus transit ad mortem. In cur
su vite presentis ipsis suis aug
mentis ad detrimenta impellitur,
et inde semper deficit unde
se proficere in spacium vite cre
dit. Fixum etenim statum hic habere
non possumus, ubi transituri veni
no mus. Atque hoc ipsum nostrum vivere
cottidie a vita transire est.
Item libro xii c. vi super verbo.
Cunctis diebus quibus nunc
milito etc. dicit. Qui itaque in
mutacionem suam tanto deside
rio expectat, quid sit de resur
rectione rectius insinuat.
et cursum vite huius quantum de
spiciat innotescat, qui hunc
miliciam appellat. Per miliciam
quippe semper ad finem tenditur
et cottidie conclusionis termi
nus expectatur. Cursum itaque
vite huius despicit, et statum
soliditatis requirit, qui per
hoc quod mutabiliter mili
tat, ad immutacionem suam perve
nire festinat. Iustos autem
in hac vita sarcina sue corru
pcionis onerosa est, quia vigi
lie fatigant, somnus queritur,
ut vigiliarum labor anxietas
que temperetur, sed non numquam eciam
somnus occidit, fames corpus
atterit, atque ut eius necessitas
repellatur, cibi requiruntur, sed se
pe et cibi gravant, qui ad
repellendum debilitatis gra
vamen quesiti fuerant. Gravis
itaque est sarcina corrupcionis,
que nisi ita gravis esset, pau
lus nequaquam diceret: Vanita
ti creatura subiecta est non vo
lens, sed propter illum qui subie
cit eam in spe, quia et ipsa crea
tura liberabitur a servitute cor
rupcionis in libertatem filiorum
dei. Scimus enim quod omnis ingemi
scit creatura et parturit usque
adhuc.
Item libro x c. xiiii super illo verbo.
Miserie quoque oblivisceris etc.
dicit. Mala vite presentis tanto
durius animus sentit, quanto
pensare bonum quod sequitur
negligit. Cumque non vult pre
mia considerare que restant,
gravia estimat esse que tole
rat. Unde et contra flagelli i
ctum cogitacio recta conqueritur,
et quia infinita calamitas cre
ditur, que diebus cursu laben
tibus cottidie finitur. Ac si se
mel quisque ad eterna se erigat,
atque in hiis que incommutabiliter
permanent oculum cordis figat,
prope nil esse hic conspicit quic
quid ad finem currit, et presentis
vite adversa tolerat, sed quasi
nichil esse omne quod labitur
pensat. Quo enim interius gau
diis inserit, robustius eo mi
nus exterius dolores sentit.
Item libro xvi c. xxv super verbo.
Dulcedo illius vermes etc. dicit.
Quisquis in hoc mundo appe
tit prosperari, ceteros excedere
rebus et honoribus tumere,
huic nimirum cura est secularis
in delectacione requies in labore.

valde etenim fatigatur si desit cu
ra secularis, qua fatigetur,
et quia natura est vermium
momentis singulis incessanter
moveri, non immerito nomine
vermium signatur inquietudo
cogitationum. Perverse itaque
no. mentis dulcedo vermis est,
quia inde delectabiliter pa
scitur, unde per inquietudinem
incessanter agitatur. Potest
quoque apertius vermis nomine
caro signari, unde et superius
dicitur: homo putredo et filius
hominis vermis. Luxuriosi igitur
cuiuslibet atque carnis volu
ptatibus dediti quanta sit ceci
tas demonstratur.

Item eodem libro c. xxvi. dicitur:
Quid namque caro nisi putre
do et vermis est. Et quisquis
carnalibus desideriis anhelat
no. quid aliud nisi vermem amat,
que enim sit carnis substantia te
stantur sepulcra, quis parentum
quis amicorum fidelium quamlibet
dilecti sui tangere scaturien
tem vermibus carnem potest. Ca
ro igitur cum concupiscitur penset
quid sit exanimis et intelligitur
no. quid amat. Nil quippe sic ad
edomandum desideriorum carna
lium appetitum valet, quantum ut
unusquisque hoc quod vivum diligit,
quale sit mortuum penset. Con
siderata etenim corruptione
carnali citius cognoscit quia
cum illicite carnem concupiscit ta
bes desiderat. Bene glossa de lu
xuriosi mente dicitur: Dulcedo
illius vermes, quia is qui in
desiderio carnalis corruptionis
estuat, ad fetorem putredinis
anhelat.

Item ps. xciii. in versu Ut mitiges
dicit glo.: Felicitas malorum fo
vea est. labor bonorum flagel
lum patris est, ideo autem feli
citas est fovea, quia cum deus
parcit per immunitatem fit homo
elatus, et cum putat se altum
cadit.

Item dicit aug. in canone para
tus xxiii. q. i. Nichil infelicius no.
felicitate peccantium.

Item dicit aug. ps. xciii. in versu
Beatus quem tu erudieris domine
etc. et versu sequenti ut mitiges
ei etc. Ecce habes consilium dei
quare parcit malis, foditur
peccatori fovea, tu iam vis illum se
pelire. adhuc fovea illi foditur
noli festinare sepelire, quid
est. donec fodiatur peccatori fove
a, aut quem ponit peccatorem unum
hominem, non quid glossa omne genus
peccatorum et superborum.

Item eodem ps. dicitur et eodem ver
su Maligni enim sunt dies quibus
videntur florere peccatores et
laborare iusti, sed labor iusto
rum flagellum patris est, et fe
licitas peccatorum fovea ipsorum est.

Item eodem ps. et versu Quia
non repellet dominus plebem suam
dicitur exercet non repellit,
quomodo enim dicit alio loco scri
ptura, quem enim diligit deus
corripit, flagellat autem om
nem filium quem recipit, ille fla
gellatum recipit, tu dicis quia
repellit, videmus homines in
filiis suis facere illud aliquan
do iam desperatos filios su
os dimittunt vivere quo
volunt, eos autem in quos a
spem habent flagellant, illos
vero quos omnino viderit sine

spe/et indomitos esse. dimit
tunt: ut faciant qd' volunt/
iam quē admittit facē qd'
vult/nō vult pmittere ad
hereditatez suā/cū autē fla
gellat filiuz/cū ipāz heredi
tatez servat/cū autē flagel
lat deus filiuz/curat sub
manu patris flagellantis/
quia flagellat ad heredita
tez erudit: ab hereditate nō
repellit: filiuz suū quē insti
gat/ß ideo flagellat: ut re
cipiat/nō sit tm̄ vano sen
su et puerili. ut dicat/plus
amat pater meus fratrez
meū/cui pmittit facē quic
quid vult/ego si me moveo
cont^a iussionez pr̄is mei/fla
gella invenio/tu gaude sub fla
gellis/quia tibi servatur here
ditas/ad tempus emendat/
nō in eternuz dampnat/illis
autez ad tempus parcit: i
eternuz illos dampnabit/elige
tibi tpālez vis laborez/an sē
piternaz penaz/quid pmittit
deus/sempiternaz requiem/
i quo flagellat deus bonos.
tpāle est/i quo parcit malis.
tpāle est

Item eodez ps̄ scz. xciiij. i versu
Nunquid adheret tibi ⁊c̄ dic̄ au
gustinus. Quomō nobis do
lor est i preceptuz/qn̄do te fla
gellat: qui pro te mortuus
est/et nō tibi pmittit. b̄titu
dinez i ista vita/et fallere
nō p̄t/et hic nō dat qd' qris
nō quid dabit: ubi dabit: qn̄tuz
dabit: qui hic nō dat/qui
hic erudit: qui fingit dolo
rez i precepto/labor est hic
tuus/et requies hic pmittitur.

attendis te hic habē laborez/
ß attende. qualē ille requiez
pollicetur/

Item ibidez statiz postea dicitur/
si cessaret deus. et nō misceret
amaritudines felicitatibus/secu
li/oblivisceremur eiuz/ß ubi an
gores molestiarum faciūt fluctu nō
arē/fides illa que ibi dormie
bat: excitatur/

Item eodez ps̄ i versu Et reddet
illis dn̄s ⁊c̄ dicit: Certe enim
de malis exercet nos/flagel
lat nos/ad quā rem flagellat/
utiq3 ad regnuz celoruz/flagel
lat enī omnez filiuz quē recipit
et quis est filius. cui nō dat
disciplinaz pater eius/quod
cuz faciat deus/ad hereditatē
sempiternaz nos erudit/

Item ps̄ lxxxviij. i versu Visita
bo ⁊c̄ dicit glō. Quis est enim
filius. cui nō dat pr̄ eius disci
plinaz/dat disciplinaz pater/
ut nō auferat misericordiam/
reddit contumacē. ut reddat
hereditatez/quē enī diligit de
us. nō g^o tantuz misericordia
vocantis est: ß et flagellantis
et verberantis/

Item dicit aug^s sup eodez ps̄ et
versu/Multi flagello/a pātre cor nō
riguntur: et emendantur: ⁊ sanantur
multi omnino aversi. durā cervi
ce obnitentes/adversus dis
ciplinaz patris. et ipāz omnino dei
hereditatez renuentes/sit i
taq3 manus paterna sup te/et
si filius bonus es/noli repel
lere disciplinaz pr̄is tui/quis
enī filius. cui nō dat disciplināz
pater eius/dat disciplinā. dū
nō auferat misericordiaz/reddat
contumacē. duz timē reddat

hereditatez

hereditatez/tu si promissa pris
agnouisti.nō timeas flagella
ri.sȝ exhereditari/ quē enī di
ligit deus corrigit et castigat/
peccator filius dedignat flа
gellari/cū sine pctō videat v
nicū flagellatū/et vnūquēqȝ
pro pctīs suis necessario fla
gellat sȝ ab eo.misericordia dei
nō dispgit/plane.si tu i tan
tas iniquitates ieris.ut rpel
las virgam verberātis a te
si repellas manū flagellā
tis/et de disciplina dei indig
neris/et fugias a patre ce
dente et nolis eū verberā
tez patrez pati/quia nō par
cit peccanti.tu te alienasti ab
hereditate/q̄e te nō alienat
nō. nā si maneres flagellatus/
nō remaneres exhereditꝰ/
misericordiaz vero meā iquit.
nō dispergam ab eo/neqȝ no
cebo i veritate mea/ad hoc
enī nō disperget misericor
dia liberantis.ut nō noceat
veritas vindicantis/
Item dicit hugo.i glō continu
ata.ps.xcuiij.sup verbo.Visi
tabo/sicut medicus.et pr i
virga.que nō occidit:sȝ casti
gat/et hereditatez seruat.
in virga.i.i leui correctōne
et hoc i magna mīa est/
in glō conti nuata. Et sup verbo ab emūdacōe.
dicit Cassiodorꝰ/frequēter
emūdat diuinitas/quos
flagellat:ut purgatuz re
cipiat.que peccatis sordidū
nō. respuebat/quos vero ab e
mūdacione remouit:hos
et damnare decreuit/
Item augꝰ ps xcuij.i pricipio
sic ait/pñitente audiamus/

cuz reuelat dñs/que hic di
gnatus est operire misticā
adhoc enī clauduntur qdaz nō.
sacramēta scripturaz/nō ut
denegentur:sȝ ut pulsanti
bus apiant/si g° affectu pio
et sincero/cordis caritate i
pulsetis.ille apiet qui videt.
vnde pulsetis notuz est no
bis omnibus/atqȝ vtinaz de
numero eoz nō sim ꝯmltos
murmurare aduersus dei
paciēciaz/et dolere.iniquos
homies et ipios/ul' viuere
i hac terra/uel etiaz pluri
muz posse/et quod est am
plius/plerūqȝ.plurimū posse
malos aduersus bonos/et
sepe malos pmere bonos/
malos exultare.bonos labo
rare.malos supbire.bonos
humiliari/attendentes alia
i genere humano/abundāt
enī.peruertitur.ipacientes ꝛ
infirmi animi/qi frustra sit
boni/quia deus auertit.uel
auertere videt oculos suos
a bonis opibus pioz/et fide
liuz/et augere malos.in his
que diligunt/putātes g° in
firmi.frustra se bene viuere/
aut iuitant ad imitandam
maliciaz eoz/quos qi flore
conspiciūt/aut si p infirmita
tez.ul' psone sue.ul' animi.timet
male face/ne aliquid illis fm
legem seculi.mali accidat/nō.
quia iusticiaz diligūt/sȝ ut
dicā apercius.timētes dam
nari inter homies ul' abhoi
bus/abstinent se quidez a
factis malis/sȝ nō se absti
nent a cogitacōibus malis/
et inter cogitacōnes coruz.

iniquas/ precipue caput in
iquitatis. illa tenet impietas
quia videtur eis deus negli
gere. et non curare res hu
manas/ et aut equaliter
no habere bonos et malos/ aut
etiam quod est perniciosius
cogitare/ insectare bonos.
malis favere/ qui talia co
gitat. et si nichil mali alicui
faciat/ facit plurimum sibi
et in seipsum impius est/ et in
iquitate sua non ledit deum.
sed interficit se/ neque nocent
hominibus/ quia timidi sunt
qui talia cogitant/ :·

Item super psalmum xci. dicit augustinus.
Nemo prima bona speret/ et
nemo sibi promittat felicita
tem mundi/ sed utatur felicitate pre
senti. ut potest. quomodo potest.
quando potest. et quantum pot
cum adest. consolacioni dei gra
tias agat/ cum deest. iusticie
dei gratias agat/ ubique sit gra
tus/ nusquam sit ingratus/ et pa
tri consolanti et blandienti gra
tus sit/ et patri emendanti.
et flagellanti. et discipli
nam danti. gratus sit/ amat
enim ille semper. sive blandiatur.
sive minetur/ :·

Item psalmus xxvii. super versu salvabit
sibi dexteram et cetera dicit glosa. nulli
sibi salvantur corporaliter. et ac
cepta corporali sanitate lasci
viunt/ qui enim egroti casti e
rant. sanati adulteri fiunt/
et qui cum egrotarent. nemi
nem ledebant. receptis viri
bus. opprimunt innocentes/ .

Item psalmus xxviii. super versu domine
deus noster tu et cetera dicit glosa. ul
ciscitur enim deus castigando/
ne semper peccare delectet. et no
ne humana elacio surripi
at/ vere gratuitus propicius est deus/
non solum donando peccata. sed etiam
castigando et vindicando/ .

Item eodem psalmo et versu. dicit
augustinus. Illi deus irascitur quem no
penitentem non flagellat/ nam
cui vere propicius est/ non so
lum donat peccata ne noceant/
ad futurum seculum/ sed etiam casti
gat. ne semper peccare delectet/

Item dicit glosa psalmus lxxxix. versu.
Convertere domine et cetera Magis
prodest/ si aliqua tribulacio mo
net nos/ :· :·

Item dicit hugo super eodem ver
su. et est in glosa continuata/
loquens ad dominum/ Mitiges tri no
bulacionem. ut portare possi
mus/ non omnino auferas eam/ quia
utile est nobis. semper tribulari/
Et subdit ibi Cassiodorus di
cens. ut sepe commoniti salu
berrimam confusionem vale
amus et peccatorum veniam promereri.

Et dicit hic augustinus. plerisque ma no
gis cum parcis irasceris/ labor
et dolor. quo corripis. erudis
eos quos diligis/ ne cruciet
penis eternis/ ad mansuetudi
nem tuam pertinere intelligant
et paucis eruditis. maior
ira tua intelligitur/ vana gloria et
seductoria felicitas impiorum/ no
et bene ignoscit. cum flagel
lat filium quem recipit/ nec in
peccatis suis prosperari sinit/ et
in mansuetudine flagellat/
ut emendatum ad dexteram
ponat/ :· :·

Item prima petri iiii. dicitur. An
tiquum et frequens est/ electos
dei. pro eterna salute. in presenti

aduersa pati. Et ibidem etiam
dicitur. Cum nullum malum sine
pena possit transire, et deus
iudicaturus in ultimo malos
sit, aspere in presenti flagellat et
corripit omnes quos in futuro
vult recipere ad salutem.

Item ii. ad cor. iiii. in fine dicitur
Id enim quod in presenti est momen
taneum et leue tribulacionis nostre.
Et ibi dicit glossa. Paruus enim
laboribus magna reddetur
merces, pro leui tribulacione
supra modum sublimitas glorie
pensabitur perpetue.

Item Job. v. super verbo Beatus
homo etc. dicit glossa. Dum tran
sitorio labore atterimur, a perpe
tuo liberamur.

Item ps. cxviii. in versu. Principes
persecuti sunt me gratis etc. dicit
glossa. Gratas sibi dicit persecu
ciones, quibus tamquam empla
stris vulnera peccatorum curantur
et tribulacio curat vulnera
peccatorum et dat salutem, vulnus
graue peccatum, super vulnus tribulacio.

Item ps. ix. super versu Exacer
bauit dominum etc. dicit glossa. Ma
gna enim ira dei est, quando per
cantem non corripit, sed iugiter li
cenciam peccatum ruendi permittit.

Item libro primo moralium c. ix
dicitur. Pia etenim mens, cum se
aduersa ab hominibus perpeti
conspicit in diuine gracie conso
lacione requiescit, atque tem
ptacionum procellas, cum crescere
intrinsecus viderit, se cessum
spei diuine appetens intra con
scienciam portum fugit.

Item Job xxi. dicitur in glossa. ultima
dampnacio iniquus in hac vita permit
titur prosperari, necesse est ut
electus debeat sub flagelli
freno retineri.

Item ysaie ix. super verbo umbre
mortis etc. dicit glossa. In umbra
mortis sunt, qui in peccatis
adhuc viuunt; in regione um
bre mortis, qui iam cum mor
tuis operibus ad infernum de
scendunt.

Item ieremie xxx. super verbo Casti
gabo te in iudicio etc. dicit glossa.
Quociens deus peccatorem feri
endo corrigit, ad hoc flagel
lum emittit ut parcat, cum vero
eius vitam in peccato permanentem fe
riendo concludit, flagella emit
tit sed non parcat, qui enim flagel
lum emisit ut parceret, ad hoc
quoque emittit ut non parcat.
In hac enim vita dominus tanto ma
gis studet ut parcat, quanto ma
gis flagellando expectando
flagellat, vnde ego quos a
mo corrigo et castigo. Et ali
bi. Quem diligit dominus castigat,
flagellat autem omnem filium
quem recipit. De flagello autem
dampnacionis scriptum est. In o
peribus manuum suarum compre
hensus est peccator.

Item sophonie ii. dicit quedam
glossa. Dum ex zelo punit deus,
ostendit se amare humanam
animam, nisi eam amaret non
eam zelaret, nec in similitudinem
mariti peccatum vxoris vlcisceretur.

Item Michee vii. dicitur. Periit
sanctus de terra et rectus in
hominibus non est, omnes in san
guine insidiantur.
Et super hiis verbis dicit glossa
interlinearis, vbique insidie, v
bique per auariciam et libidinem gra
manitas ignoratur.

Itez subdit glō interlinearis sic
dicens. Mali nō solū faciunt
maluz. sz etiaz cōmutatis noib⁹
bonū dicūt esse. quod malū ē.
Itez eodez. c. sz michee. vii. sup
verbo. lingent pulverē sicut
serpens ꝛc. dicit᷑ de malis.
Lingent terraz. i. terrena o
pera faciunt. sicut serpens
comedit terraz omnibus die
bus vite sue. sz deo exteriꝰ
flagellante. et lumē virtutis
imittente. turbabūtur ad pe
nitenciaz. exeūtes de domib⁹
suis. i. pravis consciencijs
et erroribus. et sic deū time
būt timore. qui est initiuz sa
piēcie. qui nō est dicendus
dn̄s eorū. sz nr̄ credencium.
Itez puerbior. xx. circa finē sup
verbo. Si iustus i terra ꝛc. di
i glō. Si martires tanta pa
ciūtur iniuste. qūta tormēta
manent eoz tortores. si iob
et thobias et alij dei electi. tā
ta i hac vita passi sunt. quid
miramur. si nos longe iferio
res. aliqua tangit afflictio.
et si enī nō sumꝰ impij. cte
si priores nos esse negamꝰ.
nos ipōs seducimꝰ. et veritas
i nobis nō est.
Itē ps. lv. i pmo versu dicit
glō. nullus enī vivit i xpo
sine tribulacōne.
Itez eodez ps. iii. versu. sicut su
stinuerūt animā ꝛc. dicit᷑. Terres
tribulacōnibus. et sic ducis
nō ad te. est enī una cōsūmacōis
qua filij flagellant᷑ ad cor
reccionez. et una cōsūpcionis.
qua mali puniūtur ad pem
pcionez.
Itez ps. lix. i versu. Ostēdisti
pplō tuo dura ꝛc. dicit glō.
Tribulacōnez qua purgat᷑
sapiens. ut vulnus sz pur
getur. vino spūali. vnde nō
vicia sz cōpunctio nascitur.
nō enī est pempcio pdens.
sz medicina vrens.
Itez sequēti versu eiusdez ps.
dicit᷑. iste arcus qui extēsus
iam minat᷑. sz mūduz ferit.
quia iudiciuz nos terret. sz
mūduz damnat. cuiꝰ nobis
fit hic figuracio p pn̄ia. quia nō
si hic tam aspere punit nos
deus. quid i futuro iudicio
faciet.
Itez Iob. v. dic quedaz glosa.
Duobus modis vulnerat
deus. quos ad salutē redu
cit. aliqūdo ponit i corpore.
ut mētez sanet. aliqūdo sine
exterioribꝰ flagellis. mē
tis duriciaz suo desiderio p
cutit. et sic sanat eaz. que se
cura i mūdo quiescebat mor
tua. sz duz mens ad deuz an
helat. et omīa secularia de
spicit. mox vertitur i tēpta
cionez. et eā affligunt. sz duz
trāsitorio labore atterim᷑. a
ppetuo liberam᷑.
Itez puerbior. iii. dicit᷑. Disci
plinaz dn̄i fili ne abicias. ne de
ficias cū ab eo corriperis. quē
enī diligit dn̄s corripit. et qsi
pr̄ in filio cōplacet sibi.
Et ibidez dicit vna glō. Sūt
qui i psperis serviūt dn̄o. i
adversis recedūt. vnde sa
piēcia. que i prosperis vivē
docuit. etiaz ne i correccōne
deficiat hortat᷑. ne accedēte
ifirmitate vel paupertate
vl huiꝰmodi pietatez quā

in tranquillitate videbatur
habere amicitiam.
¶ Item ibidem sup verbo Quē
enī diligit ꝛc. dicit glo. Ta
to gͣ minꝰ de flagello quo
castigamur murmurare debe
mꝰ quāto certius ī eo. pͥme
dilectōnis pignꝰ tenemꝰ. vn
ipē ait ego quos amo argu
o et castigo.
¶ Item ibidem sup verbo Beatus
hō qui īuenit ꝛc. dicit glo.
Quia positos sub disciplia
et correctione cōsolebatur.
quod repetit addit īsinuās
ꝙ beatitudo vera est homīs
nō aduersis carere in hac
40 vita voluntatem dnī cognoscere
et ī futuro eiꝰ visione pfrui.
¶ Item Job. xxx. dicit vna glo.
Mactandi vituli liberis pa
scuis relinquitur. Seruandus
iugo pmitur. illi p amena p
ta ad foueam. hic p aspera
ad patriam venit.
¶ Item amos. iiij. dicit vna glo.
Cottidie ambulantibus ī via
egipti .i. p mala mūdi īmit
tit deus mortem. ut mortifi
catis mēbris. que sunt super
terram viuat ī eis xpc. punit
etiam deus īmalis. quicquid
supbum et puersum est ī iuuē
tute ne vsqꝫ ad senectutē p
ueniat et tradit equos cap
tiuitati. ne p papicia labantur
ī infernum et facit fetorem a
scendere ut cognoscant pctm
suum sz nec sic reuertuntur.
¶ Item Naum. iij. sup verbo Vox
flagelli ꝛc. dicit glo. In mū
do etiam est vox flagellorum
.i. tribulacōnum qui iusticia afflic
ti clamant. quādo alius ira
vel libidine alius odio vel in
uidia torquetur.
¶ Item Jeremie xvij. dicit vna glo.
nō fias michi ī alienū par
cens michi ī die malo qui ne
parcas ī pnti seculo qd malū
est sz redde michi iux pctm
mea ut requiem sempitnam
habeam que enī diligis cor
ripis. et flagellas omēm fi
lium quē recipis.
¶ Item michee. vij. dicitur ira dnī
portabo qm pctaui ei donec
causam meā iudicet. Et ibi di
cit glo. p iherusalem signatur
aīa quā fuit edificatum tē
plum dnī et visio pacis a no
ticia scripturarum. sz postea a
pctis supata ducta est capti
ua. et penis attrita sz resipi
scens. loquitur contra cōfusionē
huiꝰ mūdi et aduersus ma
lignas potestates illi pside
tes noli īsultare contra me.
inimica confusio quia et si
cecidi peccando. deo erigente
resurgam qui ideo infert te
nebras penarum ut correcto
clariorem lucem īmittat et io
pacienter tolero flagella dnī
quibus purgor. donec cam
pctī mei vindicet sufficienti
pena et p doloribus paciēter
toleratis dignam sanitate in
ducet et sic tandem ī lucē edu
cta videbo iusticiam eius. xpm.
qui est ppositus nobis. for
iusticie et sanctificacio.
¶ Item Jeremie. li. dicitur ī vna glo.
Magna ira a deo tormenta
nō ppeti qui enī punitur ad hoc
punitur ut emendetur etiā si
ab ea que vocatur ira dei cor
ripitur xpi quoqꝫ filius pctm

tibus pena promittit. ne ve
nia denegetur
Item ysaie primo. Sepe percutit
deus ut corrigat, his autem
qui incorrigibiles sunt dicit
nullas invenio plagas quibus
bus confringam duritiam ve
stram, eo enim crescat nequitia
quo maiora adhibeo fla
gella. quo maiora adhibeo
flagella
Item ps. ix. in versu dum superbit
impius, fornax tribulationis
ligna viciorum cinerat, et aurum
virtutum purgat, bonos pu
rificat
Et in sequenti versu dicitur. Magna
nō ira dei, ubi desit correctio
Item sapie. xvi. super verbo. Illos
autem locustarum et cetera dicit glo.
Probantur electi per afflictio
nem, et monentur ut peccata
caveant. et bona faciant,
reprobi dispergitur, qui non
corriguntur, quia novit deus
pios de temptacione eripere,
iniquos vero in diem iudicii
cruciandos reservare
Item sapie. xviii. dicit quedam
glo. hoc divine libertatis
nō que peccantes castigat. ut
abstineant. si autem paciencia
dei abutitur. in eternum punientur
Item ecclesiastici. xxxviii. dicit
una glo. Egritudines et mo
nō lestie disposicione dei immitti
tur. ad probacionem vel emen
dacionem electorum, ad corre
pcionem vero vel ad dampnacio
nem reproborum, qui scilicet delin
quit in conspectu eius qui
fecit eum incidet in manus medi
ci. Iustum est enim ut qui manda
ta dei contempnit, castigatus

humiliter, et opem querat quem
negligebat
Item aug. ps. xxv. sic dicit. Ma
li florent qui cum dyabolo in
postea torquebuntur et que
dant malis modo. non cum illis
perseverabunt, aut enim vivente
deserunt. aut a morientibus
deserunt. tibi autem quod promit
titur, manebit in eternum, illis
quod temporaliter conceditur
cito tollitur. florent enim ut
flos feni, omnis autem caro
fenum, arunt fenum. flos decidit,
verbum autem domini manet in e
ternum, pone ergo dorsum ad id nō
quod cadit, et faciem ad illud
quod manet
Item aug. ps. xxxii. sic dicit,
Discite gratias agere deo, et
in prosperitatibus et in tribulacio
nibus, est enim quedam terre
na prosperitas, est quedam ter
rena adversitas, ex utroque
laudandus est deus, que est
terrena prosperitas, cum sani su
mus secundum carnem. cum abundant
omnia. quibus vivimus, cum in
columnitas nostra servatur, cum
fructus large proveniunt, cum
solem suum oriri facit. super bonos
et malos, et pluit super iustos
et iniustos, hec omnia ad vitam
terrenam valent, quisquis
inde non laudat deum ingratus est,
Item aug. ps. xxxi. super versu.
Multa flagella et cetera sic dicit
Non est mirum si adhibito fre
no sequitur flagellum. indomi
tum enim animal esse cupiebat,
domatur freno et flagello,
atque utinam perdometur. verendum
dum est enim ne nimium resiste
do deo domitori, indomitum

relinqui meretur et ire in va
giam suam licenciam. ut dicatur
de illo prodiget quasi ex adipe
iniquitas eorum. sicut de illis.
quibus modo sunt inpunita pec
cata. quos cum flagellatur corrigatur.
domet. quia et iste sic se di
xit edomituz equum et mulum
se dixerat. sed unde domitus est
flagellis. sive flagella dicas.
sive stimulos dicas. domat
deus iumentum cui insidat.
quia iumento expedit. ut in
sidatur. non enim defatigatus
deus ambulando pedibus
insedit iumento. aut vero
non plenum misterium est quod a
sellus adductus est domino. po
pulus mitis et mansuetus.
portans bene dominum. asellus
est et tendit in iherusalem. non erige
tes cervices adversus domi
torem suum. sperenentes flagel
la et frenum. postea sic domi
ti et sine flagello ambulent.
et sine freno et chamo ca
viam teneant. si tu vero sil
lo sessore tu cades. non ille. quia
multa flagella peccatorum. sperā
tem autem in domino misericordi
a circumdabit.

Item ibidem statim subditur. Inte
dat quos caritas vestra. ne forte
dicatis. hoc michi diabolus
fecit. prorsus ad dominum tuum
refer flagellum tuum. quia nec
diabolus tibi aliquid faciat.
nisi ille permittat. qui desuper
habet potestatem. aut ad pe
nam. aut ad disciplinam filii. ne
te sine flagello futurum speres.
nisi forte cogitas exhere
dari. flagellat autem omnem
filium quem recipit. ubi te vo
lebas abscondere. omnem et
nullus exceptus. nullus sine
flagello erit.

Item psalmo lxxxviii. dicit augustinus.
Uva certe pendet in vitibus.
et oliva in arboribus. hiis enim
duobus pro fructibus solent tor
cularia preparari. et quamdiu pe
dent in fructectibus suis. tamquam
libero aere perfruuntur. et nec uva
vinum est. nec oliva oleum
ante pressuram. sic sunt et
homines. quos predestinavit deus
ante secula conformes fieri
imaginis unigeniti filii sui
qui precipue in passione ma
gnus botrus expressus est. nõ
huiusmodi quos homines. antequam
accedunt ad servitutem dei.
fruuntur in hoc seculo. tamquam
deliciosa libertate. velut uve.
aut olive pendentes. sed quoniam
dictum est. fili accedens ad
servitutem dei sta in iusticia
et timore. et prepara animam
tuam ad temptacionem. accedens
quisque ad servitutem dei. ad
torcularia se venisse cogno
scat. contribulabitur. conteretur.
comprimetur. non ut in hoc seculo
pereat. sed ut in apothecis dei
defluat. In pressuris autem
constituti. ad hoc conterimur
ut amorem nostrum quo ferebamur
in ista mundana secularia
temporalia fluxa atque peritu
ra passi in eis in hac vita tor
menta et tribulaciones pres
surarum et abundancia tempta
cionum. incipiamus querere illam
quietem. que non est de hac vi
ta nec de hac terra.

Item psalmo cxxxvii in versu. Si
ambulavero in medio tribulacionis. dicit glosa.

Saluu me fecit dextra tua.
nō sinistra/ que tp̄aliter sal
uat/ quedaz salus ī dextera
est/ alia ī sinistra/ salus tp̄a
lis in sinistra est/ salus etnā
ī dextera/ nō habet deus ī se
dexterā vel sinistrā/ sꝫ dextera
dei dicitur felicitas etnā/ sini
stra felicitas tēporalis/ alio
quin g'o nō saluat ī sinistra
sanctos suos/ sꝫ semp saluat
eos ī dextera/ ipsos autē ple
rūqꝫ saluat ī sinistra/
Item augꝰ ps. cxxxviii. ī vsu.
Nam tenebre ꝛc̄ sic dicit/ fla
gellat nos ī istis laboribus.
et erudit nos/ tota ista mi
seria generis humani/ qua
gemit mūdus/ nouerītis fin
tres/ quia dolor medicinal'
no est/ nō sentēcia penalis/ vi
detis. quia dolor vbiqꝫ/ vbiqꝫ
metus. vbiqꝫ necessitas. vbi
qꝫ labores/ crescit auaricia/
sꝫ ī malis/ si hic. his talibus
flagellis erudit nos/ ut nō
tenebrentur tenebre nr̄e/ agno
scim⁹ nos/ sub pena flagelli
esse/ et benedicam⁹ deū/ inse
ri amaritudines/ dulcedini
vite tp̄alis/ ne tp̄aliuz deli
ciaꝝ delectacōne capti/ nō
desiderem⁹ delicias etnas/
Item ps xxxix dicit augꝰ. No
vobis pmittūt scripture nr̄e/
ī hoc seculo. nisi tribulacōes.
pressuras. angustias. augmē
ta doloꝝ. abundanciaꝫ tēpta
cionuz. ad ista p̄cipue nos pa
rem⁹/ ne īparati. deficiam⁹/
Item ps. lvi. dicit augꝰ ī vsu/
Paratū cor meū ꝛc̄. Bonoꝝ
paciencia. pparacōne cordis.
accipit volūtatez dei/ et glo
riatur in tribulacōib⁹. dicēs/
paratuz cor meū ꝛc̄/
Item ps lxv. ī versu. posuisti tri
bulacionez ꝛc̄ dicit augꝰ.
Ignis et aqua. vtrūqꝫ picu
losuz est ī hac vita/ certe vi
detur aqua ignez extinguere/
et ignis videtur/ aquā siccare/
iste ipē tēptacōnes sunt/ qb⁹
abūdat hec vita/ ignis accen
dit. aqua corrūpit/ vtrūqꝫ me
tuenduz/ et vstio tribulacōis.
et aqua corrupcōnis/ quādo
sunt res anguste. ꝛ alique
que īfelicitates dicūtur ī hoc
mūdo/ q̄si ignis est/ qn̄do sūt
res prospere. et abundāncia
seculi circūfluit/ q̄si aqua ~~cor~~
~~rūpat~~ est/ vide ne te ignis
exurat. ne aqua corrūpat/
firm⁹ esto/ aduersus ignez
coqui te oportet/ tanq̄ vas
fictuz mitteris ī caminū/ ut
firmetur qd' formatuz est/
Item ps lxxxviii. ī tractatu se
cūdo dicit augꝰ/ visitabo ī vir
ga iniquitates eoꝝ/ et ī fla
gellis delicta eoꝝ/ nō g'o mīa
vocantis est. sꝫ et verberātis.
et flagellantis/ sit itaqꝫ ma
nus paterna sup te. et si fili⁹
bonus es/ noli repellere disci
plinaz patris tui/ quis enīz
filius/ cui nō dat disciplinaz
pater eius/ dat disciplinaz.
duz nō auferat misericordiā/
cedit cōtumacez. duz tamē red
dat hereditatez/ tu si pmissa
patris bene agnouisti. nō ti
meas flagellari. sꝫ exhereda
ri/ quē enīz diligit deus cor
ripit. flagellat autē omēz
filiuz quez recipit/ peccator
filius. dedignatur flagellari/

cum sine prov videat unicum flagellatum.

Item ps. lxxxiii. dicit aug(ustinus) si gementis pressuras huius mundi, etiam cum felix es, intellexisti te esse in torculari, putabis enim infelicitatem seculi metuendam esse, et felicitatem non esse metuendam, imo vero nulla infelicitas frangit quem felicitas nulla corrumpit, quomodo ergo cavenda et timenda est ipsa corruptrix. ne te blandiendo seducat. ne incumbas in baculum harundinis, frangit et interimit te, si ergo feliciter tibi iste mundus arrideat. in pressura te computa.

Item dicit glo(sa) eodem ps. Ideo autem hic premitur christianus ut querat quietem que non est hic, et sit ei deus refugium, qui enim incumbit terrenis confidens in incerto diviciarum, incumbit in baculum harundinis, qui facile frangitur et cadit in cubes.

Item ps. lxxxv. dicit aug. plane cum paciencia salutem expecta, quibus medicamentis te curet. ille novit, quibus sectionibus, quibus ustionibus. ille novit, tu tibi egritudinem comparasti peccando, ille venit non solum fovere, sed et secare et urere, non vides quanta homines paciantur sub medicorum manibus, spem incertam homine promittente, sanaberis dicit medicus, si secuero et homo dicit.

no et homo dicit, nec qui dicit certus est, nec qui audit, quia ille dicit homini qui non fecit hominem. et non perfecte scit quid agatur in homine, et tamen adversa hominis plus nescientis quid agatur in homine. credit homo, subdit membra, ligari se patitur. aut plerumque etiam non ligatur, secatur. et uritur. et accipit forte salutem paucorum dierum, iam sanatus quando moriatur ignorans, et fortasse dum curatur moritur, et fortasse curari non poterat.

Item ps. lxii. dicit aug. Tamen gratias illi quia nos in hac heremo non nos deserit, sive dando nobis quod carni necessarium est, et quanto nos aliquibus necessitatibus erudit, vult ut amplius illum diligamus, ne forte per saginam corrumpamur, et obliviscamur eum, subtrahit autem nobis aliquando que necessaria sunt, et atterit nos, ut sciamus quia pater et dominus est, non solum blandiens sed et flagellans, parat enim nos cuidam hereditati incorruptibili. et magne, si unam cuppam aut unam sellam tuam aut si quid habes in domo tua, cogitas dimittere filio tuo, et ne perdas illud, erudis eum. et flagellas eum, ad disciplinam corrigis, ne perdat nichil tamen quod et ipse hic dimissurus est, sic et tu non vis ut nos erudiat pater noster in flagellis etiam necessitatum aut tribulacionum, qui nobis talem hereditatem daturus est. et que transire non possit, hereditatem enim nobis no dabit semetipsum deus, ut ipsum possideamus et ab ipso possideamur in eternum, ergo in sancto appareamus deo, ut appareat

nobis/ appareamur illi in sto
desiderio/ ut appareat nobis.
i potencia et gloria filij dei/

Hec sunt. que de moraliu
libro sancti gregorij. de vita
et moribus sanctorum. bonorum.
et electorum virorum. et malorum/
quos sanctus gregorius. i eisdem
moralibus. diuersis i locis
no sic nominat/ impij. i. reprobi. ini
qui. maligni. peruersi. praui. vel
pu/ breuiter. hinc inde colle
gi/ premia bonorum. et penas ma
lorum commiscens/ ut carnales
mentes/ sic etiam nominat gregorius
supradictos. videant/ periculum
eorum. et viam iustorum/ et plus
hinc caueant sibi. et melio
rem viam et vitam amplectan
tur. et sequantur/ et eorum iter.
quod peribit deserant/ et
derelinquant/ et vitam eter
nam acquirant. et possideant/
no Sciendum tamen est/ quod sanctorum
materia i eisdem moralibus
libris/ valde plus lata est/ quam
ego posuerim hic/ et est de
interna meditacione cele
stium. et dei contemplacione. et
spiritualium ac supernorum. conside
racione/ que non videbantur mi
seruire et facere. ad propositum
meum. ut ego notaui/ similiter
et malorum materia lacior est.
multum quam ego notaui/ quia mul
tum loquitur ipse. de peccatis
omnibus/ sed et maxime de ypocri
sia. et contra ypocritas loquitur/
et auaros/ que tamen hic po
ni. necessarium non erat/ et ista
sic posita. sicut et alia que col
legi/ videbantur mi sufficere.

et prioribus. amplificandi. ad
dendi. et i rectum modum et
ordinem ponendi/ occasionem
materiam et incitamentum da
re/ quibus et committo/ Etiam
aduertendum est atque conside
randum/ legentibus ista pauca
mea collecta/ quod i dictis sancti
gregorij. et sancti augustini. etiam
aliorum doctorum. cum illa perlegerem
et sic notarem/ multa i eisdem
eorum dictis. dimisi. vel obmisi/ que
ipsi ponunt. que non faciebant.
vel seruiebant. ad materias
meas/ vel intentum meum/ scilicet de
contemptu mundi. et de flagello
dei etc./ et sic solum extraxi. ex
eorum dictis/ collegi. et notaui/
que michi adherent. vel ad has ma
terias deseruiebant/ obmis
sis ut dixi. pluribus alijs eo
rum verbis/ Eodem modo scien no
dum est/ quod i duobus illis tra
ctatulis. de contemptu mundi
scilicet. et flagello dei/ sanctorum
atque doctorum dicta. sepe quod in
vno ponitur et dicitur/ i alio re
plicatur. prout i quolibet tracta
tulo. materia. siue sensus
petebat/ propter quod. nemo me.
vel scriptorem. i aduertencie vel
negligencie arguat/ sed insuffi
cientiam meam. in hijs. et alijs
meis scriptis et collectis/ pa
cienter et pie toleret/ et sup
portet/ animum. non ut est scriptum/
consideret et penset/.

Deo gracias et virgini marie matri eius

Incenti scripte. scriptorem protege xpe/
Et tu virgo pia genitrix defende maria

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg